

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΑΝΤΙ

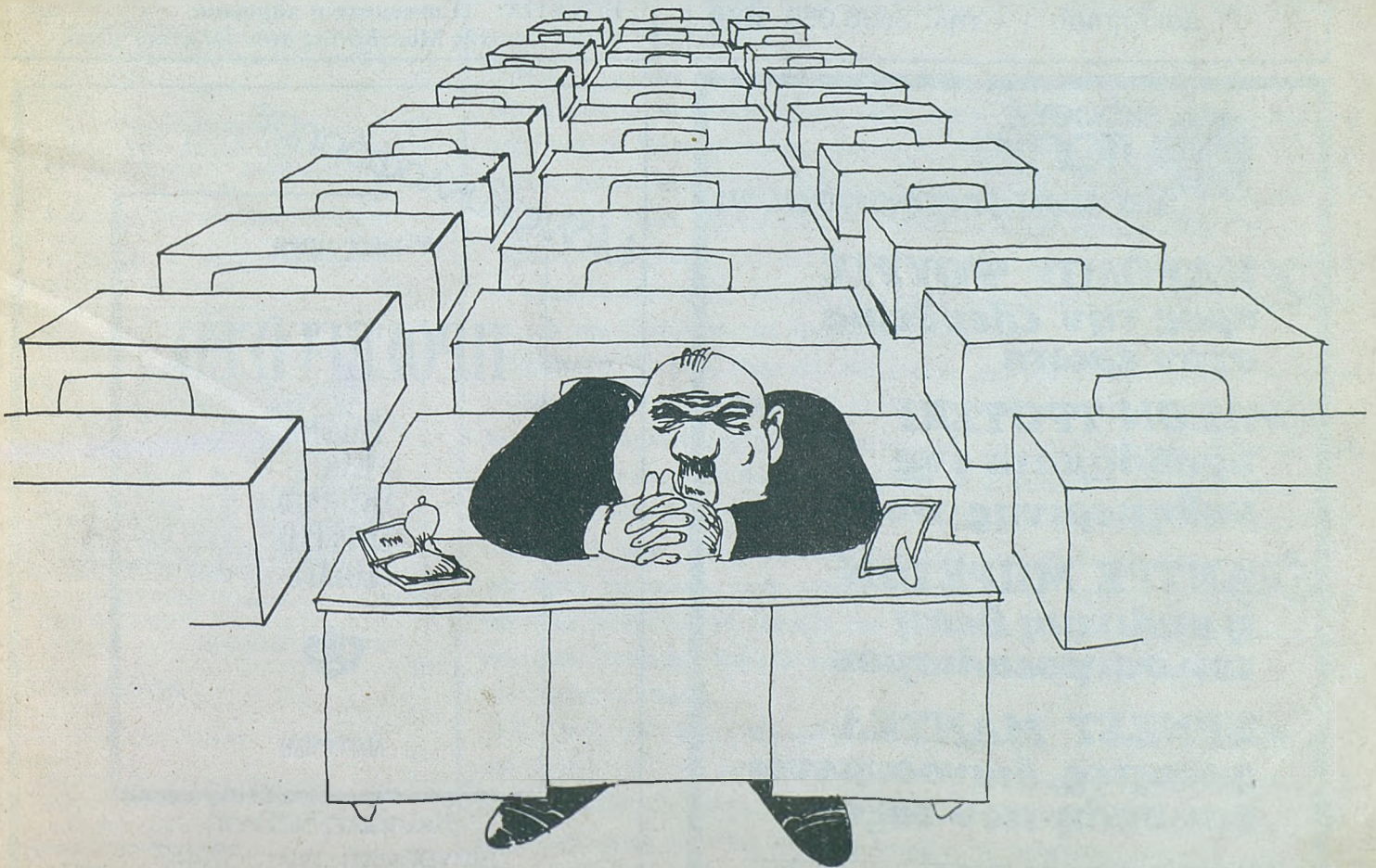
Περίοδος Β', τεύχος 145, Παρασκευή 15 του Φλεβάρη 1980

Δρχ. 25

ΑΠΕΡΓΟΥΝ

άγρότες, τραπεζικοί, εκπαιδευτικοί, δικηγόροι...

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥΣ ● ΕΝΑΣ ΝΟΜΙΚΟΣ ΠΟΥ ΛΑΤΡΕΥΕΙ ΤΟ
ΜΑΣΤΙΓΙΟ ● ΑΦΙΣΟΚΟΛΛΗΣΕΙΣ ● ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ
ΚΑΙ Ο ΑΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ● Η ΑΠΕΡΓΙΑ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ
ΡΟΥΝΤΙ ΝΤΟΥΤΣΚΕ ● Η ΕΛΛΑΔΑ ΕΙΝΑΙ ΕΥΡΩΠΗ;

Σειρά: Ξένοι λογοτέχνες

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

- ΗΛΙΑ ΕΡΕΝΜΠΟΥΡΓΚ
Χωρίς ανάσα
- ΑΡΘΟΥΡ ΚΟΝΑΝ ΝΤΟΥΛ
Οι περιπέτειες του Ζεράρ
- ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ΡΩΜΑΝΩΦ
Για τρία ζευγάρια μεταξωτές κάλτσες
- ΕΜΙΛ ΖΟΛΑ
Ναίς
- ΤΖΑΚ ΛΟΝΤΟΝ
'Ο γιός του "Ήλιου"
- ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ
Τό έγκλημα του Σουλθέστρου Μπονάρ
- ΦΙΟΝΤΟΡ ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΦΣΚΥ
'Ο τυχοδιώκτης
- ΓΙΟΖΕΦ ΜΠΟΡ
Τό ρέκβιεμ τής Τερεζίν
- ΛΕΩΝ ΤΟΛΣΤΟΪ
Οι Κοζάκοι
- ΣΑΡΛΟΤ ΜΠΡΟΝΤΕ
'Ο καθηγητής

έκδόσεις επικαιρότητα
άσκληπιού 1 - τηλ. 3636.083

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΓΝΑΤΙΑ

'Αγίου Δημητρίου 190, Θεσσαλονίκη

- Κεντρική διάθεση για την Μακεδονία:
Βιβλιοπωλείο ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
'Εγνατία 73, τηλ. 231230 Θεσσαλονίκη.
- 'Υποκατάστημα 'Αθήνας: Βιβλιοπωλείο
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΓΝΑΤΙΑ, Μαυρομιχάλη 9, τηλ.
3604793

Τρεις Ποιητές του μεταπολέμου:
ΝΙΚΟΣ ΑΛΕΞΗΣ ΑΣΛΑΝΟΓΛΟΥ:
'Ο Δύσκολος Θάνατος (6' έκδοση).
ΘΩΜΑΣ ΓΚΟΡΠΑΣ:
Στάσεις στο Μέλλον
(6' έκδοση).
Ν.Δ. ΚΑΡΟΥΖΟΣ:
Ποιήματα (6' έκδοση).

Θανάσης Νιάρχος - 'Αντώνης Φωστιέρης:
ΠΟΙΗΣΗ '79

ΠΑΥΛΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ: 'Η εξήγηση
τής επιστήμης και ή έννοια του μοντέλου.
ΑΝΑΣΤ. Β. ΚΑΤΟΣ: Διαρθρωτικές σχέσεις
τής ελληνικής οικονομίας και προοπτικές
ανάπτυξης.

ΕΓΝΑΤΙΑ: 'Η πνευματική παρουσία
τής Μακεδονίας στον ελληνικό χώρο.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΥΤΟΠΙΑ

θα κυκλοφορήσουν:

- ☞ **ΚΑΡΟΛΟΥ ΦΟΥΡΙΕ**
προς την ελευθερία
στον ερωτα
- ☞ **ΛΕΟΝ ΤΡΟΤΣΚΙ**
προβλήματα της
καθημερινής ζωής
- ☞ **ΑΝΤΡΕ ΜΠΡΕΤΟΝ**
η πολιτική θέση
του σουρρεαλισμού
- ☞ **ΕΡΝΕΣΤ ΜΑΝΤΕΛ**
φοιτητές, διανοούμενοι
και παθή των ταξείων

Ναυαρινου 11, 1ος οροφος

Μόλις κυκλοφόρησε

ΝΙΚΟΣ ΔΗΜΟΥ

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

ΕΛΥΤΗΣ
ΕΛΙΟΤ
ΣΚΥΘΙΝΟΣ
ΣΕΦΕΡΗΣ
ΣΟΥΛΤΣ

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ

Κεντρική διάθεση:
Διαχρονική · τηλ. 3611447

Περίοδος Β
Χρόνος 7ος
Τεύχος 145

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Ημεροχάρους 60; Αθήνα 601
Τηλ. 732.713 - 732.819

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

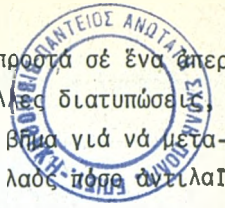
ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

ΑΝΤΗΝΩΡ: "Όταν οι (Σύμμαχοι) διαφωνούν: τριχοτόμηση ή διχοτόμηση του Αιγαίου;	4
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ	5
ΑΝΤΙ - ΘΕΣΕΙΣ	6
ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ:	
Τουρκία - Ροδεσία	8
ΑΝΤΙ - ΘΕΜΑΤΑ:	
ΣΠ. ΤΣΑΚΝΙΑ - Κ. ΠΛΑΣΑΡΑ:	
Γιά τον Τσίρκα	10
Γ. ΚΑΛΑΪΤΖΗ: Καί θέβαια θά διακριθούμε	13
ΓΕΡ. ΔΕΒΙΛΙΑΔΗ: «Ν. Δημοκρατία»: Συντάσσονται οι λόχοι πριν από την άναμέτρηση	14
ΔΗΜ. ΖΑΜΑΝΟΥ:	
Φοιτητικές εκλογές '80: Ζητούνται πινακίδες για σταυροδρόμι	16
Θ.Λ.: Είναι σωστό να λερώνουμε τους τοίχους	17
ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ: Πολλαπλές οι επιπτώσεις από την άπεργία των τραπεζικών	18
Θ. ΑΓΡΙΝΙΩΤΗ: Η σύγκρουση κράτους - ΟΤΟΕ. Σύμπτωμα κρίσης του τραπεζικού συστήματος	19
ΕΡΕΥΝΑ	
- ΣΥΖΗΤΗΣΗ μέ δικηγόρους	21
- Τό ξύλο θγήκε απ' τον Παράδεισο ..	27
ΕΛΙΑΣ ΚΟΛΟΚΥΘΑ - ΣΑΚΕΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ:	
Τά δικαιώματα της γυναίκας και ό αστικός κώδικας	30
Π. ΝΕΡΑΝΤΖΗ - Θ. ΜΠΑΜΠΑΝΑΤΣΑ:	
Γιά τό Ρούντι Ντούτσκε	32, 37

ΡΟΥΝΤΙ ΝΤΟΥΤΣΚΕ: Κείμενα	33,36
Κ. ΒΕΡΓΟΠΟΥΛΟΥ:	
Ό Βορράς άπομακρύνεται από τον Νότο	38
ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	
ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ	
Πολύπλανο - Ν. Γαζέτης - Χρύσα Ρωμανού	44
Γ. ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ: Χίλια χρόνια τζάζ	45
Λ. ΡΙΚΑΚΗ: Διεθνές φεστιβάλ για τά ανθρώπινα δικαιώματα	46
ΒΙΒΛΙΟ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ	48
ΔΙΑΛΟΓΟΣ	50
ΕΞΩΦΥΛΛΟ: Γιώργου Ματορίκου	

Άπεργίες καί πολιτική συνείδηση

ΥΠΑΡΧΕΙ μία παραδοσιακή στάση στον άριστερό χώρο μπροστά σέ ένα άπεργιακό κίνημα. Τήν επιδοκιμασία -διαδέχεται, χωρίς άλλες διατυπώσεις, ή έκτιμηση ότι κάθε άπεργία άποτελεί άκόμα ένα θετικό βήμα για νά μεταστραφεί ή κοινή γνώμη καί για νά συνειδητοποιήσει ό λαός -πράγμ - αντιλαϊκή είναι ή πολιτική τής δλιγαρχίας.

ΠΑΡΑΜΕΛΕΙΤΑΙ όμως έτσι ή επίδραση τών μαζικών μέσων επικοινωνίας κι άκόμα περισσότερο οι βαθιές μεταβολές πού έχουν επέλθει στην κοινωνική μας δομή. Γιατί, βέβαια, ή πλύση εγκεφάλου τής τηλεόρασης και του ραδιόφωνου θά είχε πενιχρά άποτελέσματα -όπως γινόταν επί χούντας- αν τά επιχειρήματα πού χρησιμοποιεί δέν άπηχοῦσαν δεδομένα στοιχεία τής τρέχουσας ιδεολογίας.

ΠΑΙΡΝΟΥΜΕ άφορμή από τή διαπιστωμένη πιά δυσφορία πού προκαλεί στά λαϊκά στρώματα ή συνεχιζόμενη άπεργία τών τραπεζικών.

ΑΡΙΣΤΕΣ υπηρεσίες προσφέραν πάντοτε στους πελάτες οι τραπεζικοί, χάρη στην ευσυνειδησία καί τήν ικανότητά τους.

ΕΚΒΙΑΣΜΟ ύφλιστανται στιγνό, πού έχει στόχο τόν τρόπο ζωής τους καί τό βιοτικό επίπεδο πού έχουν κατακτήσει μέ σκληρούς αγώνες.

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΜΕΝΑ λοιπόν άπεργούν καί δίνουν τό παράδειγμα, χάρη στην άριστη συνδικαλιστική τους οργάνωση καί τή συγκροτημένη επαγγελματική τους συνείδηση, στις άλλες τάξεις ή ομάδες πού θά δεχτούν σέ λίγο τήν Ισοπεδωτική επίθεση τής Κυβέρνησης.

ΓΙΑΤΙ λοιπόν όλη αὐτή ή λαίλαπα αιτιάσεων; Οι κοινοί τόποι για "πρόνομια", "κατάχρηση τής δημοκρατίας", "άσυνειδησία" κλπ, κλπ.

ΜΟΝΟ γιατί κάτι τέτοια κοπανάνε νυχθημερόν τά κυβερνητικά όργανα άπεγκεφαλισμού; Όχι βέβαια.

ΠΡΕΠΕΙ νά συνειδητοποιήσουμε ότι έχει πιά διαμορφωθεί καί κάθε μέρα ολοκληρώνεται στα τσιμεντένια κλουβιά τών τερατουπόλεών μας ένα πρωτοφανές, για τό ελληνικό τοπίο, κοινωνικό τέρας: "Ο μεμονωμένος καί άλλοτριωμένος καταναλωτής". Όπως από καιρό τώρα σ'όλες τις βιομηχανικές κοινωνίες τό δν αυτό είναι καί πολίτης, συνήθως είναι καί εργαζόμενος.

ΞΕΧΝΑΕΙ όμως αυτές τις δυό ιδιότητες καί τις άποχωρίζεται μέ καταπληκτική εύκολία κάθε φορά πού μία κοινωνική διαμαρτυρία δημιουργεί προσκόμματα για τήν επανάληψη τής καθημερινότητάς του.

ΕΠΙΒΟΥΛΕΥΕΤΑΙ τούς γύρω καί γκρινιάζει καί για τό πιό άσήμαντο επίτευγμα-όσο δίκαιο καί κανονικό κι αν είναι- όσων κινούνται στό επίπεδο τής δικής του άσημαντότητας τήν ίδια στιγμή, πού τό ελεφάντινο πέλαμα τής άσύδοτης δλιγαρχίας τόν άπειλεί κι αυτόν μέ έξαθλίωση ή καί άφανισμό.

ΤΟΝ "ΠΟΛΙΤΗ" αυτόν θά πρέπει νά κερδίζουν στό μέλλον, σέ μιάν άνηλέητη ιδεολογική μάχη, όσοι εργαζόμενοι κατέρχονται σέ διεκδικητικούς αγώνες, πού έχουν επιπτώσεις στην καθημερινή ζωή. Μέ θάρρος, μέ πείσμα καί μέ φαντασία θά πρέπει νά έξηγούν καί νά πείθουν στό μόνο επίπεδο όπου ό συσχετισμός δυνάμεων ανάμεσα στό λαό καί τήν έξουσία αντιστρέφεται σ'έκεينو τής ζωντανής επαφής.

Η Ο.Τ.Ο.Ε. μάς δίνει τήν εντύπωση ότι δέν έχει έκτιμήσει τήν επίδραση πού μπορεί νά έχει, πάνω στην έκβαση του αγώνα της, ή στάση τής κοινής γνώμης. Διασχίζει κάπως άγέρωχα, στηριγμένη μόνο στην πειθαρχία του κλάδου, στή σκηνή. Κι όπως τό δράμα μοιάζει νά οδηγείται πρός τήν κάθαρση, ίσως καί νά είναι πιά άργά για νά αλλάξει ύφος.

“Όταν οι «σύμμαχοι» διαφωνούν: τριχοτόμηση ή διχοτόμηση του Αιγαίου;

ΦΑΙΝΕΤΑΙ, λοιπόν, πώς άργα αλλά σταθερά – slowly but surely, κατά πού λένε οι «σύμμαχοι» Άμερικανοί – επιστρέφουμε στο στρατιωτικό ΝΑΤΟ. Καί, με την ευκαιρία, βελτιώνουμε τις έλληνοαμερικανικές σχέσεις. «*άξιοποιούμε τις νέες ευκαιρίες*» για την επίλυση του Κυπριακού, τακτοποιούμε μερικές εκκρεμότητες όπως είναι η ύπογραφή της συμφωνίας για τις βάσεις ή η ανανέωση του συμβολαίου για τη «Φωνή της Αμερικής».

Οι όποιες ρυθμίσεις όμως, απαιτούν χρόνο και μόχθο. Ίδιατερα όταν παρεμβάλλεται κάποιος «*τσαγκός*» σύμμαχος, οι Τούρκοι, πού όχι μόνον ενίστανται στην επέκταση των ελληνικών χωρικών υδάτων ή στον εξοπλισμό των νησιών του Αιγαίου, αλλά και θέτουν όρους για την επανένταξή μας στο στρατιωτικό σκέλος της συμμαχίας. “Εφτασαν, μάλιστα, να διαφωνούν και με αυτήν ακόμα τη φόρμουλα του στρατηγού Ρότζερς πού, σέ μία εύτυχη σύλληψή του, για τήν άποκατάσταση της ενότητας της νοτιοανατολικής πτέρυγας του ΝΑΤΟ, εισηγήθηκε τήν τριχοτόμηση του Αιγαίου, με τή δημιουργία τριών ζωνών επιχειρησιακού έλέγχου της περιοχής.

‘Ο τροπαιοφόρος κ. ‘Αβέρωφ

Φυσικά οι τουρκικές ενστάσεις είναι και χρονοβόρες και όχληρές. ‘Αλλά ή αρχαία ρήση «*οὐδέν κακόν άμιγές καλόν*», έχει και εδώ τήν εφαρμογή της. Οι ενστάσεις της ‘Αγκυρας, επιτρέπουν λ.χ. στον κ. ‘Αβέρωφ νά εμφανίζεται σημαιοφόρος – και τροπαιοφόρος – του έθνισμού των ‘Ελλήνων: *Γιατί σπεύδετε, μάς λέει, νά θγάλετε αθάίρετα συμπεράσματα... Γιατί μονοπωλείτε τόν πατριωτισμό και τή λογική... Δέν βλέπετε πώς απορρίπτοντε συνεχώς τούς όρους πού θέτει ή ‘Αγκυρα για τήν επάνοδό μας στό στρατιωτικό ΝΑΤΟ;...*

Τό ότι όμως θέλουμε νά επιστρέψουμε στό στρατιωτικό ΝΑΤΟ, τό ότι είμαστε έτοιμοι νά ύπογράψουμε αύριο-μεθαύριο τή συμφωνία για τις βάσεις, τό ότι απορρίπτουμε τούς όρους της ‘Αγκυρας, αλλά δεχόμαστε τήν αμερικανική επίδαιτησία στό Αιγαίο – για όλα αυτά, ό κ. ‘Αβέρωφ δέν λέει λέξη! ‘Αλλά ίσως και ν’ άδικοϋμε τόν κ. ύπουργό ‘Εθνικής ‘Αμύνης. ‘Ο άνωρωπος είναι καθ’ όλα εντάξει... “Όταν, σ’ εκείνες τις φοβερές ώρες του Αύγουστου 1974, ό ‘Ατίλας άρ. 2 καταλάμβανε τό 40% του κυπριακού έδάφους και στην κυβερνητική επιτροπή είχε πέσει μαύρη απόγνωση για τό πώς θά έπρεπε νά αντιδράσει ή κυβέρνηση εθνικής ενότητας στη δεύτερη τουρκική εισβολή, ήταν ό κ. ‘Αβέρωφ – και όχι κανείς άλλος – πού εισηγήθηκε τή λύση: “*Ας πούμε, δήλωσε, ότι αποχωρούμε από τό στρατιωτικό ΝΑΤΟ! Καί, βέβαια, κυριολεκτούσε: “Ας πούμε, άλλ’ όχι και νά πιστέψουμε, ότι αποχωρούμε από τό στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ... Καί όταν, λίγες μέρες άργότερα, ό κ. Καραμανλής, στη Θεσσαλονίκη, άπευθυνόμενος σέ ένα παλλόμενο από αντιδικτατορικό πάθος πλήθος, διακήρυσσε πώς «*ή αποχώρησή μας από τό ΝΑΤΟ είναι οριστική και άμετάκλητη*», ό κ. ‘Αβέρωφ, «σοφός ώσπερ όφεις», θά έμπιστευτεί σ’ ένα στενό κύκλο φίλων του πώς ή αποχώρηση αυτή, παρά τή διακήρυξη του πρωθυπουργού του, είναι «*προσωρινή*»...*

‘Από τότε, ως σήμερα, ό κ. ‘Αβέρωφ δέν έπαυσε νά εργάζεται για τήν επανένταξη στό στρατιωτικό ΝΑΤΟ, ρίχνοντας

«γέφυρες» πρós όλες τις κατευθύνσεις, μιά και ή έξοδος μας από τή δομή αυτή της συμμαχίας, ήταν «*λάθος*». Καί, μέσα στό πλαίσιο αυτό, εντάσσονται οι διαβουλεύσεις Ντάβου – Χέιγκ και Γκράτσιου – Ρότζερς, στή στρατιωτική έδρα του ΝΑΤΟ, στό προάστιο Καστό των Βρευξελλών.

Οι δύο «φόρμουλες»

Πώς όμως διαμορφώνονται τά πράγματα, μετά τήν τελευταία συνάντηση του άρχηγού του ΓΕΕΘΑ με τόν ύπατο διοικητή του ΝΑΤΟ Ευρώπης;

Φυσικά ή κυβέρνηση, θεωρώντας και τά θέματα έξωτερικής πολιτικής αποκλειστικό της τιμάριο, δέν αισθάνθηκε τήν ανάγκη νά ενημερώσει τό λαό. ‘Ωστόσο, κάποιες διαρροές, ύπηρεξαν. Πού επιβεβαιώνουν τόσο τή «φόρμουλα Ρότζερς», όσο και τή «φόρμουλα Σαλίτ», όπως αποκλήθηκε ή φόρμουλα πού ανέπτυξε στον άρχιστράτηγο του ΝΑΤΟ ό ύπαρχηγός του τουρκικού γενικού επιτελείου, στρατηγός Χαϋντάρ Σαλίτ.

‘Η φόρμουλα Ρότζερς είναι «*άπλή*»: ‘Ο έναέριος χώρος του Αιγαίου τριχοτομείται σέ ζώνες επιχειρησιακού έλέγχου, μιά ελληνική, μιά τουρκική και μιά συμμαχική, διάβαζε αμερικανική. ‘Η τρίτη αυτή ζώνη, υπό ‘Αμερικανό διοικητή, θά παρεμβάλλεται μεταξύ της ελληνικής και τουρκικής και θά καλύπτει όχι μόνο τις άμφισβητούμενες (άπό τήν ‘Ελλάδα και τήν Τουρκία) περιοχές, αλλά και τό μεγαλύτερο μέρος του διεθνούς έναέριου χώρου του Αιγαίου. Καί, φυσικά, θά έπιτηρείται από τήν αμερικανική άεροπορία, πού θά έχει τό δικό της άρχηγείο, κατά προτίμηση στην Κρήτη.

‘Η τουρκική φόρμουλα είναι ακόμα πιό «*άπλή*»: ‘Ο έναέριος χώρος του Αιγαίου διχοτομείται στη βάση «*φιφι-φιφι*». (Δι-ζωνική, δηλαδή, και στό Αιγαίο). “Όσο για τούς ‘Αμερικανούς, έφόσον αποδέχονται εκ προοιμίου τήν τουρκική φόρμουλα, μπορούν, έφόσον τό επιθυμούν, νά έχουν τήν ύπατη ευθύνη στό πεδίο του επιχειρησιακού έλέγχου...

Φυσικά οι Τούρκοι χαλούν και πάλι τή δουλειά... Καί, φυσικά, ή κυβέρνηση έπισημαίνει στους καλούς μας συμμάχους τήν «*τουρκική άδιαλλαξία*», ή όποια δέ δοηθά στην άποκατάσταση της ενότητας της διαδόχτης πτέρυγας, έφόσον παρεμποδίζει τήν επάνοδο της ‘Ελλάδας στό στρατιωτικό ΝΑΤΟ... Οι καλοί σύμμαχοι λυπούνται για τή δυσάρεστη αυτή τροπή των πραγμάτων, αλλά και δέν μπορούν, από τήν άλλη, νά «*πιέσουν*» τήν Τουρκία, γιατί ή στρατηγική της σπουδαιότητα, λόγω ‘Ιράν και ‘Αφγανιστάν, έχει αύξηθει ύπέρμετρα! Συνεπώς, απαιτείται – έτσι μάς συμβουλεύουν – ύπομονη, έπιμονή, «*άμοιβαίες ύποχωρήσεις*», μέ έπαθλο, πολύ σύντομα, τή συναίνεση της Τουρκίας στην επανένταξή μας στό στρατιωτικό ΝΑΤΟ. Τότε, ασφαλώς, ή κυβέρνηση θά μπορεί νά πληροφορήσει τό λαό για τή «*μεγάλη νίκη*» πού κατήγαγε, έφόσον θά έχει, στό μεταξύ, «*καμφθεί*» ή τουρκική άδιαλλαξία και μείς, πλησίον, θά έχουμε επανέλθει στη στρατιωτική δομή του άτλαντικού συμφώνου.

Ποιά θά είναι ή κυβέρνηση, τήν ώρα «*X*» της επανόδου μας στό στρατιωτικό ΝΑΤΟ, δέν είναι γνωστό. Γνωστό όμως είναι ότι οι ‘Αμερικανοί πολλά περιμένουν από μιά ένδεχόμενη άνοδο του κ. ‘Αβέρωφ στην πρωθυπουργία. Γνωστό είναι ακόμα πώς ό ίδιος ό κ. ‘Αβέρωφ πού έπείγεται νά φορέσει

πρωθυπουργικό φράκο - παρά την έναντίωση της πλειοψηφίας της κοινοβουλευτικής ομάδας της «Ν.Δ.» - δέν άποκρύπτει, άπό ένα στενό κύκλο κομματικών φίλων του, πώς «τό θέμα της επανασυνδέσεώς μας μέ τό ΝΑΤΟ, είναι σχεδόν τελειωμένο» και πώς «ό συμμαχικός παράγων» του τρέφει άπεριόριστη έμ- πιστοσύνη!

Γιά τήν επάνοδο αυτή, καθώς και γιά τήν ύπογραφή της έλληνοαμερικανικής συμφωνίας γιά τίς βάσεις - άλλά και γιά τήν προώθηση μις «δικαίας λύσεως», ύπό άτλαντική όμπρέλα, του Κυπριακού - ό «συμμαχικός παράγων» πολύ έμόχθησε. Τό «μόχθο» αυτό εξέφρασε και ό 'Αμερικανός πρέσβης κ. Μακλόσ- κν όταν, μιλώντας στό «Προπέλερ Κλάμπ», πριν 15 μέρες, μάς διαβεβαίωσε πώς όλα πάνε καλά, πώς ό συσχετισμός δυνά- μεων μεταξύ 'Ελλάδας και Τουρκίας θά διατηρηθεί (κι άς πέφ- τει σύννεφο ή άμερικανική στρατιωτική βοήθεια στην Τουρ- κία...), πώς οι ΗΠΑ είναι έτοιμες νά παίξουν τό ρόλο του επι- δεικτικού, άρκει, βέβαια, νά τό θέλουμε και μεις, και πώς στό Κυπριακό άπλώς παθαίνονται νά θρούν ένα δίκαιο διακανονι- σμό, πού θά έγγυάται μιá «κυρίαρχη, άδέσμευτη και άνεξάρ- τητη δημοκρατία»...

Ίεραρχούνται οι στόχοι...

Οί διαβεβαιώσεις αυτές ήταν ό,τι χρειαζόνταν γιά νά δη- μοιουργηθεί τό αναγκαίο ψυχολογικό κλίμα και νά πέσει ό έπά- ρατος «άντιαμερικανισμός» στην 'Ελλάδα. 'Η ιεράρχηση στό- χων, μάάλιστα, έχει, κατά κάποιο τρόπο, άποφασιστεί... "Ως τό τέλος του μηνός, θά πρέπει έτσι νά ύπογραφεί ή έλληνοαμερι- κανική συμφωνία έπιστημονικής και πολιτιστικής συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών. Οί 'Αμερικανοί, μέ βάση τή συμφωνία, προσφέρονται νά μάς δώσουν ύποτροφίες, νά μάς στείλουν άκεανόλογους, περιβαλλοντολόγους, φυτοπαθολόγους, κλπ, νά μάς έμπιστευθούν τό «νόου χάου» μις ύψηλης τεχνολογίας, νά άνταλλάξουν μαζί μας φοιτητές, έπιστήμονες, καλλιτέχνες, κλπ.

"Ως τά μέσα Μαρτίου, θά πρέπει νά κοινολογηθεί τό περι- εχόμενο της άμερικανοτουρκικής άμυντικής συμφωνίας, πρά- γμα πού σημαίνει ότι θά πρέπει νά προωθηθεί και ή - αντί- στοιχη - έλληνοαμερικανική συμφωνία γιά τίς βάσεις, πού έκ- κρεμεί άπό τόν 'Ιούλιο του 1977. Γιά τό σκοπό αυτό, ό κ. Μα- κλόσκν πραγματοποίησε ήδη δύο άπανωτές έπισκέψεις στόν ύπουργό 'Εξωτερικών κ. Ράλλη, προσπαθώντας νά του εξηγή- σει ότι τό «συμφέρον της 'Ελλάδος» άπαιτεί νά μήν καθυστερή- σει άλλο ή προώθηση, και ύπογραφή, της συμφωνίας αυτής. (Σύμφωνα μέ όρισμένες πληροφορίες, ό κ. Ράλλης εισηγήθηκε ένα νέο κύκλο έλληνοαμερικανικών διαπραγματεύσεων, προ- κειμένου ή συμφωνία του 1977, πού έχει μόνο μονογραφηθεί, νά «προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα»).

"Όσο γιά τό Κυπριακό, 'Αμερικανοί και 'Αγγλοι φρόντισαν νά έντυπωσιάσουν, στό βαθμό πού έπρεπε, τόν Κύπριο ύπουργό κ. Ρολλάνδη, μέ άποτέλεσμα νά έπιστρέψει στην Λευ- κωσία αύτάρκης, εύτυχής και αισιόδοδος, γιά τήν «κατα- νόηση» πού βρήκε στην Ουάσιγκτον και τό Λονδίνο, άπό τίς επαφές του μέ τούς κ.κ. Βάνς, Νίμιτς, Κρίστοφερ και τό λόρδο Κάρινγκτον...

Τό συμπέρασμα άπό τήν παράθεση αυτή, είδησεογραφικών, κατά βάση, στοιχείων, παραμένει ένα: Οί 'Αμερικανοί έπείγον- ται! Καί, καθώς κλιμακώνουν τήν πολιτική άντιποίηση κατά της ΕΣΣΔ, άκριβέστερα καθώς αναπτύσσουν τήν ψυχοπολε- μική τους επίθεση σ' όλόκληρη τήν περιοχή γύρω άπό τόν Περ- σικό κόλπο, άδημονούν νά κλείσουν όλες τίς «χάινουσες» πλη- γές: Μεσανατολικό, Κυπριακό, νοτιοανατολική πτέρυγα του ΝΑΤΟ, κλπ. Καί, βέβαια, νά τακτοποιήσουν όριστικά μερικές έκκρεμότητες, όπως είναι τό καθεστώς των άμερικανικών βά- σεων στην 'Ελλάδα και τήν Τουρκία, οι άεροδιάδρομοι του Αί- γαιου, ή ή άποδοχή του «δόγματος Κάρτερ» άπό τή Σαουδική 'Αραβία και τό Πακιστάν. 'Αλλά άκριβώς γι' αυτό, οι κίνδυνοι γιά τήν πορεία των εθνικών μας θεμάτων, γίνονται όλοένα πιό άπτοί.

ΑΝΤΗΝΩΡ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 1:

● Νέες ρυθμίσεις του φορολογι- κού συστήματος κυρίως γιά νά εξαλειφθούν οι συνέπειες του πληθωρισμού και νά ένταθεί ή δώση της φοροδιαφυγής. Δέν θίγεται όμως ή αντιλαϊκή δομή των φόρων μέ τρόπο ούσιαστικό.

ΣΑΒΒΑΤΟ 2:

● 'Αστυνομικοί ειβάλλουν στην Πρεσβεία της 'Ισπανίας στό Γουατεμάλα Σίτυ, πού είχε καταλη- φθεί άπό άγρότες διαδηλωτές και σκοτώνουν σαράντα άτομα. 'Ο Πρεσβευτής και πολλοί άλλοι ύ- πάλληλοι πού προσπάθησαν νά προστατέψουν τό διπλωματικό δ- στυλο τραυματίζονται και συλλα- βάνονται. 'Η 'Ισπανία διακόπτει τίς διπλωματικές σχέσεις μέ τή Γουατεμάλα και προσφεύγει στην 'Οργάνωση Λατινοαμερικανικών χωρών.

● Κουρδοί άυτονομιστές έκήρυξαν "άπελευθερωμένη ζώνη" τήν περιοχή του Ντιγιαρμπάκ. 'Ε- δήλωσαν ότι θά σκοτώσουν όσους άγοραστής σιτηρών Τούρκους, δηλαδή μή Κουρδούς, θά εμφανι- στούν στην έπαρχία της Ούρφα.

ΤΡΙΤΗ 5:

● Μετά τήν επίθεση άνταρτών εκ- παιδευμένων στη Λιβύη, πού κατέ- λαβαν γιά δύο εικοσιτετράωρα τήν τουριστική πόλη Γκάσσα, ή Γαλλία άπέληξε επέμβαση και έστειλε μαζική στρατιωτική βο- ήθεια στην κυβέρνηση Μπουγκίμ- πα. Διαδηλωτές έκαψαν τήν Πρε- σβεία της Γαλλίας στην Τρίπολη.

ΤΕΤΑΡΤΗ 6:

● Πολλές εκατοντάδες χιλιάδες άγρότες άπεροούν άπό τρεις ή- μέρες, Σοβαρές έλλείψεις τροφι- μων σημειώνονται στις μεγάλες πόλεις και ιδιαίτερα στην περι- οχή 'Αθηνών.

● Άπεργία του τεχνικού προσωπι-

κού του ΟΤΕ προκαλεί σοβαρές άνωμαλίες στις τηλεπικοινωνίες.

ΠΕΜΠΤΗ 7:

● Ζωηρές αντιδράσεις προκαλεί στη Δυτική Εύρώπη ή έξορλα του Ρώσου σοφού 'Αντρέι Σαχάροφ στην πόλη Γκόρκι. 'Ο Σαχάροφ ή- ταν ό κύριος εκπρόσωπος του ρώσικου κινήματος γιά τά δικαι- ώματα του άθρώπου και ή έξορλα του, μάλλον προοιωνίζει έντονους διωγμούς κατά των σοβιετικών άντιφρονούντων.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 8:

● 'Η ΟΛΜΕ άναγγέλει γενική άπερ- γία των εκπαιδευτικών της μέσης εκπαίδευσης, πού θ' άρχισει στις 22 Φεβρουαρίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 10:

● Ογκώδεις και μαχητικές συγκεν- τρώσεις άγροτών σ' όλη τήν 'Ελλά- δα.

ΔΕΥΤΕΡΑ 11:

● Πληθαίνουν οι φήμες γιά μιάν ένδεχόμενη άπόλυση των άμερικαν- ών διπλωματών, πού κρατούν σάν δηήρους Πέρσες φοιτητές στην Τεχεράνη. Παράλληλα οι ΗΠΑ κατα- γίνουν ότι δύο σοβιετικές μηχανοκίνητες μεραρχίες δδεύουν προς τά σύνορα 'Αφγανιστάν- 'Ιράν. 'Η Μόσχα διάψευσε άμέσως τήν είδηση.

ΤΡΙΤΗ 12:

● Έφτασε στην 'Αθήνα ό 'Υπουργός 'Εξωτερικών του 'Ιράν κ. Γκοντιμ- ζαντέχ. 'Αφού συναντηθεί μέ τόν κ. Ράλλη και τόν κ. 'Ανδρέα Παπαν- δρέου, ό κ. Γκοντιμζαντέχ θά μι- λήσει σέ συγκέντρωση άλληλεγγύης προς τήν Ιρανική επανάσταση, πού διοργανώνει έπιτροπή παισιωμένη βασικά άπό στελέχη του ΠΑΣΟΚ.

ΤΕΤΑΡΤΗ 13:

● Σημειώνεται πτώση κατά 59% μέ βά- ση τίς εκδιδόμενες δδεις ή οι- κοδομική δραστηριότητα στην 'Αττι- κή.

ΛΙΤΟΤΗΤΑ ΣΤΙΣ ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Ο Φεβρουάριος αποδείχτηκε και φέτος ο θερμός μήνας για τις κινητοποιήσεις των εργαζόμενων που αγωνίζονται να ίσοφαρίσουν με τις αιτούμενες μισθολογικές αυξήσεις την πτώση της αγοραστικής τους δύναμης. Μέσα στην εικόνα όμως που συνθέτουν οι δυναμικοί αγώνες των Οργανισμών Κοινής Ωφελείας (Τράπεζες, ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΟΣΕ) των Καθηγητών, καθώς και αρκετών άλλων επαγγελματικών στρωμάτων (όδηγων ταξί, φαρμακοποιών κλπ), είναι αδύνατο να μη διακρίνει κανείς την έντυπωσιακή απουσία καθαρά εργατικών άπεργιών. Σέ πολύ λίγα εργοστάσια γίνονται αυτή την εποχή άπεργιακές κινητοποιήσεις (ΒΙΑΜΑΞ, Μάζντα και μερικά άλλα) με άθροισμα άπεργών που δέν ξεπερνά μερικές εκατοντάδες εργάτες.

Τό φαινόμενο αυτό είναι σέ πλήρη άναντιστοιχία μέ τήν οξύτητα των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν σήμερα τά εργατικά στρώματα. Ο πληθωρισμός πλήττει κατ' έξοχήν τά χαμηλά εισοδήματα, ενώ ή επιθάρυνση τής έμμεσης φορολογίας είναι συντριπτικά άνωτερη σέ ποσοστιαία μεγέθη άπό τίς περιπτώσεις των μεσαίων και ύψηλών εισοδημάτων.

Παράλληλα μέ τό μισθολογικό άγχος οι εργάτες άντιμετωπίζουν καθημερινά τό θανατηφόρο πρόβλημα των συνθηκών εργασίας, που ή συχνότητα καταγραφής του, τόν τελευταίο καιρό, έχει ξεπεράσει κάθε προηγούμενο «ρεκόρ».

Τό νά εξηγήσει κανείς αυτή τήν κατάσταση άνατρέχοντας μόνο στην κυβερνητική καταστολή του εργατικού κινήματος, σημαίνει πώς βλέπει μόνο τή μιά πλευρά του νομίσματος. Ο εργοστασιακός συνδικαλισμός, που μόνο αυτός μπορεί νά πετύχει τή μαζική και άποτελεσματική κινητοποίηση των εργατών, έχει μάλλον έγκαταλειφθεί έρμαιος στην κυβερνητική επιβουλή και όλοι μοιάζουν νά ξεχασαν πώς τόν είχαν υιοθετήσει στίς διακηρύξεις τους σάν τήν καλύτερη και πιό επαναστατική μορφή όργάνωσης.

Η συνδικαλιστική άντιπολίτευση φαίνεται νά προτιμά τή διένεξη μέ τή ΓΣΕΕ σέ ήγητικό (άρα και φραστικό) επίπεδο, μή τολμώντας νά παρακινήσει σέ αγωνιστικές έκδηλώσεις τά πρωτοβάθμια σωματεία. Τά ΣΑΔΕΟ που είχαν ήχηρότατα άναγγείλει τό συντονισμό τής δράσης των εργαζόμενων, έ-ξουάντλησαν, όπως δείχνουν τά πράγματα, τίς δυνατότητές τους μέ μερικές συγκεντρώσεις σέ θέατρα και άνακοινώσεις συμπαράστασης. Κανείς όμως δέν αισθάνεται τήν ύποχρέωση νά μάς πληροφορήσει τί έφταιξε και τούτη τή φορά.

Άκόμα κι αν κριθεί ότι ή στιγμή δέν είναι κατάλληλη για νά διεκδικηθεί ή αύξηση τής συμμετοχής του εργατικού στό έθνικό εισόδημα, είναι δυνατό εργατικά σωματεία νά έχουν άποδεχτεί τήν άπόλυτη μείωση του βιωτικού επιπέδου των βιομηχανικών εργατών και ιδιαίτερα όσων κινούνται κοντά στα κατώτερα μισθοδοτικά όρια;

Κι όμως, πόσο μακρινές φαντάζουν άκόμα και οι παραδοσιακές μορφές των άπεργιακών και πανεργατικών κινητοποιήσεων, που ποιός ξέρει για ποιά «μεγάλη στιγμή» φυλάγονται στό ψυγείο του ταξικού όπλοστάσιου!

Γιά νά μή σκεφτούμε βέβαια τίς καταλήψεις των εργοστασίων, που για τίς χώρες τής ΕΟΚ άποτελούν καθημερινή μορφή πάλης των εργατών, ενώ στα καθ' ήμάς έξορκίζονται, σάν ο κακός δαίμονας τής, όπως φαίνεται, άνεπιθύμητης άνατροπής μιάς άδικαιολόγητης άπό τά πράγματα κοινωνικής συναίνεσης.

Η ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΜΙΑΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ

Οι όδηγοί ταξί κηρύσσουν τετραήμερη άπεργία μέ κύρια αίτήματα τό ύγραέριο (για τήν Άθήνα), τήν πετρελαιοκίνηση (για τήν έπαρχία) και τήν αύξηση των κομίστρων άπανταχού.

Η κυβέρνηση «εξεχνά» τήν έκστρατεία τής έξοικονόμησης βενζίνης και επιτρέπει τήν κίνηση μονών-ζυγών, έτσι ώστε και οι συνέπειες τής άπεργίας νά μειωθούν, αλλά και οι γιωταχήδες νά άνακουφιστούν άπό τήν πολύμηνη προσωρινότητα τής, εκ περιτροπής, κυκλοφορίας.

Η κυβέρνηση, μόνο και μόνο για νά άποδείξει ότι μπορεί νά στήνει άντιαπεργιακό μηχανισμό, επιτρέπει, σέ όποιον θέλει, τήν άγοραία μεταφορά επιβατών, παραβιάζοντας τούς δικούς της νόμους, που άπαιτούν ειδικές επαγγελματικές άδειες. Δέν ενδιαφέρεται, φυσικά, ούτε για τόν κίνδυνο που εκτίθενται οι επιβάτες όδηγούμενοι άπό έρασιπέχνες, ούτε για τά άπίθανα κόμιστρα, που άναγκάζονται νά καταβάλλουν.

Πολλοί όδηγοί ταξί εκμεταλλεύονται τήν εύκαιρία και μεταμορφώνονται σέ «πειρατές», όποτε και καλά τά έχουν μέ τό σωματείο τους και οι εισπράξεις τους πολλαπλασιάζονται.

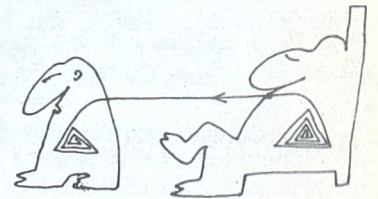
Οι κανονικοί άπεργοί στήνουν μπλόκα σέ «πειρατές» που έξελίσσονται σέ συμπλοκές μέ τούς άνταπεργούς. Άνάμεσα στους ξυλοδαρμένους πειρατές και επαγγελματίες όδηγοί ταξί.

Η κοινή γνώμη δέν δείχνει νά πολυενδιαφέρεται για τά αίτήματα, άδιαφορεί για τίς συμπλοκές, ίσως νά σκέφτεται τή δική της άπεργία και, καθώς θιάζεται, ύποκύπτει στον πειρατή.

Ζητείται σ' αυτή τήν εικόνα τής ΤΑΞΙ-κής πάλης νά βρεθεί ο καλός, ο κακός και ο ωφέλιμος.

ΑΜΦΙΤΑΛΑΝΤΕΥΣΕΙΣ

Νέα πυροβολαρχία φημών έγκαταστάθηκε στό μέτωπο σύγχυσης που έχει δημιουργήσει και συστηματικά άναπτύσσει ο κυβερνητικός μηχανισμός. «Εγκυρες πηγές» διαδίδουν, κάνοντας πάντα βέβαια τίς άπαραίτητες δραματικές εκκλήσεις ότι:

- Ο κ. Καραμανλής παραμένει Πρωθυπουργός.
- Δέν θα γίνουν εκλογές πριν τόν Οκτώβρη του 1981.
- Θα επανεκλεγεί Πρόεδρος ο κ. Τσάτσος ή αν δέν δεχτεί, ο έντόνας προβαλλόμενος κ. Στασινόπουλος.
- Τέλος, και κατά συνέπεια, προμηνύεται ριζικός άνασχηματισμός τής κυβέρνησης σ' ένα μήνα και άπάντως, πριν άπό τό ταξίδι του κ. πρωθυπουργού στη Γαλλία.

Όλες αυτές οι άλληλοσυγκρουόμενες φήμες προκαλούν τήν άγανάκτηση. Η έξάρτηση τής πολιτικής νομιμότητας άπό τίς μύχιες προθέσεις ενός μόνον άνθρώπου συνιστά μιά πρόσθετη άπόπειρα έξανδραποδιομού. Και ή παράταξη

της άβεβαιότητας δημιουργεί ένα νοσηρό κλίμα επικίνδυνο για τούς θεσμούς.

Δέν διαλέγουμε όμως έμείς τόν τόνο τής πολιτικής ζωής τής χώρας. Κι από τή στιγμή πού οι φήμες ύψίστανται, είμαστε ύποχρεωμένοι νά τίς άντιμετωπίσουμε. Άλλά «τό πολύ τό Κύριε έλέησον»...

Άς περιοριστούμε λοιπόν νά πούμε ότι καί αυτό τό «σενάριο» έχει μέ τά προηγούμενα κοινή αίτία: τή φθορά τής πολιτικής άπήχησης τής Δεξιάς.

Κι ότι άσφυκτιά μπροστά στό ίδιο άδιέξοδο: τήν άδυναμία έξεύρεσης «ήγγετη» πού θά προσωποποιήσει άποτελεσματικά τούς μύθους του νεοσυντηρητισμού καί θά συγκινήσει τούς καθυστερημένους πολιτικά ψηφοφόρους τής «Ν.Δ.».

Νά φύγει ό κ. Καραμανλής; Δέν τόν αφήνουν οι φίλοι.

Νά μείνει...

Δέν θά τό επιτρέψει ό λαός.

ΕΙΧΑΜΕ ΕΝΑΝ ΑΡΧΗΓΟ...

● Υποσχέθηκε πώς θά κρατήσει τόν πληθωρισμό στό 15%. Κι εκείνος ξεπέρασε τό 25%.

● Έπαγγέλληκε τή λύση πών εθνικών μας ζητημάτων, Αιγαίου καί Κύπρου, μέσα στά πλαίσια τής Δύσης, στήν όποία άνήκει(ουμε). Μακλόσκι καί Ρότζερς έδωσαν σέ λίγες μέρες τή χαρακτηρισική βολή στήν ύποτελή πολιτική του. Κι ενώ άκόμα κι ό Χουσεΐν τής Ιορδανίας έχει σηκώσει κεφάλι, αυτός συσκέπτεται καί έπανασυσκέπτεται, μεθοδεύοντας ίσως τό δεύτερο καί τελικό «μνημόνιο».

● Άποφάσισε «Είμαστε Εύρώπη» καί άνήγγειλε τόν γενικό έκούσιο ή άκούσιο έκουγχρονισμό καί τήν έν γένει όρθολογιστική όργάνωση πών Πανελλήνων. Κι άμέσως ρουσφέτι, διαφθορά, άθταιρεσία, άσυναρτησία καί άνικανότητα ξεχείλισαν τή δημόσια ζωή καί παραλύουν κάθε παραγωγική ή άλλη πρωτοβουλία.

● Έπανέλαβε μονότονα τή μαγική έννοια «Δημοκρατία», μοίρασε ύποτίθεται δημοκρατικές έλευθερίες κι οι άποσβολωμένοι από τήν ΕΡΤ, δέν ξέραν πού νά κρυφτούν μπροστά στά μαινόμενα ΜΑΤ, βρίσκαν τήν πόρτα πών συνδικαλιστών κλειστή καί άρχισαν νά διανυκτερεύουν στά κρατητήρια όλο καί συχνότερα.

Ή δεύτερη εξαετία του «άρχηγού μας» θαίνει πρός τό μοιραίο τέλος της. Μερικοί από μας θά αισθανθούν μία κάποια άμηχανία: «Καί τώρα, πώς θά ζήσουμε χωρίς Καραμανλή»;

Ή Πάλι όμως, άν τόν αφήσουμε νά όλοκληρώσει τό έργο του...

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΟΥ ΦΑΝΤΑΡΟΥ

Μας καταγγέλληκε ότι σέ στρατιωτική μονάδα στή Δυτική Μακεδονία (περιοχή Α΄ Σώματος) οι χαρακτηρισμένοι φαντάροι ύποχρεώνονται στήν έκτέλεση καθημερινής προσευχής από τούς άξιωματικούς, πράγμα πού έρχεται σέ ριζική αντίθεση μέ τή συνταγματική διακήρυξη (άρθρο 13) περιέλευθρης θρησκευτικής συνείδησης.

Γιά νά άναγκαστούν οι χαρακτηρισμένοι στρατιώτες νά κάνουν τήν προσευχή έπιστρατεύθηκε όλόκληρος μηχανισμός από άξιωματικούς του Α2 καί τής στρατιωτικής «δικαιοσύνης» πού «ερμήνευσαν» τήν άπροθυμία προσευχής σάν άρνηση έκτέλεσης διαταγής, μέ όλες τίς συνέπειες πού προβλέπονται από τόν χουντικό Στρατιωτικό κανονισμό.

Ό έξαναγκασμός αυτός άποβλέπει μόνο καί μόνο στήν

ΤΟ ΡΟΥΣΦΕΤΙ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΠΕΘΑΙΝΕΙ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Γ' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Έν' Αθήναις τή

Κύριον

Ίωάννην Λαΐνόπουλον

Πρόεδρον Δ.Σ. ΣΤΑΓΙΕΡ-ΕΛΛΑΣ

Άριστοτέλους καί Άβέρωφ Γωνία

Θεσσαλονίκη

Φίλε κ. Πρόεδρε,

Όπως ιδιαίτερα μου παράκλησις, όπως προτιμηθή καί εισαχθή στήν Έταιρεία σας ως

~~.....~~ ό συμπολίτης μου ~~.....~~
~~.....~~ από τόν Νομό Πέλλης.

~~.....~~
~~.....~~
~~.....~~
~~.....~~
θά σάς είμαι ύποχρεως, αν τό αίτημά του έξετασθή μετά πάσης δυνατής εύμενείας καί κατά τό δυνατόν ικανοποιηθή.

Σχετική αίτησή του έχει κατατεθή άρμόδιως εις τήν ΣΤΑΓΙΕΡ - ΕΛΛΑΣ .-

Μέ ιδιαίτεραν τιμήν

ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ ΓΚΙΛΛΑΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Φοιτητής, πού δέν θέλει νά γίνει γνωστό τό όνομά του, γιατί, όπως γράφει, δέν έχει πεισθεί άκόμα «... παρ' όλες τίς διαβεβαιώσεις του κ. Άβέρωφ καί του κ. Μπάλκου ότι δέν γίνονται πλέον φακελώματα πολιτών» μάς στέλνει γράμμα του Άντιπρόεδρου τής Βουλής Άρισταρχου Γκίλλα πού παρακαλεί τήν ήμικρατική πιά Στάγιερ-Έλλάς νά προλάβει «... φίλεργον καί κατά πάντα άριστον νέον...». «... στό ρουσφέτι αυτό», γράφει ό άναγνώστης μας, «φαίνεται νά συμμετέχει

καί ή Βουλή πών Έλλήνων, πού τό όνομά της δέν διατάζει νά χρησιμοποιεί ό κ. Γκίλλας, προσπαθώντας νά έπισημοποιήσει τό ρουσφέτι του».

Σάν δέν ντρέπεται ό φαυλοκράτης! Άντί νά παίρνει τό καλό παράδειγμα από τόν Πρόεδρο τής Βουλής κ. Παπασπίρου καί τόν άλλο όμοϊδεάτη του «βασιλικό άνδρα» κ. Λαυρεντίδη. Αυτοί δέν κάνουν ούτε ένα ρουσφέτι, αν δέν έξασφαλίσουν πρώτα ότι... δέν θά μαθευτεί.

«παπείνωση» πών χαρακτηρισμένων άριστερών στρατιωτών μπροστά στά μάτια πών ύπόλοιπων συναδέλφων τους καί άρκετές τιμωρίες έχουν ήδη επιβληθή σέ όσους τολμούν νά ίσχυριστούν ότι τό Σύνταγμα τούς επιτρέπει νά άποφασίζουν οι ίδιοι για τό αν καί πότε θά προσευχηθούν.

Είναι καιρός πιά ν' άρχίσουμε νά μιλάμε μέ λιγότερες επιφυλάξεις για τήν καταπάτηση καί πών πιό στοιχειωδών δικαιωμάτων καί τής συνείδησης πών στρατιωτών, πού έντάσσονται βέβαια στό γνωστό, από τίς τόσες άποκαλύψεις, σύστημα διαχωρισμού καί μεταχείρισης, άνάλογα μέ τίς πολιτικές πεποιθήσεις.

Δέν είναι άνάγκη νά περιμένουμε αυτοκτονίες φαντάρων για νά θυμηθούμε ότι υπάρχουν. Γιατί τότε πράγματι μόνο προσευχή θά μπορούμε νά κάνουμε γι' αυτούς.

ΤΟΥΡΚΙΑ:

Καταπίεση και οικονομικός φιλελευθερισμός

Πριν ένα μήνα η κυβέρνηση Ντεμιρέλ γιόρτασε με τον τρόπο της την επέτειο της σφαγής του Καραμανράς, εξαπολύοντας ένα πρωτοφανές κύμα τρομοκρατίας. Είκοσι νεκροί, εκατοντάδες τραυματίες και χιλιάδες συλλήψεις ήταν ο απολογισμός των ενόπλων επιθέσεων εναντίον των διαδηλώσεων διαμαρτυρίας που είχαν οργανώσει τα συνδικάτα και οι προοδευτικές πολιτικές οργανώσεις. Δίπλα στην αστυνομία και στο στρατό, για πρώτη φορά σέ ανοιχτή σχεδόν συνεργασία μαζί τους, οι «γκρίζοι λύκοι» του Τουρκές οργανώνουν ελέγχους ταυτοτήτων, «μπλόκα» και ενέδρες, με αποτέλεσμα ξέι ακόμα θύματα. Ο τύπος της δεξιάς, όπως π.χ. η «Τερτζουμάν», δεν δυσκολεύτηκε καθόλου να αποδώσει τα γεγονότα στους κομμουνιστές, όπως είχε κάνει και παλιότερα για το Καραμάνρας, όπου οι τρομοκράτες είχαν σφάξει, σέ μία μόνο μέρα, διακόσια μέλη της προοδευτικής κούρδικης μειονότητας των ελαουιτών.

Η σκληρήνωση της στάσης της κυβέρνησης Ντεμιρέλ δεν οφείλεται μόνο στις πιέσεις που άσκει η στρατιωτική ήγεσία (ΑΝΤΙ ΤΧ. 143) αλλά και στην ανάγκη να συντριβεί η συνδικαλιστική άριστερά, ώστε να μην μπορέσει να αντιδράσει σέ μία ολόκληρη σειρά αντιλαϊκών οικονομικών μέτρων, που υιοθετήθηκαν πρόσφατα.

Ο νέος προανατολισμός της τούρκικης οικονομικής πολιτικής συνίσταται στην απόλυτη συμμόρφωση προς τις εντολές του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ). Έγκρινόσθηκε μέ μιάν υποτίμηση της τούρκικης λίρας κατά 33% σέ σχέση μέ τό δολάριο. Οι διαδοχικές υποτιμήσεις - τρεις στά δυό τελευταία χρόνια - έφεραν την τούρκικη λίρα, που πριν πέντε χρόνια ανταλλάσσόταν μέ δυό δραχμές, στην τιμή των 0,57 δραχμών.

Παράλληλα, η κυβέρνηση Ντεμιρέλ αύξησε ριζικά, μερικές φορές μέχρι 200%, τις

τιμές μιās σειράς βιομηχανικών προϊόντων λαϊκής κατανάλωσης όπως ο καπνός, τό τσιμέντο, ή ζάχαρη, το κάρβουνο, τό ηλεκτρικό, τό πετρέλαιο που παράγονται από κρατικά εργοστάσια, καθώς και τις δημόσιες συγκοινωνίες.

Η επιχειρηματολογία του κ. Ντεμιρέλ είναι όμοιοπαθητική. Σύμφωνα μέ τις οδηγίες των μαθητευόμενων μάγων αυτού του προπύργιου της κοινωνικής αντίδρασης, που είναι τό Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, μία δυνατή δόση πληθωρισμού θά ήταν δυνατό να επαναφέρει στην ίσορροπία την τούρκικη οικονομία, που μαστίζεται από μιάν αύξηση τιμών, που φτάνει τό 10%... τό μήνα.

Βέβαια, όταν τό φάρμακο είναι πολύ δυνατό, καμιά φορά ο ασθενής πεθαίνει. Θά μπορούσε κανείς να άμφισβητήσει την άποτελεσματικότητα των μέτρων που προτείνει τό ΔΝΤ. Όπως δήλωσε ο κ. Μπαστούρκ, πρόεδρος της προοδευτικής εργατικής συνομοσπονδίας ΔΙΣΚ, «καμιά χώρα δεν κατάφερε μέχρι σήμερα να βγει από την κρίση, εφαρμόζοντας τις συνταγές του ΔΝΤ».

Οι αιώνιοι Τούρκοι και ή αιώνια «Βραδυνή»

Μέ τον αίσχρο τίτλο «Πιστοί στην παράδοση: Πλιάτσικο από Τούρκους και μέσα στην Τουρκία», ή Βραδυνή περιγράφει τις νέες πρωτότυπες και άποτελεσματικές μορφές πάλης του λαϊκού κινήματος της Τουρκίας κατά της άκρίβειας και της άσχροκέρδειας.

- Στην Άγκυρα, ομάδες επαναστατών άρπαζαν τρόφιμα από μεγάλα καταστήματα και παρότρυναν τους πελάτες να κάνουν τό ίδιο.

- Στην Κωνσταντινούπολη, μοίρασαν τό περιεχόμενο δέκα φορτηγών γεμάτων τρόφιμα σέ φτωχογειτονίες.

- Στη Σμύρνη, 3.000 άπεργοί εργάτες όργανωσαν διαδήλωση και άδειασαν τά μαγαζιά των μαυραγοριτών.

Και ή Βραδυνή κατάλαθε πώς οι Τούρκοι «κλέβουν», γιατί... τό τραβάει ο όργανισμός τους. Κι αυτά γράφονται στη χώρα των «κλεφτών» του 1821 και των ήρωϊκών σαλταδóρων της κατοχής.

Τί να πρωτοθαυμάσει κανείς; Την πολιτική ώριμότητα ή την έλλειψη προκαταλήψεων.

Άντίθετα, είναι άναμφισβήτητο ότι, όπου εφαρμόστηκε μιá τέτοια πολιτική συμπίεσης των λαϊκών εισοδημάτων, άκολούθησε γενική κοινωνική άναταραχή ή είχε προηγηθεί άνοιχτή τρομοκρατική δικτατορία της όλιγαρχίας (Βλέπε και Βραζιλία, Άργεντινή, Χιλή, Αίγυπτο κλπ.).

Ο οικονομικός φιλελευθερισμός δεν είναι δυνατόν να βοηθήσει την τούρκικη οικονομία να όρθοποδήσει. Τά προβλήματα των γειτόνων μας δεν είναι συγκυριακά ή νομι-

σματικά. Είναι βαθιά προβλήματα δομής. Και οι τρέχουσες μεταρρυθμίσεις που προτείνουν οι δυτικοί «έμπειρογνώμονες», δεν προβλέπουν τίποτα για την βαθιά κοινωνική άνισότητα (οι μισθωτοί εισπράττουν μόνο τό 32% του έσωτερικού εισοδήματος), για την διεφθαρμένη γραφειοκρατία, τά σκάνδαλα της όλιγαρχίας και των έξωνημένων πολιτικάντηδων της δεξιάς, την φεουδαρχία στην ύπαιθρο, την άνεργία που φτάνει τό 20% των ενήλικων άνδρών και τό άσήκωτο βάρος των στρατιωτικών δαπανών. Ο τούρκικος λαός έχει άποκτήσει συνείδηση ότι αυτά είναι τά προβλήματά του. Αυτό δείχνει ή άπήχηση που έχει ή ένοπλη δράση των επαναστατικών όργανώσεων. Τά νέα οικονομικά μέτρα του Ντεμιρέλ θά οδηγήσουν, μέ μαθηματική άκρίβεια, σέ μιá όξύτερη άντιπαράθεση των δυνάμεων καταστολής και του τούρκικου λαϊκού κινήματος.

Και ίσως έπαληθευτεί ακόμα μιá φορά ή φήμη που λέει ότι καμιά τούρκικη κυβέρνηση, μέχρι τώρα, δεν μπορέσει να επιζήσει πολύ καιρό, μετά από μιá υποτίμηση της λίρας.

Ήδη οι συγκρούσεις κλιμακώνονται και παίρνουν όλο και περισσότερο μορφή λαθάνοντος έμφύλιου πόλεμου. Αύτες τις ήμέρες, στη Σμύρνη, ή Άστυνομία προσπαθεί πιά άνοιχτά να καταλάβει τις παραγκουπόλεις, που όργανωμένες από τις επαναστατικές ομάδες της άριστεράς είχαν κερδίσει μιá ήμιαυτονομία. Οι κάτοικοι δεν πλήρωναν πιά άδικους φόρους και ύπερογκα νοίκια. Είχαν πατάξει τους άσχροκέρδεις μαυραγορίτες έμπορους και έμπόδιζαν τις άυθαιρέσιες των φοροεσπρακτόρων και των άστυνομικών. Είχαν φτάσει μέχρι τό σημείο της αυτοοργάνωσης βασικών κοινωνικών υπηρεσιών που λειτουργούσαν έτσι πολύ καλύτερα άπ' ότι πριν.

Τους πυρήνες αυτούς αντίστασης προσπαθεί να καταλύσει ο Ντεμιρέλ για να μπορέσει να περάσει την πολιτική του. Οι επαναστατικές δυνάμεις πάλι έχουν σοβαρά προβλήματα συνεννόησης για να αντιμετώπισουν την άντεπαναστατική έπίθεση. Χρειάζεται ψυχραιμία και άποφασιστικότητα για να άποφευχθεί ένα λαυτρό αίματος και να προχωρήσει σέ κάποιες κατακτήσεις τό σημαντικότερο λαϊκό κίνημα της σύγχρονης τούρκικης ιστορίας.

ΖΙΜΠΑΜΠΟΥΕ: Οι εκλογές και ή μακριά άγωνία της άποικιοκρατίας.

Στη Ροδεσία-Ζιμπάμπουε, ή Βρετανία, οι ΗΠΑ και ή Νοτιαφρικάνικη Ένωση έλέγχουν τό 90% των ξένων επενδύσεων που βρίσκονται κυρίως στον τομέα εξαγωγής όρυκτων. Οι 250.000 λευκοί άντιπροσωπεύουν λιγότερο από 5% του πληθυσμού, αλλά έλέγχουν τό σύνολο σχεδόν της οικονομικής ζωής και κατέχουν τό 60% των πραγματικά καλλιεργήσιμων έδαφών. Τέ-

Μουγκάμπε: Τό κόκκινο πανί των ρατσιστών.

λος, τό Ζιμπάμπουε, κύρια γέφυρα γιά νά προωθηθεί ή αντίρατσιστική επανάσταση στην Άζανία-Νότιο Άφρική και κεντρικό σημείο γιά τήν επαφή ανάμεσα στά πίο διαφορετικά αφρικάνικα καθεστώτα, είναι χώρος κλειδί γιά τήν πολιτική ισορροπία του τμήματος τής Άφρικής, πού βρίσκεται νότια από τόν Ίσημερινό.

Αυτά τά τρία στοιχεία καθορίζουν τήν αγωνία των ήγετικών δυνάμεων του ιμπεριαλισμού γιά τήν τύχη του τωρινού καθεστώτος.

Ή μαύρη κυβέρνηση του Κουιόλινγκ Άρτσιεπίσκοπου Μουζορέθα, δέν μπόρεσε νά απομονώσει στή συνείδηση του λαού τό Πατριωτικό Μέτωπο. Οι επιτυχίες του ένοπλου αγώνα οδήγησαν τή Βρετανία στην απόφαση νά παρέμβει δραστήρια στις εξελίξεις. Έτσι άρχισαν οι διπλωματικοί χειρισμοί γιά νά συγκρατηθεί ή επερχόμενη όριστική ανατροπή τής άποικιακής έξουσίας.

Ή «σιδηρά» κυρία Θάτσερ, ενώ στην αρχή ύποστήριζε τήν αναγνώριση τής κυβέρνησης του Μουζορέθα σάν άρκετή προϋπόθεση γιά τήν άρση των οικονομικών κυρώσεων πού έχουν επιβληθεί στη Ροδεσία, έκανε θεαματική στροφή στη Συνδιάσκεψη τής Κοινοπολιτείας τό περασμένο καλοκαίρι και πρότεινε τήν έναρξη τριμερών διαπραγματεύσεων μέ τους ένοπλους επαναστάτες, πού κατάληξαν στή γνωστή συμφωνία του Δεκέμβρη.

Ή συμφωνία προβλέπει κατάπαυση των έχθροπραξιών, άποφυλάκιση των μαύρων επαναστατών από τις ρατσιστικές φυλακές και διενέργεια γενικών εκλογών στις 27 Φεβρουαρίου, πού θα αναδείξουν μία άποδεκτή άπ' όλους κυβέρνηση τής χώρας. Ταυτόχρονα έχει άρχισι νά αίρεται ό άποκλεισμός τής Ροδεσίας, πού είχε επιβληθεί από τόν ΟΗΕ έδώ και 14 χρόνια μετά τήν «Μονομερή Ανακήρυξη Άνεξαρτησίας» του Ίαν Σμιθ τό 1965 και νομιμοποιούνται έτσι οι παράνομες, μέχρι σήμερα, συναλλαγές των καπιταλιστικών χωρών.

Οι εκλογές θα γίνουν χωριστά γιά τους μαύρους και τους λευκούς όχι τόσο γιά νά εξασφαλιστεί ή εκπροσώπηση τής λευκής μειοψηφίας στη Βουλή, όσο κυρίως γιά νά μπορέσουν νά εμφανιστούν τά συντηρητικά κόμματα των μαύρων, ανεξάρτητα από κάθε διασύνδεση μέ λευκούς.

Θά λάβουν μέρος έφτά μαύρα κόμματα και δύο λευκά. Τό έκλογικό σύστημα είναι αναλογική γιά τους μαύρους και πλειοψηφικό γιά τους λευκούς.

Κυρίαρχοι παράγοντες των εκλογών είναι τά δύο κόμματα του «Πατριωτικού Μετώπου», τό ZANU μέ άρχηγό τόν Ρόμπερτ Μουγκάμπε και τό ZAPU, μέ τόν Γίσοουα

Νκόμο. Ή άποχή τους από τις εκλογές του '79 καθόρισε και τήν άποτυχία τής κυβέρνησης του άρχιεπίσκοπου Μουζορέθα, καθώς τό Πατριωτικό Μέτωπο είχε καταλάβει ήδη τό ένα τρίτο τής χώρας και προέλαυνε νικηφόρα.

Έφαρμόζοντας τήν αρχή του «ήσσοнос κακού», ό Σμιθ κάλεσε πριν από μερικές ημέρες τό λαό νά ψηφισι τόν μετριόπαθή Νκόμο και νά άπομονώσει τόν Μουγκάμπε. Ή έκλογική μάχη άρχισε έτσι νά πολύνεται ανάμεσα στους δύο, μέχρι χθές, συμμάχους του Πατριωτικού Μετώπου, άναζωπυρώνοντας τις παλιές διαφορές τους.

Πρώτο ίδρύθηκε τό ZAPU (Λαϊκή Άφρικάνικη Ένότητα του Ζιμπάμπουε) τό 1961. Πρόεδρος του ZAPU είχε εκλεγεί ό Νκόμο και γενικός γραμματέας ό Μουγκάμπε, πού διαφώνησε όμως λίγο άργότερα γιά τή διαστακτικότητα πού έδειχνε τό κόμμα στην άνάπτυξη του ένοπλου αγώνα και μαζί μέ άλλα στελέχη ίδρυσε τό 1963 τό ZANU (Έθνική Άφρικάνικη Ένότητα του Ζιμπάμπουε). Τό ZANU υιοθέτησε σάν κύρια μέθοδο πάλης τόν άνταρτοπόλεμο και τά σαμποτάζ, ιδρύοντας μάλιστα και τόν «έθνικό άπελευθερωτικό στρατό» ZANLA, πού άργότερα συγχωνεύθηκε μέ τά ένοπλα τμήματα του ZAPU στον «Λαϊκό Στρατό του Ζιμπάμπουε» ZIPA. Τό ZAPU, άν και δέν

Νκόμο: Ό μετριόπαθής ήγέτης του ZAPU και τελευταία έυλογία του Σμιθ.

άπόρριψε ποτέ τήν χρησιμότητα τής ένοπλης αντίστασης, έριξε άρκετές φορές τό βάρος του σε πολιτικές πρωτοβουλίες και συνεννοήσεις, μετέχοντας και στό Άφρικανικό Έθνικό Συμβούλιο του Ζιμπάμπουε (ANCZ) όπου εκπροσωπούταν και τά συμφέροντα των επιχειρηματικών κύκλων. Τό ZAPU είχε τις βάσεις του στην γειτονική Ζάμπια. Ό πρόεδρος της Κένεθ Κάουντα υπήρξε βασικός μεσολαθητής στις προεργασίες των τελευταίων συνομιλιών. Τό ZANU αντίθετα μετέφερε στη Μοζαμβίκη τις βάσεις έξόρμησης του μετά τή νίκη του FRELIMO σ' αυτή τή χώρα.

Τό 1976 τό ZANU και τό ZAPU συμμάχησαν στο «Πατριωτικό Μέτωπο» πού άγωνίστηκε έκτοτε μέ ενιαία γραμμή ενάντια στον Σμιθ, παρόλο πού δέν έλειψαν οι προσπάθειες των ρατσιστών γιά ένα μονομερή διακανονισμό μέ τόν Νκόμο πού θά άφηνε έξω τον άδιάλλακτο Μουγκάμπε. Οι προσπάθειες αυτές άποκορυφώθηκαν μέ

τή μυστική συνάντηση τόν Αύγουστο του 1978 του Σμιθ, του Νκόμο, και εκπροσώπων τής Ζάμπια και τής Νιγηρίας, πού είχε σκοπό νά μεθοδεύσει τήν επάνοδο του έξόριστου Νκόμο, αλλά τελικά κατέληξε σε άποτυχία.

Τό ZANU, έχει σα προγραμματικό του στόχο τήν εγκαθίδρυση μιάς μή-φυλετικής, σοσιαλιστικής κοινωνίας και δέχεται όπλα και οικονομική ενίσχυση από τήν Κίνα, χωρίς όμως νά δεσμεύεται στις επιλογές τής έξωτερικής της πολιτικής. Τό ZAPU, αντίθετα, έχει προσεγγισι τή Σοβιετική Ένωση.

Μετά τήν άνακωχή οι άντάρτες προσήλθαν σε ειδικά καθορισμένα στρατόπεδα πού ελέγχονταν από στρατιωτικούς τής κοινοπολιτείας και παραδώσαν τόν όπλισμό τους. Ό Λόρδος Σόουμς, Βρετανός ύπατος άρμοστής, πού ή παρέμβασή του μοιάζει όλο και περισσότερο μέ τό ρόλο πού έχει παίξει ό Σκόμπυ στην άπελευθέρωση τής Έλλάδας, κατηγόρησε τό ZANU ότι επωφελείται γιά νά προωθησι στελέχη του πού άνακατέυτηκαν μέ τόν πληθυσμό των χωριών. Ή έλευση τόν Μουγκάμπε αναβλήθηκε μέ διάφορα προσχήματα δύο ή τρεις φορές.

Παρόλα αυτά ή ύποδοχή του ήγέτη του ZANU στο Σόλαμπερι ήταν συντριπτικά άνώτερη και σε όγκο και σε ένθουσιασμό από τις συγκεντρώσεις και του Νκόμο και του Μουζορέθα πού είχαν προηγηθεί.

Οι διεθνείς παρατηρητές μιλούν γιά μία προδιαγραφόμενη νίκη του ZANU, πού θά πρέπει νά πάρει 35 περίπου έδρες. Ό Νκόμο θά κερδίσει 21 και ό έκλεκτός των ρατσιστών Μουζορέθα μόνο 16. Δύο άλλα μικρά κόμματα θά πάρουν, λένε οι ίδιοι κύκλοι, άλλες όχτώ έδρες. Τέλος, είκοσι έδρες είναι προορισμένες γιά τους λευκούς. Άν αυτές οι αναλύσεις είναι σωστές, κανένα άφρικάνικο κόμμα δέν θα συγκεντρώσει τις 51 έδρες πού δίνουν τήν πλειοψηφία στη νέα Βουλή. Θα κυβερνήσει τότε μιά συμμαχία των λευκών, του Μουζορέθα και του Νκόμο πού είναι ή τελευταία έλπίδα των δυτικών γιά ένα όμαλό πέραςμα από τήν άποικιοκρατία στη νεοαποικιοκρατία.

Όπωσδήποτε, ή άρμοστέια έχει ήδη πάρει τά μέτρα της γιά νά προωθήσει τους «μετριόπαθεις» μέ διάφορα εκλογικά τεχνάσματα και εκβιασμούς. Πρόσφατα, ό Λόρδος Σόουμς, πού δέν θά ήθελε θέβαια νά θέσει εκτός νόμου τό ZANU, γιάτί κάτι τέτοιο θα γελιοποιούσε τις εκλογές, ύπόγραψε ένα διάταγμα πού του δίνει τή δυνατότητα νά άκυρώσει τήν ύποψηφιότητα όποιου ύποψήφιου «... διαταράσσει συστηματικά τήν τάξη». Έτσι, άνοίγονται δυνατότητες νόθευσης τής εκλογικής διαδικασίας και τό γεγονός ότι δέν άφοπλίστηκαν οι «βοηθητικοί» ένοπλοι παρακρατικοί πού είχε οργανώσει ό Μουζορέθα (ANTI, τχ. 133) κάνει τις προοπτικές ακόμα πίο σκοτεινές. Ήδη έγινε μιά άπόπειρα κατά τής κατοικίας του κ. Μουγκάμπε.

Όπωσδήποτε, άν τά άποτελέσματα δέν άντανακλόνουν τό λαϊκό συναίσθημα, οι έχθροπραξίες θα ξαναρχίσουν. Ή κύρια δύναμη του ZANU δέν είναι μιά ύπεροπλία σε τεχνικά μέσα, αλλά ή πολιτική ύποστήριξη πού του παρέχει ό πληθυσμός.

Είναι πολύ πιθανό ότι ό επαναστατικός στρατός θα επωφεληθεί από τήν άνακωχή και τήν προεκλογική εκστρατεία γιά νά οικοδομήσει ακόμα στενότερες σχέσεις μέ τό λαό του Ζιμπάμπουε.

Δύο φίλοι του Στρατή Τσίρκα, ο ποιητής Σπύρος Τσακνιάς και η πεζογράφος και διδασκάλισσα του Κατερίνα Πλασαρά μ'ας έστειλαν, συνοδευόμενα με σημειώματα, τα δύο κείμενα που δημοσιεύουμε στη στήλη αυτή:

Μέ τό Στρατή Τσίρκα

του Σπύρου Τσακνιά

Άγαπητοί μου φίλοι,

Τά τελευταία χρόνια, μέ τά ώραία σκίτσα του πού δημοσιεύσε στό «Άντί», από στιγμές πού πέρασε μέ τόν Κόλια Καβδαδία, ό Στρατής Τσίρκας ξαναξανάνεψε τό τόσο συμπαθητικό είδος τών φιλολογικών άναμνήσεων πού έτεινε νά σήσει. Τώρα πού ήρθε ή μικρή ώρα νά καταθέσουμε κι έμεις τίς άναμνήσεις μας από τόν Τσίρκα, σάς παρακαλώ νά δημοσιεύσετε τήν ελάχιστη κατάθεσή μου στην άκριδή μνήμη του, εις τήν αυτήν στήλην και μέ τά αυτά στοιχεία. Φιλικά.

Σ.Τ.

Στίς πόλεις τής Ιταλικής Άναγέννησης, οί μαθητεύομενοι ζωγράφοι, όταν τό 'τσουζαν σέ κανένα καπελειό, πράμα όχι σπάνιο στό άρτίστικο σινάφι όλων τών καιρών, συνήθιζαν νά πίνουνε στή γειά του δασκάλου τους, ή μάλλον, του εργαστηρίου του, τής σχολής του όπως θά λέγαμε σήμερα. 'Ο ένας τό 'τσουζε «άλά κάζα ντί Ραφαέλο» κι ό άλλος άντέπινε «άλά κάζα ντί Μικελάντζελο». Για τό έθιμο αυτό πρωτάκουσα άπ' τό Στρατή Τσίρκα, στό 1955, σ' ένα από τά ταξίδια του Άλεξαντρινοδ (άκόμα τότε) λογίου στην Άθήνα. Τά κουτσοπίναμε σέ κάποιο από τά ταβερνάκια τής γραφικής (άκόμα τότε) Πλάκας, ή τών Έξαρχείων, ή του Πειραιά. 'Ο Τσίρκας ήταν άνεξάντλητος σέ ιστορίες πού ήξερε, πού άκουσε, πού διάβασε. Τακτική παρέα, εκτός από μās τους δύο, ή Τόνια Καράλη κι ή Μαρία Νασιάκου, τότε Λάσκου.

Μέ τόν Τσίρκα συμφωνούσαμε σέ πολλά πράματα, πολλά μās διδασκε και σέ άπόπολλα μās άνοιγε τά μάτια. 'Υπήρχε όμως κι ένα θέμα πού λίγο έλειψε νά μās χωρίσει. 'Ημουνά τότε παθιασμένα Ντοστογιεφσκικός, μ' ένα πάθος έξτρεμιστικό, άποκλειστικό - νεανικό, θά 'ταν καλύτερα νά πώ, πού τά καλύπτει όλα - τίποτ' άλλο δέ δεχόμουν και, κυρίως, τόν αντίθετο πόλο, τόν Τολστόη, πού τόν άρνιόμουν μέ τόσο πείσμα όση και άγνοια, γιατί, άπλούστατα, άρνιόμουνά και νά τόν διαβάσω! 'Ο Τσίρκας, μέ ύπομονή κι έπιμονή, χωρίς νά άρνιέται τήν άξία του Θεού μου, πάσκιζε νά μέ κάνει νά καταλάβω τό μεγαλειό του Τολστόη, και νά μέ πείσει νά τόν διαβάσω. Στο τέλος βέβαια τά κατάφερε, αλλά αυτό είναι μία άλλη ιστορία. Τά φιλολογικά εκείνα τσουγκρίσματα έκλειναν πάντα μ' ένα συμπύλωτικό τσουγκρίσμα τών ποτηριών. Άλά κάζα ντί Λεόνε, ό ένας, άλά κάζα ντί Φιοντόρ, ό άλλος.

Ανατρέχω στίς μνήμες εκείνου του καιρού - τέταρτον αιώνα μās χωρίζει από τότε, και τί αιώνας! - προσπαθώντας νά άνασύρω, μέσα από ένα πλήθος διαδοχικών παραστάσεων, τήν πρωταρχική έντύπωση από τόν άνθρωπο. Δέν τόν συνόδευε κανένας θρύλος και κανένας μύθος. Δέν είχε γράψει άκόμα ούτε τήν τριλο-

για, ούτε τίς μελέτες για τόν Καβάφη. Τρεις συλλογές διηγήματα και τρεις ποιήματα ήταν τό ως τότε έργο του πού, καθώς δέν είχε άκόμα κυκλοφορήσει στην Έλλάδα, καλά καλά δέν τό γνώριζα. 'Ηξερα λίγα διηγήματα μόνο, τ' αγαπούσα, κι αυτό ήταν όλο. Άκόμα και τό ρόλο πού είχε παίξει στό κίνημα τής Μέσης Άνατολής, δέν τόν ήξερα μέ άκρίβεια. Αύτά τά λέω για νά τόνίσω πώς ή βαθιά έντύπωση πού μου έκανε ό άνθρωπος όφείλονταν στην άντινοβολία τής προσωπικότητάς του, κι ήταν άσχετη πρός όποιοδήποτε φωτιστέφανο.

Γιά ένα νέο τής μετεμφυλιοπολεμικής Έλλάδας, μέ χλωρές άκόμα τίς έπαρχιακές καταβολές, ή προσωπικότητα του Τσίρκα ήταν αυτόχρονα έντυπωσιακή. Και λίγο άνοικονόμητη, αισθάνομαι τόν πειρασμό νά προσθέσω. Δέ χώραγε σέ κανένα άπ' τά μοντέλα μου, δέ στριμώχνονταν εύκολα στό προκατασκευασμένα κλισέ μου. 'Ηταν άριστερός και, για τά μέτρα εκείνου του καιρού, πολυδάπανος. 'Εμενε στό «Άκροπόλ», ένα από τά πολυτελή κι άκριβά ξενοδοχεία τής εποχής. Κινοτόταν άποκλειστικά σχεδόν μέ ταξί - άλλη έξωφρενική πολυτέλεια για μās - άκόμα κι αν ήταν νά πεταχτούμε ως τήν Κηφισιά για καφεδάκι. Άγαπούσε όμως τά φτηνά ταβερνάκια, τά κουτούκια τής Άθήνας, κι έπιανε κουθέντα μέ τούς λούστρους τής όδου Άγίου Κωνσταντίνου. Δέν έκρυβε τή λαϊκή του καταγωγή και μιλαγε μέ άνεση για διπλωμάτες και πολιτικούς μέ τούς όποιους τόν είχε φέρει άντιμέτωπο ή πολυτάραχη ζωή του. Μιλούσε, μέ τήν ίδια άπλότητα και άμεσότητα, για φελάχους του Άνω Νείλου και για μεγαλοκοκότες τής άλεξαντρινης άριστοκρατίας ή για φτωχούς μεροκαματιάρηδες του Καΐρου και διάσημους Έυρωπαίους συγγραφείς, μυθικούς για μās, πού είχε γνωρίσει προσωπικά. 'Ωρες ώρες θύμιζε άθωο έπαρχιώτη πού μιλούσε μέ δέος για τά μεγάλα όνόματα του άθηναϊκού πνευματικού γαλαξία, και τήν άλλη στιγμή σέ ζάλιζε μέ τήν έκτεταμένη έυρωπαϊκή του κουλτούρα, τή βαθιά του οικείωση μέ παλιά και σύγχρονα ρεύματα τής παγκόσμιας λογοτεχνίας, μέσ στην όποία κολυμπούσε άνετα χάρη στη μεγάλη γλωσσομάθειά του. 'Ηταν ρεαλιστής, όχι μονάχα στην πεζογραφία του, αλλά και στην καθημερινή ζωή, και στίς πολιτικές του εκτιμήσεις, και ταυτόχρονα, άθεράπευτα ρομαντικός. Ουμάμαί ένα άπομωσήμερο πού καταλήξαμε, ύστερα από τό άναπόφευκτο ταβερνάκι, στό πατάρι του Λουμίδη για έσπρέσσο. Χαιρέτησα ένα νέο ποιητή, μέ κάπως ιδιόρρυθμη, είν' άλήθεια, εμφάνιση. Εύτραφής, συμβατικά αν όχι συντηρητικά ντυμένος, μέ μία μακριά γκριμπέζ καμπαρντίνα, μέ κασκόλ κι έναν άχαρο μπερέ στό κεφάλι. 'Όταν άπομακρυνθήκαμε και καθίσαμε στό τραπέζι μας, «αυτός», γυρνάω και λέω στον Τσίρκα, «είναι από τούς καλύτερους νέους ποιητές μας», και τό ειπα τ' όνομά του. «Χριστός κι Άπόστόλος!» έκανε ό Στρατής, μέ τή χαρακτηριστικά άλεξαντρινή προσφορά του, «έτσι είναι οί ποιητές στην Έλ-

λάδα;» 'Ο άνθρωπος δέν ταίριαζε μέ τή ρομαντική εικόνα πού είχε γιά τούς ποιητές!

Στά ταξίδια του εκείνου του καιρού, μέσ στις αποσκευές του, κουβάλαγε και πέντε από τις μεγάλες αγάπες του. 'Όπως ήταν ξεσκέπαστος άνθρωπος, καθώς θά 'λεγε κι ή μακαρίτισσα ή γιαγιά μου, γρήγορα τις εντόπιζες αυτές τις αδυναμίες: ό Καθάφης, οι φελάχοι, ό Σεφέρης, οι νέοι, κι ό Πρόεδρος Γκαμάλ 'Αμπντελ Νάσερ. Κάθε φορά πού ή κουβέντα γύριζε σ' ένα απ' αυτά τά θέματα, ή τρυφερότητα κι ή ζεστασιά του, πού έτσι κι άλλιώς τόν χαρακτηρίζαν, γινόταν εκδηλες, έπαιρναν τή μορφή του πάθους. 'Ένα βράδυ, στό Τουρκολίμανο, στην «Κόκκινη Βάρκα», πού ήταν τότε μιά ξύλινη, μερακλίδικη ψαροταβέρνα, μπήκε ό Σεφέρης μέ τή συντροφιά του. 'Ο Τσίρκας πετάχτηκε κι έτρεξε νά τόν χαιρετήσει. Είχανε χρόνια νά είδωθούνε. Γύρισε στό τραπέζι συγκινημένος και μάς μιλούσε όλη τή βραδιά γιά τό Σεφέρη του πολέμου και τής 'Αλεξαντρίας. Είχε μιάν άλλη εικόνα του ανθρώπου, διαφορετική από εκείνη πού 'χαμε έμεις οι 'Ελλαδίτες, σχηματισμένη από άγνοια και προκατάληψη. Μιλάω βέβαια γιά τούς άριστερούς, πού διαβάσαμε Σεφέρη και Καθάφη – όσοι είχαμε τήν περιέργεια και τήν τόλμη τέλοσπάντων – κρυφά, άνομολόγητα και ένοχα, γιατί, τότε, γιά τή μανιχαϊκή, ζντανοφική άριστερά, ό Καθάφης κι ό Σεφέρης ήτανε παρακμίες, άντιδραστικοί, άπορριπτέοι, γιά τό πύρ τό έξώτερον. Κι ό Τσίρκας σκιζότανε νά μάς άνοιξει τά μάτια, νά μάς δείξει πώς δέν ήταν έτσι τά πράγματα, νά καταθέσει τήν προσωπική του μαρτυρία γιά τήν άψογη, άν όχι συμπαθητική, στάση του Σεφέρη άπέναντι στό λαϊκό έθνικοαπελευθερωτικό κίνημα, γιά τό βαθύ φιλελευθερισμό του, γιά τήν στοχαστικότητα και τήν ανθρωπιά του, πού θά 'ταν άδικία νά χαθούν μέσα στις έπλουσιονομικές σχηματοποιήσεις «παρακμιακός» ή «άντιδραστικός». Στο βάθος, ή άγνοια του ήταν ή άριστερά, τό πάθος του ήτανε νά δει τό προοδευτικό κίνημα νά αποπαγιδευτεί από τις δογματικές σχηματοποιήσεις του και νά άγκυλιάζει ό,τι άξιο και ζωντανό είχε ή ιστορία κι ή κουλτούρα αυτού του τόπου. Αυτό ακριβώς τό πάθος τροφοδότησε, χρόνια όλόκληρα, τό πείσμα και τήν έμμονή του στις ιστοριοδικές έρευνες πού κατέληξαν στις όγκώδεις μελέτες του γιά τόν 'Αλεξαντρινό ποιητή. Δέν έχει σημασία άν δέχεται κανείς ή όχι τις αναλύσεις και τις έρμηνείες του. 'Εκείνο πού έχει σημασία είναι ό στόχος του, τό πάθος πού τόν κινούσε, κι άκόμα, τό αποτέλεσμα. Γιατί, άν οι δύο μεγάλοι ποιητές μας αντιμετώπιζονται διαφορετικά από τό σημερινό κόσμο τής άριστεράς, από ένα μεγάλο μέρος του τουλάχιστον, αυτό χρωσιέται λιγάκι και στόν Τσίρκα.

"Όσο γιά τόν Πρόεδρο – έτσι άποκαλούσε τό Νάσερ – ό Τσίρκας ήταν άνυποχώρητος. 'Εμείς είχαμε τις έπιφυλάξεις μας. 'Ο στρατιωτικός χαρακτήρας του κινήματός του, δέ βολευόταν στ' άλλυγιστα μαρξιστικά μας σχήματα. «'Όχι παιδιά», έτέμνε ό Τσίρκας, «είναι εντάξει ό Πρόεδρος. Δέν ξέρω τί γίνεται μέ τους άλλους, αλλά ό Πρόεδρος τόν αγαπάει τό φελάχο. 'Ο Πρόεδρος κάνει συνεπή άντιαποικιακό άγώνα, πρέπει νά τόν στηρίξουμε».

Πολύ πριν από τή μετωπική του σύγκρουση μέ το δογματισμό, ό Τσίρκας, άσύνειδα έστω, ήταν ένας ύπονομευτής του, ένα διαβρωτικό δξύ πού διέλυε τό λίπος του. Δέ μιλάω γιά άλλη γραμμή ή διαφορετική φιλοσοφία, και πολύ περισσότερο, δέ μιλάω γιά παραταξιακή άντίθεση ή φραξιονιστική δράση. "Ενωθε στρατευμένος σ' αυτό τό κίνημα, είχε δεσμούς αίματος μαζί

του, πονούσε γιά ό,τι τό άφορούσε, ούτε πού του περνούσε από τό μυαλό νά τό κρίνει «άπ' τά έξω», κι ήταν τρομερά εδαισθητος στις κρίσεις του πολιτικού φορέα του κινήματος γιά τόν ίδιο. Δέ είχε τή στόφα του άποσυνάγωγου. Κι άν, σέ κάποια φάση, χρειάστηκε νά γίνει, είναι γιατί οι άλλοι του τό επέβαλλαν... Τό διαβρωτικό δξύ γιά τό όποιο μίλησα, ήταν ή νοοτροπία του, ό βαθύς ανθρωπισμός του, ή εδρύτητα των πνευματικών του όριζόντων, ή παιδεία και ή εδρωπαϊκή κουλτούρα του, πού μοιραία θά 'ρχονταν σέ σύγκρουση μέ τή μισαλλόδοξη στενοκεφαλιά, έφόσον συνοδεούνταν από τήν παρηρησία του λαλείν δημοσίως. Γιατί, κι άλλοι διέθεταν τά προσόντα του Τσίρκα, αλλά ποτέ δέν τόλμησαν νά πούν δημόσια αυτά πού έλεγαν κατ' ίδιαν.

Γράφοντας ό Τσίρκας γιά τή γνωριμία του μέ τόν Καθάφη, ύστερα από πολλά χρόνια, λέει κάπου: «Αυτά πού άκουσα από τό στόμα του έπρεπε νά τά είχα γράψει. Τώρα πιά είναι άργά». Συνήθως, στυλιδοποιεί κανείς παρόμοιες άμείλιες όταν είναι πιά άργά. Πολύ θά ήθελα νά μπορούσα σήμερα νά παραθέσω αυτούσια κάποια από τά λόγια του. "Έχουν περάσει κάμποσα χρόνια και οι λεπτομέρειες έχουν ξεθωριάσει. Γι' αυτό περιορίζομαι σέ έντυπώσεις πού ήταν ζωντανές και παρέμειναν. Μιά από τις ζωρότερες έντυπώσεις μου είναι τό άφηγηματικό του χάρισμα. Στόν προφορικό λόγο έννοώ, τά άλλα είναι πασίγνωστα. Γιά ότιδήποτε μιλούσε, τό διηγόταν τόσο παραστατικά πού είχες τήν ψευδαίσθηση ότι τό ζούσες. Βυθισμένος, εκείνο τόν καιρό, στις έρευνες γιά τόν Καθάφη και τήν εποχή του, μέ νωπές άκόμα τις έντυπώσεις του από διαβάσματα σέ άρχεία, ήμερολόγια κι έφημερίδες, διηγότανε περιστατικά από τήν ιστορία τής παροικίας μέ τρόπο πού τά 'κανε νά μοιάζουν σπαρταριστά κι όλόζώντανα σκίτσα ζωής μάλλον, παρά ιστορία. Οι Σαλβάγοι κι οι Μπενάκηδες, οι 'Αβέρωφ κι οι Ζερβουδάκηδες, ό Καθάφης και ό 'Αλιθέρης, βγαίνανε από τή χώρα των σκιών, γινόταν πρόσωπα οικεία, ζωντανά, χειροπιαστά. Τό ίδιο και μέ τις ιστορίες πού έζησε ό ίδιος. 'Ο τόνος τής φωνής, ή λάμψη των ματιών, οι καλοδιαλεγμένες λέξεις, οι εύστοχες χαρακτηρισολογικές πινελιές, οι έντεχνες παρεμβολές εϋθύ λόγου μέσα στην άφήγηση, έκαναν τις ιστορίες του νά ζωντανεύουν μπροστά στα μάτια του άκροατή του. Χρόνια μετά, διαβάζοντας τις «'Ακυβέρνητες Πολιτείες», είχα συχνά τήν ψευδαίσθηση πώς διάβαζα μιά ιστορία πού είχα ζήσει.

«'Ο μηχανισμός άφηγηματοποίησης» δούλευε μέσα του άκατάπανστα. 'Οτιδήποτε του συνέβαινε, άκουγε ή μάθαινε, έπαιρνε μέσα του τή μορφή διηγήματος, μορφοποιούνταν σ' έναν άνάγλυφο μύθο, άποκτούσε άφηγηματική πλαστικότητα. Σπάνια γινόταν άφαιρέση. Πριν από λίγα χρόνια, άμέσως μετά τήν πτώση τής δικτατορίας, τόν Αύγουστο του '74, συναντηθήκαμε στή Σκύρο. Μέρη έντασης και άγωνίας... "Ένα βράδυ, άφου άκούσαμε στό ραδιόφωνο τό λόγο του Καραμανλή γιά τήν πορεία των έλληνοτουρκικών σχέσεων κι άνακουφιστήκαμε από τήν άπόφαση τής έλληνικής κυβέρνησης νά άποφύγει τή σύρραξη, καταλήξαμε σ' ένα ταβερνάκι μέ νόστιμο μεζέ και καλό κρασί. Κάποιος παίнесе τό φαγητό κι ό Τσίρκας στράφηκε πρós τις γυναίκες τής συντροφιάς. «'Ακούστε κυράδες», είπε, «άκούστε μιά ιστορία πού δείχνει πόση σημασία έχει τό καλό φαί κι ή τέχνη τής μαγειρικής. Σέ τούτο τό νησί ζει ένας ψαράς, άμα περάσει από 'δω θά σάς τόν δείξει, πού κάποια μέρα εξαφανίστηκε. Μπήκε στό τρεχαντήρι του, άνοιχτηκε στό πέλαγος και χάθηκε. Μήνες τόν ψάχνανε ή γυναίκα του κι οι συγγενείς του – παιδιά δέν είχε άν και προχωρημένος στην ήλικία. Μήτε ό ψαράς βρέθηκε μήτε τό τρεχαντήρι,

Ἡ προσφορά

Προσπαθώ νά πῶ δυό λόγια γιά τόν Στρατή Τσίρκα κι ἀνακαλύπτω ὅτι εἶναι τόσο δύσκολο... Ὅ,τι κι ἂν πῶ αὐτή τή στιγμή, ξέρω πῶς δέν μπορεῖ νά 'χει καμιά ψυχραιμία καί καμιά «ἀντικειμενικότητα» – λέξεις πού ἤχουν κιόλας χυδαῖες αὐτή τήν ὥρα. Ὅ,τι κι ἂν πῶ θά εἶναι λειψό, θά εἶναι μόνο ἀποτέλεσμα τῆς σύγχυσης πού μοῦ προκάλεσε ὁ θάνατός του, πού ἀκόμα ἀρνιέμαι νά τόν δεχτώ.

Γνώρισα τόν Στρατή Τσίρκα πρὶν ἀπό δέκα περίπου χρόνια κι ἂν κάνω μιά προσπάθεια νά ταξινομήσω τίς πρῶτες ἐντυπώσεις μου θά πῶ: "Ενας ἄνθρωπος πού εἶχε προσωπική γοητεία καί γνήσιο πάθος. Πού σέ ξάφνιαζε μέ τή νεανικότητα τῆς σκέψης του, τήν ἀγάπη του γιά τή ζωή καί προπαντός τήν ἀνθρώπινη ζεστασιά πού κατάφερε νά μεταδίδει.

Ἀργότερα θ' ἀνακαλύψω τήν ἐκπληκτική ἱκανότητά του νά σ' αἰχμαλωτίζει μέ τό λόγο του, νά σέ μεταφέρει σέ χρόνους καί χώρους δικούς του, σέ μιά ξενάγηση πού γινόταν μέ τρόπο παραμυθιοῦ. Θ' ἀνακαλύψω ἀκόμα τή συνέπεια, τή σοβαρότητα καί τό σεβασμό πού ἔδειχνε πρὸς ὅτιδήποτε ἀποφάσιζε νά καταπιαστεῖ. Καί θά ξαφνιαστώ μέ τήν στέρεη παρουσία τῆς φιλίας του, κάτι πού διατηρήθηκε ὡς τό τέλος, ὡς τή στιγμή πού τόν εἶδα γιά τελευταία φορά στό νοσοκομεῖο – μιά μέρα προτοῦ πεθάνει – καί κατάφερε νά ἀστείευτεῖ καί νά μοῦ μεταδώσει τήν ἴδια ἀνθρώπινη ζεστασιά πού ἤξερα.

Στή διάρκεια τῶν πέντε χρόνων – ὅσο κράτησε ἡ βιβλιογραφική ἐργασία πού ἔκανα γιά τό ἔργο του – εἶχα μιά στενή σχέση συνεργασίας πού μοῦ ἔδωσε τήν εὐκαιρία νά τόν πλησιάσω καί νά τόν καταλάβω πιά πολύ. Μά ἂν προσπαθῶ νά βρῶ τήν ἀρχή τῆς γνωριμίας μου μέ τόν Στρατή Τσίρκα θά δυσκολευτώ, γιατί πολύ προτοῦ τόν συναντήσω εἶχα κιόλας ζήσει στόν κόσμο του μέσα ἀπό τά βιβλία του,

Τό κείμενο αὐτό μοῦ ζητήθηκε, ἀμέσως μετά τό θάνατο τοῦ Στρατή Τσίρκα, ἀπό τό περιοδικό «Τέχνη καί Πολιτισμός», τῆς ΠΑ.ΠΟ.Κ. (τῆς ὁποίας εἶμαι μέλος), καί στή συνέχεια ἀπορροφῆκε γιά λόγους πού μοῦ εἶναι ἀγνωστοί.

Κ.Π.

εἶχε προϋπάρξει ὁ ἀπεριόριστος θαυμασμός μου γιά τό ἔργο του – ἀφοῦ πάντα τόν πίστευα ὡς τόν δημιουργό τοῦ σύγχρονου μυθιστορηματος στήν Ἑλλάδα – κι εἶχε προηγηθεῖ ἡ ἐκπληξή μου γιά ἐκείνη τή μοναδική δεξιότητά του στή μυθιστορηματική δομή – τόν τρόπο πού ἔχτιζε τό οικοδόμημά του καί διακινούσε ἀνετα μέσα του, χαρακτηρισες, καταστάσεις, ἰδέες, συναισθήματα, πάθη...

Ωστόσο ἐγώ πάνω ἀπ' ὅλα, πιστεύω ὅτι ἡ μεγαλύτερη προσφορά τοῦ Στρατή Τσίρκα, βρίσκεται στόν ἰδεολογικό χώρο. Δέν εἶναι εὐκολο πραγματικά, θέλει πολύ κουράγιο νά μπορέσεις νά καταγγείλεις δημόσια, ἐλαττώματα, σφάλματα, λάθη, ἀκόμα καί τήν ἀνηθικότητα πού μπορεῖ νά ὑπάρχει σέ πρόσωπα ἰσχυρά μέσα στόν ἴδιο τόν ἰδεολογικό σου χώρο. Καί νά μπορέσεις ν' ἀνοίξεις ἄλλους σου πόλεμο ἐναντίον μιᾶς νοοτροπίας πού ἀδικεῖ, ἐξευτελίζει καί φθερίζει τήν ἰδεολογία σου. Τά κατάφερε ὅλ' αὐτά ὅσο καί νά στοίχισαν... Μέ τά γραπτά του πλούτισε τήν Ἑλληνική Ἀριστερά σέ ἀνθρωπιά καί τή βοήθησε νά μάθει ν' ἀναρωτιέται πάντα γιά τό δρόμο της, νά μὴν ἐφησυχάζει, ν' ἀναζητᾷ τό ρόλο της μέσα στίς συγκεκριμένες περιστάσεις...

Σταματῶ. Γιατί ὅσο μιλάω ἀντιλαμβάνομαι ὅλο καί πιά πολύ, πόσο φτωχά καί ἀνεπαρκῆ εἶναι αὐτά πού λέω. Τό μόνο πού θά 'λεγα μέ βεβαιότητα, αὐτή τήν πρώτη ὥρα μετά τό θάνατό του, εἶναι πῶς ἔχω μιά αἴσθηση ἀπό μισοτελειωμένη ἀνθρώπινη σχέση κι ἀπό ὑποσχέσεις πού δέν πρόλαβαν νά πραγματοποιηθοῦν. Γιά κείνον ὀριστικά καί ἀμετάκλητα, χωρίς τή θέλησή του. Ἀπό τή δική μου μεριά ὅμως τίς αἰσθάνομαι νά μετασχηματίζονται σ' ἕνα χρέος γιά ἀγώνα.

Γι' αὐτό, τόν εὐγνωμονῶ.

30-1-80

Μέ τό Στρατή Τσίρκα

θαρρεῖς ἄνοιξε ἡ γῆ καί τούς κατάπαι. Ἡ Κρουσταλλένια, ἡ γυναίκα του, δέ πίστεψε ποτέ πῶς πνίγηκε καί τόν γύρευε ὅπου μπορεῖ νά θάνει ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου. Μάταια ὅμως... Κι ἕνα βράδυ, ὕστερα ἀπό δυό χρόνια, ἀκούστηκε ξανά τό ντούκου ντούκου τῆς μηχανῆς του καί νάτον στό νησί, τό ἴδιο ἀναπάντεχα ὅπως εἶχε χαθεῖ. Ποῦ ἦσαν αὐτοί, τόν ρώτησαν οἱ χωριανοί. Στό Ἅγιον Ὄρος, ἀποκρίθηκε, σέ μιά ἀλύθα. Γιατί ἔφυγε; Εἶχα βαρεθεῖ, ὅλα τά 'χα βαρεθεῖ. Καλά τά πέρασες; Μιά χαρά! Καί γιατί γύρισες; Πεθύμησα τό φαί τῆς Κρουσταλλένιας!... Ἄκουτε κυράδες;» «Τσίρκα, τοῦ εἶπαμε, μᾶς μυρίζεται διήγημα!» «Δέν μπορῶ, λέει, δέν μπορῶ τώρα, νά τελειώσω πρῶτα ἡ «Χαμένη Ἀνοιξη» καί βλέπουμε. Πολύ μέ παιδεύει αὐτό τό μυθιστόρημα, συνέχισε, δέν καλοβλέπω πιά καί βασανίζομαι. Τό μυθιστόρημα τελείωσε, μά ἦρθαν ἄλλα θάσανα, πιά ἀσήκωτα, καί τό διήγημα γιά τό νόστιμο φαί τῆς Κρουσταλλένιας δέ γράφτηκε ποτέ. Δέν ἔχει σημασία. Ἔτσι κι ἄλλωθς, τόν Τσίρκα θά τόν θυμούμαστε ὅσο ζοῦμε καί θά τόν μνημονεύουμε, ὅπως θά κάνουνε κι αὐτοί πού θά 'ρθουνε μετά ἀπό μᾶς. Καί πάντα θά βρίσκεται λίγο καλό κρασί γιά νά πίνουμε «ἀλά κάζα ντί Στρατή».

ΣΠΥΡΟΣ ΤΣΑΚΝΙΑΣ

αντι

Τό ζήτημα δέν εἶναι μόνο νά διαβάσετε «ΑΝΤΙ» ἀλλά νά μπορεῖτε ν' ἀνατρέχετε σ' αὐτό σταθερά. Ἀποκτήστε τήν πληρῆ σειρά τῶν 10 τόμων

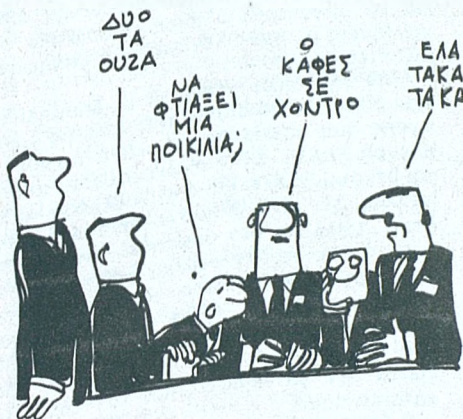
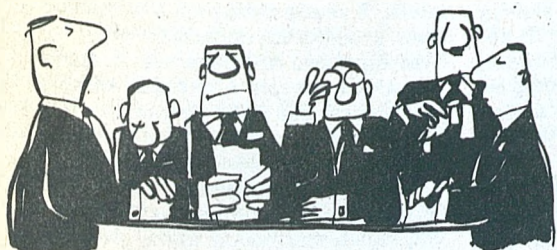
Στούς τόμους τοῦ ΑΝΤΙ – πανόδετους, μέ ἐξώφυλλα καί ἀναλυτικά περιεχόμενα θεμάτων καί συνεργατῶν – θά βρεῖτε μιά πλοῦσια καί πολύπλευρη καταγραφή:

- τῆς πολιτικῆς καί πολιτιστικῆς ζωῆς μας
- τῆς κατάστασης στήν Ἀριστερά
- τῆς ἐξωτερικῆς ἐπικαιρότητας
- τῶν ἰδεολογικῶν ρευμάτων τῆς ἐποχῆς μας καί
- πλῆθος στοιχείων πού ἐνδιαφέρουν ὅσους συμμετέχουν στά προβλήματα τοῦ τόπου μας.

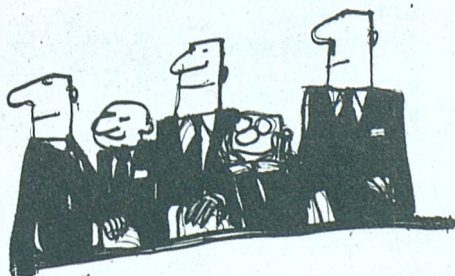
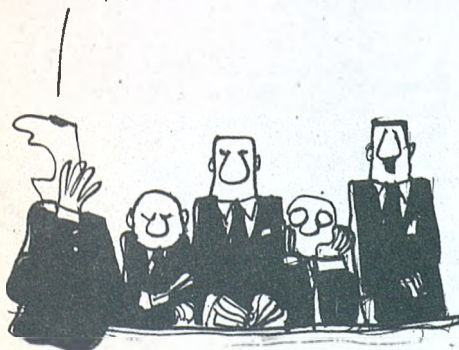
Ζητεῖστε τούς τόμους τοῦ ΑΝΤΙ ἀπό τά γραφεῖα μας: Δημοχάρους 60 (Τ.Τ. 601) τηλ. 732.713 καί 732.819.

Καί βέβαια θά διακριθοῦμε...

Τοῦ Γιάννη Καλαϊτζή

ΚΑΙ
ΚΑΝΕΝΑ
ΤΑΣΑΚΙΙΙΙ...

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΚΙ ΑΣΚΗΜΗ
Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ
ΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ Ε;

Συντάσσονται οί λόχοι πρίν από τήν ανάμειξη

του Γεράρδου Ντεβιλιάδη

Ο ΕΜΦΥΛΙΟΣ πόλεμος τῶν διαδόχων στήν «Ν. Δημοκρατία» ἔχει πάρει τίς τελευταίες ἡμέρες τίς διαστάσεις ὀλοκληρωτικῆς ἐξόντωσης. Καί ἐνῶ, ὡς χτές, ὁ κ. Γ. Ράλλης φαινόταν μᾶλλον κατάπτοημένος καί ἔτοιμος νά ἐγκαταλείψει τόν ἀγῶνα, ξαφνικά «ἀνέρρωσε», παράταξε νέες δυνάμεις καί παρουσιάζεται ἀκμαιότατος. Οἱ ἐρμηνεῖες πού ἔχουν δοθεῖ εἶναι πολλές.

ΛΕΓΕΤΑΙ πῶς ὁ ἴδιος ὁ κ. Καραμανλῆς, σέ μιά κατ' ἰδίαν συνομιλία, τόν ἐνθάρρυνε ἔμμεσα λέγοντας πῶς αὐτός τουλάχιστον δέν πρόκειται νά ὑποστηρίξει κανέναν ἀπό τούς ἐπιγόνους καί, ἐπιτέλους, ἡ κοινοβουλευτική ὁμάδα ἄς ἀποφασίσει γιά τόν ἐπίδοξο ἡγέτη. Ἀκόμη, τοῦ διασκέδασε τούς φόβους «περί ὑποσχέσεως» πρὸς τόν κ. Ἀβέρωφ, χωρίς ὅμως νά ὑπάρξει ἄμεση δῆλωση.

ΕἶΝΑΙ ἀλήθεια ὅτι ἀπό τό περιβάλλον τοῦ κ. Ἀβέρωφ εἶχε διαδοθεῖ, τόν τελευταῖο καιρό, πῶς ὁ Καραμανλῆς, ξεπληρώνοντας τήν ὑποχρέωση πού ἔχει στόν κ. Ἀβέρωφ γιά τήν πρότασή του στό περίφημο συμβούλιο μέ τούς Κανελλόπουλο καί Μαῦρο, ἀλλά καί τούς ἡγέτες τῆς χούντας, θά ἦταν εὐνοϊκά διατεθειμένος γιά τήν ἐκλογή Ἀβέρωφ στήν ἡγεσία τοῦ κόμματος. Ἡ εὐνοια αὐτή θά ἦταν μιά σιωπηρή κατάφαση στά παρασκήνια τῆς ἀγρας τῶν ψήφων, ὅπου θά ἀφηνόταν νά διαγράφεται ἀμυδρά καί ἡ ὑποσημμένη ὑποστήριξη. Ἔτσι, ὁ κ. Ἀβέρωφ παρουσιάζονταν μοναδικό φαβορί στήν ἐπικείμενη ἀνάμειξη, ἐνῶ ὁ κ. Ράλλης εἶχε ἀρκετά παραγκωνιστεῖ.

ΜΕΤΑ ὅμως ἀπό τίς συνομιλίες στό διαμέρισμα τῆς οδοῦ Ἡρώδου Ἀττικοῦ, ὁ κ. Ράλλης ἔχει μόνο ἐμφανίστηκε δυναμικά νά συμμετέχει στίς διαδικασίες ἐκλογῆς, ἀλλά καί νά ὀργανώσει ὁ ἴδιος προσωπικά συναντήσεις μέ τούς λεγόμενους ἐπαμφοτερίζοντες βουλευτές.

ΑΠΟ τήν ἄλλη μεριά, ὁ κ. Μισαηλίδης ἔχει ρίξει ὄλο τό βάρος τῆς κάποιας ὀργανώσεως τοῦ κόμματος γιά νά ἐνισχυθεῖ ἡ πλευρά Ράλλη. Στόν ἀγῶνα αὐτόν, φαίνεται ὅτι συμμετέχει καί ὁ κ. Ἀχιλλέας Καραμανλῆς. Δέν εἶναι ἄλλωστε κανένα μυστικό ὅτι ὁ Ἀχιλλέας δέν συμπαθεῖ τόν κ. Ἀβέρωφ, ὁ ὁποῖος δέν θεωρεῖ ἀπαραίτητη τή δημιουργία δυναστείας Καραμανλῆ στό μακεδονικό χῶρο. Ἀλλά καί ὁ Ἀχιλλέας δέν εἶναι καθόλου βέβαιος ὅτι ἡ ἀπουσία τοῦ ἀδελφοῦ του ἀπό τά πολιτικά πράγματα δέν θά σημάνει καί τόν δικό του καταποντισμό.

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ Ράλλης ἔχει ἀκόμη ἐξασφαλίσει – μετά ἀπό κάποιες ἀμφιταλαντεύσεις – τήν ὑποστήριξη τῆς «Καθημερινῆς» καί εἶναι τώρα πιά κοινό μυστικό πῶς ἡ κ. Βλάχου προσδοκᾷ πολλά ἀπό τήν ἀναρρίχηση Ράλλη στήν πρωθυπουργία. Πιστεύει ὅτι εἶναι πιθανόν νά βρεθεῖ τρόπος γιά νά διασωθεῖ ἡ ἐφημερίδα τῆς πού βρίσκεται χρεωμένη μέ περισσότερα ἀπό πενήντα ἑκατομμύρια στήν Τράπεζα καί ὑποθηκευμένο τό ἀκίνητο τῆς οδοῦ Σωκράτους.

ΤΗ ΣΤΙΓΜΗ αὐτή μάλιστα, παρουσιάζεται στό προσκήνιο καί ὁ κ. Τάκης Λαμπρίας, πού πρόκειται σαφῶς πρὸς τόν Ράλλη καί ἔχει δηλώσει ὅτι ἡ «Μεσημβρινή», τή στιγμή πού θά πρέπει, θά ἐνισχύσει τίς θέσεις τοῦ κ. Ράλλη, ἡγούμενος μιάς ἀνανεωμένης δεξιᾶς μέ κεντροδεξιές ἀποκλίσεις. ὙΠΑΡΧΟΥΝ ἀκόμη βουλευτές πού, τόν τελευταῖο καιρό, φανερά μιλοῦν γιά τήν ἀνάγκη προβολῆς τοῦ κ. Ράλλη. Ὁ κατάλογος περιλαμβάνει ὀνόματα ὅπως οἱ κ.κ.:

- Δημόπουλος, Πιερίας.
- Γαλιανός, Ἡρακλείου.
- Ἀναστασόπουλος, Μεσσηνίας.
- Μπεκίρης, Ἀχαΐας.
- Μποκοβός, Α' Θεσσαλονίκης.
- Τουρίκης, Βοιωτίας.
- Σόδης, Χίου.
- Χλωρός, Φθιώτιδος.
- Φωτόπουλος, Αἰτωλοακαρνανίας.
- Πρωτοπαπαδάκης, Κυκλάδων.
- Παυλίδης, Δωδεκανήσου.
- Παπαϊωάννου, Αἰτωλοακαρνανίας.
- Παπακωνσταντίνου, Β' Ἀθηνῶν.
- Παπαευστρατίου, Λέσβου.

ΟΛΟΙ αὐτοί θεωροῦν ὅτι ὁ Ράλλης ἀποτελεῖ τήν μόνη ἐλπίδα γιά νά σωθεῖ τό κόμμα ἀπό τήν ἐπερχόμενη λαίλαπα τοῦ ΠΑΣΟΚ· εἶναι οἱ πολιτικές θέσεις τοῦ κ.

Ράλλη, λένε, πού μποροῦν νά προσελκύσουν καί μέρος τῆς νεολαίας. Ὑποστηρίζουν ἀκόμη, ὅτι δέν εἶναι δυνατόν νά θεωρεῖται διάδοχος τοῦ Καραμανλῆ ἕνας πολιτικός πού ἔχει περάσει τά ἔβδομηντα καί ἐπομένως ἔχει μειωμένα ὄρια ἀντοχῆς. Δέν μπορεῖ νά θεωρεῖται διάδοχος τοῦ Καραμανλῆ, ὁ γεφυροποιός καί ὁ ἄνθρωπος πού εἶναι ἔτοιμος νά παραδώσει τήν Ἑλλάδα ἄνευ ὄρων στό ΝΑΤΟ καί τήν Ἀμερική.

Ἡ ΑΛΛΗ πλευρά, ἡ πλευρά Ἀβέρωφ, παρουσιάζεται ὄχι ἀπλά βέβαιη γιά τήν διαδοχή, ἀλλά καί ἐνεργεῖ σά ἐξουσία· ἔχουν κιάλας ἀκουστεῖ διάφορες ἱστορίες.

ΓΝΩΣΤΟΣ βιομήχανος, ὅταν πρίν λίγες μέρες πήγε στό Ὑπουργεῖο Ἑθνικῆς Ἀμύνης γιά νά ἐπισκεφτεῖ τόν κ. Ἀβέρωφ, δέχτηκε τήν φιλική σύσταση ἀπό τό ὑπουργικό περιβάλλον πού θά τόν βοηθοῦσε στή διεκπεραίωση τοῦ προβλήματός του: τοῦ διαμνηθῆκε, δηλαδή, ὅτι καλό θά ἦταν νά προσφωνοῦσε τόν κ. Ἀβέρωφ «κύριε Πρόεδρε!»

ΑΛΛΑ φαίνεται ὅτι καί οἱ μικρότεροι ἔχουν «καθαλήσει τό καλάμι» – κατά τά κοινῶς λεγόμενα. Λέγεται, π.χ., ὅτι ὁ Γ. Γραμματέας στό Ὑπουργεῖο Γεωργίας – καί στενός συνεργάτης τοῦ κ. Ἀβέρωφ γιά τά τελευταῖα εἴκοσι χρόνια – σέ διαφωνία του μέ τόν Ὑπουργό Γεωργίας κ. Μπούτο, τοῦ παράγγειλε μέ ἀνώτατο στέλεχος τῆς ἱεραρχίας τοῦ Ὑπουργείου (ἔτσι συνηθίζεται ἐξ ἄλλου) ὅτι δέν θά εἶναι ἀκόμη γιά πολύ καιρό Ὑπουργός Γεωργίας καί ἂν νομίζει ὅτι αὐτός ξέρει τά πάντα περί ἀγροτικῶν προβλημάτων, καλύτερα θά κάνει νά κοιτάξει τά... γαλακτομικά προϊόντα, ἐννώνοντας προφανῶς τήν ἀπώτατη διαχείριση τοῦ ὑπουργοῦ στήν οἰκονομική του ἐπιχείρηση ΕΒΓΑ... Ὁ ἴδιος κ. Γενικός, δημιουργῆσε πρόβλημα στό Ὑπουργεῖο Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας, ὑποστηρίζοντας τά συμφέροντα πρῶν βουλευτῆ τῆς «Ν. Δημοκρατίας» σά Ἰωάννινα, γνωστός ἐργολάβου δημοσίων ἔργων καί ἐπλεκτη τοῦ μέλους τοῦ στενοῦ περιβάλλοντος τοῦ κ. Ἀβέρωφ.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ἀκόμη δημιουργοῦν μέ τούς συναδέλφους τους καί μέσα καί ἔξω ἀπό τήν Βουλή, νεαροί βουλευτές, ὅπως ὁ Χατζηγάκης, ὁ Σαμαρᾶς, ὁ Τσιτζικώστας· θεωροῦν τούς ἑαυτούς τους τουλάχιστον μέλλοντες ὑπουργοὺς καί στίς συζητήσεις τους εἶναι ἀπό προκλητικοί ἕως ἐπιθετικοί. Πάντως, διάφοροι παρατρεχάμενοι τοῦ πρωθυπουργικοῦ γραφείου ἐπανειλημμένα ἔχουν εὐπειθῶς ἀναφέρει τήν κατάσταση καί φαίνεται πῶς ὁ κ. Καραμανλῆς ὄχι μόνο δυσανεκτήθηκε σφόδρα ἀλλά εἶπε καί στόν κ. Μουλυιάτη – ὁ ἴδιος παρουσιάζει τόν ἑαυτό του ὡς στενό φίλο τοῦ κ. Ἀβέρωφ μαζί μέ τόν πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας – «νά πεί τοῦ Βαγγέλη νά τούς μαζέψει».

ΤΑ ΚΟΥΚΙΑ δέν ἔχουν μετρηθεῖ, ἀλλά ὁ κ. Ἀβέρωφ εἶναι αἰσιόδοξος· λογαριάζει τή δύναμή του διπλάσια ἀπό ἐκείνην τοῦ κ. Γ. Ράλλη. Καί συγχρόνως, ἐπαναλαμβάνει τά «άτου» του:

ΔΥΟ πράγματα παρουσιάζει ὁ Ἀβέρωφ στήν κατά παράταξη μάχη:

- πρῶτα τήν «ἀκτινοβολία» πού ἔχει καί στό ἐσωτερικό – λιγότερο – ἀλλά καί στό ἐξωτερικό – πολύ περισσότερο – ὄχι μόνο σάν «ἄνθρωπος τῶν γραμμάτων», ἀλλά καί σάν ἐμπειροσφόρο πολιτικός καί
- ἀπό τήν ἄλλη, τήν σταθερή του πίστη

πρός τούς δυτικούς συμμάχους της χώρας και τις δεξιές του θέσεις.

ΟΤΑΝ ό κ. 'Αβέρωφ όμιλεί γιά άκτινοβολία στό έξωτερικό, έννοει - χωρίς φυσικά νά τό φωνάζει - τήν 'Ανατολική Εύρώπη. Έχει πολύ καλές σχέσεις μέ τις διπλωματικές άντιπροσωπείες τών ανατολικών χωρών καί θεωρεί ότι τό όνομά του είναι πολύ γνωστό εκεί καί εκτιμάται πολύ. Φυσικά, καί σάν άνθρωπος τών γραμμάτων... «'Η επιστροφή στίς Μυκήνες», είχε μεγάλη επιτυχία στή Ρουμανία...

ΑΛΛΑ καί ό κ. 'Αβέρωφ δέν είναι άγνώμων. Καί έχει τόν τρόπο του γιά νά ύλοποιεί τήν εύγνωμοσύνη του. 200 λεωφορεία γιά τό στρατό μας αγοράσαμε από τό Λ.Δ. τής Ρουμανίας. Ποιός θά περίμενε τέτοιο άνοιγμα; Πολύ περισσότερο μάλιστα, όταν αυτά τά λεωφορεία δέν είναι τόσο πρόσφορα ή τόσο κατάλληλα ή τόσο καλά καί μένουν τελικά άκίνητοποιημένα. Δηλαδή, πήγανε ως τις Μυκήνες καί από κει δέν επέστρεψαν - όπως παρατήρησε σκαπτικά μή θεατριζόμενος στρατιωτικός...

Ο ΑΛΛΟΣ δελφίνος, μοντέρνος, φωτισμένος καί έχοντας συλλάβει τά μηνύματα τών καιρών, έχει προσανατολιστεί προς τή Δυτική Εύρώπη. 'Εκει, φαίνεται ότι ό κ. Ράλλης είναι συμπαθέστερος του κ. 'Αβέρωφ. Έχοντας συνδέσει τό όνομά του καί μέ τήν ΕΟΚ, κατάφερε νά παρουσιάσει μιάν εικόνα πού είναι προσφιλή στόν Εύρωπαϊο καί Γαλλοθρεμένο Πρόεδρο κ. Καρμανλή...

ΕΠΕΙΔΗ όμως εδώ είναι Βαλκάνια καί αυτά όλα δέν πολυπερνούν, ό κ. 'Αβέρωφ συνηθίζει νά ύποστηρίζει πώς μόνο ή συντηρητική μερίδα μπορεί νά άποτελέσει τόν κεντρικό πυρήνα μιάς πολιτικής ομάδας πού θέλει νά φέρει έναν «ιδεολογικό» άγώνα σέ πέρασ καί κυρίως στήν μελλοντική διαμάχη μέ τό ΠΑΣΟΚ. 'Υποστηρίζει πώς ένα κόμμα πρέπει νά διαμορφώνεται μέσα από όσο γίνεται περισσότερο πολιτικά όμοιογενή στελέχη καί πώς μόνο μιά σταθερή «ιδεολογική γραμμή» μπορεί νά οδηγήσει τό κόμμα τής «Ν. Δημοκρατίας» σέ μιά πολύχρονη έξουσία.

ΠΡΟΣΔΟΚΩΝΤΑΣ λοιπόν καί προσβλέποντας άκριβώς σ' αυτή τήν πολύχρονη έξουσία, λέει ότι ύπάρχει χρόνος όχι μόνο γιά μιά όμαλή καί φυσική διαδοχή του από τόν κ. Ράλλη - έχουν όκτώ χρόνια διαφορά - αλλά καί... τήν προετοιμασία της νέας γε-

νιάς διαδόχων, όπως είναι ό κ. Βαρβιτσιώτης - πρώτος τή τάξη - ό κ. Στεφανόπουλος, ό κ. Μπούτος καί οι άλλοι.

ΕΤΣΙ λοιπόν, πονηρά-πονηρά, άπλουστεύει τό πρόβλημα καί από ζήτημα πολιτικής επιλογής - άκροδεξιά ή νεοδεξιά - μεταθέτει τή διαφορά στό επίπεδο μιάς προσωπικής αναμέτρησης καί άρχηγικής φιλοδοξίας. Φυσικά, στήν περίπτωση αυτή δέν πρέπει νά άγνοηθεί ή «άρχαιότητα» - όπως έξ άλλου γίνεται άκόμα καί σέ έναν στρατιωτικό λόχο...

ΣΤΟ ΔΙΚΟ του τό λόχο, αυτή τή στιγμή, φαίνεται ότι έχουν προσχωρήσει άρκετοί. Καί οι πού άφωσιωμένοι στόν κ. 'Αβέρωφ φέρονται νά είναι οι:

- Σταθόπουλος, Λακωνίας.
- Χρηματοπούλος, Β' Πειραιώς.
- Τζιτζικώστας, Α' Θεσσαλονίκης.
- Σαμαράς, Μεσσηνίας.
- Χατζηγάκης, Τρικάλων.
- Δεληγιάνης, Πέλλης.
- Γραμματίδης, Λάρισας.
- Γαλλής, Φθιώτιδας.
- Πιμπλή - Τασιμάκου, Φθιώτιδας.
- Τσιουπλάκης, Χαλκιδικής.
- Τσαλδάρης, Β' Αθηνών.
- Τραγάκης, Β' Πειραιώς.
- Τριανταφύλλου, Φθιώτιδας.
- Ταλιαδούρος, Καρδίτσας.
- Σπύρου, Σάμου.
- Κούτρας, Β' Θεσσαλονίκης.
- Κοντοβράκης, 'Αργολίδας.
- Κονταξής, 'Αρτας.
- Κονίτσας, Βοιωτίας.
- Κλής, Έβρου.
- Κεφαλογιάνης, Ρεθύμνου.
- Καραπιτέρης, Ευρυτανίας.
- Καλαντζάκος, Μεσσηνίας.
- 'Ακωθίδης, 'Ημαθίας.
- Ζάιμης, 'Αχαΐας.
- Εύστρατιάδης, Λάρισας.
- Δαλακούρας, Β' Αθηνών.

Άκόμη οι «διαγραμμαμένοι» Άγγελος Πνευματικός καί Γόντικας.

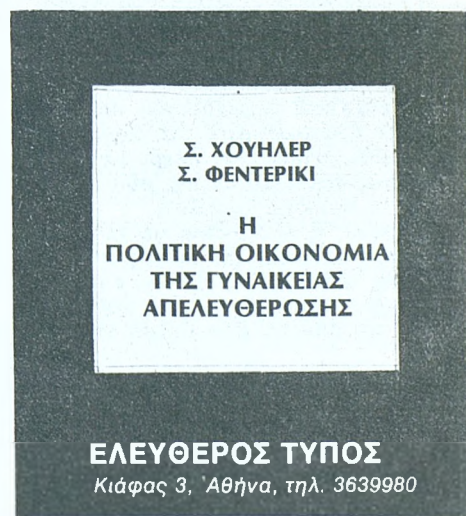
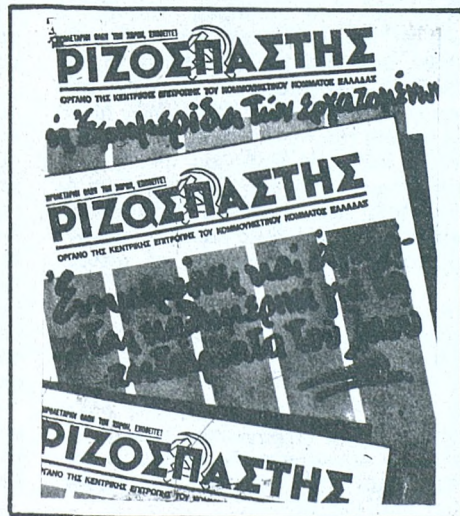
ΟΜΩΣ ύπάρχουν καί άλλοι πού δέν έχουν εκδηλωθεί άνοιχτά, αλλά είναι άπόλυτα βέβαιο ότι ή μεγαλύτερη μερίδα από τούς βουλευτές - καί εκείνοι τής «κίνησης Στράτου» μέ τόν Στράτο επικεφαλής - θά ένισχύσουν τόν κ. 'Αβέρωφ, γιατί πιστεύουν ότι μόνον εκείνος μπορεί νά διαφυλάξει τήν συνοχή του κόμματος καί νά ήγηθεί στόν έκλογικό άγώνα ένάντια στό ΠΑΣΟΚ.

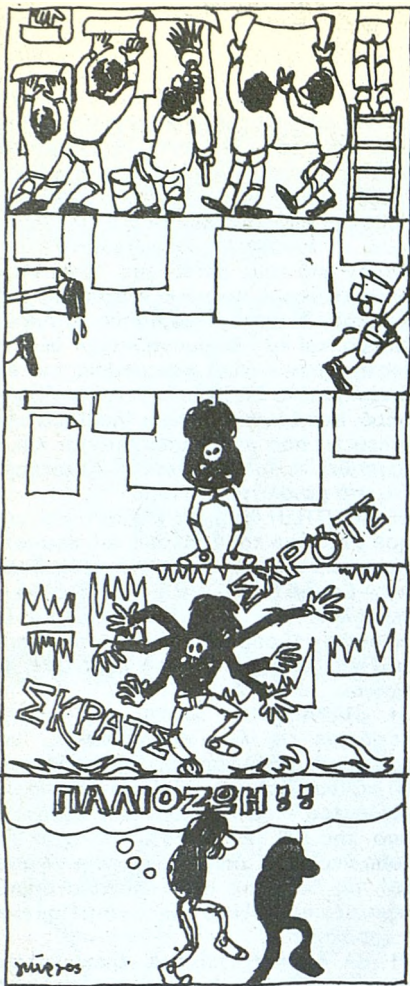
ΟΛΑ αυτά βέβαια συνέβαιναν πριν από τό προηγούμενο Σάββατο. Γιατί τότε, επίσημα πλέον, ό κ. Μητσοτάκης δήλωσε στό Χαλιά, στός φίλους πού του παρέθαν γεύμα, πώς είναι έτοιμος νά διεκδικήσει τήν άρχηγία στό κόμμα. Θά ήταν προφανώς άστειο νά πούμε ότι ή δήλωση αυτή τάραξε κάποιον από τούς διαδόχους. 'Όλοι γνωρίζουν πολύ καλά πώς ό κ. Μητσοτάκης όχι μόνον δέν διαθέτει καμιά βάση στό κόμμα - άκόμη καί οι «διευρυνθέντες» δέν τόν ύποστηρίζουν - αλλά ή παρουσία του έχει επανειλημμένα ξεσηκώσει έντονες διαμαρτυρίες. Καί άς περιποιηθεί ιδιαίτερα τούς βουλευτές πού τόν επισκέπτονται καί άς προσπαθεί νά τούς ίκανοποιεί τά αίτήματά του στό μεγαλύτερο βαθμό.

Η ΑΠΑΙΤΗΣΗ του κ. Μητσοτάκη, σχολίασε ένας από τούς ταγούς του κόμματος - προσκευμένος σέ έναν από τούς δελφίνους - θεωρείται όχι άπλά άκαιρη, αλλά καί ύπερβολική. Τόν στεγάσαμε άπλως καί δέν τόν συγχωνεύσαμε. Ποτέ δέν τόν θεωρήσαμε περισσότερο από μιά παραξενιά του άρχηγού.

Η «ΠΑΡΑΞΕΝΙΑ» λοιπόν του άρχηγού άποφάσισε νά γίνει πονοκέφαλος. 'Ισως όμως αυτή ή δήλωση του κ. Μητσοτάκη - πού πάντως δέν έχει καμιά έλλπida νά βρει όμοϊδέατες - νά λειτουργήσει μέσα στόν χώρο τής «Ν. Δημοκρατίας» κατά έναν τρόπο περιεργο. Δηλαδή, νά συγκεντρώσει όλες τις δυνάμεις κάτω από μιά σημαία, προκειμένου τό ξένο σώμα νά ήττηθεί καί νά αποβληθεί.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ πάντως είναι έντελώς θολή. 'Η πολιτική άμπωτις καί παλίρροια βρίσκει αυτή τήν στιγμή τήν έκφρασή της μέσα στός κόλπους ενός κόμματος πού ό άρχηγός του παρουσιάζεται άναποφάσιτος καί πελαγωγμένος. Τό δίλημά του - νά πάει ή νά μήν πάει στήν προεδρία σέ συνάρτηση μέ τό νά ύποστεί εκείνος ή ό διάδοχός του μιάν έκλογική καθίζηση - αλλά καί μέ τόν φόβο του καταποντισμού καί του διαμελισμού του κόμματος - έχει δημιουργήσει ένα πλέγμα άστάθειας, φοβίας καί άβεβαιότητας πού άντικατοπτρίζεται όχι μόνο στό κόμμα τής «Ν. Δημοκρατίας» καί στός φορείς του, αλλά σέ όλη τήν κυβερνητική μηχανή. Καί τό δίλημμα αυτό φανερώνει περισσότερο από ότιδήποτε άλλο τήν άδυναμία του κυβερνητικού κόμματος καί τά άδιέξοδά του.

Στη Νέα Υόρκη, πού έχει κι αυτή πρόσβλημα καθαριότητας, όπως η Αθήνα, ο δήμαρχος είχε αναρτήσει σε διάφορα σημεία της πόλης πανώ με τό σλόγκαν: «Μήπως λέρωσες τή Νέα Υόρκη σήμερα;» Κάποιο χέρι από πάνω έγραφε: «Η Νέα Υόρκη μέ λερώνει ΕΜΕΝΑ κάθε μέρα».

Ο τελευταίος νόμος πού έφερε στή Βουλή ή κυβέρνηση, ο νόμος γιά τήν άφισκόληση, έδειξε πόσο περιορισμένος είναι ο ρόλος τής τοπικής αυτόδιοίκησης σέ σχέση μέ τό κράτος:

Ο Δήμος Αθηναίων, όπως και οι άλλοι δήμοι τής περιοχής, δέν έχουν δικαίωμα νά πάρουν κανένα μέτρο γιά τήν έξωφρενική ρύπανση πού έγκαταστάθηκε πιά μέ τή μορφή μόνιμου σύννεφου και τό αναπνέουν οι δημότες τους.

Όμως, νά πού ή κυβέρνηση άποφάσισε έπιτέλους νά δώσει όρισμένες νέες πολιτικές δικαιοδοσίες στους δήμους: Εισάγει ένα νομοσχέδιο γιά τόν περιορισμό του χώρου τών άφισκόλησεων και τόν προληπτικό έλεγχο του περιεχόμενου τους. Και δίνει ρόλο πρωταγωνιστού στο δήμο - χωρίς νά λάβει υπόψη της μέχρι τώρα, τίς τροπολογίες πού ο Δήμος τής Αθήνας κίολας από τό Μάη έχει προτείνει.

Ούσιαστικά, ή κυβέρνηση μέ τό νομοσχέδιο αυτό εισάγει τήν πλήρη άστυνόμευση τής πολιτικής άφίσας και έπιχειρεί νά μεταβάλει τούς δήμους τής χώρας σέ άκούσια και άβουλα άστυνομικά τής όργανα.

• Καθιερώνει ένα έντελώς άντισυνταγματικό προληπτικό έλεγχο του περιεχόμενου τής άφίσας - χωρίς νά κάνει διάκριση γιά τήν πολιτική άφίσα. Τόν έλεγχο είναι υποχρεωμένος νά τόν κάνει ο δήμος.

• Ο δήμος όμως δέν είναι και ο μόνος

Είναι σωστό νά λερώνουμε τούς τοίχους;

πού έχει δικαίωμα νά έγκαλει. Άπεναντίας, ή δίωξη τών άφισκολητών είναι αυτεπάγγελτη. Τ' άστυνομικά όργανα θά επιλέγουν - όπως έκαναν ως σήμερα - αυτούς πού θά συλλάθουν γι' άφισκόληση. Ο δήμος, άπλά, θά είναι υποχρεωμένος νά καθαρίζει μέσα σέ εικοσιτέσσερις ώρες όποιες άφίσεις του παραγγείλει ο εισαγγελέας, μετά τήν υπόδειξη τους, φυσικά, από τίς άστυνομικές άρχές.

• Τό σχέδιο νόμου περιορίζει, σχεδόν έκμηδενίζει, τό χώρο τής πολιτικής άφίσας. Λέει, βέβαια, ότι θά γίνουν ειδικά πλαίσια, όμως θά τοποθετηθούν, εάν και έφόσον συμφωνούν οι νομείς τών άκινήτων ή ή διοικήσή τους.

• Παράλληλα, μεταβάλλει τό άδίκημα τής άφισκόλησης από πταίσμα πού ήταν ως τώρα, σέ πλημμέλημα - και μάλιστα μέ ποινές φυλακίσεων μή μετατρέψιμες. Ταυτόχρονα διευρύνει έκπληκτικά τόν κύκλο τών «ένεχομένων».

Δέν βγάζουμε τόν Παττακό έξω νά μαζέψει μερικά άποτσιγάρα! Ήταν ένα χόμπι λιγότερο επικίνδυνο και έξίσου άποτελεσματικό γιά τήν άντιμετώπιση τής ρύπανσης...

Ο νόμος πού εισάγεται, μέ τήν μορφή πού εισάγεται, χωρίς τίς τροποποιήσεις πού πρότενη ο Δήμος Αθηναίων, και σαφώς άντισυνταγματικός είναι και περιοριστικός τών έλευθεριών και τών δικαιωμάτων του πολίτη. Μέσα στα όρια τής λογικής, δέν είναι δυνατόν νά υποστηριχτεί ότι άντιμετωπίζει, σοβαρά, τή «ρύπανση». Άλλά και τό αισθητικό άποτέλεσμα πού υπόσχεται είναι κι αυτό άμφισθητήσιμο.

Περνώντας, π.χ., έξω από ένα παλιό δώροφο σπίτι πνιγμένο άνάμεσα στις άπρόσωπες πολυκατοικίες, θλέπεις μιά σπαραχτική κραυγή, μέ μαύρη μπογιά: «Άννα, γύρνα στο σπίτι!». Τότε, τό προσέχεις, τό σπίτι ζωντανεύει, σου φέρνει στο νου άτέλιωτες ιστορίες, ξεχνάς γιά λίγο τήν όρθοστασία μέσα στο λεωφορείο πού δέ λέει νά κουνήσει. Ή, τό ανθρωπάκι πού κοροϊδεύει τό μικροαστό του κάποιου τό 'χει σθύσει κι ο δημιουργός του τό ξαναζωγράφισε στήν κολώνα, δύο μπόγια ψηλότερα, σημειώνοντας: «Βλάκα, άφου ξέρεις ότι μπορώ νά τό ξανακάνω!».

Φανταστείτε νά καθάριζε ξάφνου ή Αθήνα άπ' τά συνθήματα τών πολιτικών νεολαίων, από τά χέρια του Μπατίστα πού κρατούν τίς άλλοτριωμένες γυναίκες, από τίς μισόγυμνες καλλονές τών λαδιών ήλιου πού οι όπαδοί του Καντιώτη τίς έφοδιάζουν μέ κέρατα και ούρά διαθόλου, άπ' τά ταξίδια στή Ρουμανία και στή Βουλγαρία και τά φροντιστήρια πού «μαθαίνουν τά παιδιά μας γράμματα», από τούς λαϊκούς τραγουδιστές και τίς συντροφίες μέ τά μπλουτζή.

Τί όμορφίες θ' άποκαλύπτονταν; Κουσαέριο πιό όρατό άκόμα, προσόψεις μαυρισμένες μέσ στή γκρίζα άτμόσφαιρα, γκρίζα άσφαλτος και γκρί μπετόν, άκαλαίσθητα μονότονα κτίρια στηριγμένα πάνω σέ άχαρες λιγνές, τετράγωνες κολώνες. Τά είδαμε στήν ειλικρίνεια τών παιδικών ζωγραφιών πέρσι στο διαγωνισμό του Έτους Παιδιού: «Όλα γκρίζα.

Δέν είναι ίσως σύμπτωση, πού όλη αυτή τήν παρδαλή όψη στο κέντρο της, ή πόλη τήν πήρε όταν οι συνθήκες ζωής μέσα σ' αυτήν άρχισαν νά γίνονται άνυπόφορες.

Οι προτάσεις του Δήμου Αθηναίων θά έλυαν τό πρόβλημα τής έμπορικής άφίσας άν γίνονταν δεκτές, και άν είναι άπαραίτητο νά ύπάρχει έμπορική άφίσα, και θά εξασφάλιζαν άνεκτα και έξω από πολιτικές διώξεις χώρο γιά τίς πολιτικές άφίσεις. Όμως, θ' άπαιτηθεί νά δεσμευτούν, όπως προτείνει ο Δήμος, έπιφάνειες ιδιωτικών άκινήτων, άφου οι πλατείες τής πόλης είναι σχεδόν άνύπαρκτες και τά πεζοδρόμια δέν επαρκούν ούτε γιά δέντρα.

Τόσο ο καθηγητής Άρ. Μάνεσης στήν πρόσφατη σημαντική μελέτη του γιά τήν άφισκόληση, όσο και ο καθηγητής Γ. Κασιμάτης στήν άνάλογη δική του, συμφωνούν ότι μπροστά σέ μιά παρόμοια σύγκρουση δικαιωμάτων θά πρέπει νά έρευνηται και νά σταθμίζεται ποιό τελικά δικαίωμα βαρύνει περισσότερο γιά νά προστατευτεί κοινωνικά. Τά δικαιώματα αυτά τής ιδιοκτησίας δέν μπορούν νά άσκοούνται σέ βάρος του γενικού συμφέροντος, όπως είναι ή άπ' τό Σύνταγμα κατοχυρωμένη έλευθερία τής έκφρασης ή ή δυνατότητα διάδοσης τών ιδεών. Κι άς μήν ξεχνάμε ή τηλεόραση μές στέλνει χίλιες πεντακόσιες άφίσεις τό λεπτό - ούτε μιά λιγότερη - ίσια μέσα στα μάτια.

Πρίν μερικά χρόνια δυό παιδιά χάσανε τό σκύλο τους. Άναζητώντας τον ανάκαλυψαν μιά από τίς σπηλιές τής Νότιας Γαλλίας ζωγραφισμένη δεκάδες χιλιάδες χρόνια πρίν μέ τίς άφίσεις τής εποχής: Χιλιάδες άιώνες, ο άπλος άνθρωπος έχει χρησιμοποιήσει τό δικαίωμα αυτό του «διαλόγου μέ τόν κόσμο», τής ανακοίνωσης ειδήσεων, συναισθημάτων, άπειλών ή υποσχέσεων πάνω στους τοίχους ή τούς θράoux. Στή Σαντορίνη, τόν 7ο π.Χ. αιώνα, οι άνθρωποι ανακοίνωναν τίς νίκες τους σέ αγωνίσματα ή τούς έρωτές τους, τά παράπονά τους γιά τούς γείτονες. Τό ίδιο και στή Δήλο. Στήν Πομπηία, πρίν άπ' τό 79 μ.Χ. οι τοίχοι χρησίμευαν γιά έφημερίδες, γιά άφίσεις, γιά όλων τών ειδών τίς ανακοινώσεις, άκόμα και γιά προεκλογικές εκστρατείες και γιά προσωπικά μηνύματα κάθε λογής. Τό ίδιο γινόταν και στήν άρχαία Αθήνα. Και στή σημερινή;

Πολλοί ξένοι πού έγραψαν γιά τήν πόλη μας μιλήσαν γιά τήν έντονη άίσθηση πού είχαν, ότι διαγωνίζεσαι στους δρόμους τής σύγχρονης Αθήνας ή άτμόσφαιρα τής άρχαίας Αγοράς. Τί μύγα τιμπάει τούς άρμόδιους γιά νά 'χουν έπιδοθεί σ' αυτή τή συστηματική προσπάθεια εύνοχισμού τής διάδοσης ιδεών και τής άνταλλαγής επιχειρημάτων, πού είναι ή ζωή του άθηναϊκού δρόμου. Κυνηγούν πότε τά πηγαδάκια, πότε τίς άφίσεις, πότε τίς προκηρύξεις, πάντα τίς συγκεντρώσεις και τίς διαδηλώσεις.

Θά πρέπει κάποτε νά τό πάρουμε υπόψη μας. Ή Δημοκρατία έχει άνάγκη τούς τοίχους και τούς δρόμους. Και κάτι τέτοιο έχει και τό κόστος του. Άλλά τό αξίζει. **Θ.Λ.**

Ζητούνται πινακίδες γιά σταυροδρόμι

του Δημ. Ζαράνου

Κάθε χρονιά, τά δημοσιεύματα γύρω από τις φοιτητικές εκλογές ακολουθούν μιά σταθερή σειρά: Πρίν τις εκλογές, προπαγανδιστικά ζήτηρα στά κομματικά έντυπα και «έγκυρες έρευνες» στίς προοδευτικές εφημερίδες· άμέσως μετά, δημοκρατικοί διθύραμβοι· και άργότερα, οί αναλύσεις γιά «τήν καινούρια κατάσταση, όπως διαμορφώθηκε».

Σ' αντίθεση μ' αυτήν τήν σειρά, έπιχειρείται έδώ μιά προσέγγιση τών φετινών φοιτητικών εκλογών πρίν νά γίνουν.

«Κάθε φαινόμενο παράγει τήν ιδεολογική του έκφραση· κάθε πραγματικότητα έμπεδώνει στά μυαλά μας τήν φανταστική άπεικόνισή της - πού είναι ή πραγματικότητα αυτή άνεστραμμένη.

K. Μάρξ

Έτσι και οί φοιτητικές εκλογές παράγουν τό ιδεολογικό πλαίσιο τους, τήν αντίληψη τών μαζών γι' αυτές. Κ υ ρ ί α ρ χ ο στοιχείο αυτής τής αντίληψης είναι ή εύρυστα διαδεδομένη άποψη, πού λέει ότι:

ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ λειτουργία τών φοιτητικών εκλογών (Φ.Ε.) είναι ή πράξη τής πολιτικής έπιλογής τού κάθε φοιτητή - και, σάν άποτέλεσμα, οί ποσοτικοί συσχετισμοί έκπροσώπησης πού άναδεικνύονται. Σύμφωνα μέ αυτή τήν άποψη υπάρχουν διάφορες πολιτικές δυνάμεις πού κατεβαίνουν στίς εκλογές, ό φοιτητής έπιλέγει, κι έτσι διαμορφώνεται ό αριθμητικός συσχετισμός άνάμεσα σ' αυτές τής δυνάμεις.

Όλα αυτά είναι πολύ άληθοφανή, ή πραγματικότητα, όμως, είναι έντελώς διαφορετική και συχνά αντίστροφη.

Η πολιτική έπιλογή πού κάνουν οί φοιτητές άνήκει, βέβαια, στή λειτουργία τών Φ.Ε., αλλά είναι ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑ και έπιβαθμισμένη. Η ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ λειτουργία τους δέν είναι ή άνάδειξη τών επί μέρους αριθμητικών συσχετισμών, αλλά Η ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑ ΚΑΙ ΕΠΙΒΑΘΜΙΣΜΟΥ. Οί Φ.Ε. πρώτα και κύρια άναπαράγουν τήν συγκεκριμένη δομή τού φ. κινήματος. Η δομή αυτή καταξιώνεται (ή όχι) μερικά, άποσπασματικά, μέσα από τήν καθημερινότητα. Άλλά μέσα από τίς Φ.Ε. καταξιώνεται κι άναπαράγεται ΣΑΝ ΟΛΟ. Καταξιώνεται σάν ιδεολογικό σύμβολο και άναπαράγεται σάν πολιτική πραγματικότητα. Μαζί μέ τήν δομή άναπαράγεται και ή κυριαρχία τής ήγεμονεύουσας λογικής και πολιτικής πού αυτή ένσαρκώνει. Τό πρωτεϊον λοιπόν είναι ή μαζική άποδοχή τού συγκεκριμένου τρόπου οργάνωσης και λειτουργίας τού φ. κινήματος και, κατ' επέκταση, ή άποδοχή τής κυρίαρχης λογικής και πολιτικής. Μέσα σ' αυτή τήν άποδοχή πραγματοποιείται τό δευτερεύον - ή έπιλογή, περιοριζόμενη στά πλαίσια και στά όρια τής ήγεμονεύουσας λογικής.

Αυτή ή λειτουργία μπορεί νά όνομασθεί άναπαράγωγή τών πλειοψηφιών και είναι ό τρόπος μέ τόν όποιον οί Φ.Ε. συμβάλλουν στήν πολιτική και, έν τέλει, αριθμητική άναπαράγωγή τού κυρίαρχου μπλόκ δυνάμεων στόν φοιτητικό χώρο. Προφανές είναι πώς ή

άποτελεσματικότητα αυτού τού μηχανισμού προϋποθέτει τήν άνυπαρξία, πρίν τίς εκλογές, μιάς ουσιαστικής μαζικής άμφισβήτησης τού κυρίαρχου μπλόκ, (στή περίπτωση μας τών ΠΑΣΠ - ΚΝΕ).

Αυτό πού χαρακτηρίζει τήν τωρινή κατάσταση στά ΑΕΙ, είναι ή μετατροπή τής έρπουσας κρίσης σέ άνοιχτή.

Η άποτυχημένη (πρώτα και κύρια λόγω τής πάλης τών φοιτητών) προσπάθεια έφαρμογής τού ν.815, έφερε τήν κατάσταση στά Πανεπιστήμια ένα βήμα πρίν τήν έκρηξη, μέσα σέ μιά περίοδο γενικότερης κοινωνικής άναταραχής. Τό έπόμενο βήμα ήταν ή άναστολή έπ' άόριστον τού ν. 815, γεγονός πού δίνει τή δυνατότητα ποικίλων εξέλιξεων.

Όλη ή διαδικασία πέρασε μέσα από τή μαζική άμφισβήτηση τής κυρίαρχης λογικής και τής μέχρι τότε ήγεμονεύουσας γραμμής, μέσα από τήν αντίθεση πρós τήν πλειοψηφία τού Κ.Σ. τής ΕΦΕΕ - δίχως βέβαια αυτό νά σημαίνει ότι άνατράπηκε συνολικά ό πολιτικός συσχετισμός. Αυτή ή διαδικασία, τελικά, έδωσε στό «ρεΐμα τής άμφισβήτησης» μιά πιο συγκεκριμένη όντότητα, τό έκανε «χώρο τής άμφισβήτησης» και κατάγραψε ορισμένες αντίληψεις και πρακτικές γιά λογαριασμό του.

Οί φετινές, λοιπόν, Φ.Ε. γίνονται σέ μιά περίοδο έπαναπροοδιορισμού πού καθορίζεται από τά έξής δύο στοιχεία:

1) Μετωπική ύποχώρηση τής Ν.Δ., άδυναμία έφαρμογής μεθόδων καταστολής μέ άποτέλεσμα τή στροφή σέ πιο εύέλικτες τακτικές, υπερίσχυση τού στοιχείου πειθούς ως πρós τό στοιχείο καταναγκασμού και προσπάθεια ξανακερδίσιματος τών καθηγητών και προοδευτικής ένσωμάτωσης τής ΕΦΕΕ, μέσα από διαδικασίες κεντρικού χαρακτήρα.

2) Άποτελούν σημείο τομής γιά τή διαμόρφωση τού έσωτερικού συσχετισμού δυνάμεις τού φ. κινήματος. Σημείο τομής γιά τό κυρίαρχο μπλόκ, πού παίζει τό παιχνίδι τής έπικράτησης, δηλαδή τής επιβίωσης· αλλά και γιά τό «χώρο τής άμφισβήτησης» πού βρίσκεται στή διαδικασία τής ιδεολογικοπολιτικής συγκρότησης του.

Η σύμπτωση τών φετινών φ. εκλογών μέ μιά τόσο κρίσιμη περίοδο, δίνει τό έδαφος γιά μιά υπερεκτίμηση τής σημασίας και τών ορίων τών εκλογών αυτών, και μπορεί νά οδηγήσει στήν αντικατάσταση τού πραγματικού περιεχόμενου τους από κάποιο άλλο έγκεφαλαιό, μέ κίνδυνο νά πέσουν σέ δύο σφάλματα.

Πρώτο, στό νά θεωρήσουμε τίς εκλογές σάν πεδίο καταγραφής τού «χώρου» και αριθμη-

τικής άναμέτρησής του μέ τό μπλόκ ΠΑΣΠ - ΚΝΕ. Τό δεύτερο, άνακαλύπτει στίς εκλογές μιά ευκαιρία γιά τήν συγκρότηση ενός δεύτερου μπλόκ. Η ευκαιρία όμως δέν υπάρχει. Γιατί συγκρότηση τού «χώρου» μέσα από τήν συμμετοχή σέ διαδικασίες τύπου εκλογών, θά σήμαινε άκύρωση τών θεμελιωδών άρχών γέννησής του· και συγκρότηση μέσα από τήν άρνηση αυτών τών διαδικασιών δέν θά μπορούσε παρά νά είναι πρωτογενής, γεγονός πού άνήκει στό παρελθόν. Αυτό πού μπορούμε νά πούμε είναι πώς ή παρέμβαση στίς φετινές Φ.Ε. θά 'ναι ένα άκόμη σημαντικό στοιχείο τής διαδικασίας συγκρότησης τού Νέου Φοιτητικού Κινήματος.

Αυτό πού πρέπει νά γίνει είναι ή ολοκλήρωση τών μέχρι τώρα επί μέρους πρακτικών, τό πέρασμα από τό μερικό στό γενικό - στήν γενικευμένη κριτική τής κυρίαρχης λογικής και πρακτικής, όπως μπορεί κάτι τέτοιο νά γίνει μέσα από τίς Φ.Ε. Και μπορεί νά γίνει όταν ή συμμετοχή - παρέμβαση τού «χώρου» σ' αυτές, έχει στόχο τήν άκύρωση τής πρωτεύουσας ιδεολογικής λειτουργίας τους, παράγοντας έτσι τήν άρνηση τού περιεχόμενου τής, μέ άποτέλεσμα τήν άποδιάρθρωση τού έκλογικού μηχανισμού άναπαράγωγής τού κυρίαρχου μπλόκ ΠΑΣΠ - ΚΝΕ.

Μέσα από αυτό τό πρίσμα βλέποντας τά πράγματα, ή κάθοδος, αυτή καθ' έαυτή, τού «χώρου» στίς φετινές εκλογές και τά αριθμητικά άποτελεσμάτα τους είναι τά δευτερεύοντα. Τό ουσιαστικό είναι νά υπάρξουν, σάν συνέχεια μιάς προηγούμενης πορείας, εκείνες οί πρακτικές πού θά συνιστούν τήν ποιότητα τής παρέμβασης πού προαναφέραμε. Και ή δυναμική αυτών τών πρακτικών θά κρίνει τό παιχνίδι κι όχι ό άφισοπόλεμος και οί συνδικαλιστικοί θεατριτισμοί.

Κλείνοντας αυτήν τήν άνάλυση - πρόταση, άπομένουν δύο πρακτικά θέματα πρós εξέταση:

1) Ποιό τό περιεχόμενο τής καθόδου τού «χώρου»;

Μέσα από όσα λέχθηκαν προηγούμενα γίνεται φανερό πώς ή κάθοδος δέν μπορεί νά έχει τό νόημα τού σχηματισμού κάποιας «άντιπολίτευσης» μέ βάση ένα «ριζοσπαστικό πρόγραμμα», αλλά, αντίθετα, πρέπει νά έχει σάν στόχους: τήν συγκρότηση ενός πόλου έλεγχου τής αυθαιρεσίας τών παρατάξεων - αντίπαρο στήν μονοπώληση τού μηχανισμού τών ΔΣ, τήν κεντρική αριθμητική καταγραφή - σάν ιδεολογικό όπλο και τήν δυνατότητα άποτελεσματικής παρέμβασης στό Πανσπουδαστικό Συνέδριο.

2) Ποιοί συγκροτούν τά ψηφοδέλτια;

Τό πρόβλημα αυτό είναι μάλλον τό εύκολότερο νά άντιμετωπιστεί - μέ τά ένιαία ψηφοδέλτια άνεξάρτητων φοιτητών και ομαδοποιήσεων, πού στίς περισσότερες σχολές έκ τών πραγμάτων θά περιλαμβάνουν τόν ΔΑ (Β Πανελλαδική) και σέ αρκετές τήν ΑΑΣΠΕ, πού στό μεγαλύτερο μέρος τής διαφώνησης πρόσφατα μέ τό μηχανισμό τού ΕΚΚΕ.

Πολλαπλές οι έπιπτώσεις

από τήν άπεργία των τραπεζικών

Ειδικού συνεργάτη

Μέχρι τις αρχές της δδομάδας αυτής ή εξέλιξη της άπεργίας των τραπεζικών είχε όλες τις διαστάσεις και τά χαρακτηριστικά μιās σκληρής άναμέτρησης άνάμεσα σε έναν κλάδο εργαζομένων με ισχυρή συνδικαλιστική όργάνωση και μιá κυβέρνηση πού, στά πρόθυρα της έξόδου της από τήν έξουσία, παλεύει νά επιβάλλει αυθαίρετα τήν πολιτική της σ' ένα τμήμα εργαζομένων πού άρνείται κάθετα νά τό δεχθεί.

Τά έξωτερικά αυτά γνωρίσματα δέν άρκοουν όμως για τά εξηγήσουν με πληρότητα τή φύση και τά αίτια της σύγκρουσης, ούτε και για νά αξιολογηθούν με έπάρκεια οι συνέπειες αυτής της σύγκρουσης, πού όπωσδήποτε έχουν μεγάλη σημασία.

Η άπεργία των τραπεζικών ξεκίνησε στις 17 Γενάρη με τρίπτυχο αίτημάτων τό μισθολογικό, διάφορα θεσμικά θέματα και άποκατάσταση του συμβατικού τους ώράριου πού αυθαίρετα άλλαξε ή κυβέρνηση τό περασμένο καλοκαίρι. Η άπεργία είχε άπροσδόκητη έπιτυχία άναφορικά με τήν καθολικότητά της, έξαναγκάζοντας τήν κυβέρνηση ν' άσχοληθεί εκτεταμένα με τήν αντιμετώπισή της με δάση τις κλασικές μεθόδους (τρομοκρατικές πιέσεις, συνεχείς ψευδολογίες από τά μέσα μαζικής ενημέρωσης ότι οι τράπεζες λειτουργούν κανονικά κλπ. κλπ.). "Όταν άποδείχθηκε ότι τά μέσα αυτά δέν μπορούσαν ν' αντιμετωπίσουν τό όγκούμενο κύμα διαμαρτυρίας των διαφόρων επαγγελματικών ομάδων, των συνταξιούχων και των άγροτών πού με τήν άκίνητοποίηση του πιστωτικού μηχανισμού θρέθησαν έξω από κάθε δυνατότητα οικονομικής συναλλαγής, ή κυβέρνηση άλλαξε γραμμή πλεύσης και κάτω από τήν έντονη πίεση των κομμάτων της άντιπολίτευσης δέχθηκε ν' άνοιξει διάλογο με τους άπεργούς, έγκαταλείποντας προς στιγμή τά σχέδιά της για θίαιη καταστολή της άπεργίας μέσα από έπιστράτευση, διαιτησία ή άσφαλιστικά μέτρα (συνταγές πού είχε χρησιμοποιήσει τό περασμένο καλοκαίρι για νά αντιμετωπίσει τήν άπεργία των τραπεζικών για τό ώράριο).

Η έπαφή πού πραγματοποιήσαν οι εκπρόσωποι της ΟΤΟΕ τήν Πέμπτη 8.2.80 με τον κ. Μητσotάκη έδειξε ότι ό ύπουργός Συντονισμού, για λόγους πού έχουν σχέση με τή σταθερότητα

της θέσης του μέσα στην κυβέρνηση και τις προοπτικές τους στο έσωκομματικό παιχνίδι της διαδοχής, ήθελε κάποια λύση στο έντεινόμενο άδιέξοδο πού δημιουργούσε ή άπεργία και πού οι άλλες κυβερνητικές φατρίες είχαν έντεχνα κατορθώσει νά φορτώσουν σ' αυτόν. Οι έλπίδες όμως για λύση «σκοτώθηκαν» τήν Παρασκευή 8.2.80 στη συνάντηση ΟΤΟΕ - διοικητών Τραπεζών. Οι διοικητές των τριών μεγάλων τραπεζών (Ζολώτας, Πεπελάσης, Χριστοδούλου) φρόντισαν με έπιμέλεια νά μπλοκάρουν κάθε λύση, άνοιγοντας έτσι τό δρόμο για τήν εμφάνιση στο προσκήνιο του «θαυματοποιού» ύπουργού Έργασίας κ. Λάσκαρη, πού μέχρι εκείνη τήν ώρα κρατιόταν στο περιθώριο από τον κ. Μητσotάκη.

Τό σενάριο πού στήνεται και πού ή έκβασή του, τήν ώρα πού τό ANTI τυπώνεται, δέν ήταν εύκολο νά προβλεφθεί, έχει δυό σκέλη. Άπό τή μιá ό κ. Λάσκαρης παίζει τό ρόλο του μεσολαβητή κι από τήν άλλη έπισει στους άπεργούς τις κυρώσεις του νόμου 3239 περί ύποχρεωτικής διαιτησίας. Και τουτο γιατί ή ΟΤΟΕ έχει ήδη άποφασίσει ν' άγνοήσει κάθε μέτρο καταστολής, άφου όπως έχουν ξεκάθαρα δείξει γνωματεύσεις κορυφαίων νομικών και άποφάσεις γενναίων δικαστών, κάθε μέτρο καταστολής άπεργιών (έπιστράτευση, διαιτησία, άσφαλιστικά μέτρα) είναι άντισυνταγματικό και παράνομο.

Η παραπέρα εξέλιξη του άγώνα των τραπεζικών έχει μεγάλη σημασία σε πολλαπλά επίπεδα. Σωστή έκβαση της μάχης δέν θά σημαίνει μόνο για τους τραπεζικούς ότι κρατούν τά δικαιώματά τους σαν εργαζόμενοι και ίσχυροποιούν άκόμη πιό πολύ τή συνδικαλιστική τους όργάνωση. Θά έχει σημαντικές θετικές έπιπτώσεις σ' όλο τό κίνημα των εργαζομένων, πού όπως κι όλες οι δομές της ελληνικής κοινωνίας περνά σήμερα μιá κρίσιμη φάση.

Σέ περίπτωση άρνητικής έκβασης του άγώνα των τραπεζικών, δέν θά έχουν ήττηθεί μόνο οι ίδιοι, αλλά και όλοι οι Έλληνες εργαζόμενοι. Άκόμη θ' άνοιξει διάπλατα ό δρόμος για τή «λιβανοποίηση» του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, τάχατες κάτω από τό πρόσχημα του έκσυγχρονισμού, ένω στην πραγματικότητα θά ένταθεί ή άσυνδοσία του ξένου τραπεζικού κεφαλαίου πού επίμονα ζητά νέα άσφαλή άγκυροδόλια στη χώρα μας για νά άντικαταστήσει ό,τι έχασε στο Λίβανο και τήν Περσία.

Σέ τελευταία άνάλυση, ή όποια έκβαση του άγώνα των τραπεζικών θά είναι συνάρτηση δύο θεμελιακών παραγόντων: της θέλησης των 35.000 τραπεζοϋπάλληλων νά συνεχίσουν ν' άγωνίζονται άπτόητοι από κάθε άπειλή και της στάσης της ήγεσίας τους πού τήν άποτελούν οι 32 πρόεδροι των Ισάριθμων τραπεζοϋπαλληλικών συλλόγων της δύναμης της ΟΤΟΕ. Μέχρι τή στιγμή πού τυπώνονταν οι γραμμές αυτές και οι δυό αυτοί παράγοντες έδειχναν άπόλυτα σταθεροί κι άμετακίνητοι στην επίδιώξή τους για δικαίωση ενός άγώνα πού ξεκάθαρα άφορρά όχι μόνο τους ίδιους, αλλά κι όλους τους Έλληνες.

ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ

**ΒΙΒΛΙΑ ΔΙΣΚΟΙ ΑΦΙΣΣΕΣ
ΣΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ**

**ΕΚΠΤΩΣΗ 30%
ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ**

**ΚΩΛΕΤΗ ΚΑΙ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ
ΤΗΛ. 32.49.557**

Ἡ σύγκρουση κράτους ΟΤΟΕ

σύμπτωμα κρίσης τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος

τοῦ Θ. Ἀγρινιώτη

Στις 17 Ἰανουαρίου, ξεκινούσε μιά σαρανταοχτάωρη ἀπεργία, μὲ σειρά ἀγωνιστικῶν ἐκδηλώσεων, πού ὀργάνωσε ἡ Ὀμοσπονδία Τραπεζοῦπαλληλικῶν Ὀργανώσεων Ἑλλάδας (ΟΤΟΕ). Τότε τίποτα δὲν ἔδειχνε ὅτι θὰ κλιμακώνονταν, ἔτσι, ὥστε τὴν ὥρα πού γράφονται αὐτές οἱ γραμμές, ν' ἀποτελεῖ κυρίαρχο συνδικαλιστικό καὶ πολιτικό θέμα μὲ, εὐρύτατες διαστάσεις καὶ ἀγνωστες προεκτάσεις. Ἡ ἐξελισσόμενη διάρκειά της, ἡ σταθερὴ μαζικότητά της καὶ τὰ δεδομένα πού συνθέτουν τὴ δυναμική της, δείχνουν πῶς ἡ ἀπεργία αὐτὴ βρίσκεται ἔξω ἀπὸ τὴν παράδοση τῶν μικρῶν ἢ συνήθων ἀπεργιακῶν ἐκδηλώσεων, πού γίνονται, κατὰ κανόνα, στό πρῶτο τετράμηνο κάθε χρόνου, ἐναντία στὴν εἰσοδηματικὴ πολιτικὴ τῆς κυβέρνησης.

Ἡ σημερινὴ κινητοποίηση τῶν τραπεζοῦπαλληλῶν, συνέχεια τῆς περσινῆς χαμένης – γιὰ πολλοὺς πουλημένης στό θωμὸ κομματικῶν σκοπιμοτήτων – μάχης τους, ἔχει ὅλα τὰ στοιχεία τῆς σύγκρουσης. Στις ἐπόμενες παραγράφους θὰ προσπαθήσουμε νὰ καταγράψουμε τὰ κυριότερα δεδομένα πού σταθμίζουν αὐτὴ τὴ σύγκρουση καὶ τίς ὁποιες ἐξελίξεις της, προσπαθώντας ταυτόχρονα νὰ διακρίνουμε καὶ τίς, πέρα ἀπὸ τίς διεκδικητικὲς μισθολογικὲς ἀπατήσεις, βαθύτερες αἰτίες τῆς κρίσης.

Πρῶτο δεδομένο εἶναι ἡ ἀσυνάρτητη εἰσοδηματικὴ πολιτικὴ τῆς κυβέρνησης πού ὀδήγησε κι αὐτὴν ἀκόμα τὴ ΓΣΕΕ σὲ πρόωρη, τὸ φθινόπωρο τοῦ 1979, καταγγελία τῆς Ἐθνικῆς Συλλογικῆς Σύμβασης Ἐργασίας. Προβλέπονταν αὐξηση μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων μέχρι 15% καὶ αὐξηση τοῦ τιμάρθιμου 10-12%. Οἱ ἐργαζόμενοι, μετὰ τὴν ὀριστικὴ ἀπόφαση τοῦ Διοικητικοῦ Δικαστηρίου πού ἀποδέχτηκε τὴν κυβερνητικὴ πρόταση γιὰ τὰ κατώτατα ὅρια μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων, ἄρχισαν νὰ θέλουν τὸ εἰσόδημά τους νὰ μειώνεται γρήγορα ἀπὸ πολλὰς αἰτίες, μὲ πῶς σημαντικὴ τὴν ἀνοδο τοῦ τιμάρθιμου.

Ἡ κυβέρνηση, θέλοντας νὰ προλάβει τὴ θύελλα τῶν ἀγωνιστικῶν διεκδικήσεων, ἀπὸ τὸν Αὐγούστο κιόλας ἔμμεσα καὶ ἄμεσα τὸν Νοέμβριο, δῆλανε καθαρά πῶς καὶ τὰ εἰσόδημα τοῦ 1980 θὰ κυμαίνονταν μὲ ἀνώτατο ἐπίπεδο αὐξήσεων τὸ 15%. Ἡ ἐξαγγελία αὐτὴ ἔγινε μὲ τὸν πῶς παράδοξο τρόπο, πολὺ πῶς πρὶν δηλαδὴ ἀπὸ τὴν ἀναγγελία τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τῆς γενικότερης οικονομικῆς πολιτικῆς. Ἀμέσως μετὰ ξεκίνησαν οἱ μεθοδεύσεις καὶ οἱ συζητήσεις γιὰ τὴ διαμόρφωση τοῦ ἐπίπεδου τῶν κλάδικῶν συμβάσεων. Αὐτές ὅμως, ἐνῶ στὶς λοιπὲς περιπτώσεις ἐξελιχτηκαν μὲ συνηθισμένο τρόπο, στὴν περίπτωση τῶν τραπεζοῦπαλληλῶν ἀκολούθησαν ἄλλες μεθοδεύσεις, πού ἔκαναν τὸ ποτήρι τῆς ἀνανάκτησης τῶν κατὰ παράδοση ἡρεμῶν μεσοαστῶν τραπεζοῦπαλληλῶν νὰ ξεχειλίσει.

Δεύτερο δεδομένο, λοιπόν, εἶναι αὐτὴ ἡ μεθόδευση. Ἐνῶ εἶχε διατυμπανιστεῖ τὸ 15% ἀπὸ τὴν τηλεόραση καὶ τὸν τύπο καὶ ἦταν ἡ βάση τῶν πρώτων ἐπαφῶν τοῦ προεδρείου τῆς ΟΤΟΕ καὶ τῶν ὑπουργῶν

Συντονισμοῦ καὶ Ἐργασίας γιὰ τὸ σύνολο τῶν ἀποδοχῶν, ὅπως ἄλλωστε κάθε χρόνο, ξεφηνικά, στὶς 23 Δεκεμβρίου ἡ κυβέρνηση ὑπαναχώρησε. Ὁ ὑφυπουργὸς Συντονισμοῦ Ι. Παλαιοκρασάς δῆλωσε – κάτι πού ἤδη κυκλοφοροῦσε σὲ ὀρισμένους κύκλους τῆς ΟΤΟΕ – ὅτι τὸ 15% εἰδικὰ στοὺς τραπεζοῦπαλληλούς, θὰ δοθεῖ ἀπολογιστικά. Αὐτὸ, στὴν πράξη, σήμαινε ὅτι θὰ τοὺς ἀφαιρεθεῖ ἕνα ποσοστὸ 4%, πού κατὰ τίς κυβερνητικὲς ἐκτιμήσεις, οἱ τραπεζικοὶ θὰ ἔπαιρναν θεσμικὰ μὲσω τῶν ἐπιδομάτων, πολυετιῶν καὶ λοιπῶν, κατοχυρωμένων στοὺς Ὀργανισμοὺς τους, κατακτήσεων.

Ἔτσι, εἰσάγεται ἡ μέθοδος τῆς Ὁρίμανσης (πού σημαίνει ἀφαίρεση, ἀπὸ τὸ συνολικὸ ποσὸ αὐξησης, τῆς ἀναλογίας πού θὰ ὀφείλεται στὶς μισθολογικὲς ἐξελίξεις). Ἡ κυβέρνηση, αὐθαίρετα καὶ ἐκδικητικά, περιορίσε τίς αὐξήσεις γιὰ τοὺς ἀτακτοὺς τραπεζοῦπαλληλούς σὲ 11%. Γεννιέται ἔτσι τὸ ἐρώτημα πόσο σκόπιμη εἶναι ἡ σκληρυνση καὶ γιατί ἡ κυβέρνηση διάλεξε αὐτὸν τὸν κλάδο γιὰ τὴ δυναμικὴ ἀναμέτρσή της.

Τρίτο δεδομένο εἶναι ἡ ταυτότητα τοῦ κλάδου τῶν τραπεζικῶν καὶ ὁ βαθμὸς ἀνάπτυξης καὶ ὀργάνωσής τους. Ἡ ΟΤΟΕ εἶναι τὸ μοναδικὸ δευτεροβάθμιο ὄργανο τῶν 32 πρωτοβάθμιων συλλόγων, πού ἐκφράζουν τοὺς 35.000 ἐργαζόμενους στὶς τράπεζες. Ἀναμφισβήτητα πρόκειται γιὰ τὴν πῶς δυνατὴ συνδικαλιστικὴ ὀργάνωση τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου, ὅχι θέβαια λόγω τῆς «ἐπαναστατικότητας» πού μᾶλλον δὲν χαρακτηρίζει τοὺς τραπεζοῦπαλληλούς, ἀλλὰ λόγω ἀκριβῶς τοῦ ὅτι μιά καὶ μοναδικὴ Ὀμοσπονδία τοὺς ἐκφράζει. Ἡ πρόσφατη ἱστορία τοῦ δυναμισμού της, εἶναι γνωστὴ. Ὅταν γνωστὴ εἶναι καὶ ἡ σημασία πού της ἀποδίνεται τόσο ἀπὸ τὴν κυβέρνηση, ὅσο καὶ ἀπὸ τὰ κόμματα τῆς ἀντιπολίτευσης, πού ἔχουν ἐκφραστεῖ καὶ θετικὰ καὶ ἀρνητικὰ. Δὲν ἔχει περάσει χρόνος ἀπὸ τὸ χτύπημα πού τῆς ἔδωσε ἡ κυβέρνηση μὲ τὸ ὠράριο. Οἱ προσπάθειες ἀποδυνάμωσης καὶ οἱ ἔσωτερικὲς συγκρούσεις, πού, σὰν καθαρά παραταξιακὲς καὶ ἡγεμονιστικὲς, ἀντικατόπτριζαν τὴ γενικότερη συνδικαλιστικὴ κομματικὴ «ἠθική» τῆς ἀντιπολίτευσης καὶ τὴν παραπαίουσα αἰμομιξία τῶν

πεθαμένων πιά ΣΑΔΕΟ, δὲν κατάφεραν νὰ θάλουν τὴν ΟΤΟΕ στό περιθώριο.

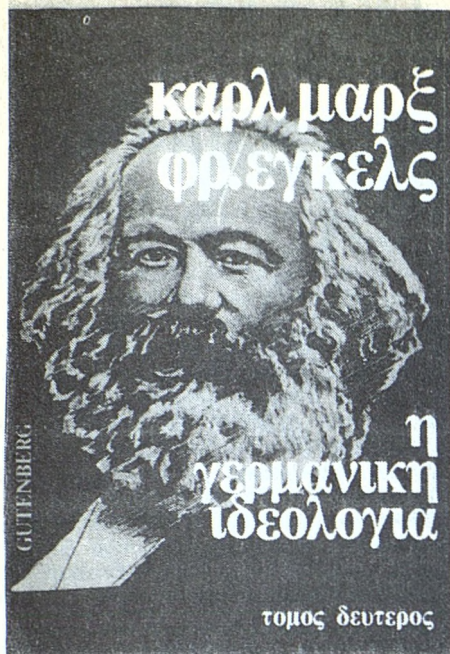
Ἔτσι, μετὰ τὸ ἀνεβοκατέβασμα προεδρείων καὶ τίς περιέργες συμμαχίες (Λαοκρατικοὶ καὶ ΕΣΑΚ-Σ ἐναντίον προεδρείων ΠΑΣΚΕ καὶ ἀνεξάρτητων), ἡ ΟΤΟΕ, γιγαντωμένη ἀπὸ τὴ βάση της, ὀρθώθηκε καὶ βρέθηκε ἔτοιμη ν' ἀρχίσει καὶ νὰ συνεχίσει τὴν πῶς μακροχρόνια, μαζικὴ καὶ δυναμικὰ πεισματικὴ ἀπεργία τοῦ κλάδου. Σὰν ἐξαιρέσεις θὰ σημειώναμε τὴν «ἐνωτικὴ» συνδικαλιστικὴ κίνηση τῆς ΑΤΕ πού διασπάστηκε μετὰ ἀπὸ κομματικὲς ἐντολές καὶ πού εἶναι πλαισιωμένη καὶ μὲ αὐτοὺς ἀκόμα τοὺς χωριστικούς συλλόγους πτυχιούχων (στὴν οὐσία μόνον ἕνας ὑπάρχει, ἐκείνος τῆς ΑΤΕ μὲ 1.500 μέλη, οἱ ὑπόλοιποι εἶναι σφραγίδες).

Χαρακτηριστικὸ τῆς Ἐνότητας καὶ τῆς μαζικότητας τῶν ἀπεργῶν εἶναι ὅτι, ἀκόμα καὶ σὲ «συντηρητικὲς» τράπεζες, τὸ ποσοστὸ συμμετοχῆς στὴν ἀπεργία ξεπέρασε τὸ 92%. Ἀκόμα καὶ μετὰ τὴν ἐξοργιστικὴ καὶ φαιδρὴ ἀνακοίνωση τῆς Ἐνώσεως Ἑλληνικῶν Τραπεζῶν – πού ὅπως γράφτηκε, κατασκευάστηκε στό γραφεῖο τοῦ ὑπουργοῦ Συντονισμοῦ – οὔτε ἡ κατευθυνόμενη τηλεόραση δὲν τόλμησε νὰ προπαγανδίσαι τὰ προσφιλῆ τῆς ἀπεργοσπαστικὰ ποσοστά. Ἔτσι, πέρα ἀπὸ κομματικὲς ἐντάξεις ἢ συμπάθειες τόσο στὴν βάση, ὅσο καὶ στὴν κορυφὴ τῆς ΟΤΟΕ (στὴν ἐπιτροπὴ ἀνώνα τῆς ὁποίας συμμετεῖχει καὶ ὁ ἀναπληρωτὴς πρόεδρος τῆς ΓΣΕΕ, πρόεδρος τῶν ὑπαλλήλων ΑΤΕ Ἀντώνης Γρυπάρης, γνωστός γιὰ τίς σχέσεις του μὲ τὸν ὑπουργὸ Ἐργασίας) ὑπάρχει μιά πεισματικὴ συμμετοχὴ καὶ ἐνότητα, κατάλοιπο ἴσως ἢ συνέχεια τῶν καλοκαιρινῶν ἀγῶνων τοῦ κλάδου γιὰ τὸ ὠράριο.

Τέταρτο δεδομένο εἶναι τὸ ὠράριο. Ἡ ξαφνικὴ καὶ αὐτάρχη μεταβολὴ τοῦ ὠραρίου ἐργασίας τῶν τραπεζῶν τὸ περασμένο καλοκαίρι, ἡ ἐξωπραγματικὴ ἐπιχειρηματολογία πού τὸ συνόδευε καὶ ἡ πλήρης καὶ ὀμολογημένη σήμερα ἀποτυχία του, ἔχουν δείξει καθολικὰ καὶ σπὸν πῶς συντηρητικὸ τραπεζοῦπαλληλο τὸν παραλογισμό καὶ τὴν θρασύτητα τῶν προϊστάμενῶν του, κυβερνητικῶν καὶ ἐργοδοτικῶν.

Τὸ νέο ὠράριο εἶναι ἄλλο ζήτημα. Δὲν εἶναι τὸ 11, τὸ 13, ἢ τὸ 15% πού ὅσο καὶ ἂν ξέρεις τί σημαίνει γιὰ τὸν προϋπολογισμό σου, δὲν τὸ ἀγγίζει, τὸ νιώθεις σὲ ἐτήσια βάση. Τὸ ὠράριο σὲ πλακώνει καθημερινά. Ὅταν φτάνεις σπῆτι σου στὶς 5, χωρὶς νὰ ἔχεις φάει ἢ ξεκουραστεῖ, συνειδητοποιεῖς ἀλλιώτικα τὴν ἀλλοτριώσή σου. Νὰ γιατί ἂν καὶ δὲν μπῆκε ἔντονα καὶ πρῶτο αἶτημα τὸ ὠράριο, ἀναπτύχθηκε στὴν πορεία τόσο πολὺ, ὥστε νὰ φτάσει νὰ σημειώνεται σήμερα σὰν «ἡ κερκόπορτα» πού θὰ ἀνοίξει τὸν «διάλογο», παρὰ τίς μέχρι τὴν περασμένη βδομάδα δηλώσεις περὶ «κλειστοῦ ὀριστικὰ θέματος».

Πέμπτο δεδομένο τῆς κινητοποίησης εἶναι ἡ θέση τοῦ κλάδου μέσα στὴν Ἐθνικὴ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ - ΚΩΣΤΑΣ ΦΙΛΙΝΗΣ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ

GUTENBERG

ΣΟΛΩΝΟΣ 103-ΑΘΗΝΑ-ΤΗΛ. 3600127

**δίνουμε
παραστάσεις
κονκλοθεάτρου
σέ σπίτια
σέ παιδικές γιορτές
καί γενέθλια**

**ΚΟΥΚΛΟΘΙΑΣΟΣ
"ΤΟ ΚΟΣΚΙΝΟ"**

Τηλέφ. 20.29.114

**ΚΑΘΕ ΠΡΟΙ
αφραζε**

διαβαζε

διαδιδε

την ΑΥΓΗ
κη δίκμη 68
ΦΩΝΗ

Οικονομία, πού λειτουργεί διπλά, υπέρ και σέ βάρος τών τραπεζοϋπάλληλων. Πολλοί κατηγορούν τούς «ύψηλόμισθους» τραπεζοϋπάλληλους ότι παίζουν μέ τήν εύαισθησία τής οικονομίας. Ή ΟΤΟΕ άπαντάει και άποδεικνύει ότι οι τραπεζοϋπάλληλοι δέν είναι ύψηλόμισθοι: τό 80% τών ύπαλλήλων παίρνουν μόνο μέχρι 25.000 δρχ. Ήξάλλου, ή οικονομία κινδυνεύει άπό τήν πολιτική τής κυβέρνησης κι όχι άπό τό κλεισιμο τών τραπεζών. Είναι χαρακτηριστικό ότι ή «Καθημερινή», πού είχε λιασάρει τόν όρο «ύψηλόμισθος» γιά τόν τραπεζικό ύπάλληλο, έχει σαφώς έκδηλωθει υπέρ τής δικαίωσης τών αιτημάτων τους μέ σειρά κύριων άρθρων. Παρόλα αυτά, άκριβώς έπειδή ό κλάδος έξυπηρετεί τό νευραλγικό τομέα τών συναλλαγών, έχει γίνει άμφιλεγόμενο σημείο πολλών συζητήσεων.

Άκόμα κυκλοφορούν άνακριβείς φήμες, σκόπιμες ή όχι, και όχι πάντα άπό τή μεριά τής εργοδοσίας και τής κυβέρνησής της. Είναι γεγονός ότι, τά τελευταία χρόνια, οι τραπεζοϋπάλληλοι βλέπουν τά πραγματικά διαθέσιμα εισοδήματά τους νά μικραίνουν, ένώ τά κέρδη, πού μέ τή δική τους εργασία άποκομίζουν οι τράπεζες, συνεχώς αύξάνουν. Είναι χαρακτηριστικό ότι ή αύξηση τών κερδών τών ελληνικών τραπεζών άπό τό 1975 ως τό 1979, ήταν μεγαλύτερη άπό τήν αύξηση τών μισθοδοτικών δαπανών, κατά πολύ. (Έθνική 134% και 90%, Έμπορική 304% και 123%, ΕΤΕΒΑ 418% και 133% κλπ.) Όπως, τέλος, προκύπτει άπό πρόσφατα στοιχεία πού δημοσιεύτηκαν, οι πραγματικοί μισθοί τών τραπεζοϋπάλληλων, άπό τό βαθμό τού άρχιλοιστή και πάνω, συνεχώς μειώνονται μέ έτήσια μεταβολή πού τό ποσοστό της, γιά τό 1980, κυμαίνεται μεταξύ τού - 13% και τού - 35%.

Έκτο δεδομένο τής σύγκρουσης είναι ή ιδιόζουσα θέση τού κράτους στή διαμάχη - κάτι πού όμολόγησε, πρωτοσέλιδα και ή «Βραδυνή» (Σάββατο 9.2). Πράγματι, άφου στήν αρχή οι μαριονέτες - Διοικήσεις τραπεζών (οι τυπικά εργοδότες) έξοστρακίστηκαν και μάλιστα προσθλητικά, ξαναχρησιμοποιήθηκαν στήν πορεία τής άπεργίας μιά και τό άξιωμα «του κράτους πού δέν συζητάει μέ άπεργούς» έπρεπε νά υπάρξει, έστω κι άν ό διάλογος θά γινόταν μέ μεσάζοντες σοφούς καθηγητές. Έτσι, τό περίφημο τρίπτυχο τού Λάσκαρη (εργοδοσία - εργαζόμενοι - κράτος) έγινε δίπτυχο, μέ άποτέλεσμα τήν πόλωση και τό σταμάτημα τού διάλογου, άφου στήν πράξη ό «διαιτητής» και ό «άντίπαλος» ταυτίζονται. Χαρακτηριστικά ή «Βραδυνή» (9.2.1980) μιλάει τό κύριο τίτλο γιά «... άνοιχτή σύγκρουση κράτους - ΟΤΟΕ».

Βέβαια, δέν πρέπει νά ξεχάσουμε και τίς φανερές συγκρούσεις τών ύπουργών Συντονισμού και Έργασίας, ούτε και τή μεσολάβηση τών κομμάτων τής Άντιπολιτευσης πού στή διαμάχη κυβέρνησης και ύπάλληλων μεσολάβησε δυναμικά υπέρ τών συμφερόντων τών δευτέρων.

Μέ αυτά τά δεδομένα, οι μεταβλητές και οι συνδυασμοί γιά τήν έξεύρεση όποιασδήποτε λύσης γίνονται άπειροι. Όσο έξελίσσονται τά πράγματα, θά δίνονται συνεχώς όλοένα και μεγαλύτερες προεκτάσεις πού τελικά θά άγγίξουν τά βαθύτερα αίτια τής πρόκλησης και τής κινητοποίησης. Αυτά άκριβώς είναι οι τεράστιες μεταβολές πού έπέρχονται

στήν ίδια τή δομή τού Τραπεζικού Συστήματος.

Κι έδώ πράγματι φαίνεται νά είναι τό κύριο θέμα πάνω στό όποιο πρόκειται νά δοθεί ή τελική μεγάλη μάχη. Μήπως άραγε μιά και τό 1980 θά είναι τό έτος «Μηδέν» γιά τίς θεσμικές μεταβολές τού Τραπεζικού Συστήματος, οι άπεργίες αυτές αποτελούν προπομπό μιάς μελλοντικής κλιμάκωσης; Ή πρόκειται γιά σχεδιασμένη και συνδυασμένη ενέργεια πού στόχο έχει νά έξαντλήσει τόν κλάδο σέ θέματα «έλάσσονα», προκειμένου μέχρι τόν Μάιο νά περάσουν, όταν δέν θά ύπάρχει άντοχή γιά άλλες άπεργίες, τά «μειζονα» κυβερνητικά σχέδια γιά τήν ιδιωτικοποίηση τού Τραπεζικού Συστήματος;

Ήδη άπό τις 2.4.1979, ό ύπουργός Συντονισμού είχε σέ λόγο του προαναγγείλει άνοιχτά τί πρόκειται νά συμβεί στό ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα. Οι κατοπινές συζητήσεις και εκείνες πού προηγήθηκαν τής ύπογραφής τής όριστικής συμφωνίας τής σύνδεσης τής χώρας μέ τήν ΕΟΚ, έχουν σαφώς προδιαγράψει τόσο τό επίπεδο τού άνταγωνισμού πού άπαιτείται, όσο και τά κύρια σημεία άναφοράς τών μεταβολών. Μέ βάση πάντα τίς συμφωνίες σύνδεσης και τίς δυο βασικές κατευθυντήριες Όδηγίες τής ΕΟΚ γιά τίς δραστηριότητες τών τραπεζών, ή μέ πρόσχημα τά πιό πάνω, έτοιμάζονται νά έφαρμοστούν λύσεις πού θά έξυπηρετούν άνοιχτά τά ντόπια και ξένα ιδιωτικά συμφέροντα. Προς αύτήν τήν κατεύθυνση έχει έργαστεί ή λεγόμενη «έπιτροπή Χαρισόπουλου» άπ' τή μεριά τής Ένωσης Έλληνικών Τραπεζών και έχει ήδη υποβάλει τίς προτάσεις της. Έξάλλου, τελειώνει τίς εργασίες της και ή «Έπιτροπή Παλαιοκρασά» ή όποία και θά έξαγγείλει μετάξύ Μάρτη και Μήη τίς όριστικές άποφάσεις τής κυβέρνησης γιά τό τραπεζικό σύστημα. Ήδη, καθώς οι πιό άρμόδιοι γνωρίζουν, έχει άποφασιστεί ή διάσπαση τής Έθνικής Τράπεζας και τής Άγροτικής Τράπεζας σέ μικρότερα τραπεζικά ιδρύματα μέ τό πρόσχημα τής ειδικεύσης τών θυγατρικών τους στή μακροπρόθεσμη πίστη. Αυτό και μιά σειρά πολλών άλλων συγκεκριμένων μέτρων θά παραδώσουν τό σύστημα στό συμφέροντα πού έλέγχει τό διεθνές χρηματιστικό κεφάλαιο.

Άν λοιπόν είναι σωστά όλα αυτά κι άν πράγματι τά περιθώρια τέλειωσαν, μιά και τήν 1.1.1981 όλα πρέπει νά άρχίσουν νά λειτουργούν στό καινούρια πλαίσια, τότε πρέπει άπό τώρα νά δαμαστεί και νά συντριβεί ό μόνος αντίπαλος, πού είναι οι εργαζόμενοι στίς Τράπεζες και ή Όμοσπονδία τους.

Έτσι, στόχος τής μάχης πού διεξάγεται αύτή τή στιγμή τόσο πεισματικά είναι, άπό τή μεριά τής κυβέρνησης, ή συντριβή τού τραπεζικού συνδικαλισμού και ή έλλειψη ύποχωρήσεων είναι άπλό πρόσχημα (βλέπε και άπεργία ΔΕΗ).

Ή ΟΤΟΕ έχει δηλώσει, ήδη άπό πέρι τόν Ίούλιο, ότι είναι άποφασισμένη «νά διασφαλίσει στό άκέραιο, όχι μόνο τήν ύπόσταση, αλλά και τίς άρμοδιότητες όλων τών τραπεζικών ιδρυμάτων».

Βρισκόμαστε, λοιπόν, μπροστά σέ άκόμα μεγαλύτερες έξελίξεις, πού δίκαια θά κάνουν τή χρονιά αύτή, χρονιά τραπεζοϋπαλληλικών αγώνων, γιά τά συμφέροντα τού κλάδου, τού κοινωνικού συνόλου και τής Έθνικής Οικονομίας.

ΜΕ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΗΜΕΡΗ ΑΠΟΧΗ ΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Δικηγόροι συζητούν για τὰ προβλήματα τους καί τήν άπονομή τῆς δικαιοσύνης

Ο ΚΛΑΔΟΣ τῶν ἐπαγγελματιῶν δικηγόρων ξεκινᾷ σέ λίγες μέρες νέες κινητοποιήσεις, ἀπαιτώντας λύσεις σέ προβλήματα πού ἔχουν καί ἄλλοτε τεθεῖ. Τό «ΑΝΤΙ», πιστεύοντας πώς ἡ διερεύνηση τῶν προβλημάτων τοῦ κλάδου καί ἡ ὀρισμένη κριτική θέση πάνω σ' αὐτά θά ἐνδιέφερε ἐκτός ἀπό τοὺς ἐπαγγελματίες δικηγό-

ρους καί τοὺς ἄλλους ἀναγνώστες του, προκάλεσε τή συζήτηση πού δημοσιεύουμε στή συνέχεια.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ προσκαλεσμένους, πήραν τελικά μέρος στή συζήτηση οἱ:

- Χριστόφορος Ἀργυρόπουλος
- Γιάννης Κουλαξής

- Βασίλης Κωστόπουλος
- Ἀκριβή Λαζαράτου
- Γεωργία Σιταρίδου
- Νίκος Φραγκάκης καί
- Ἀναστασία Χριστοδουλοπούλου.

ΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ διεύθυνε γιά τό «ΑΝΤΙ» ὁ Θόδωρος Πάγκαλος.

ΑΝΤΙ: Πρόθεσή μας δέν ἦταν νά μιλήσουν ἀπόψε ἐδῶ «οἱ δικηγόροι». Δέν εἶχαμε τέτοια φιλοδοξία – πού θά ἦταν ὑπερβολική – καί ἐξ ἄλλου ἀναζητήσαμε ἕναν ἄλλο τρόπο προσέγγισης. Θέλαμε ἀπλῶς νά μιλήσουν «μερικοί δικηγόροι», πού τοὺς διαλέξαμε, σέ μεγάλο βαθμό τυχαία, ἀνάμεσα σέ φίλους, γιά νά πᾶμε ἴσως λίγο πιά πέρα ἀπό τήν εἰδησιογραφία, πού θά καλύψει τήν μεγάλη κινητοποίηση πού ἐτοιμάζουν οἱ δικηγορικοί σύλλογοι μέ ἐπί κεφαλῆς τό Δικηγορικό Σύλλογο Ἀθηνῶν γιά τίς 21, 22 καί 23 τοῦ μήνα.

Ἐνα πρώτο ζήτημα πού θέτει ἡ ἀποχή ἀπό τὰ δικαστήρια εἶναι οἱ συνθήκες ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης. Μέχρι ποῖο σημεῖο ὁμως εἶναι δυνατό νά ἀναλαμβάνει μιά τάξη ἐλευθέρων ἐπαγγελματιῶν τή φροντίδα γιά τή βελτίωση τῶν ὁρων ἀσκησης μιάς ἀπό τίς βασικές ἀρμοδιότητες τοῦ κράτους;

ΚΟΥΛΑΞΗΣ: Λέμε ὅτι οἱ αἵθουσες στά δικαστήρια δέν εἶναι κατάλληλες, σάν νά πρόκειται γιά μεμονωμένο φαινόμενο. Ἐγώ τό ἐντάσσω, σ' ἕνα γενικότερο κύκλο προβλημάτων (ἐκπαιδευτήρια, νοσηλευτικά ἱδρύματα). Ὑπάρχει ἕνα γενικό χάλι πού ὀφείλεται σέ συγκεκριμένους λόγους καί γι' αὐτό καί διαιωνίζεται. Πρέπει, λοιπόν, νά διαμαρτυρηθοῦμε καί νά ζητήσουμε ἀγωνιστικά τήν ἱκανοποίηση τοῦ αἰτήματος.

ΣΙΤΑΡΙΔΟΥ: Τό αἶτημα αὐτό εἶναι ἕνας ἀποπροσανατολισμός, γιά νά συγκινήσουμε τό λαό. Τελικά, δέν ἔχουμε δυνατότητα παρέμβασης στήν ἀπονομή τῆς δικαιοσύνης. Ἄν γίνει μιά ἀλλαγὴ θά εἶναι ἀσήμαντη. Καί δέν πρόκειται νά βελτιώσει τή γνώμη πού ἔχει ὁ κόσμος γιά μᾶς.

ΦΡΑΓΚΑΚΗΣ: Ὑπάρχει καί μιά ἠθική πλευρά στο ζήτημα, ἀνεξάρτητα ἀπό τό ἄν ἡ ἱκανότητά μας γιά παρέμβαση εἶναι πραγματικά πολύ περιορισμένη. Πιστεύω ὅτι σάν λειτουργοὶ τῆς δικαιοσύνης ἔχουμε μιά ἠθική ὑποχρέωση ἀπέναντι στο λειτουργήμα αὐτό πού κάνουμε. Νά διαδηλώσουμε τή θέλησή μας γιά μιά οὐσιαστική βελτίωση σ' αὐτή τή διαδικασία στήν ὁποία συμπράττουμε.

ΑΝΤΙ: Νομίζετε ὅτι ὁ κόσμος γενικά ἀντιμετωπίζει τοὺς δικηγόρους σάν «λειτουργοὺς τῆς δικαιοσύνης»; Συχνά διαπιστώνεται μιά δυσπιστία καί μερικές φορές καί κάποια ἐχθρότητα.

ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Βέβαια, λέγεται τόσο συχνά ὅτι ἀσκοῦμε ἕνα λειτουργήμα πού κοντεύουμε νά τό πιστέψουμε κι ὅλας. Ἐγώ πιστεύω ὅτι δέν μπορούμε νά λέμε ὅτι ἀσκοῦμε λειτουργήμα, ὅταν δέν ἔχουμε τόν τρόπο νά ἐπηρεάσουμε τό χώρο στόν ὁποῖο δουλεύουμε. Αὐτό πού μπορούμε νά κάνουμε εἶναι νά ἀνεβάσουμε τοὺς ὅρους τῆς δικιάς μας εὐπρόσωπης παρουσίας ὥστε νά γίνεται δυνατή ἡ υπεράσπιση τῶν συμφερόντων τῶν πολιτῶν κάτω ἀπό ὅρους ἀξιοπρεπείας.

ΛΑΖΑΡΑΤΟΥ: Ἐγώ πιστεύω ὅτι ὑπάρχει δυσπιστία καί καμιά φορά ἐχθρότητα, γιατί ὁ δικηγόρος εἶναι «ἀπό τήν ἄλλη πλευρά τοῦ φράχτη». Ὁ δικηγόρος εἶχε πάρει τήν εἰδική παιδεία, ἔχει δυνατότητα νά ἐρμηνεύει καί νά μεσολαβεῖ, ὥστε νά υπερασπίζει αὐτόν πού ἔχει πρόβλημα. Δέν ἔχει ὁμως κανένα λόγο ὁ πελάτης του νά τόν δεῖ σάν ἕνα δικό του «οὐσιαστικό» ὑποστηρικτή. Τόν βλέπει μᾶλλον σάν μεσολαβητή.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ: Πιστεύω ὅτι ἡ δυσπιστία ἔχει δύο ρίζες. Ἡ μιά εἶναι ἡ ταξική τοῦ θέματος. Ὁ λαός αἰσθάνεται ὅτι οἱ δικηγόροι ἀνήκουν σέ ἕναν μηχανισμό πού εἶναι ξένος καί ἐχθρικός. Οἱ δικηγόροι εἶναι στήν περιφέρεια τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, γι' αὐτό λέγονται ἄμισθοι δημόσιοι υπάλληλοι. Ξεκινάει ἡ ἐχθρότητα ἀπό τὸν ἐπιχρῆμα πού ἀποτελοῦσαν μιά κλειστή κάστα, πού εἶχε ἀπόλυτη ἐξάρτηση ἀπό τήν πολιτεία. Ἐξ ἄλλου, οἱ δικηγόροι πλαισιώνουν κι ἕνα σωρό ἄλλους μηχανισμούς ἐχθρικούς πρὸς τό λαό, τὰ ὑπουργεῖα, τή Βουλή. Αὐτή ἡ ὑγίης ἀντίδραση. Ἀπό τήν ἄλλη μεριά ὑπάρχει μιά ἄγνοια. Ἀκριβῶς επειδὴ ὁ λαός εἶναι ἀσχετος μέ ὅλο τὸ πλῆγμα τῆς δικαιοσύνης, κάθε φορά πού μιά ὑπόθεση χάνεται ἢ βαλτώνει, πιστεύει ὅτι φταίει ὁ δικηγόρος, ὅτι ὁ δικηγόρος ἔχει συνεννοηθεῖ μέ τόν ἀντίδικο ἢ ἔχει πληρωθεῖ ἀπ' αὐτόν.

ΑΝΤΙ: Οἱ προοδευτικοὶ δικηγόροι λειτουργοῦν συχνά σάν «ὄργανα καί συνεργάτες» τοῦ κατεστημένου. Εἶναι δυνατή μιά

ἐπαγγελματική δεοντολογία πού νά είναι σέ ἀρμονία μέ τήν ιδεολογία πού έχεις διαλέξει;

ΣΙΤΑΡΙΔΟΥ: Οί δικηγόροι λειτουργοῦν, βέβαια, γιά λογαριασμό τοῦ κατεστημένου. Οἱ νόμοι εἶναι δημιουργήματα τῆς ἀστικής τάξης καί ἡ μόνη πρωτοβουλία πού μπορεί νά πάρει κανεὶς γιά νά ἔχει μιά αἴσθηση ὅτι μετέχει στοὺς κοινωνικοὺς ἀγῶνες εἶναι νά προσπαζοῦν τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας, νά ὑπερασπίσει συνδικαλιστὲς κλπ. Πρέπει κανεὶς νά πιστέψει ὅτι κάνει μιά δουλειά, ὅπως ὅλος ὁ κόσμος καί ἂν συμμετέχει σέ κάποιο κίνημα, τὸ κάνει ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴ δικηγορία.

ΦΡΑΓΚΑΚΗΣ: Ὁ δικηγόρος μέσα στὸ ἀστικὸ σύστημα λειτουργεῖ σάν ὄργανο τῆς ἀστικῆς τάξης. Ἀλλὰ θά 'πρεπε νά 'κανε μιά διάκριση ἀνάμεσα στὴν ἀστικὴ δίκη, τὴν ποινικὴ καί τὴ διοικητικὴ. Στὴν ἀστικὴ δίκη εἶναι δύσκολο ἡ λειτουργία νά μὴν εἶναι ταξικὴ. Ὁ ὑπερασπιστικὸς ὅμως ρόλος τοῦ ποινικοῦ δικηγόρου μπορεί νά εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὴν ταξικὴ του θέση. Τὸ ἴδιο καί στὶς διοικητικὲς διαφορὲς, ὅπου ἀναλαμβάνει νά ὑποστηρίξει τὸν ἰδιώτη, ἀπέναντι στὴν κρατικὴ αὐθαιρέσια.

ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ὁ δικηγόρος μπορεί νά ἔχει πελάτη ἕνα βιομήχανο, ἀλλὰ κι ἕνας ἀρχιτέκτονας ἢ ἕνας γιατρός τὸ ἴδιο. Ὑπάρχουν βέβαια ἄτομα, πού συνειδητὰ καί σταθερὰ ἔχουν συνδέσει τὴν ψυχὴ τους μέ τὸ κοινωνικὸ κατεστημένο. Ἀλλὰ ὑπάρχουν καί συνάδελφοι πού παράλληλα κάνουν ἕναν ἀγῶνα στὸ χῶρο τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων ἢ στὸ συνδικαλιστικὸ χῶρο. Κακὰ τὰ ψέματα, ὅμως ὁ δικηγόρος εἶναι ἐπαγγελματίας καί πρέπει νά ζήσει. Ἄν δὲν ἔχει μιά αὐθιγαρία δὲν μπορεί νά βοηθήσει τὸ λαϊκὸ κίνημα.

ΚΟΥΛΑΞΗΣ: Τὸ πέρασμα ἀπὸ τὴ ζωὴ συνδέεται μέ τὴν προσπάθεια κατάρκτησης τῆς εὐτυχίας μέσα ἀπὸ μιά τριθῆ. Νά χωρίζεις τὸν ἐπαγγελματικὸ σου ρόλο ἀπὸ τὶς ἀρχές σου ὀδηγεῖ σ' ἕνα διχασμὸ μέ σκληρὲς συνέπειες, γιά ὅποιον δὲν μένει στὸ ρόλο τοῦ εὐήμεροῦντος καταναλωτῆ. Ὑπάρχουν βέβαια συμβιβασμοί. Καί ἔτσι φθειρόμαστε καί γερνάμε: Κάπως ἔτσι πάει ἡ ζωὴ.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ: Ὅταν λέμε ὅτι οἱ δικηγόροι ὑπηρετοῦν τὸ σύστημα, ἐννοοῦμε ὅτι ἀκόμα καί ὅταν ὑποστηρίζουν ἕναν ἐργάτη ἀπέναντι σέ μιά δίωξη τοῦ ἐργοδότη του, θά κινηθοῦν μέ βάση τοὺς νόμους πού ἔχει ψηφίσει ἡ ἀστικὴ τάξη. Ὅταν τώρα δικηγόροι πᾶνε σέ δίκες τῶν ἀγωνιστῶν καί μάλιστα δωρεάν, πηγαίνουν ἐκεῖ, ὅπως καθορίζει ἡ πολιτικὴ τους ἰδεολογία. Μπορεῖ νά ὑπάρξει μιά τέτοια ἐπαγγελματικὴ δεοντολογία, ἀλλὰ εἶναι σκληρὴ. Ὅπως εἶπε ὁ συνάδελφος Κωστόπουλος μπορεί νά σέ καταδικάσει στὴ φτώχεια. Ὑπάρχουν συνάδελφοι πού ἔχουν κάνει τέτοιες ἐπιλογές. Δὲν ὑποστηρίζουν ἐργοδότη, δὲν πᾶνε σέ ὑπόθεση μοιχείας, δὲν κάνουν ἐξώσεις σέ φτωχοὺς... Εἶναι ὅμως καταδικασμένοι νά φυτοζωοῦν.

ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Τὴν ἐξωση σέ βάρος ἑνὸς φτωχοῦ, τελικὰ, θά τὴν ὑποστηρίξει ἕνας ἄλλος. Τελικὰ θά γίνει αὐτὸ πού θέλει ὁ ἰδιοκτήτης. Τὸ πρόβλημα εἶναι ἂν μπορεῖς νά συμβάλλεις, ὥστε τὸ δίκιο τῆς ἀστικῆς τάξης νά ὑπονοηθεῖ μέ τὸν πιὸ ἀνώδικο τρόπο γιά τὸ φτωχὸ ἄνθρωπο. Μέ τὸν ν. 330 σήμερα, ἂν κανεὶς πεῖ ὅτι ὁ νόμος εἶναι ἀντισυνταγματικὸς καί σταματήσῃ ἐκεῖ, δὲν θά βοηθήσῃ τὸν ἐργαζόμενο πελάτη του.

ΑΝΤΙ: Μποροῦμε νά μιλάμε γιά ἕνα ἐνιαῖο κοινωνικὸ στρώμα δικηγόρων; Εἶναι πλούσιοι ἢ φτωχοί; Καί τελικὰ μιά βελτίωση τῆς οικονομικῆς κατάστασης τῶν δικηγόρων σέ συνθήκες οικονομικῆς στασιμότητας, δὲν θά λειτουργήσῃ μοιραία σέ βάρος τῶν λαϊκῶν στρωμάτων;

ΚΟΥΛΑΞΗΣ: Οἱ δικηγόροι χωρίζονται σέ κατηγορίες: 3.000 εἶναι ἔμμισθοι καί μερικοὶ παίρνουν μόνο 3-4.000 δραχμές. Ὑπάρχουν καί οἱ πολυθεσίτες. Ἡ ἐνότητα ἀφορᾷ ἀποκλειστικὰ καί μόνο τὰ γενικὰ προβλήματα τοῦ κλάδου, ὅπως ἡ βελτίωση τῶν χώρων τῆς δικαιοσύνης. Καί αὐτὰ ὅμως δὲν τὰ νιώθουμε στὸ πετοῖ μας μέ τὴν ἴδια ἐνταση καί μέ τὴν ἴδια συχνότητα ὅλοι.

Ἐγὼ πιστεύω πῶς μετὰ τὰ πέντε χρόνια δικηγορίας πού ἔχω, μπαίνω σέ μιά κατηγορία «φτωχῶν» δικηγόρων, ἐκείνων πού θγάζουν τὸ μεροκάματο καί δὲν χρωστᾶνε πουθενά. Ὑπάρχουν, βέβαια συνάδελφοι πού τὸ ἐπάγγελμα δὲν μπορεί νά τοὺς ἀπορροφήσει. Αὐτοὶ προσανατολίζονται πρὸς ἄλλες λύσεις. Ἄλλοι ἔχουν τὴν ὑπομονὴ νά κολλήσουν πλάι σ' ἕναν παλιὸ γιὰ νά τοὺς ἀφήσῃ τὸ γραφεῖο καί τὴ βιβλιοθήκη. Ἄλλοι, βέβαια ξέροντ τὴ λύση: ὅτι ἂν δὲν κλείσεις μεγάλες ὑποθέσεις καί δὲν δώσεις ἐργασία σέ ἄλλους, πληρώνοντάς τους ἕνα μισθὸ καί παίρνοντας τὴ δικηγορικὴ ἀμοιβή, δὲν μπορεῖς νά κάνεις σοβαρὸ δικηγορικὸ γραφεῖο.

Ὅταν ὀργανωθεῖς ἔτσι καί ἔχεις καί τὸν κύκλο σου καί κάνεις καὶ λίγη διαφήμιση ὅλα πᾶνε καλά. Σάν τώρα μέ τὸ ΑΝΤΙ, ἄς ποῦμε. Εἶμαι σίγουρος ὅτι αὔριο θά μέ πᾶνε κόσμος καί κοσμάκης καί θά

ρωτάει: Τὸ ΑΝΤΙ σέ ξέρει; Ἄρα, κάποιοι εἶσαι. Αὐτὸ, μπορεί νά τὸ βάλει διαφημιστικὰ τὸ ΑΝΤΙ;

ΑΝΤΙ: Γιά τὶς διαφημίσεις πληρωνώμαστε συνήθως...

ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Στὴ δουλειά μας τελικὰ ὑπάρχουν ὅλοι οἱ τρόποι παραγωγῆς. Ἀπὸ τὸ δουλοκτητικὸ καί τὴ φεδουαρχία μέχρι καί τὸν προλετάριο δικηγόρο. Εἶναι κάτι πού νομιζῶ δὲν ὑπάρχει σέ ἄλλα ἐπαγγέλματα. Οἱ νέοι δικηγόροι ἔχουν ἕνα μισθὸ τῆς τάξης τῶν 6-7.000 δρχ., δηλαδή τὰ μισὰ ἀπ' ὅτι ἕνας ἐργαζόμενος στὴν οἰκοδομὴ. Ἀνακαλύπτεις ὅλες τὶς πλευρὲς τῆς ἐκμετάλλευσης στὴ δουλειά μας.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ: Ἐκπροσωπῶ, στὴ συντροφιά, τοὺς μισθωτοὺς πού δουλεύουν σέ μεγαλοδικηγόρους. Σωστὸ αὐτὸ πού εἶπε ὁ συνάδελφος. Οἱ μεγαλοδικηγόροι ἀποτελοῦν τὴ μειοψηφία, ὅπως καί στὴν κοινωνία καί εἶναι δεμένοι μέ τὸ μεγάλο κεφάλαιο καί τὸν κρατικὸ μηχανισμό. Οἱ μεσαῖοι δικηγόροι δουλεύουν στὶς ἐταιρεῖες καί διαθέτουν κάποιο προσωπικὸ ἀπὸ ἄλλους δικηγόρους, δακτυλογράφους κλπ. Ὑπάρχουν, τέλος, καί οἱ μικροὶ καί οἱ ἐξαθλιωμένοι δικηγόροι. Ἀκριβῶς αὐτὴ ἡ διαστρωμάτωση τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος τὸ κάνει νά μὴν ἔχει καμιά ἐνότητα. Καί εἶναι πραγματικὰ καταπληκτικὸ πῶς ὅλα αὐτὰ τὰ στρώματα, βρίσκονται στὸ ἴδιο συνδικαλιστικὸ ὄργανο. Μέσα στὸ δικηγορικὸ σύλλογο βρίσκονται ἐργοδότες καί ἐργαζόμενοι. Τὸ Νομικὸ Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, μέ τὸ ὅποιο ἡ ἀστικὴ τάξη ἔχει περιβάλλει τὸ συνδικαλισμὸ τῶν δικηγόρων, ἔχει σκοπὸ νά ἐνώσει ὅλες αὐτὲς τὶς ἀντιθέσεις. Κι αὐτὸ ἀκόμα τὸ Ταμεῖο Συνεργασίας, πού μέ τόσους κόπους ἔχει ἰδρυθεῖ, ὑπάρχει μεγάλος σκεπτικισμὸς ἂν τελικὰ θά λειτουργήσῃ. Ἄν δηλαδή, τελικὰ, οἱ μεγαλοδικηγόροι, οἱ μεσαῖοι, ἀκόμα καί οἱ μικροὶ, θά θελήσουν νά δώσουν ἕνα ποσοστὸ ἀπὸ τὸ δικὸ τους εἰσόδημα γιά τὸν δικηγόρο πού εἶναι ἐξαθλιωμένος. Καί σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ἐντοπιζοῦμε τοὺς νέους δικηγόρους (5.000 σέ σύνολο 11.000). Ἄπ' αὐτοὺς, ἂν ἐξαιρέσουμε 1.000 πού εἶναι ὁ πατέρας τους ἢ κάποιοι θεῖοι τους δικηγόρος, οἱ ὑπόλοιποι, πραγματικὰ, φυτοζωοῦν. Βρίσκονται σέ δικηγορικὰ γραφεῖα μέ μισθὸ ἀπὸ 3-8.000 στὴν καλύτερη περίπτωση καί κάνουν ὅλες τὶς δουλειές. Παράλληλα, ὑπάρχει καί τὸ ἀσυμβίβαστο, γιὰτὶ ἡ ἀστικὴ τάξη θέλει τὸ δικηγόρο τῆς ταγμένη σέ λειτουργημάτων καί ἔτσι, σοῦ ἀπαγορεύεται νά κάνεις ὅποιοδήποτε ἐπάγγελμα. Ὑπάρχουν π.χ. δικηγόροι πού δουλεύουν γκαρσόνια ἢ οἰκοδόμοι. Ἡ προοπτικὴ, γιά μένα, εἶναι ὅτι ὅσο συγκεντρώνεται τὸ κεφάλαιο, ἄλλο τόσο τὰ δικηγορικὰ γραφεῖα θά συγκεντρώνονται καί θά γίνουν τράστ, ὅπως στὴν Ἀγγλία καί στὴν Ἀμερικὴ. Οἱ ὑπόλοιποι θά ἐξαφανιστοῦν ἢ θά φύγουν ἀπ' τὸ ἐπάγγελμα ἢ θά προχωρήσουν σάν ὑπάλληλοι στὰ μεγάλα δικηγορικὰ γραφεῖα.

ΚΟΥΛΑΞΗΣ: Ἡ συνάδελφος θυμίζει ἕνα πρόβλημα: τὴν ΕΟΚ καί τὶς δικηγορικὲς ἐταιρεῖες. Ὑπάρχει ἕνας κίνδυνος νά λειτουργήσουν οἱ νόμοι τῆς ἀγορᾶς καί στοὺς δικηγόρους πού εἶναι πολλοὶ καί δὲν θά μποροῦν νά ἀπορροφηθοῦν μέ τὴ νέα ὀργάνωση τῆς δικηγορίας. Θά γίνουν δικηγορικὲς ἐταιρεῖες ἐλληνικῆς, προσαρμοσμένες στὰ ἐυρωπαϊκὰ πρότυπα, πού θά συναγωνίζονται τὶς ξένες. Ἔτσι, θά ἐντείνεται ὁ ἀνταγωνισμὸς καί τὸ ἄγχος. Αὐτὲς οἱ ἐταιρεῖες θ' ἀπορροφήσουν 3-4-5-6 χιλιάδες δικηγόρους, ὅσους χρειάζονται, καί οἱ ἄλλοι... Θά λειτουργήσῃ, δηλαδή, τὸ μέτρο τῆς «ἐξυγίανσης» τοῦ ἐπαγγέλματος.

ΛΑΖΑΡΑΤΟΥ: Ἐγὼ πιστεύω ὅτι ἀποκλείεται στὴν Ἑλλάδα νά συμβεῖ αὐτὸ πού γίνεται στὶς ξένες χώρες, μέ τὸν ἴδιο τρόπο. Θά μπορούσα νά ὑποθέσω, κάπως πικρόχολα βέβαια, ὅτι ἐπειδὴ στὴν Ἑλλάδα τίποτα δὲ γίνεται μέ πλήρη τρόπο, ἡ ἐνταξὴ δὲν θά μᾶς κάνει νά λειτουργοῦμε ἀκριβῶς ὅπως οἱ ὑπόλοιπες χώρες τῆς ΕΟΚ. Θά γίνουν διαφοροποιήσεις, ἀλλὰ θά συνεχίσουν νά ὑπάρ-

χουν και οι μικροί ανεξάρτητοι δικηγόροι με τό περιορισμένο εισόδημα και τις υποθεσούλες. Αποκλείεται ν' αποκτήσουμε με τόση ταχύτητα τή νοοτροπία των χωρών-μελών τής ΕΟΚ.

ΑΝΤΙ: *Θά πρέπει θέβαια σέ μιά τέτοια εξέλιξη νά δοϋμε και τό ρόλο του κράτους, πού θά εξαρτηθεί από τις πολιτικές επιλογές τής κυβέρνησης.*

ΚΟΥΛΑΞΗΣ: Όπως και ν' ναι, εγώ νομιζώ ότι γιά πολλά χρόνια ή κατάσταση θά μείνει περίπου όπως είναι. Μόνο λοιπόν αν τώρα έμεις, οι δικηγορικοί σύλλογοι, δηλαδή, φτιάξουμε τις δικηγορικές έταιρείες, θά ανοίξουμε τήν πόρτα. Έτσι θά μπορέσουν νά έρθουν και οι ξένες έταιρείες και τελικά θά επικρατήσει τό ξένο κεφάλαιο και μέσα στήν όργάνωση τής δικαιοσύνης.

ΛΑΖΑΡΑΤΟΥ: Υπάρχει ή νοοτροπία του κόσμου πού θέλει τό δικηγόρο του, τό δικό του άνθρωπο κι άς είναι και δικηγοράκος.

ΦΡΑΓΚΑΚΗΣ: Από τή στιγμή πού δεχόμαστε ότι θά φτάσουμε σ' αϋτήν τήν καθαρά ταξική διάρθρωση τής δικηγορίας, είναι μοιραία και ή δημιουργία μεγάλων γραφείων. Είτε ή δυνατότητα γιά τήν ίδρυση των δικηγορικών έταιρειών θά δοθεί επίσημα και νομοθετημένα, είτε θά συνεχίσει νά υπάρχει ανεπίσημα και μέ τή νόθα μορφή πού ισχύει μέχρι σήμερα. Η ύπαρξη μεγάλων και τεχνοκρατικά οργανωμένων γραφείων είναι μία αναγκαιότητα πού ξεπηδάει από τή φύση των συναλλαγών και των υποθέσεων πού έχουν αϋτοί οι δικηγόροι νά διεκπεραιώσουν. Ηδη σήμερα υπάρχουν γραφεία μέ τέλεξ και όλα τ' άλλα σχετικά τεχνικά μέσα. Από κεί και πέρα τό νά φοδόμεστε ότι ή δημιουργία αϋτών των γραφείων θά εξαφανίσει τούς άλλους δικηγόρους, είναι υπερβολικό. Άς πάμε άκόμη πάρα πέρα από τήν έθνική μας ιδιομορφία πού ανέφερε ή συναδέλφος Λαζαράτου. Άκόμα και στίς χώρες πού είναι αναπτυγμένη ή έταιρική όργάνωση, όπως ή Άγγλία και ή Άμερική, οι ανεξάρτητοι δικηγόροι εξακολουθούν νά υπάρχουν. Και μάλιστα επιβιώνουν πολύ άξιοπρεπέστερα απ' ότι οι μικροί δικηγόροι στήν Έλλάδα. Η διαφορά είναι θέβαια ότι μέ τήν καθαρά ταξική διάρθρωση του επαγγέλματος, οι μεγάλες υποθέσεις πηγαίνουν, θεβαιώς, στά μεγάλα γραφεία. Οι μεμονωμένοι δικηγόροι, εκτός από όρισμένους εξαιρετικά ειδικευμένους, αναγκάζονται νά περιορίζονται στίς τρέχουσες υποθέσεις. Λοιπόν, τό θέμα του αριθμού δεν είναι απόλυτα συνυφασμένο από τό αν θά γίνουν οι έταιρείες ή όχι. Διάβαζα στον Γ' Τόμο του Κορδάτου ότι τό 1905 υπήρχε στήν Έλλάδα πληθώρα δικηγόρων. Τό ίδιο ισχύει και σήμερα. Είτε άπασχολούνται είτε έτερό και υπο-άπασχολούνται, πάντως φέρον τή δικηγορική ταυτότητα. Έχουμε φέτος 10.900 δικηγορικές ταυτότητες στήν Άθήνα, αριθμό πού θά μικρύνει έκ των πραγμάτων.

ΑΝΤΙ: *Έδω περάσαμε πιά σέ ένα άλλο θέμα. Είναι γενική πεποίθηση ότι οι δικηγόροι είναι υπερβολικά πολλοί. Άλλά μπορεί νά θεμελιωθεί θεωρητικά ή άξιωση γιά ένα numerus clausus, άμεσο ή έμμεσο, μέ εξετάσεις στή Νομική, μικρόχρονη άσκηση, πολλαπλασιασμό των άσυμβιβάστων, κλπ.*

Ζοϋμε σέ φιλελεύθερο άστικό καθεστώς, πού στηρίζεται στό νόμο τής άγοράς. Πολλοί ένοχλούνται από τό κάπως συνεχιακό αίτημα του κλεισίματος του επαγγέλματος, πού άλλες τάξεις δεν έχουν τό δικαίωμα νά προβάλλουν.

ΦΡΑΓΚΑΚΗΣ: Οι 10.900 δικηγόροι όλοι ξέρουμε ότι είναι πλασματικός αριθμός. Βέβαια, δεν ξέρουμε ακριβώς μέχρι ποιο σημείο. Ποτέ ή εκκαθάριση του μητρώου δεν έγινε συστηματικά, ώστε ό σύλλογος νά ξέρει πόσο δικηγοροϋν πραγματικά. Άλλά δεν βλέπω τί επίδραση θά έχει πάνω στό συνολικό αϋτό αριθμό, ή τεχνοκρατικότερη όργάνωση του επαγγέλματος.

ΣΙΤΑΡΙΑΔΟΥ: Ό πληθωρισμός είναι ένα γεγονός, άλλά πιστεύω ότι δεν πρέπει νά μπει κανένας φραγμός στήν εισοδο στή νομική. Πρέπει άκόμα νά καταργηθεί ό θεσμός τής άσκησης. Όλοι πρέπει νά μποροϋν νά άσκήσουν τό επάγγελμα από τή στιγμή πού θγαίνουν από τή Σχολή και έχουν τά τυπικά προσόντα. Σήμερα αναγκάζονται νά μόνιμο στάσιμιο δύο χρόνια, μόνο και μόνο γιά νά μπουν στήν άγορά και φάνε τό ψωμί των υπολοίπων. Ό πληθωρισμός λύνεται μέ τό ν' αλλάξει ή όργάνωση τής άγοράς τής δικηγορικής έργασίας. Μερικοί βουτάνε τις καλύτερες δουλειές, πάντα σέ σχέση μέ τόν κρατικό μηχανισμό και τό κεφάλαιο. Άλλοι έχουν πολλές θέσεις. Μιά τέτοια εκκαθάριση του Σώματος χρειάζεται. Ν' άρχισι νά φαίνεται ποιοί είναι οι πραγματικοί δικηγόροι.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ: Ό μεγάλος αριθμός των δικηγόρων σέ σχέση μέ τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες εξηγείται από τόν έκτρωματικό χαρακτήρα τής οικονομίας. Στήν Έλλάδα ή άστική τάξη δεν μπόρεσε νά εκσυγχρονιστεί. Οι προάψεις εκσυγχρονισμού στή δεκαετία του '60 και μετά δεν είχαν άμεση επίδραση στό στρώμα των δικηγόρων. Τό αποτέλεσμα ήταν νά παρέμβει τελικά τό κρά-

τος. Όπως ήταν ή οικονομία στήν Έλλάδα, όπου ό καθένας ήταν μικροϊδιοκτήτης, ό καθένας είχε και τό δικηγόρο του. Κάθε λεοφορειούχος, π.χ., είχε πριν τό δικηγόρο του. Έγινε ό ΕΑΣ και πήρε τρεις μόνο νομικούς συμβούλους. Τό αποτέλεσμα είναι οι δικηγόροι νά μη μπορούν νά παρακολουθήσουν τή συγκεντροποίηση του κεφαλαίου. Και σέ άλλες χώρες υπάρχει ελεύθερη οικονομία, άλλά υπάρχει μία αντιστοιχία ανάμεσα στήν παραγωγή και τά επαγγέλματα πού υπάρχουν σέ κάθε χώρο.

Στήν Έλλάδα, επειδή δεν υπάρχει όρθολογισμός στήν οικονομία και κανένας επαγγελματικός προσανατολισμός και κανείς δεν καθοδηγεί τή νεολαία πρds τά πού νά στραφεί, είναι φυσικό νά στρέφεται πρds τή Νομική Σχολή. Θεωρείται ότι οι σπουδές είναι ωραίες και υπάρχει και μία συνδικαλιστική ιστορία πού τραβεί τούς νέους. Σήμερα, ή κυβέρνηση προσπαθεί νά περιορίσει τήν εισοδο στά ΑΕΙ, στέλνοντας τόν κόσμο στήν Τεχνική Έκπαίδευση. Πιστεύω ότι τό αίτημα νά περιοριστεί ό αριθμός των δικηγόρων δεν πρέπει νά τό προβάλλουμε. Αντίθετα, πρέπει νά πούμε ότι από τή στιγμή πού τελειώνει κάποιος τή Νομική Σχολή δεν μπορεί κανείς νά του άπαγορεύσει νά άσκήσει τό επάγγελμα.

ΦΡΑΓΚΑΚΗΣ: Η ύψηλή σχέση του αριθμού των δικηγόρων μέ τόν πληθυσμό εξηγείται ίσως από τό γεγονός ότι ανέκαθεν στήν ελληνική κοινωνία ό ρόλος του δικηγόρου ήταν πιά πολύπλευρος από ό τι σέ άλλες χώρες. Παραδοσιακά ή και γιά άλλους λόγους, οι δικηγόροι κατάφεραν νά άποσπουν τήν άκση σφωρείας έργασιών πού δεν ήταν δικηγορικές. Για τήν εισοδο νέων υποψηφίων δικηγόρων στά ΑΕΙ, θέβαια, δεν πρέπει νά υπάρχουν φραγμοί. Υπάρχει όμως τό πρόβλημα τής ικανότητας των νέων δικηγόρων στό νά ανταπεξέλλουν στίς επαγγελματικές τους υποχρεώσεις.

Όλοι οι άπόφοιτοι τής Νομικής θά μπορούσαν νά γίνονται άμέσως δικηγόροι, αν θέβαια αισθάνονται άσφαλείς στήν εκτέλεση τής δουλειάς τους και ανταποκρίνονται ικανοποιητικά σ' αϋτά πού τούς ζητάει ό πελάτης. Πρέπει λοιπόν νά υπάρξει και τό αίτημα τής θελτίωσης των νομικών σπουδών, ώστε νά κατευθυνθούν σέ θέματα σαφώς έφαρμοσμένα.

ΚΟΥΛΑΞΗΣ: Ό κλειστός αριθμός θέβαια οδηγεί σέ μιά μελλοντική άριστοκρατία. Τό ποίος θά μπει, θά συνδυαστεί ξανά μέ τήν προέλευση. Η άσκηση και οι εξετάσεις δεν εξυμνηρετούν σέ τίποτα τό νέο έπιστήμονα. Εκτός από μερικές εξαιρέσεις, των έπιμελών, ή των προερχομένων από δικηγορικές οικογένειες, οι περισσότεροι στήν αρχή είναι «δικηγόροι του Γκαμέρα» (σ.σ. τυφλοσύρτης πού περιλαμβάνει πρότυπα δικογράφων) γιά τις μικρές υποθέσεις πού τούς τυχαίνουν. Ρωτάνε και κανένα παλιό συνάδελφο, και καμιά φορά, κάνουν και τό μεγάλο σφάλμα, πού τό πληρώνουν αϋτοί ή ό πελάτης. Μέσα σ' αϋτή τή διαδικασία, γίνεσαι ειδικός στίς υποθέσεις πού έχεις ξαναχειριστεί. Τι πρέπει νά γίνει; Νά υπάρξει μία νομική σχολή πού νά βγάξει δικηγόρους. Άλλ' αϋτό θέβαια, γιά τό Πανεπιστήμιο τό δικό μας, τό πολύ-πολύ νά είναι μία εύχη. Τήν προπαρασκευή θά τήν κάνει λοιπόν έν μέρος ό Δικηγορικός Σύλλογος ή μπορεί τέλος-τέλος νά τήν κάνει ό καθένας γιά τόν εαυτό του. Στήν τελευταία περίπτωση όμως, πώς νά διαβάσεις, ένω κοιτάς νά βγάλεις τόν έπιούσιο;

ΑΝΤΙ: *Θά έπρεπε ίσως νά μιλήσουμε λίγο περισσότερο γιά τις νομικές σπουδές.*

ΦΡΑΓΚΑΚΗΣ: Γιά τήν ποιοτική άλλαγή στή νομική εκπαίδευση, τό βάρος πέφτει όπωσδήποτε στό Πανεπιστήμιο. Ό Σύλλογος δεν μπορεί θέβαια ν' αναλάβει τό βάρος νά βγάξει σωστά μορφωμένους δικηγόρους, άλλά ούτε και ή άτομική προσπάθεια μπορεί νά άποδώσει. Όσο κι αν ή δικηγορία, λοιπόν, μέ τόν τρόπο πού άσκειται στή καθημερινή πρακτική, είναι πολύ περισσότερο τεχνική παρά έπιστήμη, δεν υπάρχει άμφιβολία ότι αν δεν συνυπάρχει και μία στοιχειώδης τουλάχιστον έπιστημονική γνώση και ικανότητα, ό δικηγόρος δεν μπορεί νά έλπιζει πολλά πράγματα.

ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Νομίζω ότι τελικά οι νομικές σπουδές σήμερα είναι τελείως άπροσάρμοστες μέ τήν επαγγελματική διεξοδο. Έχω προσωπικά πικρή πείρα. Διδάσκειται ό,τι πιά άχρηστο υπάρχει.

Κατά συνέπεια, νομίζω ότι πρέπει να αναμορφωθούν οι νομικές σπουδές. Τό πτυχίο της Νομικής να δίνεται στο τρίτο έτος. Τό 4ο έτος θα γίνει έτσι έτος άσκησης στο οποίο με δικηγόρους δασκάλους, κάτω από τό έλεγχο του Δ.Σ. θα γίνονται μαθήματα πρακτικής. Γιά όποιους περνάνε τίς εξετάσεις αυτές θα υπάρχει ένα διπλωμα πέρα από τό πτυχίο της Νομικής. Έτσι, όσοι θέλουν να γίνουν δημόσιοι υπάλληλοι θα μπορούν να πάρουν ένα πτυχίο στο τρίτο έτος. Όσοι θέλουν να γίνουν συμβολαιογράφοι θα κάνουν ένα κύκλο επαγγελματικού προσανατολισμού στο τέταρτο έτος γιά συμβολαιογραφία κλπ. Αυτό όμως σημαίνει ότι οι νομικές σπουδές πρέπει να αναμορφωθούν και οι άνθρωποι πού θά διδάσκουν θά πρέπει να έχουν μία κλίση πρός τήν πράξη. Σήμερα δέν ξέρει ό φοιτητής τί είναι έμπορική μίσθωση ή οριζόντια ιδιοκτησία. Και σήμερα ή μεγάλη πλειοψηφία των μισθώσεων είναι έμπορικές και οι αγορές κλπ. δέν άφορούν άγροτεμάχια, αλλά διαμερίσματα.

ΑΝΤΙ: Ξέρουμε όλοι ότι, στήν άπονομή τής δικαιοσύνης καθυστερεί ή εφαρμογή τής δημοτικής σάν επίσημης γλώσσας του κράτους. Νομίζετε ότι μπορεί να γίνει κάτι γιά να καταργηθεί αυτής ό πρόσθετος παράγοντας άποστασιοποίησης ανάμεσα στή δικαιοσύνη και στούς πολίτες;

ΣΙΤΑΡΙΔΟΥ: Υπάρχει έγγενής δυσχέρεια στή χρήση τής δημοτικής στά δικόγραφα. Ό μέσος δικηγόρος δέν χειρίζεται καλά τή δημοτική. Εγώ, π.χ., μεταχειρίζομαι τή δημοτική. Άλλά, ενώ μπορώ να γράψω ένα δικόγραφο σέ πέντε λεπτά στήν καθαρεύουσα, σέ μία δημοτική πού σίγουρα δέν είναι πολύ πετυχημένη κι έχει πολλά λάθη, θά ξοδέσω μισή ώρα. Ύστερα, υπάρχει ό φόβος ότι ό δικαστής πιθανόν θά σχηματίσει δυσμενή εντύπωση γιά σένα κι έτσι θά χάσεις τήν υπόθεση. Φυσικά, δέν θά σου πει ποτέ: «στό άπορρίπτω γιατί είναι δημοτική». Θά βρει όμως ένα άλλο τυπικό στήριγμα γιά ν' άπορρίψει τήν άγωγή σου. Μιλάμε, βέβαια, γιά τά πολιτικά δικαστήρια, γιατί στά ποινικά συνήθως οι δικηγόροι εκφράζονται προφορικά στήν καθαρεύουσα. Υπάρχει βέβαια μία μικρή μειοψηφία δικαστικών πού έχουν άποδεχτεί τή δημοτική και βγάζουν και τίς αποφάσεις τους σ' αυτήν.

ΦΡΑΓΚΑΚΗΣ: Δέν νομίζω ότι χάνεις τήν υπόθεση με τή δημοτική. Εγώ ήδη τά πέντε τελευταία χρόνια γράφω πιά όλα τά δικόγραφα στή δημοτική, έκτός αν θιάζομαι πάρα πολύ και δέν προλαβαίνω. Όπωςόποτε, κινδυνεύεις να έχεις μία δυσάρεστη αντίδραση έκ μέρους του δικαστή πού όφείλεται κυρίως στο ότι του ζητάς περισσότερο χρόνο. Ενώ όλο τό ιστορικό και τά άλλα τυπικά στοιχεία στήν άπόφαση του θά τά άντέγραφε κανονικά από τήν άγωγή σου, γράφοντας δημοτική τόν υποχρεώνεις να τά μεταγλωττίσει γιά να διατυπώσει τήν άπόφαση στήν καθαρεύουσα. Οι νεότεροι δικαστικοί έχουν συχνά τή διάθεση να επιταχύνουν τή φορά των πραγμάτων. Βρίσκουν όμως σοβαρές αντιδράσεις από τούς πιο ηλικιωμένους και νομίζω ότι οι δικηγόροι πού δέν ύφιστανται αυτού του είδους τίς ιεραρχικές δεσμεύσεις έχουν υποχρέωση να βοηθήσουν.

Τό πρόβλημα, βέβαια, είναι πολυδιάστατο και δέν σταματά στο να διατυπώνεις τά νοήματά σου με μία διαφορετική γλωσσική μορφή. Μοιραία, έρχεσαι σέ σύγκρουση με τά διάφορα κλισέ πού είναι από χρόνια υιοθετημένα στά δικόγραφα και στίς δικαστικές αποφάσεις. Ένα σωρό κούφια πράγματα είναι πιά έντελώς άχρηστα. Είναι χαρακτηριστικό ότι αν θέλεις να διατυπώσεις στή δημοτική τό ίδιο άκριβώς κείμενο πού ήταν στήν καθαρεύουσα, παρόλο πού οι συντακτικοί τύποι τής δημοτικής αυτοί καθ' έαυτοί είναι συνήθως πιο μακροσκελείς, θά βρεθείς στήν άνάγκη να πετάξεις

Φωτογραφία από τή συζήτηση.

πάρα πολλά πράγματα. Η σελίδα σαφώς περιορίζεται κατά τό 1/4 περίπου.

Άπό τήν άλλη μεριά εκείνο πού άναμφισβήτητα άποτελεί σημαντικότερο παράγοντα καθυστέρησης στήν πρακτική έπιβολή τής δημοτικής στο νομικό χώρο είναι ή νομοθεσία. Η ίδια ή κυβέρνηση πού έχει τή νομοθετική πρωτοβουλία, έχει κάνει πολύ λίγα γιά να περάσει τή δημοτική μέσα από τή νομοθεσία. Είναι άδιανόητο να περιμένουμε από τά δικαστήρια να επιβάλλουν τή δημοτική στίς αποφάσεις τους, τή στιγμή πού τά νομοθετικά κείμενα πού καλούνται να έρμηνέψουν και να τή λάβουν υπόψη τους είναι στήν καθαρεύουσα.

ΣΙΤΑΡΙΔΟΥ: Συμφοιτήτριά μου δικαστίνα μου είπε: «Οι κομμουνιστές γράφουν στή δημοτική»

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ: Θά προσθέσω ότι τά νομικά συγγράματα και τά διάφορα υποδείγματα άγωγών είναι γραμμένα στήν καθαρεύουσα και έτσι καθορίζουν τή γλώσσα πού χρησιμοποιούν οι δικηγόροι. Τό κράτος χρησιμοποιεί τήν καθαρεύουσα, συνεχίζοντας έκτός των άλλων και τήν αντίληψη ότι οι νόμοι πρέπει να είναι έτσι γραμμένοι ώστε να μή τούς καταλαβαίνει ό λαός. Γιά παράδειγμα όταν ό ν. 330 ήταν ακόμα νομοσχέδιο όλα τά εργατικά συνδικάτα πήραν νομικούς συμβούλους να τούς εξηγήσουν τί έλεγε.

Γιατί τώρα οι δικηγόροι, και ιδιαίτερα οι προσδευτικοί, χρησιμοποιούν τήν καθαρεύουσα; Εγώ π.χ. δέν χρησιμοποιώ τή δημοτική στά δικόγραφα, παρ' όλο πού τή χειρίζομαι άρκετά καλά. Πιστεύω ότι μέσα στά δικόγραφα δέν υπάρχει ζωή και ή δημοτική είναι ή γλώσσα τής ζωής. Στά δικόγραφα γράφεις άποστεωμένα πράγματα πού δέν ές εμπνέουν γιά να ανανεώσεις τή γλώσσα. Και πού έν τελεί δέν τά διαβάζει ό λαός, αλλά πού σέ φέρουν σ' επαφή με τό στενόμυαλο, κατά κανόνα, δικαστή πού θά σου βγάλει μία άπόφαση.

ΦΡΑΓΚΑΚΗΣ: Δέν νομίζω ότι είναι άναγκαία συνθήκη ότι όλα τά δικόγραφα είναι άποστεωμένα και ότι θά έπρεπε να μείνουν άποστεωμένα. Τά δικόγραφα δέν κάνουν τίποτε άλλο από τό να επιχειρούν να μορφολογήσουν τήν ίδια τή ζωή.

ΛΑΖΑΡΑΤΟΥ: Τό ποιά γλώσσα μιλάει ή γράφει κανείς έχει, όπως και τά κάνουνε, σχέση με τήν πολιτική του τοποθέτηση. Άλλά ό δικηγόρος πού θ' άρχίσει να γράφει δημοτική κατ' άρχήν δέν τήν έχει μάθει. Θά πρέπει να δημιουργήσει τό κείμενό του σάν να γράφει ένα ποίημα. Τή ώρα πού θά πιάς να καταθέσεις ένα δικόγραφο στή δημοτική, είναι σά να χτυπάς ένα καμπανάκι πού σημαίνει: εγώ είμαι προσδευτικός. Αυτό λοιπόν τό καμπανάκι μπορεί να μή θέλεις να τό χτυπήσεις. Έξαρτάται λοιπόν από τό πόσο θέλεις να κοπιάσεις και να αγωνιστείς γιά τά πράγματα στά όποια πιστεύεις. Εγώ προσωπικά δέν έχω λόγo ν' άσχοληθώ τόσο με τό έπάγγελμα ώστε να «ποιήσω κείμενο». Ψέγω βέβαια κάπως τόν έαυτό μου και σκέπτομαι ότι πρέπει κάποτε να άρχισω να γράφω στή δημοτική.

ΑΝΤΙ: Έχουμε τρεις γυναίκες άπόψε στή συζήτησή μας. Είναι μία από τίς σπάνιες φορές πού οι γυναίκες δικηγόροι εκπροσωπούνται, θά έλεγα ισότιμα. Ποιά όμως είναι γενικότερα ή θέση τους μέσα στο κλάδο;

ΣΙΤΑΡΙΔΟΥ: Η διάκριση πού υπάρχει σέ βάρος τής γυναίκας λειτουργεί πολλαπλάσια μέσα στο δικηγορικό χώρο. Στήν κοινωνία είσαι κατά τεκμήριο ήλιθια και πρέπει ν' άποδείξεις ότι έχεις κάποια όποιαδήποτε ικανότητα. Στήν προσπάθεια να πείσεις ότι είσαι δικηγόρος πρέπει να είσαι πολλαπλάσια καλύτερη και μαχητικότερη από τόν άνδρα. Πρέπει ν' αντιμετώπισεις τή δυσπιστία του ίδιου σου του πελάτη πού δέν σου άναθέτει υπόθεση, γιατί σκέ-

του ΑΤΡΕΟΝ Η ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΝΕΟΛΑΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΜΑΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

- Πόσο προοδευτικές είναι οι προοδευτικές δυνάμεις στήν Ελλάδα;
- Τί πρέπει να κάνει ή νεολαία σήμερα;
- Τό βιβλίο πού εισχωρεί στά άδυστα κάθε είδους πολιτικού κατεστημένου

ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΛΕΙΑ ΤΙΜΗ ΜΟΝΟΝ 180 ΔΡΧ. • ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ ΤΗΛ. 36.145.36

ΤΙΜΗ ΚΛΑΔΟΥ

πτεται ότι δεν θά τ βγάλεις πέρα. Θά άντιμετωπίσεις τήν κοροϊδία του συναδέλφου σου πού κατά βάθος σκέπτεται: τί δουλειά έχουν «οί κυρούλες εδώ πέρα». Κι επειδή δεν μπορείς νά κατέβεις σ' αυτό τό φασιστικό επίπεδο, θά πρέπει νά κατοχυρωθεις μέ τή δουλειά σου. Πρέπει νά είσαι τσακάλι στή δουλειά γιά νά άντιμετωπίσεις μέ ένστάσεις μέ χίλια δυό κόλπα τήν αλήθεια τών άνδρων, όπως λειτουργεί σ' αυτό τό χώρο. Άλλά και οι δικαστικοί και οι υπάλληλοι σέ άντιμετωπίζουν σέ επίπεδο «πήγαινε νά πλύνεις τά πιάτα κυρά μου». Πρέπει νά έχεις λοιπόν γερό στομάχι και νά δίνεις και γροθιές, όταν χρειάζεται, γιά νά τά βγάλεις πέρα.

ΚΟΥΛΑΞΗΣ: Ή κατάσταση είναι πραγματικά τραγική.

ΣΙΤΑΡΙΔΟΥ: Άνδροκρατικός φασισμός υπάρχει ακόμα και στον συνδικαλιστικό φορέα τών δικηγόρων. Στή Γενική Συνέλευση άν σκωθεί κάποια, πέφτει τέτοια κοροϊδία από τούς ίδιους τούς λεγόμενους προοδευτικούς πού σέ πιάνει ή ψυχή σου. Γι' αυτό τό λόγο, ή αναλογία γυναικών πού ασχολούνται μέ τό συνδικαλισμό είναι πολύ μικρή.

ΚΟΥΛΑΞΗΣ: Βέβαια, ή δικηγόρινα μπορεί νά δουλέψει στήν άστική δίκη. Άλλά στό ποινικό τό πράγμα είναι πολύ δύσκολο, γιά νά μήν πούμε άδύνατο. Οι γυναίκες, επειδή έχουν διαμορφωθεί σέ συγκεκριμένες συνθήκες, λίγο-πολύ φέρουν μέσα τους εύαισθησίες πού τούς δυσκολεύουν ακόμα περισσότερο τήν άσκηση του επαγγέλματος. Νομίζω ότι υπάρχουν άτομα πού πραγματικά έχουν μεγάλη έμπειροσύνη στή γυναικεία-δικηγόρο.

ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Έτυχε νά συνεργαστώ μέ πολλές συναδέλφους και όμολογώ ότι μου έκανε κατάπληξη ή εύσυνειδησία τους. Μάλιστα, επειδή έχουμε όλα αυτά τά προβλήματα πού αναφέραμε, γίνεται ένας άγώνας νά είναι πολύ πιό έτοιμες και μελετημένες άπ' ότι ο άνδρας, ο οποίος υποτίθεται ότι τά ξέρει όλα ή τά βρίσκει τήν τελευταία στιγμή. Έγώ προσωπικά συναντώ γυναίκες-άντιδίκους άπόλυτα ένημερωμένες και μπορώ νά πώ, περισσότερο σκληρές από τούς άνδρες άντιδίκους. Έτσι, σιγά-σιγά, επιβάλλεται κάποιος σεβασμός.

ΛΑΖΑΡΑΤΟΥ: Ή κοινωνική προκατάληψη πού υπάρχει στό θέμα τής εργαζόμενης γυναικας φαίνεται πολύ περισσότερο στό θέμα τής γυναικας πού άσκει έλεύθερο επαγγελμα. Μιά γυναίκα πού είναι υπάλληλος σ' ένα ύπουργείο ή σέ μία έφορία, συνήθως πάει άπλως γιά νά ζήσει. Τό περιβάλλον τήν αποδέχεται. Στήν γυναίκα όμως πού βγαίνει έξω και άνοίγει γραφείο και βάζει μία ταμπέλα βγαίνει όλη ή προκατάληψη. Και τέλος πάντων, κάτι πάει κι έρχεται ή γυναίκα-γιατρός, γιατί είναι και λίγο « στή φύση τής γυναικας» νά «γιατροπορευεί και νά παρηγορεί» ή γυναικεία-δικηγόρος όμως, τί θέλει μέσα στίς υποθέσεις τών άντρών; Τί θέλει και ανακατεύεται στον έλεγχο τών κεφαλαίων; Και όμολογώ ότι κι εμείς, έτσι πού είναι τά πράγματα, δεν έχουμε κάνει και τίποτα σπουδαίο γιά νά άντιδράσουμε. Πάμε και χωνόμαστε σέ γραφεία και γινόμαστε υπάλληλοι. Αυτή ή προκατάληψη ένισχύεται από τό ότι, έτσι και κάνουμε ένα παιδί, δεν έχουμε έναν παιδικό σταθμό νά τό άφήσουμε.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Έγώ, παρόλο πού οι προσωπικές μου έμπειρίες δεν είναι τραυματικές πιστεύω τελικά ότι υπάρχει σοβαρό πρόβλημα. Τί κάνουν οι γυναίκες όμως γιά νά ξεπεραστεί αυτή ή κατάσταση; Υπάρχει π.χ. ένας Σύνδεσμος Έλληνίδων Νομικών ο οποίος όταν κάνει διαλέξεις καλεί άντρες νά μιλήσουν. Σέ κάθε Γενική Συνέλευση του Δικηγορικού Συλλόγου τώρα γράφονται πενήντα όμιλητές και δύο όμιλήτριες. Οι γυναίκες θά πρέπει στήν πράξη νά δείξουν ότι έχουν τις ίδιες ικανότητες μέ τούς άντρες. Πρέπει νά κατακλείσουν τή σκηνή, νά μπουν στά ποινικά δικαστήρια, νά έμφανιστούν μέσα στίς γενικές συνελεύσεις, νά ασχοληθούν μέ τόν συνδικαλισμό. Και βέβαια νά πάρουν δραστήρια μέρος στους γενικότερους κοινωνικούς άγώνες.

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ: Δυσκολεύτηκε νά λάβω μέρος στή συζήτηση μέχρι τώρα, γιατί έχω άμφιβολίες γιά τήν άντιπροσωπευτικότητά μας. Πώς είναι δυνατόν νά συζητήσουμε τά προβλήματα τών δικηγόρων όταν λείπουν άρκετές κατηγορίες αυτού του πολυποίκιλου σώματος; Θά μιλήσω λοιπόν ταυτόχρονα γιά όλα. Παίρνω άφορμή γιά νά άρχίσω, τήν καταπίεση πού υπάρχει έναντι των γυναικών. Δεν έπισημάναμε όμως από τήν άλλη μεριά τή συνεχή αύξηση του αριθμού τών γυναικών δικαστών πού σέ λίγα χρόνια θά μετατρέψουν τό δικαστικό σέ ένα περίπου γυναικείο επαγγελμα. Άκόμα, τί αξία έχουν άφορισμοί του τύπου: οι δικαστές δεν είναι δημοκρατικοί, όταν είναι Τό περισσότερο λαϊκό σώμα. Μιλάμε γιά προοδευτικό χώρο, ένσωματώνοντας και τις πιό άποστεωμένες πολιτικές άντιλήψεις. Ύστερα γίνεται μία σύγχυση, πιστεύω, μέ μερικά καθολικής μορφής φαινόμενα, όπως είναι ή άλλοτρίωση σέ μία κοινωνία πού σου επιβάλλει ένα δίχασμο: από τή μία τό νά υπάρχεις και από τήν άλλη τό νά 'σαι στήν αγορά.

Τό αίτημα δικαιοσύνης είναι στοιχείο του ιδεολογικού έπικοδομήματος πού σημαίνει σέ τελική άνάλυση προσοδιοριστικό στοιχείο του κράτους. Πιστεύω ότι τό ίδιο τό κράτος δεν είναι στατικός μηχανισμός καταπίεσης. Μέ μία πιό δυναμική άντίληψη θά ανακαλύψουμε τή διακαιοσύνη σαν ένα λειτουργικό στοιχείο τής αγοράς και όχι μόνο σαν έξισορροπητικό στοιχείο. Μιλούμε και γιά τήν έλευθερία του επαγγέλματος σαν ένα άντισυντηχειακό στοιχείο. Θέλουμε ίσως νά μη δώσουμε τή σημασία πού πρέπει στον όποιοδήποτε κοινωνικο-οικονομικό προγραμματισμό. Πιστεύω ότι μέσα σ' αυτήν τήν άρκετά χαώδη συζήτηση πού είναι λίγο σαν τή γένεση του κόσμου, θά μπορούσε κανείς νά έντοπίσει μερικά θεμελιώδη προβλήματα. Τό συγκεκριμένο από τό όποιο ξεκινήσαμε είναι άκριβώς τό πρόβλημα τών γυναικών. Έδώ θά υπέγραφα άπόλυτα, όσα λέχθηκαν. Χρειάζεται μία προσέγγιση πολύ ίσια, ή παραδοχή μιάς πραγματικότητας όχι άπλως άντίπαλης, αλλά άπόλυτα καταπιεστικής. Θά έλεγα ότι ή δικαστική πού άνεβαίνει στήν έδρα, επειδή είναι κατοχυρωμένη μέ τά φαινομενικά στοιχεία ενός κύρους πού δεν επιτρέπει νά τή μειώσουν, όπως είπαν προοίμια οι συνομιλήτριές μας, μπορεί νά κάνει τή δουλειά της μέ θεβαιότητα κι αυτό παρέχει ένα δείγμα αποδοτικής άγωνιστικότητας πού συναντούμε γενικά στίς πραγματικά εργαζόμενες γυναίκες. Έπίσης θά 'λεγα ότι ή συζήτησή μας υποβιβάζει τό στοιχείο τής ειδίκευσης ή υποβιβάζει μερικές φορές και τή σημασία τής άπαρχαωμένης λειτουργίας τών νόμων στήν Έλλάδα. Αυτό δεν άφορά μόνο στή γλωσσική τους διατύπωση. Ο άστικός μας κώδικας σέ μία έποχή γνωστή άνάμεσα στό '40 και στό '45 μετέφερε βέβαια το ρωμαϊκό δίκαιο. Λίγο άργότερα όμως μέ τόν ποινικό κώδικα άποκρίσθη τή δυνατότητα μέσα σέ 133 άρθρα νά έχουμε έναν από τούς πιό πλήρεις και σύγχρονους νόμους. Οι νόμοι δεν είναι γραμμένοι, έτσι όπως είπε ή άγαπητή συνομιλήτρια, μόνο γιατί ή άστική τάξη θέλει ο λαός νά μήν καταλαβαίνει, αλλά και γιατί άπαιτούν ένα βαθμό ειδίκευσης. Δεν είναι δυνατόν οι έννοιες αυτές νά εκλαϊκευτούν μέχρι του σημείου πού νά τις καταλαβαίνει ο κάθε πολίτης. Άς πούμε, επίσης, ότι άν γράψουνε στή δημοτική π.χ. τή μαιευτική, πάλι δεν θά μπορούν όλοι νά κάνουν έναν τοκετό μέ τήν ίδια εύκολία πού τόν κάνουν οι μαιευτήρες. Θά πρέπει νά γίνει, βέβαια, όπωσδήποτε κάποια προσπάθεια, τουλάχιστον στον τομέα τής εκλαϊκευσης. Νομίζω ότι ο σύλλογος κάνει τέτοιες προσπάθειες νά μεταφέρει κείμενα στή δημοτική. Άν παραφράσω ίσως τόν Πάουτν ή δουλειά του δικηγόρου είναι καταραμένη, αφού όπωσδήποτε συνδέεται μέ τό μυαλό και μέ τά νεύρα του. Στή δουλειά μας υπάρχει και ένα στοιχείο δημιουργικό, αυτό πού θά λέγαμε μεράκι. Άνθρωποι πού έχουν τήν ικανότητα νά σκεφτούν μερικά πράγματα, ανακαλύπτουν δυνατότητες κάποιων έλευθεριών. Υπάρχουν π.χ. έλευθερίες, πού μπορείς νά άντλήσεις, έρμηνεύοντας άκόμη και ένα κείμενο τής έποχής του σκοταδισμού. Μερικά έλάχιστα στοιχεία πού σου επιτρέπουν νά δεις μερικές τέτοιες έλευθερίες, νά τις διαβάσεις και νά τις προσεγγίσεις. Σέ μία δουλειά πού εξαρτάται άπ' τό μυαλό και τά νεύρα σου δεν είναι δυνατόν νά μήν έχεις ένα στοιχείο άγωνίας και ένα στοιχείο ένδιαφέροντος. Αυτό βέβαια δε θά σέ λυτρώσει ποτέ από τό πρόβλημα του δίχασμού πού έγώ προσωπικά δεν καταφέρνω νά ξεπεράσω.

Πιστεύω όμως ότι δεν μπορούμε νά συζητούμε ιδεαλιστικά γιά τις δυνατότητες διαφοροποίησης άνάμεσα στό επαγγελμα και στό λειτουργήμα. Είναι πιά κενοί τύποι πού δεν άξίζει τόν κόπο νά στέκεσαι σ' αυτούς. Στή δουλειά πού κάνω τό πρόβλημα είναι ότι δεν υπάρχει πιά τό στοιχείο πού ο κ. συνάδελφος θεωρεί ως έλεύθερο χρονό, νά πάρει δηλαδή τό πιτσιρίκι του νά πάει θόλτα. Γιά μένα κάτι τέτοιο μπορεί νά είναι μία ιδιαίτερη μέριμνα γιά τό ποιές δυνατότητες άνοίγουν οι διατάξεις του συντάγματος πού μιλάνε γιά τά δικαιώματα του άνθρώπου. Μπορώ νά τό βρίσκω αυτό σημαντικό, γιατί ο μετασχηματισμός κάποιων παραχωρήσεων πού αναγκάστηκαν νά κάνουν εκείνοι πού νέμονται τήν έξουσία κάτω από τήν πίεση ή κάτω από τή φθορά, μπορεί νά άνοίξει προοπτικές άλλαγής.

Τελικά, πιστεύω ότι στην αρκετά πολυφωνική και εξαιρετικά άνιφατη κοινωνία στην οποία ζούμε δεν είναι δυνατόν και ο δικηγόρος να μείνει χωρίς δικηγόρο. Αυτό το «άητητο κνώδαλο» που έλεγε και ο φίλος μας ο Πετρόπουλος, αυτός ο μικροαστός που θά πεί στην κοπέλλα συνάδελφός του «πήγαινε να πλύνεις τὰ πιάτα», δεν σχετίζεται αναγκαστικά με τὸ ἐπάγγελμα. Ὅποιοσδήποτε τελικά, μικροαστός εξωπλισμένος μ' αὐτὴ τὴν ἀντίληψη τῆς φαλλοκρατικῆς του ὑπεροχῆς, θά φερθεῖ ἔτσι.

Καὶ δὲν πιστεύω ὅτι ἡ κοπέλα στὴν ἐφορία δὲν ἔχει φιλοδοξίες. Ἀναμφισβήτητα κι ἐκεῖ ὑπάρχει ὀξὺ πρόβλημα γιατί οἱ πίνακες τῶν προακτῶν κατ' ἐπιλογὴν γίνονται μὲ ἀνδροκρατικά κριτήρια. Πιστεύω ὅτι ἡ καταπίεση ἀνάμεσα στοὺς δικηγόρους δὲν εἶναι τὸ χειρότερο εἶδος.

Ἐπίσης, ναι, ἔχουμε πολλοὺς δικηγόρους. Ἀλλὰ εἴμαστε μιά μεταπρατική χώρα, ἔχουμε καὶ πολλοὺς ἐμπόρους καὶ πολλοὺς ἐπαγγελματίες. Ἄλλος μύθος εἶναι τὰ μεγάλα γραφεῖα καὶ τὰ μικρά. Ὅλα τὰ μεγάλα συγκροτήματα πού εἶναι ὀργανωμένα σύμφωνα μὲ τὸ ὑπόδειγμα τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ἔχουν δικές τους νομικές ὑπηρεσίες πιά. Οὐσιαστικά, τὰ μεγάλα γραφεῖα δὲν ὑπάρχουν. Τὸ πολὺ-πολὺ νὰ ὑπάρχουν ὀρισμένοι μεγάλοι δικηγόροι πού δίνουν συμβουλές. Στὴν πράξη, αὐτὰ πού δικαιούται ὁ δικηγόρος καὶ πού εἶναι τεράστια, συμπηφίζονται μὲ ἕνα μισθὸ τῶν 30.000 ἢ τῶν 50.000. Τὴν ὑπεραξία του τὴν εἰσπράττει κυριολεκτικὰ ὁ ἄλλος, μὲ μεγάλη ἀνεση. Ἀλλὰ ὑπάρχουν κι ἄλλα προβλήματα. Αὐτὲς οἱ συνεχεῖς αὐξήσεις τῶν ἀμοιβῶν τῶν δικηγόρων δημιουργοῦν, ὅπως ἐπιώθηκε ἡδη, μιά λαϊκὴ δυσπιστία. Δὲν εἶναι δυνατόν τελικά, μιά ὁποιαδήποτε ὑποθεσούλα στοὺς Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας νὰ στοιχίζει στὸν ἄλλο 19.000 δρχ.

Αὐτὲς ὅμως εἶναι κατακτήσεις τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου μετὰ ἀπὸ ἀγῶνες μεγάλους. Ὁ κοσμάκης δὲν ἔχει ἀκόμα συνειδητοποιήσει πόσες εἶναι οἱ ἀμοιβές τῶν δικηγόρων, δὲν τὸ ξέρει. Ἄν ὁ νέος δικηγόρος ἀντιμετωπίσει ἕνα περίπλοκο θέμα στοὺς εἰρηνοδικεῖο, πού σπάει τί κεφάλι του νὰ τὸ λύσει, κατεβάζει βιβλία καὶ ἀντικείμενο τῆς ἀγωγῆς εἶναι 20.000, θά πάρει 1%. Ἡ ὁποιαδήποτε ἀπλοῦστατη ὑπόθεση, πού τυχαία θά ἔχει ἀντικείμενο 10.000.000 θά τὸν κάνει συνεταῖρο τοῦ πελάτη του ξαφνικά. Θά ἔπρεπε, νομίζω, νὰ λειτουργεῖ μιά ἀντίληψη ποιοτικῆς προσφορᾶς.

ΑΝΤΙ: *Γιὰ τὸν τρόπο πού ἔγινε ἡ συζήτηση. Δὲν εἶχαμε τὴν πρόθεση νὰ κάνουμε ἀντιπροσωπευτικὴ συζήτηση. Τὴν τοποθετήσαμε ἀπλῶς μέσα στὰ πλαίσια τοῦ ἰδεολογικοῦ καὶ πολιτικοῦ χώρου πού νομίζουμε ὅτι καλύπτουμε. Προσπαθήσαμε νὰ ἔχουμε καὶ τὸν κ. Πρόεδρο τοῦ Δ. Σ. Α. συνάδελφο Εὐάγγελο Γιαννόπουλο πού δὲν μπόρεσε ὅμως νὰ ἔρθει. Προσπαθήσαμε νὰ ἔχουμε ἕνα συνάδελφο συνταξιόχο, ἀλλὰ μᾶς εἶπε ὅτι δουλεύει στὸν Κώδικα καὶ θεωρεῖ ὅτι δεσμεύεται. Ὑπῆρξαν ἀκόμη ἕνας-δύο φίλοι πού ἤθελαν νὰ πάρουν μέρος, ἕνα ἀκόμη μέλος τοῦ Δ. Σ., τοῦ ΔΣΑ, ὁ ἕνας εἶχε ποινικὲς δίκες, οἱ ἄλλοι διάφορα προβλήματα. Αὐτὲς οἱ συζητήσεις νομίζουμε δὲν πρέ-*

πει νὰ γίνονται μικρὲς Βουλές καὶ νὰ ἀσκεῖ ὁ καθένας κάποια ἀντιπροσώπηση. Τελικά, ἴσως τὸ χάος τῆς Γένεσης πού λέει ὁ Χριστόφορος Ἀργυρόπουλος νὰ δίνει ἀκριβῶς κάποιες δυνατότητες.

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ: Ἐγὼ πάντως, θά ἤθελα νὰ τόνισω τὸ χάος... Καὶ πάντως ἔχω μιά ἀμηχανία μπροστὰ στὶς συζητήσεις πού ἀρχίζουν ἀπὸ τὸ "Ἄλφα.

ΑΝΤΙ: Ἡ ἰδέα ὅτι ὑπάρχει χώρος παρέμβασης γιὰ τὸ ΑΝΤΙ καὶ ὅτι ἡ συζήτηση αὐτὴ μπορεῖ νὰ παρουσιάσει κάποιο ἐνδιαφέρον, γεννήθηκε στὴν τελευταία Γενικὴ Συνέλευση. Ἐκεῖ διαπιστώσαμε ὅτι δὲν ἔγινε τελικὰ καμιά συζήτηση. Ἡ συγκέντρωση 2.000 δικηγόρων ἔπαιξε τὸν ρόλο τῆς σάν ἐπίδειξη δύναμης τοῦ συλλόγου, ἀλλὰ αὐτὸ ἦταν ὅλο.

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ: Ὑπάρχει ἕνας μεγάλος κίνδυνος, τὰ αἰτήματα πού προβάλλει μὲ μεγάλη ἔμφαση ὁ σύλλογος καὶ ἡ τριήμερη ἀποχή πού κάνουμε γιὰ νὰ πετύχουμε καλύτερη ἀπονομή τῆς δικαιοσύνης, νὰ καταλήξει σὲ ἀποτελέσματα, πού δὲν τὰ εἶχαμε προβλέψει. Νὰ πεῖ ἡ Κυβέρνηση: «Ἀποφασίζω ν' αὐξήσω τὸν ἀριθμὸ τῶν φορολογικῶν δικαστῶν». Καὶ θά πάρω τοὺς ἔτοιμους, πού εἶναι οἱ ἐφοριακοί. Ἔτσι ἔγινε στὴ Γαλλία, ὅπου τοὺς πέρασαν στὴν ἱεραρχία μὲ βαθμὸ Προέδρου Πρωτοδικῶν. Θὰ κάνω ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα δικαστήριο στοὺς ἀξιωματικούς τῆς τροχαίας καὶ θὰ χαθοῦν οἱ συνάδελφοι πού περιφέρονται στοὺς διαδρόμους. Δικαιοσύνη θέλετε; Σᾶς δίνω ἀμέσως 300 ἀστυνομικούς καὶ 300 ἐφοριακοὺς. Καὶ τελικὰ ἐπιμένω σ' αὐτὸ πού εἶπα καὶ πρὶν. Ἡ πλειοψηφία τῶν δικαστῶν εἶναι λαϊκῆς προέλευσης, ἰδιαίτερα δὲ οἱ νεότεροι ἔχουν ἐκδηλες δημοκρατικὲς τάσεις.

ΣΙΤΑΡΙΔΟΥ: Τελικὰ τοὺς τρῶει ὁ μηχανισμός.

ΛΑΖΑΡΑΤΟΥ: Τὸ ὅτι δὲν φέρονται ἀριστοκρατικά, δὲν σημαίνει ὅτι εἶναι δημοκρατικοὶ ἄνθρωποι. Δὲν ὑπάρχει λαϊκότερη τάξη ἀπὸ τοὺς ἀστυφύλακες. Μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅμως ὅτι εἶναι δημοκρατικοί;

ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Στὰ ποινικὰ δικαστήρια εἶναι πιὸ εὐκόλα τὰ πράγματα. Πάει ὁποιοσδήποτε δικηγόρος, λέει ὅτιδὴποτε καὶ κερδίζει 2, 3, 5, 6, 10, 19 χιλιάδες.

ΛΑΖΑΡΑΤΟΥ: Ὑπάρχει ἄνιση κατανομή τῶν ὥρῶν πού καταναλώνεις. Ὑπάρχει μιά πληθώρα ὑποθέσεων, πού ἂν λειτουργοῦσε σωστὰ τὸ κράτος δὲν θά χρειάζονταν οἱ δικηγόροι. Τὴ σύνταξη τοῦ ΙΚΑ, ὁ ἀνθρωπάκος πού δούλεψε μιά ζωὴ, τὴ δικαιούται. Αὐτὸ τὸ ξέρει κι ὁ ἴδιος, τὸ λένε καὶ οἱ νόμοι, τὸ ξέρουν καὶ αὐτοὶ πού θά τοῦ δώσουν τὴ σύνταξη. Πρέπει ὅμως νὰ θάλει δικηγόρο. Ὑπάρχουν ὀργανωμένα γραφεῖα μὲ δέκα ὑπαλλήλους στὴν Ἀθήνα, πού δουλεύουν ἀποκλειστικά καὶ μόνο μὲ συντάξεις τοῦ ΙΚΑ. Πᾶς τὴν αἴτηση, ἐνοχλεῖς τὸν ὑπάλληλο, ἐπιταχύνεις τίς διαδικασίες. Ὁ ἄνθρωπος πού δουλεύει μιά ζωὴ καὶ διεκδικεῖ τὴ σύνταξη του χρειάζεται δικηγόρο, μεσολαβητὴ γιὰ νὰ τὴν πάρει τὴ σύνταξη του. Θά μπορούσε νὰ εἶναι τὸ πιὸ εὐκόλο πράγμα στὸν κόσμο: νὰ στείλει ἕνα γράμμα καὶ νὰ πεῖ: «τελείωσα τὴ δουλειά μου, ὑπολόγιστε τὴ σύνταξή μου». Νὰ τοῦ ἀπαντήσουν: «ἀπὸ τὴν 1ῃ τοῦ μήνα τᾶδε, θ' ἀρχίσετε νὰ παίρνετε τόσο, γιατί κάποτε τόσα μεροκάματα».

Σὲ κοινωνίες ὀργανωμένες, ὅπως ἡ δικιά μας, ὁ δικηγόρος ἀποκτᾶ ἕναν ρόλο τρισεγγέθη. Εἶναι αὐτός πού τὰ λύνει ὅλα. Εἶναι αὐτός πού ἀνακατεῦται παντοῦ.

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ: Νομίζω ὅτι ἂν ἀρχίσουμε πάλι νὰ λέμε: τὸ κράτος, ἡ ἀστική τάξη, δὲν ἀπαντᾶμε στὰ ἐρωτήματά του κόσμου. Αὐτὸ πού κάνει ἡ πολιτεία ἀπὸ τὴν μιά μεριά μὲ τίς διαδικασίες, τὸ κάνει ὁ δικηγόρος ἀπὸ τὴν ἄλλη. Μπάζει τὸν πολίτη σὲ περιέργες ἐφιαλτικὲς ἱστορίες, τίς ὁποῖες μόλις καταλαβαίνει. Ὁ πολίτης ἔχει τὴν ἀποθλάκωση τῶν μαρτύρων τοῦ Ντωμιέ καὶ κοιτᾶει μὲ θαυμασμό τὸν προστάτη του καὶ ταυτόχρονα πιστεύει πῶς ὁ δικηγόρος τὸν μπλέκει ὅλο καὶ περισσότερο σὲ δαιδαλώδη πράγματα, μὲ σκοπὸ νὰ τὸν γδύσει.

ΚΟΥΛΑΞΗΣ: Δὲν ἔχει μελετηθεῖ τὸ θέμα τῆς ἐξασφάλισης μιᾶς ἐλάχιστης νομικῆς προστασίας ἀπὸ ὀρισμένους φορεῖς, ὅπως π.χ. ἡ Τοπικὴ Αὐτοδιοίκηση. Γιὰ ὑποθέσεις ἀπλές ἢ γιὰ συμβολές πού συνδέονται μὲ τὴν οἰκογενειακὴ ζωὴ θά μπορούσαν οἱ Δήμοι νὰ παρέχουν δωρεάν νομικὲς ὑπηρεσίες. Ὅταν κάποιος βρίσκεται σὲ δύσκολη θέση μὲ τὴ γυναίκα του ἢ μὲ τὰ παιδιά του, θά πάει καὶ θά τοῦ ποῦν ὅτι σύμφωνα μὲ τὸν νόμο πρέπει νὰ κάνει αὐτὸ.

ΑΝΤΙ: Αὐτὲς εἶναι πρωτότυπες ἰδέες πού ἀνοίγουν πολλὲς δυνατότητες δραστηριοποίησης τῶν προοδευτικῶν δικηγόρων. Ἄς σταματήσουμε ἐδῶ τὴ συζητήσή μας καὶ ἄς ἐλπίσουμε ὅτι οἱ ἐπερχόμενοι ἀγῶνες τῶν δικηγόρων θά ὀδηγήσουν σὲ συγκεκριμένα ἀποτελέσματα. Σᾶς εὐχαριστοῦμε.

Η ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙ

Πολλοὶ φίλοι μας, ἰδιαίτερα ἀπὸ τὴν ἐπαρχία παραπονιοῦνται γιατί δὲν βρίσκουν τὸ ΑΝΤΙ στὰ περίπτερα. Κάνουμε ὅτι μποροῦμε γιὰ νὰ ξεπεράσουμε τὰ προβλήματα πού δημιουργεῖ γιὰ τὴ διάδοση τοῦ περιοδικοῦ τὸ κύκλωμα ἐμπορίας τῶν περιοδικῶν ἐκδόσεων πού τρέφει μιά πηγαία δυσπιστία γιὰ κάθε ἔντυπο ποιότητας, ἀκόμα κι ὅταν ἡ κυκλοφορία του δὲν εἶναι ἀμελητέα, ὅπως συμβαίνει μὲ τὸ ΑΝΤΙ.

Πάντως θά θέλαμε νὰ ξαναθυμῆσουμε στοὺς φίλους μας ὅτι ὁ ἀσφαλέστερος τρόπος γιὰ νὰ παίρνουν τακτικά καὶ χωρὶς κανένα κόπο τὸ ΑΝΤΙ στοὺς οἴκους εἶναι νὰ γραφοῦν συνδρομητές

Τό μαστίγιο του χουντικού συνταγματολόγου

Τό ξύλο βγήκε απ' τόν Παράδεισο...

της Όλγας Σάδη και του Νίκου Σαχερμαζόχη

ΣΤΗ σειρά των παραγνωρισμένων συγγραφέων που κάναμε διάσημους από τις στήλες του ANTI (Μπάλκος, Ψυχογιός, Στρατηγός Οικονομάκος, Βαληνδρόας-Βαλέρης – όσο για τόν κ. Άβέρωφ, δέν μπορούμε νά ισχυριστούμε ότι έμεις πρωτοανακαλύψαμε τό ταλέντο του, «είχε τύχει της αναγνωρίσεως», βλέπετε, από άλλους κύκλους!) προστίθεται ακόμη ένας: ο καθηγητής του Συνταγματικού Δικαίου και συντάκτης του χουντικού συντάγματος Κ.Α. Γεωργόπουλος.

ΤΟ έτος 1933 συμμετέχει στην προετοιμασία του ελληνικού φασισμού που πήρε διαδοχικά τις μορφές του βενιζελικού ιδιώνυμου και των έκτοπίσεων του Κονδύλη, πριν καταλήξει στην ολοκληρωμένη μορφή της Μεταξικής δικτατορίας, δημοσιεύοντας «μελέτην Γενομένην εν τῷ Φροντιστηρίῳ τῆς Ἑγκληματολογίας καί Σωφρονιστικῆς» του «Ἀθήνησι» μέ τίτλο «Ἡ ποινή τῆς μαστιγώσεως».

ΑΞΙΟΠΡΟΣΕΧΤΟΣ είναι καταρχήν ο πρόλογος του, μέχρι και πριν λίγα χρόνια, καθηγητή της Ἑγκληματολογίας στή Νομική Σχολή Κ. Γαρδίκας, που σαν κύριος παράγοντας και εκπαιδευτικός καθοδηγητής των Σχολῶν Χωροφυλακῆς και Ἀστυνομίας Πόλεων, έχει παίξει καθοριστικό ρόλο για τήν ιδεολογία που έχουν ἐμφυσησει τά προγράμματα αὐτῶν τῶν σχολῶν στά σημερινά μεσαία και ἀνώτερα στελέχη τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας. «Ὁ Γαρδίκας ἐπισημαίνει βέβαια μιά σειρά ἀπό λόγους για τούς ὁποιους νομίζει ὅτι δέν πρέπει νά ἐγκριθεῖ «ἡ ἄμεσος εἰσαγωγή τῆς ποινῆς τῆς μαστιγώσεως εἰς τήν ἡμετέραν νομοθεσίαν» που προτείνει ὁ Γεωργόπουλος.

ΕΧΕΙ τή στοιχειώδη ἐντιμότητα νά θυμίσει ὅτι και στή Νορβηγία και στήν Ἀγγλία τά ἀδικήματα που τιμωροῦσαν μέ μαστίγωση ἀντί νά ἐλαττωθοῦν, ἀυξήθηκαν. Θεωρεῖ τήν ποινή, «βάνανσον και δάσβαρον, ἣτοι οὐχί ἐλληνικήν» και ἐπιδεικνύει τήν ἀπαιτούμενη δόση κοινωνικῆς φροντίδας, γράφοντας ὅτι «... ἡ ἐν τῇ πράξει ἀσκήσις θά περιορίσει τοιαύτην ποινήν εἰς ἄτομα τῶν κατωτέρων στρωμάτων και εἰς χειρῶνακτας, ὅπερ θά ἐρμηνευθεῖ ὅτι ἡ πι ψη διψαιόσυνη διαφόρων ἀπονέμεται εἰς τάς διαφόρους κοινωνικάς τάξεις». Παράλληλα ὅμως ἐκθέτει διά μακρῶν τά πλεονεκτήματα τῆς μαστιγώσεως, «ὡς κυρίας ποινῆς» ἢ «ὡς πειθαρχικῆς» κατά τῶν κρατουμένων, χωριστά για τούς ἀνήλικους και για τούς ἐνήλικους.

«Ἡ μαστιγώσις θά ἦτο κατά θεωρίαν λυσιτελής και ὡς κυρία ποινή και ὡς πειθαρχική τῶν ἐν σωφρονιστικῷ ἰδρύματι κρατουμένων ἀνηλικῶν ἐγκληματιῶν. Ἐνέχει σπουδαία πλεονεκτήματα, ἐμπνέουσα ἀληθῆ φόβον εἰς πολλά παιδιά, και ὑποδαίνει μέσον τάξεως πικρῶν

μέν, ἀλλά δραστικόν. Ἄλλ' ἡ μαστιγώσις πρέπει νά διαρρηθῆσθῆ λίαν περιεσκεμμένως κατά τε τήν ἐπιβολήν και τήν ἐκτέλεσιν αὐτῆς. Δέν δύναται νά εἶναι μέτρον σύνθησις, ἀλλ' ἐξαιρετικόν· δέν πρέπει νά ἐπιβάλληται κατά παντός ἐγκληματήσαντος παιδίου, διότι και ἐκ τούτων πολλά εἰσι φιλότιμα και διά τῆς μαστιγώσεως δυνατόν νά θιγῶσιν ἠθικῶς κατά τρόπον ἀνεπανόρθωτον.

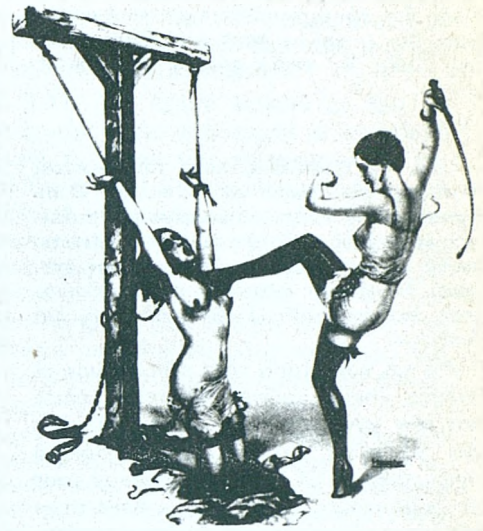
Ὅμοιως και ὡς κυρία ποινή και ὡς πειθαρχική ἀσκούμενη κατ' ἐγκληματιῶν ἐνηλικῶν ἢ μαστιγώσις δύναται πολλούς νά σωφρονίσῃ και ἐνέχει πολλά πλεονεκτήματα· διότι και εἰς τήν τιμωροῦσαν Πολιτείαν εἶνε ἀδάπανος ἢ ἀσκήσις αὐτῆς, και τόν τιμωρούμενον ἢ τήν οἰκογένειαν αὐτοῦ δέν ζημιόο οἰκονομικῶς, ἐπειδή δέν ἀποσπᾶ ἀπό τῆς ἐργασίας αὐτοῦ και δέν διαφθείρει ἠθικῶς αὐτόν διά συγχρωτισμοῦ μετ' ἄλλων καταδίκων ἠθικῶς διεφθαρμένων, ἅτινα μειονεκτήματα ἐνέχει πάντα ἡ ποινή κατά τῆς ἐλευθερίας».

ΚΑΙ καταλήγει γράφοντας:

«Ὁ κίτρινος τύπος θά ἐπικρίνη δριμύτητα και ἡ πεποίθησις τοῦ λαοῦ ἐπί τήν ἀπονομήν τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, θά κλονισθῆ, ὅπερ εἶνε τό μέγιστον τῶν δειῶν. Νομίζω ὅτι πρέπει νά ἀποκρούσωμεν διαρρηθῶν τήν εἰς τήν ἡμετέραν νομοθεσίαν εἰσαγωγήν τῆς ποινῆς τῆς μαστιγώσεως, μετά μεγάλης δέ λύπης, διότι δέν εἶνε ἄμοιρος και πλεονεκτημάτων, μάλιστα δέ, διότι καθ' ὅσον γνωρίζομεν, εἶνε ἡ μόνη τῶν ποινῶν, ἣτις ἔχει ἀριστοκρατικὴν τήν καταγωγήν, προερχομένη κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ παραδείσου».

Ἑγκληματίες παντοῦ!

ΟΠΩΣ σέ κάθε «σοβαρή ἐπιστημονική πραγματεία», ὁ Γεωργόπουλος ἀρχίζει μέ μίαν ἱστορική ἀναδρομή. Ἄλλά πριν ἀπό αὐτό αἰσθάνεται τήν ἀνάγκη νά διε-

γείρει τή φοβία τοῦ ἀναγνώστη μέ μιά ψευδοεπιστημονική ἀναφορά στό ὑποτιθέμενο κλίμα ἐγκληματικότητας που κατακλύζει τις ἀρχές τοῦ 20ου αἰώνα. Καί εἶναι ἀρκετά ἀξιοσημείωτη ἡ ομοιότητα τῶν ἐπιχειρημάτων τῶν ἀντιδραστικῶν ὄλων τῶν ἐποχῶν. Τά ἐπιχειρήματα τοῦ προπολεμικοῦ ἀκαδημαϊκοῦ φασίστα εἶναι ἐντελῶς ἀνάλογα μέ ἐκεῖνα που χρησιμοποιεῖ σήμερα ὁ μαῦρος τύπος για νά ζητήσει περισσότερο «νόμο» και περισσότερη «τάξη». Παίρνει ἐντελῶς αὐθαίρετα μιά μόνο στατιστική που ἀφορᾶ τόν ἀριθμό τῶν ὑποδίκων μόνο στή Γαλλία, ἀπό τό 1831 ὡς τό 1904. Καί παραβλέπει βέβαια τό γεγονός, ὅτι στό διάστημα αὐτό ποινικοποιήθηκε προοδευτικά ἡ δημόσια ζωή και ὀλοκληρώθηκε τό ἐκσυγχρονισμένο «σωφρονιστικό» σύστημα, ὥστε μιά σειρά ἀπό πράξεις, που ἀντιμετωπίζονταν πριν μέ τήν κοινωνική ἀποδοκιμασία, τόν ἐξοστρακισμό ἢ ἀκόμα και τήν αὐτοδικία, περνοῦν πιά στη δικαιοδοσία τοῦ σύγχρονου κράτους και γίνονται, κατά συνέπεια, ἀντικείμενο τῶν στατιστικῶν. Καί παράλληλα, δέν τόν ἐνδιαφέρει ἡ σύμπτωση τῶν δύο κορυφῶν τῆς ἔξαρχης τῆς ἐγκληματικότητας που σημειώνει· μέ τις μεταπαναστατικές περιόδους οἰκονομικῆς και κοινωνικῆς καταπίεσης, μετά τήν ἐπανάσταση τοῦ 1848 ἢ πρώτη, μετά τήν καταστροφή τῆς Κομμουνᾶς τοῦ Παρισίου τό 1871 ἢ δεύτερη.

ΕΠΕΙΔΗ, λοιπόν, πληθαίνουν οἱ ἐγκληματίες και ἰδιαίτερα οἱ ἐνήλικοι, ὁ ρέκτης μέλλων καθηγητής προτείνει νά εἰσαχθεῖ ἡ μαστιγώση που ἐπί πλέον... δέν δηλητηριάζει τήν ψυχή τοῦ τιμωρουμένου, ὅπως ἡ μακροχρόνη φυλάκιση.

ΦΤΗΝΟ, στιγμιαῖο, ἀποτελεσματικό τό μαστίγιο εἶναι ἡ ποινή τοῦ μέλλοντος, ἀλλά ἦταν και στό παρελθόν εὐρύτητα

διαδεδομένο.

Καί ό Χαμουραμί; Μάλιστα, καί ό Χαμουραμί!

ΓΝΩΡΙΖΑΤΕ ότι:

«ότι από τών αρχαιοτάτων χρόνων ή μαστίγωση ήτο έν χρήσει παρά τοίς πεπολιτισμένοις λαοίς, ώς κυρία καί ώς παρεπομένη ποιμή».

ΚΑΙ ότι:

«Είς τήν Βαβυλώνα, κατά τάς ποινικάς διατάξεις τών νόμων του Βασιλέως Hammurabi (2.250 π. Χρ.), ή μαστίγωση επέβάλλετο συμφώνως πρός τόν κανόνα του αντίπεπονοθότος, κατ' εκείνων, οίτινες ήθελον κτυπήσει ανθρώπους ανώτερας κοινωνικής τάξεως, καί ούίστατο είς 60 ραβδισμούς διά θουνεύρου».

ΑΛΛΑ καί «παρά τοίς Αίγυπτιοίς» οί άνδρες μοιχοί τρώγαν χίλιες(!) ξυλιές καί τών γυναικών τούς κόδαυ τή μήτη γιά νά τούς περάσει ή υπερβολική ώραιοπάθεια. Οί Έβραίοι έδερναν τούς ψευδομαρτυρες, ιδιαίτερα «... τούς ψευδώς ισχυριζόμενους από δικαστηρίου, ότι ή σύζυγος αυτών δέν ήτο παρθένος».

ΤΩΡΑ, όταν ερχόμαστε στην Άρχαία Έλλάδα τά πράγματα μπερδεύονται. Οί αρχαίοι μαστίγωναν μόνο τούς δούλους. Ό Γεωργόπουλος θέβαια, αν καί δέν έχει κανένα έπιχειρήμα, εκφράζει τήν άμφιβολία του γιά τά κρατούντα καί έν πάσει περιπτώσει, διαπιστώνει μέ ανακούφιση ότι τουλάχιστον τά παιδιά καί οί δούλοι έτρωγαν άφθονο ξύλο μέ ποιήλλες άφορμές.

Ξύλο στη Δύση καί στην Άνατολή.

ΕΠΙΣΗΣ καί στη Ρώμη έπεφτε άφθονο ξύλο «εφηρομόζετο δέ ευρέως ή μαστίγωση».

σις καί κατά τήν δίωξη του Χριστιανισμού». Άλλά καί οί Χριστιανοί, όταν επιβάλλονται στο Βυζάντιο δέν εγκαταλείπουν τήν καλή αυτή συνήθεια.

Άντιθέτως, μαστίγωναν τούς humiliores, δηλαδή τούς ευτελείς, καί ανάμεσα σ' αυτούς... τούς νομικούς σαν τόν κ. Γεωργόπουλο καί τούς συμβολαιογράφους.

ΕΠΙΣΗΣ, ξύλο έτρωγαν όλοι όσοι έκαναν κάποιου είδους σεξουαλική παραβάση, οί κωδηλοποιοί, οί τυμωφώχοι, οί καταχραστές δημοσίου χρήματος, οί διαρρηκτες, οί μικροκλέπτες καί άλλοι τινές. Όλοι αυτοί «τύπτονται» ή «μαστιγούνται» ή «φραγελίζονται» ή «ροπαλίζονται».

ΑΛΛΑ καί ή Δύση δέν ύστερούσε στον Μεσαίωνα καί στην Άναγέννηση. Στη Γαλλία καί στη Γερμανία καί σ' όλη τή Φραγκία πέφτει ξύλο άνηλέητο. Άκόμη καί οί «μάλλον φιλόποιοι φευδόραχι» μαστίγωναν τούς άθλιους δούλους καί άλλους ύποτελείς «όσάκις ήθελον φωραθή ψευδόμενοι». Ό παιδαγωγός του Έρρίκου του Δ' είχε διαταχθεί νά μαστιγώνει ταχτικά τούς βασιλόπαιδες. Στίς φυλακές, «οί φύλακες είχαν τό δικαίωμα νά δέρωσιν έξ ιδίας πρωτοβουλίας τούς έγκλεισμένους» καί «εις τάς γαλέρας ό έπόπτης έμασίγου δικαιοματικώς τούς κερμηκότας κωπηλάτας». Τριανταεννιά μπαστουινές στην αρχή καί περισσότερες αργότερα έτρωγαν οί μοναχοί καί ιερείς γιά τά διάφορα άδικήματά των, σαρκικά καί μή.

ΕΝΩ όμως ή συμπαθητική ποιμή τής μαστίγωσης είναι τόσο γενικευμένη καί γεωγραφικά καί στίς διάφορες εποχές, ύπάρχει ένα έλάττωμα πού μόνο ή σύγχρονη άστική δημοκρατία (ή δικτατορία - ό κ. Γεωργόπουλος ώς γνωστόν δέν ήταν ποτέ πολύ φανατικός δημοκράτης) μπορεί νά επανορθώσει. Ξύλο στο παρελθόν τρώγαν μόνο οί κατώτερες κοι-

νωνικές τάξεις. Όμως «... ή άπονομή δικαιοσύνης διαφόρου κατά τάξεις (...) αντίκειται πρός τά δημοκρατικά ιδεώδη καί τήν άρχήν τής ισότητας τών πολιτών».

Ή μοντέρνα δημοκρατική ράβδος

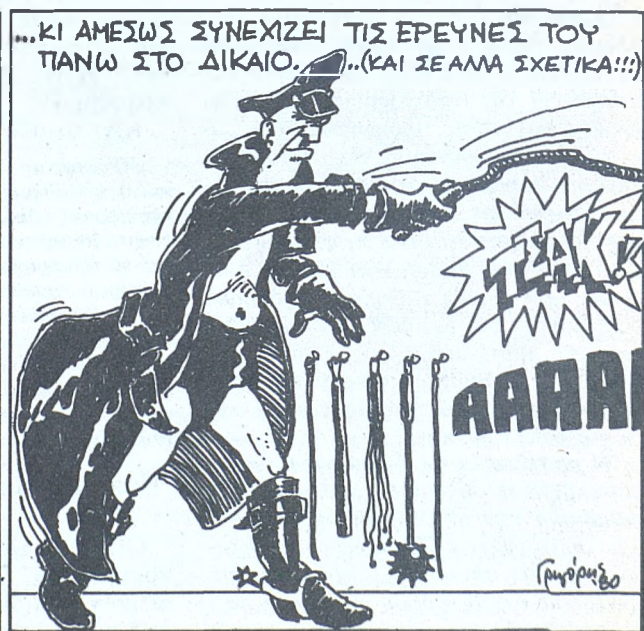
ΜΟΝΟ στή σύγχρονη εποχή θά δημιουργηθούν όλες οί συνθήκες γιά ένα εκσυγχρονισμένο καί δημοκρατικό ξυλοκόπημα.

ΕΤΣΙ, στή Ρωσία ό κνούτος πού έφερνε συχνά τό θάνατο, αντικαταστάθηκε από τό πλιέτ καί αυτό μέ τή σειρά του από τούς ραβδισμούς (ρόζγκι) καί μόνο μετά από ιατρική εξέταση του κατάδικου. Αυτά είχαν συμβεί επί διάφορων φιλόποιοπων Τσάρων.

ΣΤΗΝ Άγγλία τό «Whipping Act» ερχεται καί παρερχεται, περιορίζεται καί επεκτείνεται. Μέ άπλή όμως μορφή ή ως «γάτα μέ έννιά ουρές» τό μαστίγιο έχει πάντα ενεργητικά αποτελέσματα. Ιδιαίτερα εκτιμάται ή δέργα του άγγλικού σχολείου καί τά περιφρημα μαστίγια του ναυτικού τής θαλασσοκράτειρας Άλβιώνας. Άκολουθεί καί περιγραφή μαστιγώσεως πού είναι σαφές ότι προκαλεί άπερίγραπτη ευχαρίστηση στον γράφοντα. Ένθουσιασμένοι από τά θαυμάσια αποτελέσματα τής μεθόδου τους, οί Άγγλοι μαστιγωτές τήν επέτειναν σ' όλες τους τής άποικίες καί ιδιαίτερα στίς Ίνδιες.

ΑΛΛΑ καί οί ΗΠΑ δέν μένουν πίσω. Πολύ σοφά μάλιστα στο Όρεγκον μαστιγώνονται όσοι δέρνουν τίσ συζύγους τους! Καί φυσικά, στο προπύργιο τής σύγχρονης τεχνολογίας ύπάρχουν καί άλλα θαυμαστά παρεπόμενα

«Δέον δέ νά σημειωθή ότι είς τινες τών Ηνωμένων Πολιτειών είναι έν χρήσει καί ή ηλεκτρική μαστίγωση, ήτις έχει καί τήν καλήν

αυτῆς ἄποψιν, ὅτι δηλ. ἐπιδρᾶ θεραπευτικῶς κατὰ τῶν ρευματιῶντων. Διὰ ταύτης ὁ καταδικαζόμενος τίθεται ἐντὸς λουτροῦ ὑποβαλλόμενος εἰς ἠλεκτρικὸν τρόπον τινὰ μασσᾶς διὰ βρεγμένον εἰδικὸν σπόγγον.

ΕΥΛΟ καὶ στή Γερμανία καὶ στή Δανία καὶ στή Νορβηγία καὶ στή Σουηδία καὶ στήν Ἑλβετία καὶ στήν Αἴγυπτο. Στή Γαλλία καὶ στήν Ἰταλία καταργήθηκε ἡ μαστίγωση, ἀλλὰ αὐτὸ στήν πρώτη ὁδήγησε σέ γενική «... ἀποθράσυνον τῶν μαθητῶν...» καὶ στή δεύτερη σέ σημαντική αὔξηση τῆς ἐγκληματικότητος, ὡστε ἡ Θετική Ἰταλική Σχολή νά ζητάει «... τὴν ἐπιβολὴν τῆς ποινῆς τῶν ἠλεκτρικῶν κραδασμῶν καθ' ὁρισμένων ἐγκληματιῶν». Ὅσο δέ γιὰ τοὺς Κινέζους πού τὴν κατάργησαν τὸ 1905 εἶναι γνωστὸ τί ἔπαθαν σέ λίγο: Τσάγγκ-Κάι-Σέκ, Μάο Τσέ Τούνγκ, κλπ.

Τὸ μαστίγιο καὶ τὸ ἑλληνικὸ σύνταγμα

ΕΝΩ λοιπὸν αὐτὰ συνέβαιναν παντοῦ στὸν κόσμον κι ἐνῶ στὰ πρῶτα μετεπαναστατικά νομοθετήματα ἡ μαστίγωση εἶχε προβλεφθεῖ ἐναντίον τῶν ζωοκλεπτῶν καὶ ὄσων ἔκλεβαν γεωργικά ἐργαλεῖα, ὁ Ποινικὸς μας Κώδικας δὲν τὴν προβλέπει. Βέβαια, ὅπως συνήθως, τὸ κράτος δρᾶ κι ἐδῶ στὰ περιθώρια τῆς νομιμότητος.

«Παρά τὰς ἀπαγορεύσεις ὁμως ταύτας ἡ μαστίγωση ἐφηροῦζετο ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας καθ' ὅλον τὸν παρελθόντα αἰῶνα· εἶναι δὲ ἱστορικῶς γνωστὴ ἡ διὰ τοῦ «βοῦδουλα» ἐξόγκτωσις τῶν κουτσαδάκων τῶν Ἀθηνῶν παρὰ τοῦ ἀειμνήστου Διευθυντοῦ τῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν Μπαϊρακτάρη».

ἈΛΛΑ ὁ νομομαθὴς δὲν εἶναι δυνατόν νά ἀρκεσθεῖ στὸ ξύλο πού πέφτει de facto στὰ ἀστυνομικά τμήματα. Ἡ ψυχὴ του ζητάει «... νά ἐπιτραπῇ παρ' ἡμῖν ἡ διὰ νόμον καθιέρωσις τῆς ποινῆς τῆς μαστιγώσεως». Τὸ πρόβλημα εἶναι ὅτι κατὰ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1927 «βάσανοι ἀπογορεύονται». Καὶ ὁ Γεωργόπουλος προτείνει δύο τερτίλια γιὰ νά ξεπερασεῖ ἡ ἀπογορευση αὐτή. Νά ἐπικρατήσῃ ἡ ἐξηγήσει ὅτι τὸ Σύνταγμα δὲν ἀπαγορεύει τὸ μαστίγιο σάν πειθαρχικὸ μέτρο καὶ νά θεωρηθεῖ ὅτι ἀφοῦ προβλέπεται ἡ ἐσχάτη τῶν ποινῶν, ἐπιτρέπεται καὶ ἡ «ἡπιωτέρα» μαστίγωση.

ΘΑΥΜΑΣΤΕ νομικὸ μυαλό. Ἀπὸ τότε ἦταν ὥρμος γιὰ νά γίνει θεωρητικὸς ἐνὸς καθεστῶτος βασανιστῶν.

Τὰ καλά καὶ ὁρισμένα κακά τοῦ μαστιγίου

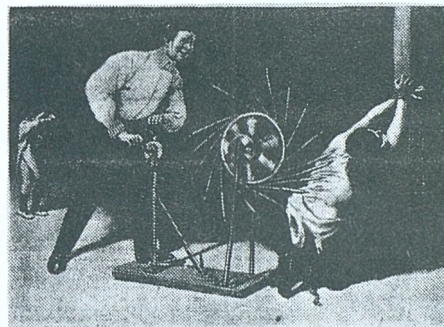
ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ τί ὁδηγεῖ στὸ ἐγκλημα; Μά ἡ «νοσηρὰ ἔπαρσις» τῶν ἐγκληματιῶν πού μπορούμε νά τὴν θεραπεύσουμε, σέ ἐλάχιστο χρονικὸ διάστημα, σπάζοντάς τον στὸ ξύλο. Ἡ ταπεινώση σάν σωφρονιστικὸ μέτρο ἐνδείκνυται ἰδιαίτερα, κατὰ τὸ νομομαθὴ μας, ἐναντίον τῶν

προαγωγῶν καὶ τῶν «ἀπάχηδων ἢ ἱπποτῶν τῶν ὁρόμου», τῶν καθ' ἡμᾶς νταήδων. Διότι:

«Οἱ φαυλόδοιο οὗτοι, ἐνῶ συνήθως κομπορημονοῦντες ἐπιδεικνύουν τὰς οὐλὰς αὐτῶν, λείψανα τῶν διὰ μαχαίρας ἢ ἄλλου τινὸς ὄπλου πληγῶν, τὰς ὁποίας ἀπέκτησαν κατὰ τοὺς διαφόρους διαπληκτισμούς των καὶ παλληκαρισμούς των, καταλαμβάνονται παραδόξως ὑπὸ ὑστερικῆς, τρόπον τινὰ, δειλίας πρὸ τοῦ μαστιγίου, τὸ ὁποῖον τοὺς ταπεινώνει ἐξαιρετικῶς ἀέναντι τῶν ὁμοίων των».

ΚΑΙ ἀφοῦ ἀφήσει ἔτσι νά φανεῖ τὸ ἐδικότερο μίσος του γιὰ ὅσους παρανομῶν σέ τομεῖς καὶ μέ τρόπο πού διαγείρουν τὴν ἀρρωστημένη φαντασία του, ὁ Γεωργόπουλος πού λίγο πρὶν εἶχε ἰσχυρισθεῖ ὅτι ἡ μαστίγωση εἶναι ποινὴ ἐπιεικής, δηλώνει:

«Ὁρθότατα δὲ παρατηρεῖ ὁ πολὺς Lombroso ὅτι ἡ ἐπιείκεια ἐν τῇ καταστολῇ τοῦ ἐγκλήματος ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀποχαλίνωσίν του».

ΠΟΛΥΣ πράγματι ὁ ρασιιστὴς καὶ τσαρλατάνος Lombroso κι ἀκόμα περισσότερο ὁ ἡμιμαθὴς καὶ ἀσυνάρτητος βαλκάνιος μαθητὴς του.

ΑΛΥΠΗΤΑ πρέπει νά δέρονται γιὰ λόγους πειθαρχικούς οἱ κρατούμενοι. Ἐκφράζονται ὁρισμένες ἀμφιβολίες γιὰ τὴν ἀποτελεσματικότητά τῆς μεθόδου, ἀλλὰ «... πάντως ὁμως οἱ αἰσθανθέντες τοῦτο (τὸ μαστίγιο) ἐπὶ τῆς ράχεώς των δὲν εἶναι δυνατόν ἢ, ἐπὶ ἰκανόν τουλάχιστον χρονικὸν διάστημα, νά ἀπέχῃσι τοῦ κακοῦ...». Ἀργότερα τοὺς ξαναδέρνουμε καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς...

ΚΑΙ γιὰ τοὺς ἀνήλικους χρειάζεται ἰδιαίτερη περικοπή. Ἀντὶ νά τοὺς κλείνουμε σέ σκοτεινὰ δωμάτια νησιτικούς, καλύτερα νά τοὺς ταΐζουμε καλά καὶ νά τοὺς ξυλοφορτώνουμε γερά στὸν καθαρὸ ἀέρα γιὰ νά σκληραγωγηθοῦν. Καὶ πρὸς τεκμηρίωση, ἐπιστρατεύεται τὸ ἀκόλουθο χαρακτηριστικὸ ἀπόφθεγμα Γάλλου ὁμοειδέα τοῦ Γεωργόπουλου:

«Ἡ λεπτή ἐκείνη βέργα, τὴν ὁποῖαν οἱ γονεῖς παρέλειψαν νά κόψουν ἀπὸ ἕνα οἰονδήποτε θάμνον ὅπως τιμωροῦν μέ αὐτὴν τὰ παραπτώματα τοῦ τέκνου των, μεγαλῶνει βαθμῶν, ὅσον καὶ αὐτὸ, μέ τὰ αὐξανόμενα σὺν τῇ ἡλικίᾳ ἐλαττώματά του· καὶ ὅταν οὗτος πλέον ἀνδρωθῇ, θά συναντήσῃ τὴν βέργαν ταύτην μαστίγιον ἢ ξίφος εἰς τὰς χεῖρας τοῦ δικαστοῦ, ἢ ῥάβδον ὀσώδη εἰς τὴν χεῖρα τοῦ δεσμοφύλακος, ἢ καὶ τέλος δένδρον ἀπὸ τὸ ὁποῖον θά κρεμασθῇ».

ΣΤΟ σχολεῖο καλύτερα νά μαστιγώ-

νονται ἐπὶ τόπου οἱ μαθητὲς, παρά νά ἀποβάλλονται καὶ νά ἔχουν ἔτσι τὴν εὐκαιρία νά ἀλθεύουν. Ἐξ ἄλλου, ὁ μαθητὴς «διὰ τῆς μαστιγώσεως... δὲν υφίσταται καμμίαν ἠθικὴν μείωσιν»!!

ΤΕΛΟΣ:

«Ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ ἡ χοῆσις τοῦ μαστιγίου ἀποτελεῖ, ὅπως εἶπειν, τὸ ἰδανικὸν μέτρον, τὸ ἐξασφαλίζον ὑπὲρ πάν ἄλλο τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν πειθαρχίαν».

ΚΑΙ, ἐνῶ ἔχουν ἐκτεθεῖ μέ ὄλα τὰ περισπούδαστα σοφίσματα οἱ λόγοι πού κατὰ τὴ γνώμη του συνηγοροῦν γιὰ τὴν εἰσαγωγή τῆς μαστίγωσης στὸ ἑλληνικὸ δίκαιο, ὁ νομικὸς μας μέ μιὰν «ἀντικειμενικότητα» πού μᾶς ἀφήνει ἀναυδούς, ἀντιπαρέρχεται τὰ ἀντίθετα ἐπιχειρήματα σέ δύο μόλις σελίδες. Θά σᾶς παρουσιάσουμε ἕνα δείγμα πού κατὰ τὴ γνώμη μας θγάζει γέλιο: τὸ ἠλεκτρικὸ αὐτόματο μαστίγιο θεραπεύει τὴν ἀνισότητα.

«Ἰσχυρίζονται τέλος ὅτι ἡ μαστίγωση εἶναι ἄδικος, ὡς δημιουργοῦσα ἀνισότητα ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς. Ὁ τρόπος δηλ. τῆς ἐκτελέσεως ταύτης ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς σωματικῆς ρώμης τοῦ μαστιγοῦντος, ὅπως ὡστε ἄλλοι μὲν κατάδοιοι νά τὴν υφίστανται ἐλαφρότερον καὶ ἄλλοι βαρύτερον καὶ κατὰ τρόπον αὐτόχρημα δάνανσον.

Ἄλλὰ καὶ ἡ εὐλογοφανὴς αὕτη παρατήρησις καταπίπτει δεδομένου ὅτι ἡ σύγχρονος μηχανικὴ ἔχει θέσει ἐκποδῶν τοὺς μαστιγοῦντας ἀντικαταστήσασα αὐτοὺς διὰ τοῦ αὐτομάτου μαστιγίου κινουμένου δι' ἠλεκτρισμοῦ ρυθμικῶς εἰς τρόπον ὡστε νά μὴ παρατηρηταί πλέον καμμία διαφορὰ περὶ τὴν ἐκτέλεσιν ταύτης».

ΕΞΑΝΤΛΗΣΑΜΕ περίπου τὸ σύγγραμμα καὶ ὑποθέτουμε καὶ τοὺς ἀναγνώστες. Ἀρχίσαμε ὅπως ἔσεις νά τὸ διαβάσουμε μέ μιὰ φιλοπαίγμονα ἐκπληξη. Τελειώσαμε μέ ἀηδία καὶ ἀγανάκτηση. Αὐτοὶ εἶναι οἱ ἄνθρωποι πού ἀποτελοῦν τὸν ἰδεολογικὸ μηχανισμό τοῦ κράτους τῆς Δεξιᾶς. Παρανοϊκοὶ σαδιστές, φασίστες μέ ἀπωθημένα δήμιου καὶ χυδαία σκέψη. Τὸ ὅτι ὁ Γεωργόπουλος «ἐχούνησε» μέ τέτοιο τρόπο ὡστε νά μὴ μορεῖ πιά νά σταθεῖ στὴ Νομική, δὲν ἔχει καμιά σημασία. Στὶς ἔδρες τοὺς παραμένουν ὅλοι αὐτοὶ – καὶ ἀποτελοῦν τὴν πλειοψηφία τῶν καθηγητῶν μας – πού ἔχουν ἀνάλογες ἀπόψεις, πού συνεργάστηκαν μαζί του, πού ἀνέχτηκαν καὶ συζητήσαν τέτοιες ἰδέες. Ἐκατοντάδες ἀνώτεροι δημόσιοι υπάλληλοι καὶ ἀξιωματικοὶ ἔχουν ἐνστερνωθεῖ τὴν μαύρη ἰδεολογία πού σέρνεται στὰ ΑΕΙ καὶ σηκώνει κεφάλι μόλις καταλαγιάζει τὸ φοιτητικὸ κίνημα. Καὶ ἀποτελοῦν θανάσιμο κίνδυνο γιὰ τὴ δημοκρατία. □

Κάθε Κυριακὴ

Εξόρμηση
THE KYRIAKIS

ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

« Ἡ ἀπειρία, ἡ εὐπιστία καί τό εὐθριπτον τοῦ θήλεως φύλου »

τῆς Ἑλίας Κολοκυθά - Σακελλαροπούλου

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ γιά τροποποίηση μιᾶς νομοθεσίας πού ἀφορᾶ περιθωριακούς καί καταπιεζόμενους, πάντα δημιουργοῦν ταραχή. "Οἱ οἱ ἀποικιοκρατούμενοι γίνονται ξαφνικά παιδιά, μεγάλα παιδιά πού χρειάζονται προστασία. Τέτοια παιδιά εἶναι στήν κοινωνία μας κι οἱ γυναῖκες. « Ἡ φύσις τοῦ θήλεως φύλου, ἡ ἀπειρία, ἡ εὐπιστία καί τό εὐθριπτον αὐτοῦ » ἔλεγε ὁ Μπαλῆς.

Ο **ΙΔΙΟΣ** τροποποίησε τό 1939, μέ ἐντολή τῆς κυβέρνησης Μεταξᾶ, τό ἀρχικό Σχέδιο Ἀστικοῦ Κώδικα τοῦ 1930, πού μέ τή σειρά του, τροποποιεῖ τό Σχέδιο Γαζῆ. Ἡ ἀναθεώρηση θεμελιώνεται στήν ἀρχή τῆς ἰσότητος δικαιωμάτων καί ὑποχρεώσεων Ἑλλήνων καί Ἑλληνίδων, τοῦ ἀρθρου 4 § 2 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1975. Οἱ διατάξεις πού ἀντιβαίνουν τόν κανόνα αὐτό θά παράμεναν ἰσχυρές μέχρι τίς 31.12.1982.

ΕΡΓΟ λοιπόν τῆς Ἐπιτροπῆς ἦταν νά ἐθυγραμμίσει τή νομοθεσία μέ τήν ἀρχή τῆς ἰσονομίας κι αὐτό γιατί, μετά τό τέλος τῆς προθεσμίας πού ἀναφέραμε, οἱ ἀντίθετες διατάξεις θά παύσουν νά ἰσχύουν.

Ἡ ἐπιτροπή λοιπόν δέν ἀνέλαβε ν' ἀλλάξει τούς θεσμούς ἀπό τή ρίζα τους, οὔτε τάχτηκε νά μελετήσῃ σέ βάθος τό γυναικεῖο ζήτημα. Ἀλλά μέ τά ἰσχύοντα κοινωνικά καί πολιτιστικά μας δεδομένα ἡ πρόσφορά τῆς εἶναι σημαντική. Ἀκολουθήθηκε ἡ μέθοδος τῆς σταδιακῆς τροποποίησης τοῦ οἰκογενειακοῦ δικαίου, ἐπειδή διαθέτει, ὅπως ἀναφέρεται στήν αιτιολογική ἔκθεση, τά προσόντα τῆς ταχύτητας καί τῆς δυνατότητας διόρθωσης τῶν πραγμάτων, καθῶς καί τῆς ἄρσης τῶν ἀντινομῶν.

ΘΙΓΟΝΤΑΙ 170 ἀρθρα τοῦ Α.Κ. Οἱ σημαντικότερες μεταρρυθμίσεις γίνονται στίς προσωπικές καί περιουσιακές σχέσεις τῶν συζύγων καί στίς σχέσεις γονιῶν καί παιδιῶν. Τά ἀρθρα τοῦ διαζυγίου δέν θίγονται, ἀφοῦ δέν περιέχουν διατάξεις πού θίγουν τήν ἰσότητα, τονίζεται ὅμως ὅτι πρέπει νά θεσμοθετηθεῖ τό «κατά συναίνεσιν διαζύγιο» ἀφοῦ ἔχει καθιερωθεῖ στή δικαστηριακή πρακτική καί επικρατήσει εἰς τήν κοινήν γνῶμην δικαζόντων καί δικαζομένων».

Ἡ **ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ** ἐνός μεγάλου νομοθετήματος πού δέ θά τροποποιεῖ, ἀλλά θά ἀντικαθιστοῦσε ὅλο τό οἰκογενειακό δίκαιο, θά ἦταν βέβαια ἡ πιό σωστή λύση. Ἐνα τέτοιο οἰκογενειακό δίκαιο, σύγχρονο καί εὐέλκτο ἀνάμεσα σ' ἄλλα θά εἶχε θεσπίσει τόν πολιτικό γάμο, θά

εἶχε φροντίσει γιά τά «ἐξώγαμα» παιδιά καί δέ θά εἶχε ἀγνοήσει τήν ἐλεύθερη συμβίωση ἐνός ἀνδρα καί μιᾶς γυναίκας. Ἐλεγε ὅμως γιά κάτι τέτοιο καί ὁ χρόνος καί οἱ ἀπαραίτητες συνθήκες. Κι ὅτι μπορεῖ νά κερδιθεῖ, στό χώρο τῶν ἀγῶνων τῆς γυναίκας, πρέπει νά κερδίζεται ἀμέσως.

ΓΡ ἈΥΤΟΥΣ τούς λόγους τό Σχέδιο Γαζῆ μελετιέται, ἀναλύεται, ὑποστηρίζεται, διεκδικεῖται ἀπό τίς γυναῖκες. Εἶναι ἀπαράδεκτο κανόνες πού θεωροῦνται αὐτονόητοι σ' ὅλον τόν πολιτισμένο κόσμο σήμερα νά μήν ἔχουν γίνῃ δίκαιο, κανόνες, δηλαδή, ρυθμιστικοί συμπεριφορᾶς στόν τόπο μας. Γιά τόν Α.Κ. εἴμαστε ὅλες ἐξαρτημένες, προστατευόμενες, κατάλληλες μόνο γιά τίς δουλειές τοῦ σπιτιοῦ. Ἡ εἰκόνα μας εἶναι ἴδια μέ ἐκείνη τῆς γυναίκας, πού οἱ δικτάτορες τοῦ μεσοπόλεμου πρόβαλαν καί καλλιεργοῦσαν στήν Εὐρώπη. Στά ἀρθρα πού ἀφοροῦνε τήν οἰκογενειακή μας ταυτότητα, ὑπάρχομε ἀπολιθωμένες, ἀποτελεσματικές, στό περιθώριο τοῦ κόσμου, «ἔχουσαι τήν διεύθυνσιν τοῦ Οἴκου», ὑποχρεωμένες, σύμφωνα μέ τό νομοθέτη, νά σηκώνομε τό χέρι γιά νά ρωτήσομε τήν «κεφαλὴ τῆς οἰκογενείας» τοῦ ἀρθρου 1387 «περὶ παντός ὅτι ἀφορᾶ τόν συζυγικόν βίον». Ὁ ἴδιος αὐτός ἀρχηγός σηκώνει ὅλα τά βάρη τοῦ ἀρθρου 1398, ἔχει «τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ ἀνηλίκου τέκνου», «ἐὰν ἀδυνατῇ νά ἀσκήσῃ ταύτην, ἀναπληρῇ αὐτόν ἡ μήτηρ».

ΣΕ μάζες τέτοιων γυναικῶν στηρί-

Μαρίκα! σέ λίγο ἔλα θ'ἀγγίξουν εὐὶ ζῶσὶ σου!

χτηκε κι ὁ φασισμός τοῦ Μουσολίνι. Ἀξίζει νά ἀναφερθεῖ τό φαινόμενο πού ἔχει ἐξ ἄλλου μελετηθεῖ σ' ὅλη του τήν ἔκταση ἀπό τήν Μ.Α. Macciochi, γιατί ἡ Ἰταλία εἶναι μιᾶ μεσογειακή χώρα πολύ συγγενική μέ τήν δική μας.

ΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟ τῆς ἀποσυρμένης καί ἐξαρτημένης μητέρας, αὐτῆς πού σκύβει τό κεφάλι στό «ἀνατομικό της πεπρωμένο» δέ θά βγάλει βέβαια τήν οἰκογένεια ἀπό τή σημερινή της κρίση. Κι ὁ πατέρας, ἂν ἀσκήσῃ τήν ἐξουσία τοῦ ἀρχηγοῦ, κινδυνεύει νά ἐτοιμάσῃ τά παιδιά του γιά τίς δικτατορίες τοῦ μέλλοντος, ἔτσι καθῶς θά ἔχουνε μάθει ἀπό μικρά στους ἀρχηγούς.

Ἡ **ΑΙΣΘΗΣΗ** δυσφορίας πού κυριαρχεῖ στόν πολιτισμό μας καί πού ὁ Freud διαπίστωνε ἀπό τό 1929, ὅλο καί αὐξάνεται σέ ἔνταση. Ἐνας ἀπ' τούς λόγους εἶναι κι ὁ ρόλος πού ἔχει δοθεῖ στή γυναῖκα. Ἐξω ἀπό τό ρεῦμα τοῦ κόσμου, μέ χαραγμένα ἀπό ἄλλους τά ὄρια της, εὐνοητισμένη ἢ ἴδια, καλεῖται νά ἐτοιμάσῃ ἐλεύθερους ἀνθρώπους.

ΟΣΟ γιά τόν ἀνδρα πού εὐνοεῖται τάχα ἀπ' αὐτή τή ρύθμιση, μένει σ' ὅλες τίς ὥρες τῆς ζωῆς του, γιός, σύζυγος, πατέρας, θύμα τῆς ἴδιας καταπίεσης πού ἀσχεῖ πάνω στή γυναῖκα. Τί μπορεῖ ὁ νομοθέτης νά κάνει γι' αὐτήν τήν κρίση τῆς ἀνθρώπινης ἐπικοινωνίας; Μπορεῖ, θεσμοθετώντας τή σχέση τοῦ ἀντρα μέ τή γυναῖκα, βασίζοντας τήν στήν ἐλευθερία καί στό σεβασμό τῆς προσωπικότητος τοῦ ἄλλου, νά βοηθήσῃ στό σπάσιμο τῆς ἄλυσίδας τῶν ἐξαρτήσεων, τῶν καταπιέσεων καί τῶν ἐξευτελισμῶν. Οἱ σύζυγοι,

στην εκπλήρωση της υποχρέωσης για συμβίωση, σύμφωνα με το καινούριο άρθρο 1387, αποφασίζουν μαζί για ό,τι αφορά τη συζυγική ζωή. Η ρύθμιση της κοινής ζωής τους πρέπει να επιτρέπει την ανάπτυξη της επαγγελματικής και της λοιπής δραστηριότητας του καθενός, και κυρίως την αντιμετώπιση από τη γυναίκα, του θάρους της μητρότητας.

ΤΗ ΒΑΡΙΑ καθημερινότητα, την υποχρέωση της φροντίδας της οικογένειας, σήμερα σ' όλο τον πολιτισμένο κόσμο, δηλώνεται επίσημα ότι άνδρας και γυναίκα πρέπει να τη μοιράζονται. Αυτό είναι αίτημα όλων των γυναικών, όχι για να μπουν στους μηχανισμούς της εξουσίας ή για να περάσουν στο κύκλωμα της κοινωνίας της αφθονίας, ούτε για να «ἀναθέσουν τὰ παιδιά στους βρεφονηπιακούς σταθμούς κι όταν έρθει η ώρα να παρακαριστούν με τη σειρά τους στα γηροκομεία», αλλά απλά για να μπορέσουν να υπάρξουν σαν άνθρωποι, για να μπορέσουν να ριξουν μία ματιά στον κόσμο γύρω τους, για να μπορέσουν να αγωνιστούν για να τον αλλάξουν. Μόνο με τέτοιες προϋποθέσεις είναι δυνατή η συντροφική συνύπαρξη. Ένα τέτοιο συντροφικό γάμο προτείνει το Σχέδιο Γαζή. Δεν προτείνει ένα γάμο όπου η σύζυγος εργάζεται, ούτε ένα γάμο που η γυναίκα μένει στο σπίτι. Στη συντροφική συμβίωση που προτείνει, ο καθένας κρατά την προσωπική του ταυτότητα, ουσιαστικά και τυπικά.

Ο ΓΑΜΟΣ δεν μεταβάλλει το επώνυμο των συζύγων (σύμφωνα με το άρθρο 1388). Τά παιδιά αφορούν και τους δυο

γονείς. Το προτεινόμενο άρθρο αναφέρεται στο «*θάρος της μητρότητας*». Επειδή στο όνομα της «*μητρότητας*», έχει ασκηθεί η χειρότερη καταπίεση στη γυναίκα. Στο όνομα της βιολογίας, της ψυχολογίας και της πραγματικής ανάγκης της μάνας που σίγουρα έχει το παιδί στον πρώτο καιρό της ζωής του, η γυναίκα έχει άλυσοδεθεί στο μητρικό ρόλο. Έξ άλλου το μεγάλο έπιχειρημα όσων αντιδρούν για όποιεσδήποτε μεταρρυθμίσεις, που προτείνονται σχετικά με την οικογένεια και τη γυναίκα, είναι πάντα η μητρότητα. "Όταν όμως οι ίδιοι άνθρωποι αποφασίζουν για τις τύχες του κόσμου, όταν κατασκευάζουν καινούρια όπλα, προκαλούν πολέμους, και πραξικοπήματα, όταν ρημάζουν το περιβάλλον και δηλητηριάζουν τη ζωή, ποτέ δεν σκέπτονται ούτε τη γυναίκα, ούτε τὰ παιδιά της.

ΑΠΟ ΤΟ άρθρο 1387 ξεκινούν και οι υπόλοιπες μεταρρυθμίσεις του Σχέδιου, που αφορούν τη γυναίκα στο γάμο. Ποιά θέση μπορεί να έχει η προίκα σέ μία συντροφική σχέση του άντρα και της γυναίκας; Γιατί τὰ βάρη του γάμου να τὰ σηκώνει μόνο ο άνδρας ενισχυμένος από έναν «*υπόχρεο προς προίκτηση*» μιάς ισοδίας ανήλικης γυναίκας; Κι οι δυο, άνδρας και γυναίκα, πατέρας και μητέρα αργότερα, συνεισφέρουν τó ίδιο, ανάλογα με τις οικονομικές και τις άλλες δυνατότητες που διαθέτουν. Οι Έλληνες γονείς δεν πιστεύουν πιά στην προίκα, στη μεγάλη τους πλειοψηφία. Η Άγνη Ρουσοπούλου που ερεύνησε τó θέμα, με όλη τη συνέπεια και τó πάθος που τη

διακρίνουν, βρήκε πώς ο θεσμός τείνει να εξαφανιστεί και πώς προικισύμφωνα υπάρχουν μόνον όταν η φορολογία των δωρεών είναι βαρύτερη από εκείνη που προβλέπεται για τις προίκες... Έκτός από τήν προίκα, που είναι τελείως άσχετη με τόν θεσμό του συντροφικού γάμου, η πατρική εξουσία καταργείται κι αυτή. Κι οι δύο γονείς είναι υπεύθυνοι για τó παιδί. Κι ακόμα δεν άσκουν πιά εξουσία, αλλά φροντίζουν, προστατεύουν, μεριμνούν.

ΛΕΜΕ για τις γυναίκες, πώς ψάχνουν σέ χώρους άγνωστους να βρουν τόν έαυτό τους, περπατώντας με προσοχή στη ζούγκλα των εξουσιαστικών μηχανισμών, που τις περιβάλλει. "Όμως ποιός θά κάνει έτσι ώστε να κοιτάζουν οι άνδρες μέσα τους και γύρω τους, ψάχνοντας τις σχέσεις τους με τη δουλειά τους, με τη γυναίκα και με τó παιδί; Ποιός θά τούς δώσει να καταλάβουν τó κενό και τη μοναξιά της εξουσίας;

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ διεκδικούν σήμερα, μιά άλλη ανθρώπινη σχέση και μιά άλλη οικογένεια, γιατί η απομόνωση, η δυστυχία, οι νευρώσεις και οι ψυχώσεις, τὰ χίλια όσα παρανοϊκά και σαδομαζοχιστικά φαινόμενα, έτοιμάζονται στη κλειστοφοβική, άρχηγική οικογένεια, χωνευτήρι όλων των κατεστημένων ιδεών.

ΣΗΜΕΡΑ οι γυναίκες αγωνίζονται για να αλλάξουν τις φθαρμένες ανδρικές αξίες και να θάλουνε στη θέση τους καινούριες δικές τους. Οι αλλαγές στο δίκαιο που τις αφορά, αν τó κάνουν πιά ελεύθερο και πιά ανθρώπινο, είναι μιά νίκη σ' αυτόν τόν άγώνα. □

Τζών-Μάϊναρντ Σμιθ

Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ

μετάφραση - έπιμέλεια

Δημοσθένης Κούρτοβικ

Βιολόγος

Μοναδικό βιβλίο στην ελληνική βιβλιογραφία που πραγματεύεται με επιστημονική ακρίβεια και έκλαϊκευτική γλαφυρότητα ένα απ' τὰ πιο ένδιαφέροντα θέματα, τήν εξέλιξη των έμβιων όντων.

Ο Δαρβίνος με τή θεωρία του για τή φυσική έπιλογή εξήγησε πώς διαδραματίσθηκε η εξέλιξη. Στο βιβλίο αυτό περιγράφεται η έπιβεβαίωση αυτής τής θεωρίας αλλά και οι τροποποιήσεις που έγιναν μέχρι σήμερα από τις πρόσφατες έργαστηριακές έρευνες και παρατηρήσεις.

Η μετάφραση είναι απ' τó πρωτότυπο τής 3ης άγγλικής έκδοσης.

Στήν άγγλική γλώσσα έχει μέχρι σήμερα 3 εκδόσεις και 6 άνατυπώσεις με 150.000 αντίτυπα, κι έχει μεταφραστεί ακόμα στα πορτογαλικά, ισπανικά, ιταλικά, γαλλικά και ινδικά.

Κυκλοφορεί τó Μάρτη

ΚΑΡΛ ΛΙΟΥΝΓΚΜΑΝ Ο ΜΥΘΟΣ ΤΗΣ ΕΥΦΥΙΑΣ

μετάφραση απ' τὰ Σουηδικά

Δημοσθένης Κούρτοβικ

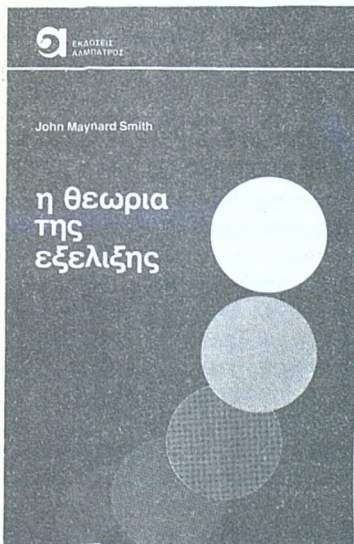
"Ένα θαυμάσιο και άποκαλυπτικό βιβλίο πάνω σ' ένα πολυσυζητημένο και διαφιλονικούμενο θέμα.

ΕΤΟΙΜΑΖΟΝΤΑΙ: Τζέραλντ Φόλεϋ ΤΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Μίχαελ Τιγκάρ &
Μαντελείν Λεβιά

ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΑΝΟΔΟΣ ΤΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ

Τηλ. 6716.145 — 5230.053

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΛΜΠΑΤΡΟΣ**

Γεωργία Κουνιάδου

Καραθεοδωρή 28, Ν. Ψυχικό

ΡΟΥΝΤΙ ΝΤΟΥΤΣΚΕ:

‘Ένας εξεγερμένος

Γερμανός χωρίς πατρίδα

του Παύλου Νεράντζη

‘Ο Ρούντι Ντούτσκε πέθανε στο Άαρχους τό βράδυ τής 24 Δεκέμβρη 1979. Ήταν 39 χρονών. Οι συνθήκες του θανάτου του δέν έχουν ακριβώς εξακριβωθεί από τήν δανική αστυνομία, αλλά σίγουρα μπορούμε νά πούμε ότι τέτοια θά ήταν ή τραγική κατάληξη, αποτέλεσμα τών επιληπτικών κρίσεων τής δολοφονικής επίθεσης πού δέχθηκε στό Βερολίνο στίς 11 ‘Απρίλη του ‘68.

Τό γερμανικό φοιτητικό κίνημα τότε είχε θεωρήσει κύριο υπεύθυνο τής επίθεσης τήν μαύρη προπαγάνδα του συγκροτήματος Σπρίνγκερ καί συγκεκριμένα του Bild-Zeitung. Οι δυνάμεις τής καταστολής, τά μετονομαζόμενα «δερμάτινα κεφάλια»,

προσπάθησαν νά έμποδίσουν τίς πορείες του φ.κ., πού θέλησε νά εκφράσει τήν συμπάραστασή του στό Ρούντι καί πραγματικές μάχες έγιναν στους δρόμους τών κυριοτέρων πόλεων. Ήταν ή εποχή εκείνη πού χιλιάδες νέοι άμφισβήτησαν τό παραδοσιακό πολιτικό σύστημα καί άντιτάχτηκαν ένεργά σ’ αυτό πού καθημερινά αναπαρήγαγε: τήν κουλτούρα, τίς συνήθειες καί τήν ιδεολογία του κατεστημένου. Ήταν ή εποχή τής γενοκτονίας του Βιετνάμ, όταν εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι προσπαθούσαν νά συμπαρασταθούν σ’ ένα λαό, σέ μιά γλώσσα, σέ μιά κουλτούρα πού τούς ήταν άγνωστη καί μακρινή.

‘Ο Ρούντι ύπήρξε ό πρωταγωνιστής αú-

τής τής εξέγερσης, πού προσπάθησε νά φτιάξει μιάν άλλη Γερμανία, ένα άλλο κόσμο. Νά φτιάξει μιά κοινωνία, πού ξεκινώντας από τήν ιδιαίτερη έσωτερικότητα του κάθε ανθρώπου πού θέλει νά άπελευθερωθεί, θά διαμορφώνει μιά έναλλακτική συλλογική πολιτική πού θά στηρίζεται στην ικανοποίηση τών άμεσων, τών πραγματικών αναγκών, σέ μιάν άντικαπιταλιστική άντιεξουσιαστική βάση. ‘Ο πραγματικός δράστης τής δολοφονικής άπόπειρας, ό Σπρίνγκερ, προσπάθησε νά σήσει τήν ύπαρξη του Ρούντι, γιατί στό πρόσωπό του εκφραζόταν ή θέληση ενός κινήματος, από τό όποιο κινδύνευαν οι δομές του συστήμα-

ΡΟΥΝΤΙ ΝΤΟΥΤΣΚΕ:

εξουσία και εξέγερση

ΝΟΜΙΖΩ ότι ό έξωκοινοβουλευτικός χαρακτήρας τής πάλης μας εδώ, στην Δυτική Γερμανία καί τό Βερολίνο, παρουσιάζει κάπι τό καινούριο στή συζήτηση σχετικά μέ τή σοσιαλιστική στρατηγική στή Δυτική Εύρώπη.

‘Η κριτική χρησιμοποίηση του κοινοβούλιου καί τών κοινοβουλευτικών μηχανισμών από τά ρεφορμιστικά κομμουνιστικά κόμματα τής ‘Ιταλίας καί τής Γαλλίας, όπως αναπτύσσεται καί στό πρόγραμμα του γερμανικού κομμουνιστικού κόμματος πού είναι αναγκασμένο νά δουλεύει στην παρανομία, έμποδίζει μοιραία τήν ανάπτυξη κάθε σοσιαλιστικής στρατηγικής στή δυτική Εύρώπη. ‘Η συνείδηση τών μαζών, ή συνείδηση τών διαφόρων λαϊκών στρωμάτων προσηλώνεται στό κοινοβούλιο. Μ’ αυτό τόν τρόπο είνουείται ή συστηματική καί δομική αλλοίωση καί χειραγώγηση του μαζικού κινήματος από τό σύγχρονο καπιταλιστικό σύστημα.

ΓΙΑ ΠΟΙΟ κομμουνιστικό κόμμα τής Δύσης τό κοινοβούλιο θεωρείται άντικειμενικά τό δάθρο τής ταξικής πάλης;

ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ κομμουνιστές του γαλλικού ή του ιταλικού κοινοβουλίου άνατέθηκε τό καθήκον νά συνδέσουν τήν κοινοβουλευτική τους δραστηριότητα μέ τήν έξωκοινοβουλευτική πολιτική δράση τής μάζας; [...]. Συμμετέχοντας στό παιχνίδι του συστήματος, σ’ αυτό τό χρηματιστήριο πού είναι τό κοινοβούλιο, κάτω από οποιαδήποτε μορφή καί άν τό κάνουν, τά κομμουνιστικά κόμματα εκτίθενται καθημερινά στον κίνδυνο τής ένσωμάτωσης.

ΓΙ’ ΑΥΤΟ λοιπόν είναι αναγκαία ή προσφυγή στην έξωκοινοβουλευτική πάλη: για νά μπορέσουμε νά δώσουμε μιά νέα μορφή στην συνείδηση τών μαζών, για νά άντιληφθούν ότι στό κοινοβούλιο δέν άποφασίζεται πιά τίποτε καί ότι ό κοινωνικός μετασχηματισμός, ή δημιουργία νέων κοινωνικών δομών είναι δυνατή μόνον άν πάρουν τίς τύχες τους στα χέρια τους, άν δη-

μιουργήσουν τίς αυτόνομες οργανώσεις τους μέσα στους διάφορους θεσμούς (εργοστάσια, πανεπιστήμια, σχολεία, εκκλησίες, κτλ.), μέσα σ’ όλους τούς θεσμούς του σύγχρονου καπιταλισμού, πού από τή φύση τους είναι έξουσιαστικοί καί οι όποιοι καθημερινά διαμορφώνουν χαρακτηρισμένες αυταρχικές [...]

Τί σημαίνει ό έξωκοινοβουλευτισμός

ΓΥΡΩ στα 1921, ό Λούκατς είπε κάποτε ότι ή μεγαλύτερη τραγωδία του εργατικού κινήματος συνίσταται στην άνικανότητά του νά άποσυνδεθεί ιδεολογικά από τήν μπουρζουαζία καί τήν αστική ιδεολογία. Πρόσθεσε ακόμα ότι δέν αρκεί ένα κομμουνιστικό κόμμα νά διαφοροποιείται μόνο στό πρόγραμμά του από ένα σοσιαλδημοκρατικό ή αστικό κόμμα. ‘Αν μέσα στα ίδια τά κομμουνιστικά κόμματα, άν στό έσωτερικό του επαναστατικού χώρου δέν γίνονται πραγματικότητα οι προοπτικές μιας νέας, έναλλακτικής κοινωνίας, ή δημιουργία ανθρώπων νέων μέ νέες ανάγκες καί ένδιαφέροντα. ‘Όταν αυτό δέν συμβαίνει ή διαφορά μεταξύ κομμουνισμού καί σοσιαλδημοκρατίας, μεταξύ του ΚΚ καί του ΣΔΚ, είναι μόνο μιά ποσοτική άσήμαντη διαφορά.

ΜΙΑ σοσιαλιστική στρατηγική για τήν δυτική Εύρώπη θά έπρεπε νά ακολουθήσει μιά έξωκοινοβουλευτική πολιτική σέ όλες τίς χώρες, χρησιμοποιώντας ταυτόχρονα, μ’ έναν άναρρεπτικό τρόπο, τό κοινοβούλιο μέσα στα πλαίσια τής έξωκοινοβουλευτικής στρατηγικής. Αυτό σημαίνει νά δραστηριοποιηθούμε για τό μπουκόταρισμα τών εκλογών σέ μιά προεκλογική καμπάνια. Σημαίνει επίσης νά οργανώσουμε εκλογικές εκδηλώσεις πού θά τίς χρησιμοποιήσουμε για τήν καταγγελία του

τος. Ένός πλατιού κινήματος μέσα στο οποίο βρέθηκαν μαζί φοιτητές και εργάτες, μαθητές και διανοούμενοι, χιλιάδες άνθρωποι που ένιωσαν ότι «καταλαβαίνονται» και ήταν έτοιμοι να αλλάξουν μία πραγματικότητα, ζώντας ήδη μίαν μελλοντική προοπτική. Η διαφοροποίηση σκληρή, θίαια πολλές φορές, περνούσε ανάμεσα σε αυτούς που ζητούσαν τήν άμεση αλλαγή και σε εκείνους που, είτε από τήν φύση τους, είτε ανάγοντας τό πρόβλημα στην μακροπρόθεσμη προοπτική τής κατάληψης τής κρατικής εξουσίας, βραδυπορούσαν.

Τό '68 συνεχίστηκε χωρίς τόν Ρούντι... «Όταν άργότερα γύρισε κοντά στους συντρόφους του, προσπάθησε πάλι νά δραστηριοποιηθεί στις νέες γι' αυτόν συνθήκες, πού είχαν άρχεισει νά διαμορφώνονται από τό '68 άκόμα. Άσχολεϊται μέ τήν φιλοσοφία και τό θάρρος τής μελέτης του πέφτει στό πρόβλημα του έκφυλισμού του «ύπαρκτου σοσιαλισμού» στην κατανόηση τής φύσης εκείνου του κοινωνικού σχηματισμού πού γήγκε - και αναπτύχθηκε - από τήν όκτωβριανή επανάσταση. Άφοσιώθηκε άκόμα στό πρόβλημα τής όργάνωσης του κόμματος και τής σχέσης του μέ τό μαζικό κίνημα πού ήταν και ή αίτια τής διάσπασης του φοιτητικού κινήματος σε τόσες και τόσες ομάδες και όργανώσεις. Τέλος, άσχολήθηκε μέ τό πρόβλημα του κράτους, αυτού του τέρατος, όπως τό όνόμασε, πού ύστερα από τήν σο-

βιετική έμπειρία γήγκε άκόμα πιό ίσχυρό. Καί ό «κόκκινος Ρούντι» όπως τόν άποκαλούσαν τά μέσα ένημέρωσης άναρωπιέται στό βιβλίο του σχετικά μέ τόν Λένιν: «ποιός φταίει; ή κληρονομία τής Σοβιετικής Ένωσης ή ό λενινισμός;». Η μαρξιστική άνάλυση έχει άκόμα πολλές «τρύπες», στις όποιες συχνά πέφτουν τά κομμουνιστικά κινήματα τής Δύσης.

Παρά τήν θέση πού έχει στό πανεπιστήμιο του Άαρχους, αισθάνεται άπομονωμένος από τήν ένεργή πολιτική δράση, γι' αυτό και θέλει νά έπιστρέψει στη Γερμανία. Έκείνη τήν περίοδο αρχίζουν νά εμφανίζονται και νά αναπτύσσονται έξω από τά παραδοσιακά κόμματα οι πρώτες επιτροπές βάσης, πού άσχολούνταν μέ όρισμένα προβλήματα, στα όποια ή κοινή γνώμη είναι ιδιαίτερα ευαίσθητη. Ήταν ή αρχή του οικολογικού κινήματος, στην ανάπτυξη του όποιοι ό Ρούντι - και στα πρώτα θήματά του και ό Μπεντίτ - έβλεπε μία διεξοδό γιά τή γενικότερη προσπάθεια του κινήματος. Έτσι, ή κληρονομία του '68, θέλησε νά άντιπαλέψει τόν όργανωτικό σεχταρισμό και τόν μειοψηφισμό. Έτσι, μακροπρόθεσμα μπορούσαν νά δημιουργηθούν οι άπαραίτητες προϋποθέσεις γιά τήν μορφοποίηση ενός κόμματος «αύθεντικά σοσιαλιστικού», όπως τό άποκαλούσε, τό όποιο θα έχει τήν ικανότητα νά μετασχηματίζει κάθε στιγμή τήν έναλλακτική δυναμική των μαζών σε ένα όργανωτικό σχήμα,

πού από τήν βάση του θα συγκρούεται μέ τούς θεσμούς, τις άξίες και τις δομές του συστήματος.

Τελευταία συμμετείχε δραστήρια σ' όλες τις εκδηλώσεις του οικολογικού κινήματος: στό έθνικό συνέδριο, πού θα γίνει στην Καρλσρούη, σαν εκλεγμένος αντιπρόσωπος τής Βρέμης θα άναφερόταν στην ένοποίηση τής Νέας Άριστερας μέ τούς «πράσιους» οικολόγους γιά νά άντιμετώπισουν τόν Στράους στις πολιτικές εκλογές του Σεπέμβρη.

Ό Ρούντι προσπαθούσε πάνω άπ' όλα νά διαχωρίσει τήν ανάπτυξη μίας σοσιαλιστικής προοπτικής από τήν ανάπτυξη του σοσιαλισμού, όπως εφαρμόζεται στις μετεπανάστατικές κοινωνίες και κύρια στη Σοβιετική Ένωση. Η θέση του πλησίαζε τήν προβληματική του θεωρητικού κομμουνιστή Ρούντολφ Μπάρο, διωγμένου από τήν Άνατολική Γερμανία, άν και δέν είχαν έρθει άκόμα σε μία στενότερη συνεργασία.

Στή συνέχεια δημοσιεύουμε ένα μέρος από μία συνέντευξη πού έδωσε ό Ρούντι Ντούτσκε στον Τζιόρτζιο Μπακάους γιά τό Ιταλικό θεωρητικό περιοδικό, Quaderni Piacentini στις 23 Μάρτη του '68. Σήμερα πού ό «κόκκινος Ρούντι» δέν ύπάρχει πιά, θέλουμε νά θυμίσουμε τήν προβληματική του μακρινού '68, μίας κι εδώ στην Έλλάδα τό περιεχόμενό της ήρθε στην επικαιρότητα και πάλι μέ τις τελευταίες καταλήψεις των πανεπιστημίων.

κοινοβούλιου, γιά τήν καταγγελία του θεσμικού συστήματος του σύγχρονου καπιταλισμού.

ΜΕ ΑΛΛΑ λόγια πρέπει νά κάνουμε μίαν έκστρατεία γιά νά δείξουμε τήν πραγματικότητα και όχι μιά προπαγανδιστική καμπάνια γιά νά πουλήσουμε κάποιο προϊόν. Νά κάνουμε έκστρατείες πού θα έχουν σκοπό νά άφυπνίσουν τήν συνείδηση και τήν αυτόνομη δραστηριοποίηση των μαζών από τά κάτω. Έκστρατείες πού δέν θα αφήνουν κάποια αίσθηση οιγουριάς, πού δέν θα κάνουν τόν κόσμο νά νομίζει ότι μέ τήν εκλογή του ενός ή του άλλου ύποψήφιου βουλευτή θα αναπτυχθεί μέσα στο κοινοβούλιο μία σωστή πολιτική γραμμή. Πρέπει σταθερά νά καταπολεμούμε αυτήν τήν έμπιστοσύνη των μαζών προς τούς θεσμούς του σύγχρονου καπιταλισμού, νά τούς κλονίζουμε μέσα στην παραποιημένη συνείδησή τους γιά νά καταλάβουν ότι ή έξωκοινοβουλευτική πάλη είναι ή πάλη γιά τόν νέο άνθρωπο, γιά τήν δημιουργία μορφών αυτόνομης όργάνωσης [...]

[...] ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ, πού πάντα άντιμετώπισαν οι περασμένες επαναστάσεις, από τήν σοβιετική μέχρι τήν κουβανέζικη, ήταν ή άπουσία επαναστατών ειδικευμένων, πράγμα πού τις άνάγκασε νά καταφύγουν στους άστούς ειδικούς, πού εκπροσωπών μίαν άνατρεπτική άντεπαναστατική τάση. Μέσα στο σύγχρονο καπιταλιστικό σύστημα ή τεχνική, οικονομική και παιδαγωγική διάνοηση διαδραματίζει έναν όλοένα και σπουδαιότερο ρόλο στην σύνθετη άναπαραγωγή του συστήματος. Η πολιτικοποιημένη άντιεξουσιαστική πάλη μέσα στο πανεπιστήμιο δημιουργεί μ' αυτό τόν τρόπο τις προϋποθέσεις γιά τόν σχηματισμό επαναστατών ειδικευμένων γιά νά επανδρώσουν τούς πιό διαφορετικούς θεσμούς.

ΜΕ ΤΗ σύμπραξη και τή συνεργασία των ειδικευμένων επαναστατών πού θα αναπτύξουν άνατρεπτική δραστηριότητα μέσα στους θεσμούς γιά νά τούς καταστρέψουν, συνδέονται τους μέ μαζικές ένέργειες έξω από τό κοινοβούλιο, είναι δυνατόν νά εξαλείψουμε τήν άντινομία του επαναστατικού κινήματος και νά άγωνιστούμε ύλικά και διανοητικά ενάντια σε μία τυχόν στρατιωτικοποίηση ή σε άλλες μορφές άνοικτής και άμε-

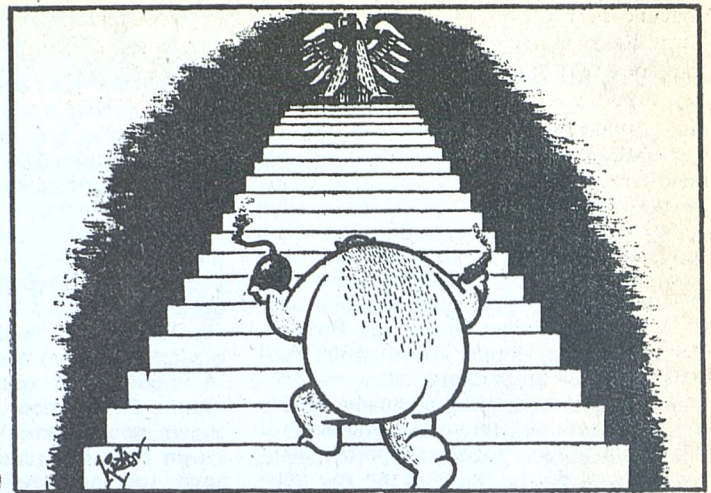
Τό φοιτητικό κίνημα SDS, Άπρίλης 1968: από τήν άπάθεια στην εξέγερση.

σης bias του συστήματος πού θα στρέφονταν κατά της ριζοσπαστικής επαναστατικής άντιπολίτευσης.

Η μεγάλη πορεία διαμέσου των θεσμών

ΟΙ ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ομάδες βάσης και οι αυτοεκλεγόμενες πρωτοπορίες διακρίνονται από τό γεγονός ότι πολιτικοποιούν τις ειδικές άντιφάσεις. Άποτελούν έκφραση των διάφορων ιδιαίτερων σχέσεων παραγωγής κάποιου χώρου σε μία συγκεκριμένη κατάσταση τής παραγωγικής διαδικασίας. Άναπτύσσοντας έτσι τήν άντιεξουσιαστική πάλη άποκτούν τήν ικανότητα νά δίνουν μίαν επαναστατική προοπτική σ' αυτό τό χώρο, σ' αυτό τό θεσμό, ύπονομεύοντάς τον μέσα σε μιά διαδικασία πού συντελείται μέσα στο χώρο όπου δρουν. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό νά μίν ύποκύψουμε ποτέ στην ψευδαίσθηση

ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΕΣ ΜΙΣΟΥΣ ΣΤΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ
ΤΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΣΠΡΙΝΓΚΕΛ

Η ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ

ὅτι ὁ θεσμός αὐτός μπορεί νά ἀνορθωθεῖ. Ὁ σκοπός τῆς ἀντι-ξουσιαστικῆς καί ἀντιθεσμικῆς δράσης στούς πλέον διαφορετικούς χώρους συνίσταται κύρια στήν ἀνατρεπτική ὑπόνομευση τῶν θεσμῶν μέχρι τήν καταστροφή τους, ἐπειδή ἀκριβῶς ἀποτελοῦν ὀργανώσεις βίας τοῦ ἀστικοῦ συστήματος. Καί κάτι τέτοιο ἐντάσσεται στή διαδικασία ἐπαναστατικῆς κατάληψης τῆς ἐξουσίας.

ΕἶΝΑΙ ἀποφασιστικῆς σημασίας νά κατορθώσει νά διαμορφώσει ἡ ἐπαναστατική ἐξωκοινοβουλευτική καί ἀντιθεσμική ἀντιπολίτευση μιᾶ κοινῆ ἀντι-γνώμη, σάν ἀπάντηση στήν καταπιεστική κοινῆ γνώμη. Ἡ τελευταία, ἀπό τή φύση τῆς καταδυναστεύει καί χειραγωγεῖ. Πρέπει δηλαδή νά δημιουργήσουμε μιᾶ δημοκρατική κοινῆ γνώμη, πού θά βασίζεται στή μαζική συνείδηση. [...] Ἡ δημιουργία ἐνός ἐπαναστατικοῦ κινήματος τῶν μισθωτῶν μαζῶν εἶναι δυνατή μόνο μέσα ἀπό τήν ἐπεκτατική ἀνατρεπτική ἀνάπτυξη ἐκείνων τῶν στρωμάτων πού εἶναι ἤδη πολιτικοποιημένα. Αὐτά ἀκριβῶς τά στρώματα στελεχώνουν τοὺς πιό ἀδύνατους κρίκους τοῦ πιό σύγχρονου καπιταλισμοῦ, πού σήμερα εἶναι τὰ πανεπιστήμια καί τὰ σχολεῖα. Στήν ἐπόμενη φάση θά ρίξουμε τό κύριο βάρος στοὺς ἐργαζόμενους σπουδαστές, γιατί ἀποτελοῦν τό ἐνδιάμεσο στοιχεῖο καί τόν κρίκο μετάδοσης ἀνάμεσα στήν ὕλικη παραγωγή καί τήν διανοητική παραγωγή. Ἔτσι, μ' αὐτό τὸν τρόπο, στή διάρρηξη μιᾶς μακρῆς πορείας διαμέσου τῶν θεσμῶν, σέ μιᾶ πορεία γεμάτη ἀπό ἀγῶνες γιά νά κερδίσουμε τίς μισθωτές μάζες, θά προσπαθήσουμε νά ἀνοιχτοῦμε πρὸς τὰ ἔξω, μέσα στήν ἴδια τήν κοινωνία. [...].

ΣΗΜΕΡΑ μπορούμε νά ποῦμε ὅτι ὁ ἰμπεριαλιστικός ὀλοκληρωτισμός ἔχει ὀλοκληρωθεῖ. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἕνας μόνον ἰμπεριαλισμός, ὁ ἀμερικάνικος ἰμπεριαλισμός, κυριαρχεῖ καί ὑποτάσσει τοὺς μεμονωμένους ἐθνικούς καπιταλισμούς, συμπεριλαμβανομένου ἀκόμα καί τοῦ γαλλικοῦ. Γι' αὐτό τό λόγο ἡ

λενινιστική θεωρία τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ πού στήν οὐσία στηρίζεται στήν ὑπαρξη διάφορων ἐθνικῶν ἰμπεριαλισμῶν δέν ἰσχύει πιά. Ἡ σαφῆς κυριαρχία ἐνός μοναδικοῦ – ἰμπεριαλισμοῦ – εἶναι ἕνα νέο ἰστορικό φαινόμενο, ἰδιαίτερα σημαντικό γιά τήν ἐπαναστατική στρατηγική στίς διάφορες χώρες. Ὅποιαδήποτε πάλη γίνεται μέσα στή σύγχρονη καπιταλιστική κοινωνία εἶναι ἀπό τή φύση τῆς ἀντιἰμπεριαλιστικῆς. Φυσικά, λέγοντας αὐτό, δέν ἀναφέρομαι μόνο στοὺς φανερούς ἀγῶνες γιά μισθολογικές αὐξήσεις, ἀλλά κύρια σέ ὅλες ἐκεῖνες τίς ἐνέργειες πού, στό ἐπίπεδο τῆς συνείδησης τοῦ καθένα πού συμμετέχει, βάζουν τό ζήτημα τῆς δομῆς τοῦ συστήματος καί οἱ ὁποῖες ὑποκειμενικά καί τελικά, καί ἀντικειμενικά, ριζοσπαστικοποιοῦν τόν ἀγῶνα. Ἔτσι, αὐτές οἱ ἐνέργειες ἐκφράζουν ἀκριβῶς τήν πάλη ἐνάντια στό σύστημα. Στίς μητροπόλεις, τά ἐπαναστατικά κινήματα διαδραματίζουν ἕνα συγκεκριμένο ρόλο, μόνον ὅταν, κάτω ἀπό ἐπαναστατικούς ὅρους, κατορθώσουν νά σπάσουν τήν χειραγωγική συνοχή τῶν δομῶν τοῦ σύγχρονου καπιταλισμοῦ. Δέν ὑπάρχει ἕνας ἀντικειμενικός συγκεκριμένος ρόλος γιά τὰ ἐργατικά κινήματα τῶν μητροπόλεων μέσα στόν ἰμπεριαλιστικό ὀλοκληρωτισμό· ὑπάρχει ὁ ἰμπεριαλιστικός ὀλοκληρωτισμός πού, γιά τήν ὥρα, ἔχει ἐνσωματώσει τά ἴδια τὰ ἐργατικά κινήματα μέσα στό σύστημα, προσπαθώντας νά τὰ κρατήσει σ' αὐτήν τήν κατάσταση.

ΜΕΣΑ στά πλαίσια λοιπὸν μιᾶς ἐπαναστατικῆς κοινωνικῆς στρατηγικῆς καί μέσα στή διαδικασία τῆς πάλης ἐνάντια στόν ἰμπεριαλιστικό καί καπιταλιστικό ὀλοκληρωτισμό, θά μπορέσει νά μορφοποιηθεῖ ὁ ρόλος τῶν ἐπαναστατικῶν κινήματων τῶν διάφορων τομέων τοῦ λαοῦ. Ἡ ἐργατική τάξη εἶναι μόνον ἕνα στοιχεῖο, μαζί μέ τόν τρίτο κόσμο, τοῦ σύνθετου προτοσῆς τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης. Ἄν θελήσουμε νά σκεφτοῦμε κάπως ἰδιαίτερα καί κριτικά τό ζήτημα, τότε θά ἀντιληφθοῦμε ὅτι προσωρινά, τό κρο σέ ὑποκειμενικό ἐπίπεδο, ὅσο καί σέ ἀντικει-

μενικό, ένα μέρος του εργατικού κινήματος, ένα μέρος της εργατικής τάξης, συμμετέχει στην εκμετάλλευση του τρίτου κόσμου. Κι αυτό ισχύει και για τις σοσιαλιστικές χώρες, οι οποίες διαμέσου της παγκόσμιας αγοράς και των όρων ανταλλαγής που ισχύουν σ' αυτή, συμμετέχουν με την σειρά τους στους μηχανισμούς εκμετάλλευσης του τρίτου κόσμου [...]

ΣΗΜΕΡΑ δέν μās άρκει ή θεωρητική δουλειά που έχει γίνει μέσα στο επαναστατικό κίνημα, πράγμα που σημαίνει αδυναμία στην πρακτική πολιτική δουλειά και εμπόδια στην ανάπτυξη του. Που υπάρχουν επαναστατικές επιστημονικές συστηματικές αναλύσεις των ιδιαίτερων θεσμικών σχέσεων παραγωγής, για τό πανεπιστήμιο, τό εργοστάσιο, τό σχολείο, την επαγγελματική σχολή ή οτιδήποτε άλλο; Δέν έχουν γίνει συστηματικές αναλύσεις των ιδιαίτερων παραγωγικών σχέσεων ενταγμένων στην ολόπληξη του σύγχρονου καπιταλιστικού συστήματος. Προσωρινά αφήνουμε τούς αστούς κοινωνιολόγους νά μελετούν στην θέση μας την βιομηχανική κοινωνιολογία. Καί είμαστε άνίκανοι νά αναπτύξουμε μία επαναστατική επιστημονική δραστηριότητα που θά μπορούσε και θά έπρεπε νά άποτελέσει μία ευκαιρία πρακτικής δράσης.

ΑΚΡΙΒΩΣ έδω πρέπει νά συγκεντρώσουμε τις δυνάμεις μας. Μόνο ή ριζοσπαστικοποίηση της πρακτικής πάλης και ή ανάπτυξη των ριζοσπαστικών θεωρητικών άναγκών συνδυασμένη μ' αυτήν την πάλη, θά μās επιτρέψει νά αναπτύξουμε πραγματικά μία σύνθετη συναφή στρατηγική, ξεκινώντας από τά τρέχοντα στρατηγικά στοιχεία. Πρέπει επίσης νά προσέξουμε νά μήν προχωρήσουμε στη βάση των παραδοσιακών αντιλήψεων της εργατικής τάξης, του εργατικού κινήματος και της στρατηγικής του, έως ότου αυτή ή συστηματική θεωρητική εργασία φτάσει στο τέλος της σε συνδυασμό με την πρακτική πολιτική δράση.

Η έξουσιαστική μητρόπολη

ΑΝΑΜΕΣΑ στην επαναστατική δραστηριότητα μας στην Όμοσπονδιακή Γερμανία και στο Δυτικό Βερολίνο και την επαναστατική δραστηριότητα στη Γαλλία και την Ιταλία υπάρχουν προς τό παρόν σημαντικές διαφορές και άνομοιότητες. Στη Γαλλία και την Ιταλία μού φαίνεται ότι υπάρχει ένας άρκετά μεγάλος άριθμός ανατρεπτικών στοιχείων τόσο μέσα, όσο και έξω από την εργατική τάξη. Ένα σύνθετο αντιεξουσιαστικό, έξωκοινοβουλευτικό κίνημα θά έπρεπε νά πετύχαινε την ανάπτυξη μιας συμμαχίας ανάμεσα σ' αυτούς που δρούν στο πανεπιστήμιο και σ' αυτούς που δρούν σε άλλους θεσμούς, νά οικοδομήσει μία συμμαχία ανάμεσα στο εργοστάσιο που λέγεται πανεπιστήμιο και στο εργοστάσιο που παράγει υλικά άγαθά. Μία τέτοια συμμαχία που θά κινούνταν έξω από τά κόμματα και που θά εκμεταλλεύονταν καταλυτικά τά κόμματα, θά μπορούσε νά επιτύχει μία πολύ πιο γρήγορη επαναστατικοποίηση των μαζών. Στο μεταξύ, έχει πιά γίνει ξεκάθαρο ότι ή σωτηρία μας δέν θά έρθει ούτε από τον τρίτο κόσμο και έπομένως δέν πρέπει νά την περιμένουμε παθητικά. Αντίθετα, ή πάλη για την κοινωνικο-οικονομική άπελευθέρωση του τρίτου κόσμου μπορεί νά γίνει πραγματικότητα μόνον όταν τά πλέον διαφορετικά τμήματα του πληθυσμού των μητροπόλεων, οι επαναστατικές δυνάμεις στις μητροπόλεις, μπορέσουν νά αναπτύξουν συστηματικά την επαναστατική πάλη.

ΧΩΡΙΣ ένα δομικό μετασχηματισμό των μητροπόλεων και ένα συστηματικό αντιεξουσιαστικό μετασχηματισμό του έξουσιαστικού σοσιαλισμού, ανατρέχοντας σε δραστηριότητες του τύπου «μορφωτική επανάσταση», ή πάλη για την κοινωνικο-οικονομική άπελευθέρωση του τρίτου κόσμου είναι καταδικασμένη νά άποτύχει. Δηλαδή, θά οδηγήσει στη δημιουργία κρατών που, όπως έλεγε ο Μάρξ στη Γερμανική Ίδεολογία αναφερόμενος σε κάτι άλλο, όχι και τόσο διαφορετικό, θά είναι «ή άναπαραγωγή των ίδιων σκοπών». Θά οδηγήσει στην άναπαραγωγή της άνεπάρκειας και της φτώχειας και όχι σε μία μαζική παραγωγή άνθρωπινων κοινωνικών άγαθών, που σήμερα είναι δυνατή σε παγκόσμιο επίπεδο. Έπίσης, γίνεται όλο και

ΣΤΑΜΑΤΗΣΤΕ ΤΗΝ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΩΝ ΚΟΚΚΙΝΩΝ ΝΕΑΡΩΝ ΤΩΡΑ

Stoppt den Terror der Jung-Roten jetzt!

"ΚΟΚΚΙΝΗ ΦΟΥΡΑ": ΑΛΗΤΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟ ΘΑ ΤΟΥΣ ΔΩΣΕΙ ΤΗΝ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Die „Rote Garde“: Polit-Gammler

ΤΙ ΜΕΤΡΑ ΠΑΙΡΝΕΙ Η ΒΟΝΝΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΓΝΩΜΗΣ;

Berlin wird ihnen eine Antwort geben!

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΤΑΡΑΧΟΠΟΙΩΝ

Schluß mit Terror und Krawall!

ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΑΠΕΙΛΟΥΝ: Θ' ΑΝΤΑΠΟΔΩΣΟΥΜΕ ΤΟΝ ΠΥΡΟΒΟΛΙΣΜΟ

ΑΦΗΣΤΕ ΤΟΥΣ ΟΙΚΟΔΟΜΟΥΣ ΗΣΥΧΟΥΣ ΝΑ ΔΟΥΛΕΨΟΥΝ. ΟΥΤΕ ΔΡΑΧΜΗ ΣΤΟΥΣ ΠΙΘΚΟΥΣ ΜΕ ΤΑ ΜΑΚΡΙΑ ΜΑΛΛΙΑ

Studenten drohen: Wir schießen zurück

„Laßt Bauarbeiter ruhig schaffen! Kein Geld für langbehaarte Affen!“

ΤΑΡΑΞΙΕΣ ΔΙΑΓΡΑΦΟΝΤΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Unruhestifter unter Studenten ausmerzen!

Δυό χρόνια πριν την άπόπειρα δολοφονίας του ήγέτη των Σοσιαδημοκρατών Φοιτητών Ντούτσκε, ο "Άλεξ Σπρίνγκελ μέσα από τις έφημερίδες του - Μπίλντ, Βέλτ, Χάμπουργκερ, Άμπεντμπατ, Μπετζέτ του Βερολίνου και Μπερλίνερ Μόργκεν Πόστ - διαολόστελνε τούς άνήσυχους φοιτητές...

πιο φανερό ή ανάγκη νά διεθνοποιήσουμε τον άγώνα μας. Από τά ίδια τά γεγονότα, ή καθολικοποίηση των επαναστατικών άγώνων έχει επιτευχθεί. Παντού σ' όλο τον κόσμο υπάρχουν και δρούν αντιεξουσιαστικά, αντικαπιταλιστικά και αντιμπερλιαστικά κινήματα. Σε διάφορα μέρη του κόσμου άποκτούν την ικανότητα νά αγωνίζονται με συστηματικό και άποτελεσματικό τρόπο.

ΑΛΛΑ από την άλλη πλευρά, στην διεθνοποίηση της καταπίεσης και της άντεπανάστασης δέν άπαντήσαμε με μία συστηματική διεθνοποίηση της επανάστασης. Σήμερα δέν υπάρχει ένα διεθνές δίκτυο επικοινωνίας και πληροφόρησης ανάμεσα στα άγωνιστικά κινήματα. Για την πραγματοποίησή του πρέπει νά δραστηριοποιηθούμε άμέσως, γιατί χωρίς αυτή την διεθνοποίηση ο άγώνας θά άποτύχει. Δέν θά μπορέσει νά καθολικοποιηθεί και ή καταπίεση θά άπομονώσει τον κάθε έθνικό άγώνα μέχρι νά τον άφομοιώσει ή νά τον έξουδετερώσει.

Όλες οι επαναστατικές δυνάμεις πρέπει νά έχουν ύπόψη τους ότι δέν πρέπει σε καμία περίπτωση νά επαναλάβουν την έμπειρία μιας κομμουνιστικής Διεθνούς, είτε με τη λενινιστική - στην πραγματικότητα ζηνοβιεφική μορφή της - είτε με τη σταλινική μορφή της. Έκείνο που έμεις έχουμε ανάγκη, είναι ο σχηματισμός άποκεντρωμένων κέντρων σε κάθε χώρο όπου αναπτύσσεται μία πάλη. Έκεί που διαμορφώνονται οι έθνικές όμαδοποιήσεις, εκεί που διεθνοποιούνται μέσα στην πορεία των άγώνων, άποκτώντας έτσι την ικανότητα νά άποκρούσουν τη διεθνή καταστολή.

(Άπό τά Quaderni Piacentini της 23.3.68)

Μετ: Π. Νεράντζη

Οι δυσκολίες στό νά ρωτᾶς γιά τήν ἀλήθεια

Τό πράγμα ἦταν ξεκάθαρο: Ἀκόμα καί μιά κυβέρνηση πού κυδερνᾶ πάνω ἀπό 800 ἑκατομμύρια ἀνθρώπους, δέν ἐπιτρέπεται νά ἀπαλλαγεί ἀπό τήν ὑποχρέωση νά δέχεται ἐρωτήσεις διαφόρων εἰδῶν. Ἰδίως μάλιστα ὅταν ἡ κυβέρνηση αὐτή ἐπεμβαίνει ὄλο καί πιά ἄμεσα στή διεθνή πολιτική. Πρέπει νά σταματᾶμε μέ τίς ἐρωτήσεις μας μπροστά στό σινικό τεῖχος; Ἔτσι ὅπως ὁ Κάρτερ πού «ζοῦσε» μέ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματά του στή Βαρσοβία καί πού «πέθανε» ἠθικά στήν Τεχεράνη τόν καιρό τοῦ Σάχη; Ὁχι! Ἔτσι ὅπως δέν κάναμε πίσω σέ κανένα σημεῖο αὐτῆς τῆς γῆς, ἔτσι ἔπρεπε νά θέσουμε ἐρωτήματα καί σ' αὐτήν, τήν κινέζικη κυβέρνηση.

Στήν ἀρχή μᾶς μπήκε τό πρόβλημα, τί ἐρωτήσεις θά ἔκαναν πιθανόν οἱ ἄλλοι. Θά μπορούσε νά περιμένει κανεῖς ἀπό τήν WELT ἢ τή BILD¹ νά ρωτήσουν ἂν ὁ Χούα ἦταν ὑπεύθυνος γιά τό βομβαρδισμό μουσουλμάνικων χωριῶν, πού ἔκεινο τόν καιρό ἦταν κάτω ἀπό τίς δικές του διαταγές σάν ἀρχηγοῦ τῆς κρατικῆς Ἀσφάλειας; Μιά θρησκευτική μειονότητα πού ἦταν ἀρχικά ἐνάντια στό χοιρινό κρέας, εἶχε καταδικαστεῖ ἀπ' τό Πεκίνο ν' ἀρχίσει τήν παραγωγή χοιρινοῦ κρέατος. Ἔτσι τουλάχιστον ἰσχυρίζονταν σέ ἄρθρα τους στή MONDE ἐρευνητές καί δημοσιογράφοι. Τά θύματα ἦταν τότε 20.000 νεκροί. Ἴσως σέ μιά χώρα ὅπως ἡ Κίνα, ἓνα τίποτα, γιά μᾶς ὅμως ἡ δολοφονία τῶν καθένα εἶναι ἓνα πρόβλημα πού δέν μπορεῖ κανεῖς νά τό σήσει μέ ἓνα σπόγγο.

Τό ἐπόμενο πρόβλημα πού ἀντιμετωπίσαμε ἦταν, ἂν θά ρωτοῦσαν δημοσιογράφοι ἀπό τήν FAZ ἢ τήν FR² τόν Χούα γιά τήν καταδίκη τοῦ συναδέλφου τους (μας) Βάι-Γιουγκασέγκ σέ 15 χρόνια φυλάκιση. Καί ἂν θά μπορούσε νά περιμένει κανεῖς κάποτε μιά ἀμνηστία στή Λαϊκή Κίνα, ὅπως αὐτή τοῦ Ρούντολφ Μπάρο καί τοῦ Νίκο Χύμπνερ στή Λαϊκή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας. Ἐνα εἰδικό θέμα ἦταν νά ἐπερωτηθεῖ ὁ Ὁμοσπονδιακός Καγκελάριος γιά μιά πιθανή ἀμνηστία τοῦ Πέτερ-Πάουλ-Τσάλ.

Τίποτε ὅμως δέν ἔπρεπε νά περιμένει κανεῖς ἀπό τίς ἐφημερίδες πού ἀναφέρθηκαν καί τούς ἀντιπροσώπους τους. Οὔτε σ' αὐτή τήν περίπτωση, οὔτε σέ ἄλλες ἦταν νά ἐλπίζει κανεῖς σέ πραγματικά δημοκρατικές ἐρωτήσεις.

Ἔπρεπε νά αποφασίσουμε νά θροῦμε μιά φόρμα καί ἓνα πρόσωπο, γιά νά καταδείξουμε αὐτό τό θεμελιακό κενό, πού ἀφορᾶ τήν ἀντίληψη περί δημοκρατίας στή σημερινή δημοσιογραφία. Τό θέμα ἦταν νά βρεθεῖ ἓνας συνδυασμός ἀπό κάποιον πού νά εἶναι σχετικά γνωστός καί παρ' ὅλα αὐτά νά δρᾷ καί λίγο ἄλα Βάλραφ³, γιά νά μπορέσει νά μπει μέσα στή «συζήτηση τύπου». Ἄν ἔμπαινε μέσα θά ἦταν πιά δύσκολο πλέον νά τόν ξαναβγάλουν ἔξω.

Πίσω ἀπό συναδέλφους πού κοίταζαν ἐν μέρει παραξενεμένοι, μέ τήν ἀπαραίτητη «ἄδεια εἰσόδου», ἔφθασα μετά τούς ἐλέγχους στήν Αἴθουσα Πληροφοριῶν τοῦ Γραφείου τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Καγκελαρίας. Στό δρόμο γιά καί ἔπεσε στήν ἀντίληψή μου κάτι, πού στά χρόνια τοῦ '60 δέν εἶχα γνωρίσει ποτέ: ὁ ἀπόλυτος ἔλεγχος τῆς GRENZSCHUTZ⁴ ἀπό δρόμο σέ δρόμο.

Στήν Αἴθουσα Πληροφοριῶν εἶχαν ὅλα προετοιμαστεῖ στήν ἐντέλεια γιά τίς κάμερες τῆς τηλεόρασης. Μιά πραγματικά τεχνητή ἀτμόσφαιρα. Ὅταν ἐμφανίστηκαν οἱ ἀντίστοιχοι κυβερνητικοί ἐκπρόσωποι δέν ἄλλαξε τίποτε στήν κατάσταση πού ἐπικρατοῦσε.

Ἡ διαρκείας μερικῶν λεπτῶν ἀφωνία κατά τήν ὑπογραφή

τῶν ἤδη πρό πολλοῦ συμφωνημένων «πολιτιστικῶν καί οἰκονομικῶν συμφωνῶν» ἦταν βασανιστική καί δέν ἐμοιάζε καθόλου μέ ἔκφραση σύσφιξης τῶν σχέσεων δύο πολιτισμῶν. Ὁ καγκελάριος Σμίτ καί ὁ πρόεδρος Χούα ἔβγαλαν λόγους, σίγουρα γιά νά κλέψουν χρόνο ἀπ' τούς δημοσιογράφους.

Αὐτή τή φορά θέλανε νά ἐπαγγελθοῦν τήν ὕφεση κινεζοποιημένα καί ὄχι ρωσοποιημένα. Ἔτσι ἦταν ξεκάθαρο ὅτι ὁ κύριος Μπέλλιγκ εἶχε στή διάθεσή του ἀκριβῶς 20 λεπτά γιά τούς 300 περίπου δημοσιογράφους. Τό θέμα ἦταν νά ἀποφευχθεῖ κάθε ἐνοχλητική ἐνταση καί κάθε ἐρώτηση πού ἔψαχνε γιά τήν ἀλήθεια. Μέ μισές ἀλήθειες καί ψέματα κυδερνᾶει κανεῖς εὐκολότερα. Παρ' ὅλα αὐτά, γιά νά κερδίσω μιά εὐκαιρία, προσπάθησα νά «δουτήξω» μιά καρέκλα, σπρώχνοντας ἀνάμεσα σέ συναδέλφους, πού στέκονταν ἔξω ἀπό τίς σειρές καθισμάτων. Κι αὐτό γιά νά καθίσω πιά σίγουρα καί νά μή γνωρίσω πολύ γρήγορα τήν ἐγκληματολογική ὑπηρεσία τοῦ κυρίου Μπέλλιγκ. Πῆγα πρὸς τὰ καί πού εἶδα δύο ἐλεύθερες θέσεις, προορισμένες οὐσιαστικά γιά τόν κινέζικο τύπο. Ἄνάμεσα σέ ἀντιπροσώπους τῆς Κόκκινης Σημαίας τῆς KPD τοῦ Ζέμλερ⁵ καί τούς Κινέζους δημοσιογράφους, ἦταν μιά θέση ἄδεια. Ὁ Κινέζος συνάδελφος ὑποχώρησε μετά ἀπό μερικούς ἔνδοιασμούς, καί ἔτσι τώρα καθόμουν πραγματικά σταθερά. Ἡ κατάσταση εἶχε λοιπόν γίνεи καλύτερη. Ἐνας Μπέλλιγκ ὅμως ἔχει περάσει σίγουρα δυσκολότερες στιγμές. Ἀφοῦ ἐπικαλέστηκε τήν «ἰσότητα» μεταξύ Κινέζων καί Γερμανῶν / ἔξενων δημοσιογράφων στήν τοποθέτηση τῶν ἐρωτήσεων – δύο ἀπό κάθε μεριά θά μπορούσαν νά ρωτήσουν – δέν ὑπῆρχε περισσώτερος χρόνος διαθέσιμος, ἔπρεπε λοιπόν νά σηκώσει ὁ καθένας ἀπό μᾶς ὅσο τό δυνατόν γρηγορότερα τό χέρι του, γιά νά μπορέσει νά μιλήσει σ' αὐτή τήν μακάδρια «συζήτηση τύπου».

Ὁ κ. Μπέλλιγκ ἀγνόησε ὅτι ἐγώ σήκωσα ἄμεσως τό χέρι μου – Ὁλλανδοί καί ἄλλοι δημοσιογράφοι μοῦ τό ἐπιβεβαίωσαν ἀργότερα – καί ἔδωσε ἀστραπιαία τό δικαίωμα λόγου στό ZDF⁶. Διαμαρτυρήθηκα, θά μπορούσα ὅμως νά θρῶ τό δίκιο μου μετά ἀπο τσάκωμα μέ τόν ἄνθρωπο τῆς ZDF. Παραιτήθηκα. Γιά τίς μέθοδες χειραγώγησης τοῦ Μπέλλιγκ θά μπορούσα νά γράψω καί ἀργότερα, ἄσε πού οἱ ἐρωτήσεις μου γιά τό Χούα κάτω ἀπ' αὐτά τὰ δεδομένα δέν θά μεταφράζονταν κάμ. Οἱ συνάδελφοι ὅμως πού κάθονταν μπροστά καί πίσω μου ἐκείνη τή στιγμή, μπόρεσαν νά συλλάβουν ἓναν ἄλλο τόνο. Οἱ λήψεις φίλμ ἔπεφταν χαλάζι, φωτογραφίες· καί ἀπό ὅλες τίς μεριές μέ ρωτοῦσαν ἀπό πού ἔρχομαι. Ἀνάφερα πρῶτα τήν TAZ καί μετά τό ὄνομά μου.

Στό παιχνίδι τοῦ Μπέλλιγκ ἀκολούθησε τόν ἄνθρωπο τῆς ZDF ἓνας Κινέζος δημοσιογράφος. Ὁ ὑπεύθυνος τύπου τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Κυβέρνησης, πού κατέχει μέθοδες ἴδιου «ὑψηλοῦ» ἐπιπέδου, ὅπως οἱ συνάδελφοί του στό Πεκίνο, στή Μόσχα, ἢ ὅπου ἄλλοῦ, δέν ξεγελάστηκε. Μέ ἀπόκλεισε καί στόν τελευταῖο γύρο συνειδητά, ἐφ' ὅσον ἤξερε ὅτι οἱ ἐρωτήσεις μου δέν θά ἦταν αὐτές, μέ τίς ὁποῖες θά μπορούσε νά διατηρηθεῖ αὐτή ἡ ἀμοιβαία ἀπατηλή ψευτοαρμονία.

Ὁ Μπέλλιγκ εἶναι ἔξυπνος. Ὁ Καγκελάριος Σμίτ, ὁ ὑπουργός Ἐξωτερικῶν Γκένσερ, ὁ ἀντικαταστάτης τοῦ Μπάρο θά ἔχουν καταλήξει στό συμπέρασμα, πῶς ὁ Μπέλλιγκ ἀξίζει πράγματι τὰ λεπτά καί τό ρόλο του.

Μιά μαχητική καί έντιμη φωνή έσβυσε

«ΔΕΝ ΕΧΟΥΜΕ ΞΕΧΑΣΕΙ ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΙ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ. Η BILD ΠΥΡΟΒΟΛΟΥΣΕ ΜΑΖΙ». Τραγουδοϋσε ο Βόλφ Μπίρμαν μετά τήν κηδεία του Ρούντι Ντουϊτσκε στήν Κουρφουστεν-ντάμ του Βερολίνου, στό μέρος όπου 12 χρόνια πριν είχε γίνει ή δολοφονική απόπειρα έναντίον του. 'Ο «τρόμος των πολιτών», ο «κρατικός έχθρός Νο 1», όπως τον αποκαλοϋσαν οι έφημερίδες του 'Αξελ Σπρίγκερ, δέν αποτελεί πιά κίνδυνο για τήν «καλύτερη από ποτέ» Γερμανική Δημοκρατία. Καί όπως γίνεται συχνά μέ τούς επαναστάτες πού πεθαίνουν, δέν ξεχασε κανείς φυσικά νά έξυμνήσει «τόν χαρισματικό ήγέτη», «τόν ριζοπάστη δημοκράτη», «τόν οικολόγο», τόν... «άνθρωπο... Ντουϊτσκε». 'Ο χθεσινός έχθρός, σήμερα νεκρός-σεβαστός πολιτικός αντίπαλος, εικονοστάσι! Οι ήθικοι άυτουργοί, τά δυτικογερμανικά μέσα μαζικής έννημέρωσης, συνυπεϋθυνοι στή δημιουργία του κλίματος ύστερίας καί καταστολής στή δεκαετία του '60 - σήμερα μήπως όχι; - πού προξένησε, σέ τελευταία άνάλυση, τόν άργοπορημένο θάνατό του, ξεαγνίζονται στό νερά της άθωότητας.

'Ο Ρούντι Ντουϊτσκε άγωνίστηκε έν-

άντια στήν ψευτοειδησεογραφία, ένάντια στήν άστική άντίληψη, αλλά καί πραχτική για τή δημοσιότητα, εκείνη τή δημοσιότητα, πού παράγει ψεύτικη συνειδηση (μιά έννοια πού ξεπήδησε μέσα στό φοιτητικό κίνημα στή δεκαετία του '60). Λίγο καιρό πριν τό θάνατό του, για άλλη μιά φορά, τί είδους έφημερίδες καί τί είδους δημοσιότητα έπιζητοϋσε.

Στά τέλη του 'Οχτώβρη του περασμένου χρόνου, στό πλαίσιο της περιουδειάς του στήν Εϋρώπη, έπισκέφτηκε τή Δ. Γερμανία ο πρόεδρος της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας Χούα-Κούο-Φέγκ. Τά άποτελέσματα των συζητήσεων τους καί ή ύπογραφή των έπιτευχθέντων συμφωνιών θά άνακοινώνταν / γίνονταν μπροστά σέ δημοσιογράφους, σέ μιά λεγόμενη «συζήτηση τύπου», στήν όποία θά παρευρίσκονταν οι επικεφαλές των δύο κυβερνήσεων. Σ' αυτή τή «συζήτηση» πήρε μέρος καί ο Ρ. Ντουϊτσκε μέ τήν «άδεια εισόδου» κάποιου άλλου, σάν συνεργάτη της αυτόνομης άριστερης έφημερίδας «Τάγκες - Τσάιτουγκ» (TAZ). Οι έρωτήσεις πού ήθελε νά κάνει άναφέρονταν στό άν τηρούνται ή όχι τά δημοκρατικά δικαιώματα στήν Λαϊκή Κίνα, έφ' όσον λίγες μέρες πριν

είχε γίνει γνωστή ή καταδίκη του Βάι-Γιουγκοσέγκ καί ή σύλληψη πολλών άλλων Κινέζων άντιπολιτευομένων, πού μέ έφημερίδες τοίχου ζητούσαν περισσότερες πολιτικές έλευθερίες. Μιά άλλη έρώτηση άφοροϋσε τήν κακομεταχείριση Κινέζων κρατουμένων σέ στρατόπεδα καί τή δραστηριότητα του Χούα σάν ύπουργού 'Εσωτερικής 'Ασφάλειας, πριν γίνει πρόεδρος του ΚΚ Κίνας.

'Ο Ρ. Ντουϊτσκε καί οι ύπεϋθυνοι της έφημερίδας διάλεξαν αυτές τις «προβοκατόρικες» έρωτήσεις συνειδητά, ξεκινώντας από τήν άντίληψη πως ή συζήτηση για τά άνθρώπινα δικαιώματα σέ καμιά περίπτωση δέν θά πρέπει νά άφεθει μονοπόλιο των άστών, πως ή άριστερά έχει καθήκον νά λάβει μέρος στή συζήτηση αυτή μέ τή δική της έπιχειρηματολογία, άν δέν θέλει νά θλέπει για πολύ άκόμα «τους κολασμένους νά μιλοϋν για άρετή». Οι έρωτήσεις αυτές δέν έγιναν ποτέ, για τόν άπλουστατο λόγο πως δέν άφέθηκε νά γίνον. Τις έντυπώσεις του από τήν «συζήτηση τύπου» μετέφερε ο Ρούντι Ντουϊτσκε στήν TAZ στίς 26.10.79, δυό μήνες πριν τό θάνατό του!

Όταν στον δεύτερο γύρο πήρε τό δικαίωμα λόγου ο δημοσιογράφος της WELT καί τό σόου του μανιπουλαρίσματος έπαιρνε τέλος, θεώρησα σωστό νά σηκωθώ άπ' τή σίγουρη θέση μου για νά έγκαταλείψω διαμαρτυρόμενος έντονα τή σειρά των καθισμάτων. Μιά τέτοια «συζήτηση τύπου», όπου ο κριτικός τύπος δέν είναι παρών ή δέν παίρνει τό λόγο, είναι έντελώς παρόμοια μέ συζητήσεις τύπου σέ διάφορες χώρες μέ καταπιεστικά καθεστώτα, άσχετα πάντα μέ τό όνομα πού φέρουν.

Μόλις πού είχα προλάβει νά έγκαταλείψω τή σειρά των καθισμάτων, μέ ύποδέχτηκε ή έγκληματολογική ύπηρεσία του Μπέλλιγκ. Δέν μέ πέταξαν έξω, γιατί έγώ ήθελα νά φύγω έτσι κι άλλως. Στο δρόμο, αφήνοντας πίσω τήν «Αίθουσα Πληροφοριών» μέ ρώτησαν για τήν «άδεια εισόδου», από ποιά έφημερίδα καί από ποιά πόλη έρχόμουν εκείνη τή στιγμή. 'Υπέδειξα στους κυρίους τήν TAZ καί τή συνεργασία μου μαζί της. Βγήκαμε μαζί από τήν πόρτα. Ξαφνικά είδα μπροστά μου τήν Μπουντεσερ. Ήταν ή τιμητική φρουρά, πού στεκόταν ήδη προσοχή για τόν άποχαιρετισμό του Χούα. Αυτούς πού θά έπρεπε νά χαιρετήσουν έπρεπε νά τους περιμένουν άκόμα. Για κάποιον άντιαυταρχικό αυτό θά ήταν σίγουρα μιά προσβολή. 'Ας έλλίσουμε πως δέν σωριάστηκε κανείς κάτω, έκανε όμως πραγματικά παγωνιά.

Μερικές ώρες μετά τή «συζήτηση του Κινέζου πρόεδρου καί του Καγκελάριου μέ τόν τύπο», όπως ονομάζεται έπίσημα, άκουσα πάλι τόν Μπέλλιγκ. Στήν τηλεόραση. Αυτός ο ύπεϋθυνος τύπου ύπογράμμισε τώρα τήν ζημιά πού έκανε στήν «ύφεση» ή καταδίκη των πέντε άντιπροσώπων της

Χάρτας στήν Πράγα. 'Όπως καί ή ίδια ή κυβέρνηση, ο κ. Μπάρ καί ο κύριος Κλόζε⁷ άναφέρονταν στή σχέση πού ύπήρχε μέ τήν Πράγα πριν μερικά χρόνια καί κάτι μήνες, σάν τό καλύτερο παράδειγμα ύφεσης.

Τό δλοκάθαρο διπλό παιχνίδι δέν είναι διφορούμενο. 'Η κατοχή στίς 21 Αϋγούστου 1968 δέν άφήνει στους δημοκράτες σοσιαλιστές καί άντιαυταρχικούς καμιά δυνατότητα παρερμηνείας πιά.

Υ. Γ. 'Ενας συνάδελφος του Γερμανικού Πρακτορείου Ειδήσεων μέ άκολούθησε καί μέ ρώτησε άκριβώς γι' αυτά πού ήθελα νά ρωτήσω. 'Υποσχέθηκε νά δάει τις έρωτήσεις μου στήν άναπόκρισή του. Για νά δοϋμε, τί θά μορδέσει νά περάσει!

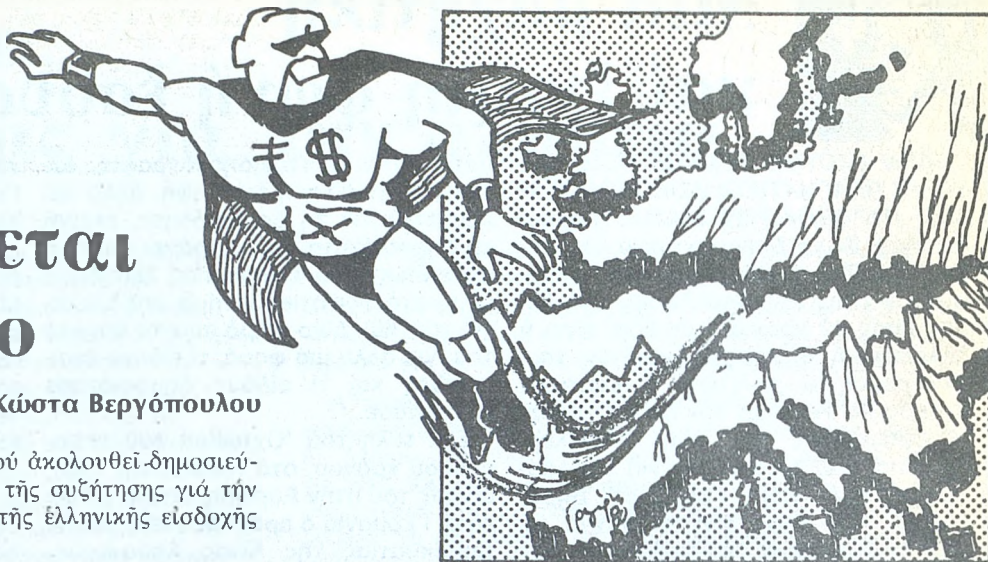
Μετ: Θ. Μπαμπανάτσα

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. WELT-BILD — ZEITUNG: έφημερίδες του συγκροτήματος Σπρίγκερ.
2. FAZ: FRANKFURTER ALLGEMEINE: Συντηρητική έφημερίδα στή Φραγκφούρτη. FR: FRANKFURTER RUNDSCHAU: Φιλελεύθερη άστική έφημερίδα στή Φραγκφούρτη.
3. Γκύντερ Βάλραφ: 'Αριστερός Γερμανός συγγραφέας, γνωστός για τις διεισδύσεις του σέ διάφορες έπιχειρήσεις (τελευταία στήν BILD) καί τις άποκαλύψεις του, καθώς καί για τήν άντιδικτατορική του δράση στήν 'Ελλάδα (φυλακίστηκε στον Κορυδαλλό καί βγήκε μέ τή μεταπολίτευση).
4. «'Υπηρεσία προστασίας συνόρων» εκτελεί χρέη ειδικά εκπαιδευμένου «άντιτρομοκρατικού» σώματος άστυνομίας.
5. ROTE FAHNE (Κόκκινη ΣΗΜΑΙΑ): 'Όργανο της φιλοκινέζικης όργάνωσης KPD, γενικός γραμματέας της ό...ίας είναι ο Κρίστιαν Ζέμλερ, σύντροφος του Ντουϊτσκε στον SDS.
6. ZDF: Τό δεύτερο πρόγραμμα της δυτικογερμανικής τηλεόρασης.
7. EGON BAHR, KLOSE: 'Ηγετικά στελέχη του σοσιαλδημοκρατικού κόμματος (SPD).

ΕΥΡΩΠΗ: Ο Βορρᾶς ἀπομακρύνεται ἀπό τό Νότο

του Κώστα Βεργόπουλου

Τό ἄρθρο τοῦ Κ. Βεργόπουλου πού ἀκολουθεῖ δημοσιεύθηκε στόν «Μόντ» μέ τήν εὐκαιρία τῆς συζήτησης γιά τήν ἐπικύρωση ἀπό τή Γαλλική Βουλή τῆς ἐλληνικῆς εἰσοδοχῆς (5-12-79) στήν ΕΟΚ.

ΜΕΧΡΙ σήμερα, ἡ ΕΟΚ ἦταν κατά κύριο λόγο προσανατολισμένη πρὸς τήν εὐρωπαϊκή ὀλοκλήρωση. Εἴτε αὐτή ἡ ὀλοκλήρωση γίνονταν ἀντιληπτή μέ ὄρους τῆς ἀγορᾶς (ἀγγλική θέση) εἴτε μέ ὄρους συνένωσης τῶν οἰκονομικῶν πολιτικῶν (γαλλική θέση), μεταφραζόταν πάντοτε σέ μιά πολιτική διευθετήσεων ἀνάμεσα σέ χώρες τοῦ ἴδιου περίπου ἐπιπέδου ἀνάπτυξης. Μέσα σ' αὐτό τό πλαίσιο, τό πρόβλημα μιάς ἄμεσης δράσης πάνω στίς ὑπάρχουσες παραγωγικές δομές δέν μπαινέι παρά μόνο πολύ περιθωριακά.

ΩΣΤΟΣΟ, οἱ τρεῖς χώρες τῆς Νότιας Εὐρώπης - Ἑλλάδα, Ἰσπανία Πορτογαλία - πού ἐξακολουθοῦν νά ἔχουν προβλήματα ἀνάπτυξης, δέν διστάζουν νά διεκδικήσουν τήν ἔνταξή τους στή διαδικασία τῆς εὐρωπαϊκῆς ὀλοκλήρωσης. Στό βαθμό πού ἡ ἔνταξη θά ἀντιμετωπίζεται ἀπό τίς χώρες τῆς Νότιας Εὐρώπης σάν ἓνα πρόβλημα ἐμπορικῆς πολιτικῆς, οἱ χώρες αὐτές θά τείνουν νά θυθίζονται, ὀλοένα καί περισσότερο, σέ κάθε εἶδους ἀντιφάσεις καί ἀνταγωνισμούς ἀνάμεσά τους, κύρια στόν ἀγώνα γιά τήν ἐξασφάλιση ἐξωτερικῶν ἀγορῶν. Στή μάχη αὐτή, ὁ φτωχότερος θά εἶναι στήν πραγματικότητα ὁ πιό ἀνταγωνιστικός. Ἡ εὐρωπαϊκή ὀλοκλήρωση δύσκολα θά μπορούσε νά γεφυρώσει τό κενό πού χωρίζει τίς χώρες τῆς σημερινῆς ΕΟΚ ἀπό τίς χώρες τῆς Νότιας Εὐρώπης.

Ἡ ΕΛΛΑΔΑ βγήκε ἀπό τό παραδοσιακό πλαίσιο τῆς κλειστῆς, καί σέ μεγάλο βαθμό προστατευόμενης, οἰκονομίας, μόνο στίς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ 1960. Τό ἴδιο ἰσχύει γιά τήν Ἰσπανία καί τήν Πορτογαλία. Μιά νέα πολιτική ἐγκαινιάστηκε τήν περίοδο αὐτή, πού χαρακτηρίζεται, κατά κύριο λόγο, ἀπό τήν ἀπελευθέρωση τῶν ἐξωτερικῶν συναλλαγῶν, ἀπό τή διεθνοποίηση τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς καί ἀπό τήν ἐπιδίωξη ποικίλων μορφῶν διεθνούς ἐνσωμάτωσης. Ἡ ὑπογραφή τῆς συμφωνίας σύνδεσης μέ τήν ΕΟΚ τό 1961 ἐγγράφεται ἀκριβῆς μέσα σ' αὐτό τό πλαίσιο τῆς ἀναζήτησης καινούριων καί πιό ἐντατικῶν μορφῶν διεθνούς ἐνσωμάτωσης.

Ἡ ΝΕΑ πολιτική καθορίστηκε, κατά κύριο λόγο, ἀπό τήν προοδευτική ἐγκατάλειψη τοῦ προστατευτισμοῦ καί ἀπό συνεχεῖς ἐκκλήσεις στό ξένο κεφάλαιο. Δέν προσπαθεῖ πιά νά περιορίσει τίς εἰσαγωγές ἢ νά ἐνθαρρύνει τίς βιομηχανίες ὑποκατάστασης τῶν εἰσαγωγῶν, ἀλλά δίνει ἀπόλυτη προτεραιότητα στή δημιουργία ἐξαγωγικῶν βιομηχανιῶν. Πρόκειται γιά τό μοντέλο πού σέ λίγο θά γενικεύονταν στίς χώρες τοῦ τρίτου κόσμου, μέ τήν ὥθηση τῆς νέας ἀμερικάνικης πολιτικῆς στόν τομέα τῶν διεθνῶν σχέσεων καί σύμφωνα μέ τίς ρητές ἐντολές τῆς Διεθνούς Τράπεζας.

ΜΕ τούς ὄρους αὐτῆς τῆς νέας πολιτικῆς, ἡ συρροή ξένων κεφαλαίων λογιζεται εἴτε ὡς ἄμεση συρροή πιστώσεων, εἴτε ὡς ἔμμεση δυνατότητα αὐξήσεως τῶν ἐσόδων ἀπό τίς ἐξαγωγές. Ἡ λογιστική ἢ ἐμπορική πλευρά προέχει, ἐνῶ ἡ παραγωγική πλευρά περνάει σέ δεύτερο πλάνο. Προσπαθοῦν νά ἐντατικοποιήσουν τούς μηχανισμούς διεθνούς ἐνσωμάτωσης τῆς περιφερειακῆς οἰκονομίας ὅμως, αὐτή ἡ ἐνσωμάτωση θεμελιώνεται πάντοτε στήν πολιτική διευθέτησης τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν καί ὄχι σέ μιά ἀλλαγὴ τῶν παραγωγικῶν ἑσῶν. Πέρα ἀπό τίς φορολογικές, δασμολογικές καί λοιπές διευκολύνσεις, ἡ Ἑλλάδα προσφέρει ἐπίσης μερικά διεθνή πλεονεκτήματα καθόλου ἀμελητέα: κόστος ἐργασίας σχετικὰ χαμηλό, γειννίαση τῶν διεθνῶν ἀγορῶν καί ἰκα-

νοποιητικὴ κατάσταση στό ἐπίπεδο τῶν μέσων καί τῶν δρόμων μεταφοράς.

Ἡ ΜΑΖΙΚΗ εἰσαγωγὴ κεφαλαίων, ἀγαθῶν ἐξοπλισμοῦ καί πρώτων ὑλῶν, ἀποτελεῖ μιά σημαντικὴ πίεση πού εὐνοεῖ τόν ἐξαγωγικὸ προσανατολισμὸ τῆς οἰκονομίας· ἔτσι, ἡ δομὴ τῶν εἰσαγωγῶν καθορίζει τὴ δομὴ τῶν ἐξαγωγῶν. Στὰ πλαίσια αὐτά, εἶναι δύσκολο νά ξέρουμε ἂν αὐτό τό μοντέλο ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὴ διεθνή ζήτηση ἢ τὴ διεθνή προσφορά. Βέβαια, αὐτό τό μοντέλο δέν ἐλέγχεται ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴ παραγωγικὴ δομὴ.

Ἡ ΕΞΑΡΤΗΣΗ ΓΙΝΕΤΑΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ

ΜΙΑ αὐξηση στραμμένη πρὸς τὰ ἔξω ἐξελίσσεται ἀναπόφευκτα πάνω στή βάση μιάς αὐξουσας ἐξάρτησης ἀπὸ τό ἐξωτερικό. Μέσα στό νέο αὐτό πλαίσιο, τὰ παραδοσιακὰ παθολογικὰ συμπτώματα τῆς ὑπανάπτυξης, ἀντὶ νά ξεπεραστοῦν ἢ νά ἐξαφανιστοῦν, δεῦνουν σὰν τεράστιο βαθμό: οἱ θεμελιώδεις δομὲς τῆς παραδοσιακῆς ὑπανάπτυξης, γίνονται οἱ κύριοι ἄξονες γιά τὴ συνάρθρωση τῶν μορφῶν τῆς νέας διεθνούς ἐνσωμάτωσης. Ἡ νέα παραγωγικὴ βάση συνεχίζει νά εἶναι ἀδύνατη (ὑπερβολικὰ ἀδύνατη γιά νά ἐπιτρέψει τὴν ἀξιοποίηση τοῦ ἐσωτερικοῦ πλεονεκτήματος στή διεθνή ἀγορά) καί μὴ ἐνσωματωμένη. Αὐτὴ ἡ δομικὴ ἐξωστρέφεια ἀποτελεῖ τό κύριο ἐμπόδιο πού μπλοκάρει τὴν κάθετη ἐνσωμάτωση τῶν τομέων καί τῶν κλάδων σέ ἐθνικὴ κλίμακα.

ΣΤΗΝ Ἑλλάδα, οἱ ἐπιχειρήσεις πού βρίσκονται κάτω ἀπὸ ξένο ἐλεγχό, τείνουν νά ἐξάγουν, κατά μέσο ὄρο, τρεῖς μέ τέσσερις φορές περισσότερο, ἀνάλογα μέ τό μέγεθός τους, ἀπὸ τίς ἐθνικὲς ἐπιχειρήσεις. Αὐτὸ ἐνισχύει τόν τύπο αὐξήσεως πού εἶναι ὀλοένα καί περισσότερο στραμμένη πρὸς τό ἐξωτερικό. Σημειώνουμε ὡστόσο ὅτι οἱ κλάδοι τῆς βιομηχανίας πού ἐλέγχονται ἀπὸ ξένους εἰσάγουν, κατά μέσο ὄρο, πέντε φορές περισσότερα ἐμπορεύματα ἀπὸ ὅσα ἐξάγουν. Συνολικὰ, στοὺς ἔντεκα βιομηχανικοὺς κλάδους στοὺς ὁποίους τό ξένο κεφάλαιο συμμετέχει κατά μέσο ὄρο μέ 54%, ὀφείλεται περίπου τό 94% τοῦ ἐμπορικοῦ ἐλλείμματος τῆς Ἑλλάδας.

ΑΥΤΟ ἔχει σάν ἀποτέλεσμα τὴ δημιουργία καινούριων καί αὐξάνομενων ἀναγκῶν στό ἐσωτερικό τῆς χώρας πού μόνο οἱ εἰσαγωγὲς μποροῦν νά ἰκανοποιήσουν. Μιά μελέτὴ τῶν συντελεστῶν εἰσαγωγῆς δείχνει ὅτι ἡ ἐλληνικὴ βιομηχανία γιά νά πετύχει τὴν ἐξαγωγή 100 μονάδων ἐξαγωγικῶν προϊόντων τό 1977, ἔπρεπε νά εἰσάγει ἀπὸ τό ἐξωτερικό τό λιγότερο 335 μονάδες. Τό ἐμπορικό ἔλλειμμα τῆς Ἑλλάδας σέ βιομηχανικὰ ἀγαθὰ προέρχεται, κατά τό μεγαλύτερο μέρος, ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ ἐξοπλισμοῦ, πού εἰσάγει ἀπὸ τίς χώρες τῆς ΕΟΚ, κυρίως ἀπὸ τὴν Ὁμοσπονδιακὴ Γερμανία.

Ὁ ΔΙΕΘΝΗΣ καταμερισμός τῆς ἐργασίας καί οἱ νέες μορφές τῆς διεθνούς ἐνσωμάτωσης ἐπιφέρουν μιά προοδευτικὴ ἐπιβράδυνση τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας μέσα στή χώρα: τό μέρος τοῦ καθαροῦ προϊόντος πού δημιουργεῖται ἀπὸ τὴ ζωντανὴ ἐργασία ἐλαττώνεται σέ σχέση μέ τὴν τελικὴ ἀξία τῆς παραγωγῆς. Στό βαθμό πού ἡ ἐνσωμάτωση ὑλικῶν, πού εἰσάγονται κατά μεγάλο μέρος, θά ἐξακολουθήσει μέ ρυθμὸ γρηγορότερο ἀπὸ τὴν αὐξηση τῆς παρα-

γωγικότητας της εργασίας – οι σημερινές τάσεις καθιστούν την υπόθεση αυτή σε Ικανοποιητικό βαθμό αληθή – ή κατάσταση αυτή δε θα πάψει να χειροτερεύει. Έτσι, η Ικανότητα της ελληνικής οικονομίας να έχει ένα αυξον καθαρό πλεόνασμα, τίθεται σε άμφισβήτηση.

Η ΔΙΕΙΣΔΥΣΗ του ξένου κεφαλαίου στην Ελλάδα και η συγκέντρωσή του, κατά κύριο λόγο, σε πέντε κλάδους αιχμής, δημιουργούν ένα χαρακτηριστικό διαχωρισμό στο έσωτερικό της οικονομίας σε έναν «ξένο» και σε έναν «αυτόχθονο» τομέα.

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ του ξένου κεφαλαίου συντελεί στη στροφή του ελληνικού κεφαλαίου σε κλάδους περισσότερο παραδοσιακούς και σε προϊόντα που σχετικά προσφέρονται λιγότερο για εξαγωγή. Ανάμεσα στους δύο τομείς δεν υπάρχει αντίθεση ούτε ανταγωνισμός, και οι δύο λειτουργούν με τρόπο συμπληρωματικό. Ο ένας τομέας προϋποθέτει τόν άλλο και αντίστροφα. Από αυτή την άποψη, θα ήταν ακριβές να πούμε ότι το ρεύμα διεθνούς ενσωμάτωσης περιλαμβάνει τόσο τόν αυτόχθονα, όσο και τόν ξένο τομέα.

Η ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ της ελληνικής αγοράς δημιουργεί αυξουσες ροές, κυρίως στον τομέα της εισαγωγής αγαθών εξοπλισμού, που μεταφράζονται στο επίπεδο του Ισοζυγίου πληρωμών σαν μία αυξουσα ανάγκη μέσων εξωτερικής χρηματοδότησης. Αυτό απλούστατα σημαίνει ότι σε κάθε αύξηση του ΑΕΠ αντιστοιχεί μία μεγαλύτερη αύξηση του ελλείμματος και του εξωτερικού χρέους. Ο εξωτερικός δανεισμός αποτελεί, κατά κύριο λόγο, τόν μηχανισμό που επιτρέπει τη συγκράτηση της έσωτερικής ρευστότητας της οικονομίας σε ύψηλά επίπεδα. Αυτό καταλήγει πάντοτε στην αύξηση του ρόλου και του ειδικού βάρους του Κράτους στην οικονομία, στην ανάπτυξη των συναλλαγών με τόν εξωτερικό και ιδιαίτερα στην παγίωση του κυρίαρχου ρόλου των εισαγωγών. Σήμερα, οι Ήνωμένες Πολιτείες συνεχίζουν ακόμα να επενδύουν άμεσα στην Ελλάδα τέσσερεις φορές περισσότερο κεφάλαια από ό,τι η ΕΟΚ. Ωστόσο, στον τομέα του εξωτερικού δανεισμού, η ΕΟΚ παρέχει στην Ελλάδα πέντε φορές μεγαλύτερες πιστώσεις από ό,τι οι Ήνωμένες Πολιτείες. Σημειώνουμε ακόμη ότι στο σύνολο του εξωτερικού χρέους της Ελλάδας, οι υποχρεώσεις που άπορρέουν από τις άμεσες ξένες επενδύσεις δεν αντιπροσωπεύουν παρά μόνο τόν 17% του συνολικού χρέους.

ΗΔΗ, Η ΕΛΛΑΔΑ...

Η ΕΛΛΑΔΑ, καθώς και οι άλλες νοτιο-ευρωπαϊκές χώρες, συμμετέχει ήδη σε βάθος στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, στη βάση του μοντέλου της, στραμμένης προς τόν εξωτερικό, αύξησης. Σύμφωνα με τόν μοντέλο αυτό, η στρατηγική της συμμετοχής στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση είναι επεξεργασμένη σχεδόν αποκλειστικά σε σχέση με τις έμπορικές πολιτικές, άμεσα όρθολογιστικές και νεο-μερκαντιλιστικές: της «μεγιστοποίησης» των πιστώσεων και της Ισορροπίας του Ισοζυγίου των εξωτερικών συναλλαγών.

Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ συσσώρευση κεφαλαίου γίνεται έτσι προβληματική: αυτό που κερδίζει ή χώρα από τις εξαγωγές της, πρέπει να τόν παραχωρήσει σε υποχρεώσεις προς τόν εξωτερικό για να χρηματοδοτήσει τις εισαγωγές της. Τόν μοντέλο της, στραμμένης προς τις εξαγωγές, αύξησης τείνει να επιφέρει τήν ακόμα μεγαλύτερη αύξηση των εισαγωγών και έτσι να ύψώσει σε κρίσιμα επίπεδα τόν ύψος του εξωτερικού δανεισμού. Με διαφορετικούς όρους υπάρχει μία συμφυής αντίφαση στο μοντέλο αυτό: πώς μπορούμε να αυξήσουμε τόν εθνικό προϊόν μιας χώρας αν, για κάθε αύξηση αυτού του προϊόντος, πρέπει να παραχωρούμε στο εξωτερικό ένα αυξον μέρος του με τή μορφή δανείων και χρηματοδότησης των εισαγωγών;

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ, η έκβιομηχάνιση φράζονταν από δύο παράγοντες: από τή μικρή διάσταση της εθνικής αγοράς και από τή σπανιότητα των ξένων πιστώσεων. Από τή στιγμή που πετυχαίνουμε να παράγουμε για να εξαγάγουμε στη διεθνή αγορά, οι δύο αυτά παράγοντες εξαφανίζονται. Ωστόσο, ένας νέος περισσότερο επίφοβος παράγοντας εμφανίζεται: τόν εξωτερικό έλλειμμα, όχι πιά από τήν άποψη της ύπαρξης πιστώσεων, αλλά περισσότερο από τήν άποψη της Ισορροπίας των παραγωγικών δομών. Τόν παθητικό αυξάνεται γρηγορότερα από τόν ενεργητικό της οικονομίας. Με τήν έννοια αυτή, μπορούμε να πούμε ότι η διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης υπάρχει κίνδυνος να οδηγήσει σε ένα διαχωρισμό πιά συστηματικό ανάμεσα στις ζώνες του ευρωπαϊκού Βορρά και του ευρωπαϊκού Νότου. Μία ΕΟΚ με δύο ή περισσότερες ταχύτητες, τώρα πιά δεν είναι μία απλή υπόθεση, αλλά ήδη ένα τετελεσμένο γεγονός.

Μετ: Δημ. Βεργίδη

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

Ή ήθική μας, ή τόσο άριστα προσαρμοσμένη σε συμφέροντα, έχει άνελέητους κανόνες... Έπρεπε να τιμωρηθώ γιατί είχα ψηλαφήσει τή φύση μου περισσότερο από όσον επέτρεπε τόν Σύστημα. Είχα ποζάρει απέναντι στον καθρέφτη σά γυναίκα, είχα διακωμωδήσει τόν ανδρικό ρόλο. Είχα βάλει σε πειρασμό και καχυποψία τήν ίδια τήν κοινωνία, μία κοινωνία ανώριμη, τραυματική, ύστερόβουλη, γεμάτη προκαταλήψεις και μιση.

έκδόσεις ΕΞΑΝΤΑΣ.

Δελφών 4, Αθήνα.

Τηλ. 3612191 - 3604885

Ήδονοβλεψίες και λαθρακουστές

Έκτοξεύτηκε ό... άστροναύτης Φλωρινιώτης τη εὐγενεί φροντίδι βασιλέως ήλιου... Χατζιδάκι! Διέγραψε, ό τλήμων, μερικές περιφορές στο διάστημα – τό σκούνημα ήταν ισχυρό – μία τροχιά πέριξ τού έαυτού του, μιά κολοτούμα μπρός στον ήλιο και προσεγειώθη άνωμάλως, μέ ξεφώνημα από τόν Κουρουπιδάκι (μέ δυό γιώτα) και τόν συνάδελφο – άκου προδοσία – Φουρνιώτη.

Άρχικά, όταν άκούσαμε τόν βασιλιά ήλιο, μείναμε έμβρόντητοι· όσα δηλαδή μäs είπε περί ήθους και τά λοιπά συναφή. Τελοσπάντων, έχουμε τό δικαίωμα και σε κάποια διαφωνία, είπαμε. Φαίνεται πως παρόμοια είπαν κι άλλοι στο Γ΄ Πρόγραμμα και, δημοκρατικότερα, βγήκαν νά τά πουν. Μπράβο, είπαμε· σχεδόν ζητοκραυγάσαμε!

Άλλά τί τά θές, Γιάννης κερνά, Γιάννης πίνει!

Κάπου αυτή αλλά και άλλες ιστορίες μäs έχουν από καιρό, και δόσεις – δόσεις, άποξενώσει. Ή κομπανία τού Μάνου πολύ τό διασκεδάξει, είναι ή άλήθεια· παίζουν και γελούν, λένε τά έσωτερικά άστειάκια τους κι ό Μάνος, κατά διαστήματα, σχολιάζει τά τού διαστήματος...

Όμως, αυτό ήταν τό Γ΄ Πρόγραμμα πού μäs τάξανε; Τήν κλειστή παρέα τους επί σκηνης νά λείι τά δικά της λογάκια – λογοπαίγνια; Και προσοχή, δέν ισωπεδώνουμε, ούτε ξεχνάμε ό,τι καλό έχει βγει άπ' τό Γ΄ Πρόγραμμα. Όμως, πώς νά τό κάνουμε, δέν μäs χρειάζονται άλλοι άφορισμοί, ούτε και πατριάρχες άλλοι τής ραδιοφωνίας, καμώματα παμπάλαια μέ ένδυμα καινούριο. Κι έχουν γελαστεί άν νομίζουν πώς ή άδράνεια τής συνήθειας θά μäs κρατήσει σταθερούς άκροατές. Γιατί, όσο εξαίσια όνειρα κι άν είδαμε ως τώρα, κι όσο κι άν θυμόμαστε μέ συγκίνηση «τό λαχειοπώλη τ' ουρανού», δέ θ' αφήσουμε τήν «παρέα», πού ξεχνάει πώς ύπάρχουν και δέκτες, όχι παθητικοί, νά μäs μετατρέψει σε ήδονοβλεψίες και λαθρακουστές.

Παρατήρηση άλλου συντάκτη: Ήγώ μερικές φορές αισθάνομαι σαν ήδονακουστής και λαθροβλεψίας.

ΝΙΚΟΣ ΞΥΛΟΥΡΗΣ

Τόν Νικό Ξυλούρη τόν άκούσαμε νά τραγουδά για πρώτη φορά στα χρόνια τής δικτατορίας· τραγούδια τής λεβεντιάς, γεμάτα καημό και γεμάτα άπ' τήν Κρήτη. Μαζί του τραγουδήσαμε για τή λευτεριά. Τόν αγαπήσαμε για τό μεράκι του και για τή σεμνότητά του πού δέν έγκατέλειψε ποτέ, μέσα στο πλήθος τής ξιπασμένης πολιτείας πού φωνασκούσε. Τόν τιμούσαμε για τή στέρεη αντιδικτατορική του θέληση και τή δράση πού ξεκίνηση άπ' τ' Άνώγεια τής Κρήτης. Και συνεχίστηκε στην Άθήνα. Και έγινε στο τέλος τραγούδι πού άγκάλιασε όλους μας και μäs τόνωσε μέ έλπίδα.

ειδήσεις

● Ο Φιλοπόδος "Όμιλος Ύμηττου" σήμερα, 15 του Φλεβάρη, πραγματοποιεί συναυλία τού συνθέτη Χάρη Βρόντου πού θά παρουσιάσει τή δουλειά του πάνω σε ποίηση Κ.Π. Καβάφη. Συμμετέχουν ή Μαρία Δημητριάδη, ή Μαρία Κελένη, ό Γιώργος Καμπερίδης, ή Σοφία Σπυράτου, ή Έλένη Άποστολάκη – Ταξάρτες, ό Γιάννης Ζουγανέλης κ.ά. Προβολές διαφανειών άπ' τήν Πόπη Άλκουλη, σκηνοθεσία τού Γιώργου Μιχαηλίδη και διεύθυνση όρχήστρας άπ' τόν Άλκη Παναγιωτόπουλο.

Ο Καβάφης, ως τώρα, έχει άποδειχτεί «έπικίνδυνος» στις μελοποιήσεις, και άναζητά ακόμα τό μουσικό πού θά άποδώσει τό πνεύμα τού λόγου του. Άξίζει, λοιπόν νά άκούσουμε τήν άπόπειρα τού Χάρη Βρόντου.

● Μέ μικρό άφιέρωμα στον Milan Kundera κυκλοφόρησε «Τό Δέντρο» 12 μέ κείμενα και μεταφράσεις τών: Φ.Δ. Δρακονταειδή, Α. Τσακαλή. Άπό τό ίδιο τεύχος διαλέγουμε τό κείμενο τού Δ. Ν. Μαρωνίτη: 'Ο φιλέταιρος 'Οδυσσεάς στην 'Οδύσσεια και στο Σεφέρη, καθώς και τρία κείμενα τού Milos Macourek σε άπόδοση τού Σπύρου Τσακνιά.

● Τό 1963 ιδρύθηκε ό "Όμιλος Μελέτης τού Έλληνικού Διαφωτισμού" μέ σκοπό νά συμβάλει στη μελέτη και έρευνα τού έλληνισμού από τά μέσα τού 18ου αιώνα, ως τά μέσα περίπου τού 19ου αιώνα. Ο όμιλος, από τόν ίδιο κίολας χρόνο, άρχισε νά κυκλοφορεί τό ιστορικό και φιλολογικό περιοδικό «Ο ΕΡΑΝΙΣΤΗΣ», κύριο όργανό του, πού ήδη έχει φτάσει ως τόν 15ο τόμο του. Παράλληλα, ό Ο.Μ.Ε.Δ. άνέλαβε μιά έκδοτική προσπάθεια, τά Νέα Έλληνικά κείμενα, πού ήδη, ως σήμερα, έχει πραγματοποιήσει τής έξης εκδόσεις: «Οί έφημερίδες» τού Παν. Κοδρικά, έπιμ. Άλκη Άγγέλου· ή «άλληλογραφία» τών Άνθιμου Γαζή – Δανιήλ Φιλιππίδη – Barbie du Voyage, έπιμ. Αικατερίνης Κουμαριανού· καθώς και τούς τρεις πρώτους τόμους τής άλληλογραφίας τού Κοραή, μέ επιμέλεια έκδοτικής έπιτροπής. Ο "Όμιλος Μελέτης τού Έλληνικού Διαφωτισμού, μέ τή συνολική του προσπάθεια, έπιτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό έργο προσφοράς στη γνώση τής νεοελληνικής κοινωνίας και τής ιστορίας τών ιδεών εκείνης τής εποχής.

● Η Πανελλήνια Πολιτιστική Κίνηση διοργανώνει σεμινάρια

χορού από τίς 19 ως τίς 29 τού Φλεβάρη, σε αίθουσα τής Έθνικής Πινακοθήκης. Ο Ντανιέλ Λόμμελ, πρώτος χορευτής τών μπαλέτων τού 20ού αιώνα τού Μωρίς Μπεζάρ, θά διδάξει τεχνική κλασικού Μπαλέτου. Στο σεμινάριο αυτό θά συμμετέχουν Έλληνες χορευτές και σπουδαστές χορού, μέ σκοπό νά αναπτύξουν περισσότερο τίς γνώσεις τους γύρω από τή σύγχρονη αντίληψη χορού. Θά μποροούν όμως νά παρακολουθήσουν σαν παρατηρητές και όσοι ενδιαφέρονται γενικότερα για τή χορευτική τέχνη. Παράλληλα, θά πραγματοποιηθούν όμιλεις, προβολές ταινιών κ.ά. Όσοι, λοιπόν, ενδιαφέρεστε, θά πρέπει νά σπεύσετε στο Π.Π.Κ., Πραξιτέλους 26, 4ος όροφος.

● Ο «Ερωτόκριτος» τού Β. Κορνάρου παρουσιάζεται στις 21 τού Φλεβάρη άπ' τή θεατρική συντεχνία στο θέατρο ΕΝΑ – Κ. Πρέκα (Φιλολάου 176). Πανηγυριώτικη άτμόσφαιρα, όπου ή μουσική έρμηνεύεται από λαϊκούς όργανοπαίχτες, συγκροτείται μέ τή μορφή ενός σύνθετου θεάματος-άκροάματος. Οί ήθοποιοί παίζουν, χορεύουν, τραγουδούν και κινούν κούκλες. Τό έργο «άνεβαίνει» σε σκηνοθεσία Νίκου Άρμυλου.

μουσική Χριστόδουλου Χάλαρη, σκηνικά-κοστούμια-κούκλες Σταύρου Μπανάτσου, χορογραφίες Μαρίας Γκούτη και παίζουν σ' αυτό οί ήθοποιοί: Δ. Άβδελιώτης, Νίκος Άϊβαλής, Α. Βαρούχας, Ε. Βουτυρά, Κ. Καρτσάτου, Γ. Κορνελάτου, Κ. Μανωλιδάκη, Α. Παπαθανασόπουλος, Γ. Τζαβάρας.

Συμμετέχουν ακόμα οί λαϊκοί όργανοπαίχτες: Σ. Σπυριδάκης λύρα, Κ. Χρήστου λαούτο, Δ. Δούσης γκάιντα, Ν. Κούσης κρουστά.

Τήν Παρασκευή 22 τού Φλεβάρη στις 6 μ.μ. θά πραγματοποιηθεί παράσταση ειδική για τά μέλη και τούς φίλους τής «θεατρικής συντεχνίας», αλλά και για όλο τό κοινό. Οί παρυστάσεις θά γίνονται κάθε Δευτέρα και Πέμπτη, στις 9.15 τό βράδυ.

Στή σειρά Νεοελληνική
εκπαίδευση: Πορίσματα
Έρευνών, θά μιλήσουν οι:

● **Ε. Παπανούτσος:** 'Η ιδιορρυθμία του εκπαιδευτικού μας προβλήματος, στις 22 Φεβρουαρίου. **Σοφία Γεδεών:** 'Η μεταρρύθμιση και οι προοπτικές σπουδών σε κατακόρυφη και οριζόντια διάσταση, στις 29 Φεβρουαρίου. **Χρ. Φράγκος:** 'Ο τρόπος των εξετάσεων και ή μάθηση, στις 7 Μαρτίου. **Μαρία Λάσκου-Νασιάκου:** Οι προσδοκίες των μητέρων, τή κίνητρα επιτυχίας και ή σχολική παιδεία, στις 14 Μαρτίου. **Σοφία Παπασωτηρίου:** Οι οργανωτικές και χωρικές συνθήκες του σχολείου, στις 21 Μαρτίου.

Γιά τή σχέση τους μέ τήν Έλλάδα θά μιλήσουν οι:

● **Pierre Amandry,** στις 19 Φεβρουαρίου, **Roger Millieux,** στις 26 Φεβρουαρίου και **Kevin Andrews,** στις 4 Μαρτίου.

Οι φετινές εκδηλώσεις ολοκληρώνονται μέ τīs ακόλουθες τρεις όμιλεις:

● **Μαρία 'Ηλιού:** Κοινωνική δυναμική και κοινωνική αδράνεια. α. 'Εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις. β. 'Η θέση των γυναικών, στις 28 Φεβρουαρίου. **Μαρία Βογιατζόγλου:** Παραδοσιακή κεραμική τέχνη και κοινωνικές δομές, στις 13 Μαρτίου. **Λίλα Μαργακοῦ:**

'Αναφορά στή μικροτεχνία τής ελληνιστικής 'Αλεξάνδρειας, στις 20 Μαρτίου.

● **'Ο διάλογος,** τρίμηνη έκδοση τής μορφωτικής 'Ενωσης Λεχαινών «δ' Ανδρέας Καρχαδίτσας», είναι μιά ιδιαίτερα επιμελημένη και συμπληρωματική προσπάθεια πού αξίζει κάθε συμπάρασταση. Θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης, άγροτικά προβλήματα, πολιτιστικές ενασχολήσεις παρουσιάζονται από τīs στήλες αυτού του περιοδικού μέ τρόπο ίκανοποιητικό. Καί μέ σκοπό νά ενεργοποιούν τούς ίδιους τούς κατοίκους γιά τήν καλύτερη ζωή τής ζωής στον τόπο τους.

● Μέχρι τό τέλος του Φλεβάρη θά λειτουργήσει ή έκθεση φωτογραφίας του **Σπύρου Μελετιζή,** στή «Φωτοθήκη

Θεσσαλονίκης». 'Ο γνωστός και από τή ντοκουμέντα τής 'Αντίστασης, Σπ. Μελετιζής εκθέτει 40 περίπου φωτογραφίες τοπίων από τήν Έλλάδα.

«Σήμερα»

Τήν 1η Μαρτίου 1976 ξεκίνησε μιά δεκάλεπτη ελληνική έκπομπή, ένταξημένη στό συνολικό πρόγραμμα τής Σουηδικής ραδιοφωνίας· ή έκπομπή «ΣΗΜΕΡΑ», διάρκειας τώρα πιά 20 λεπτών και μέ στόχο, από πλευράς συντακτών τής, νά γίνει μισή ώρα καθημερινά και μιά ώρα κάθε Κυριακή.

'Από πλευράς σουηδικών άρχων παρέχεται πλήρης ίσοτιμία και ελευθερία στους δημοσιογράφους σχετικά μέ τīs επιλογές θεμάτων, αλλά και στον τρόπο επεξεργασίας και παρουσίασης τους. Τους δίνονται όλα τή μέσα, ώστε νά είναι σε θέση νά κάνουν όσο πιο σωστά γίνεται τή δουλειά τους.

'Αλλά, παράλληλα, απαιτείται ένας ύψηλός βαθμός υπευθυνότητας, απ' τή στιγμή πού οι συνεργάτες τής έκπομπής μπορούν νά πούν, πραγματικά, ό,τι θέλουν, σε έναν κόσμο πού περιμένει νά ενημερωθεί απ' αυτούς. 'Ο βαθμός υπευθυνότητας, όσων συμβάλλουν στην πραγματοποίηση αυτής τής έκπομπής, αποδεικνύεται και από τό γεγονός ότι ελάχιστα φορές έχει χρεωθεί ή επέμβαση τής επιτροπής ελέγχου. Αυτή ή επιτροπή αποτελείται από αντιπρόσωπους όλων των κομμάτων, τής ένωσης συντακτών και ειδικούς νομικούς συμβούλους. 'Ετσι, έχοντας μιά συνολική έποπτεία των πραγμάτων, δέν δημιουργεί, ως τώρα, κανένα πρόβλημα στή σουηδική ραδιοφωνία εκτός... απ' τό πρόβλημα των «συντηρητικών» πού ένοχλούνται από τīs άριστερές αποκλεισεις, όπως λένε, τής έκπομπής.

Τό ελληνικό πρόγραμμα έχει, κυρίως, είδησιογραφικό χαρακτήρα· συγκεκριμένα μάλιστα, από τή Δευτέρα ως τήν Πέμπτη. Τήν Παρασκευή καλύπτει περισσότερο παιδικά θέματα και τό Σάββατο είναι ψυχαγωγικό, κατεξοχήν μουσικό. Μιά δημοσιο-

γραφική έρευνα πού έγινε έδειξε ότι ή ελληνική έκπομπή ακούγεται σχεδόν από τό 1/3 των 'Ελλήνων τής Σουηδίας· καθημερινά, ένα 90% του πληθυσμού τήν ακούει τρεις φορές τήν εβδομάδα και μόνο τό 5% των 'Ελλήνων δέν τήν παρακολουθεί, παρόλο πού ξέρει τί είναι και τί προβάλλει τό πρόγραμμα.

Τό καθημερινό δελτίο ειδήσεων, πού έχει και τή μεγαλύτερη ακροαματικότητα, ασχολείται επίσης μέ μεταναστευτικά προβλήματα, αλλά και μέ τīs σημαντικότερες έξωτερικές ειδήσεις. Πενταμελής συντακτική επιτροπή πού συνδέεται μέ τήν κεντρική σύνταξη των ειδήσεων τής Σουηδικής ραδιοφωνίας και μόνιμως άνταποκριτές στό BBC, τīs Βρυξέλλες, τή Ν. 'Υόρκη, τό Παρίσι, τήν Κύπρο και φυσικά τήν Έλλάδα, τό συντάσσει.

'Η πληροφόρηση είναι αντικειμενική και ελεύθερη. Μπορούν νά μαθαίνουν οι άκροατές τή νέα από όλες τīs πλευρές. Μία σοβαρή είδηση, π.χ., καλύπτεται όχι μόνο απ' τήν κυβερνητική ανακοίνωση, αλλά και από τīs απόψεις των κομμάτων τής αντιπολίτευσης. 'Ετσι, πολλές φορές ειδήσεις πού ποτέ δέν ακούστηκαν στην Έλλάδα, φτάνουν στό «Σήμερα» κι άλλες πάλι, ακούγονται πριν τήν μετάδοσή τους από τήν ΕΡΤ.

Αυτή ή θετική συμβολή του «Σήμερα» στην καλύτερη πληροφόρηση, άντι νά προσεφαιεί στό ύπερ τής έκπομπής, έχει γίνει ό πονοκέφαλος τής ελληνικής πρεσβείας τής Στοκχόλμης, πού μέ τή σειρά τής προβαίνει σε συχνά παράπονα γιά τήν μη συνεργασία του «Σήμερα» μέ τήν ΕΡΤ.

Βέβαια, ή ελληνική πρεσβεία, έτσι πού είναι τή πράγμα, θά ήταν σχεδόν άφύσικο νά πράξει διαφορετικά· όμως, τό πόσα πολλά θά είχε νά διδαχθεί ή ΕΡΤ απ' τό «Σήμερα», πού θά βρεθεί νά τούς τό πεί;

Ε. Ψ.

Πάει, χάθηκε τό Κεφάλαιο του Μάρξ

Τό κεφάλαιο πού χρησιμοποίησε ό Φρειδερίκος 'Ενγκελς γιά νά χρηματοδοτήσει τīs έρευνες τīs δικές του και του φίλου του Κάρολου Μάρξ έπαψε νά ύπάρχει. Πρόκειται γιά τό ύφαντουργικό έργοστάσιο «'Ερμεν και 'Ενγκελς» στό 'Ενγκελκίρσεν του Ρούρ τής Δυτικής Γερμανίας.

'Ο κ. Χέρμαν 'Ενγκελς, διέγονος του αδελφού του Φρειδερίκου, πούλησε τό έργοστάσιο και τό οικονομείο άρχοντικό πού είχε 48 δωμάτια γιά νά κτισθούν πολυκατοικίες.

Έίχε άναγκαστεί, μπροστά στον άνταγωνισμό των ύφασμάτων πού εισάγονται από τόν Τρίτο

Κόσμο, νά περιορίσει τούς εργάτες του από 250 σε 36 και έκανε σταθερά ένα σημαντικό ποσό, έδω και πέντε χρόνια.

'Ο Κάρολος και ό Φρειδερίκος δέν θά μπορούσαν βέβαια ποτέ νά προβλέψουν μιά τόσο άνώμαλη εξέλιξη. 'Αποφεύγοντας τούς έξωτικούς 'Ασιάτες άνταγωνιστές, τό κεφάλαιο τους ξαναγύρισε σε προδιομηχανική κατάσταση! Σημείο κι αυτό μιάς ταραγμένης εποχής...

Ένα πρότυπο πολιτιστικό κέντρο: τó νέο «Πολύπλανο»

της Ντόρας Ήλιοπούλου – Ρογκάν

Μέ τó καινούριο «Πολύπλανο» πού άνοιξε τís πύλες του Λυκαβηττού 16 εγκαινιάστηκε γιά πρώτη φορά στην Έλλάδα ή λειτουργία ενός ιδιωτικού καλλιτεχνικού κέντρου με άξιώσεις. Στους 8 όρόφους τού νέου αυτού κέντρου – με συνολικό έμβαδό 1.000 τ.μ. – λειτουργούν παράλληλα με τís ατομικές έκθέσεις τών καλλιτεχνών σε δύο όρόφους, περισσότερο μόνιμα έκθετήρια όπου παρουσιάζεται ή δουλειά δημιουργών με διαφορετικές κατευθύνσεις – δουλειά πού εναλλάσσεται ως προς τούς καλλιτέχνες και τó περιεχόμενο.

Ένα από τά κυριότερα προτερήματα αυτής τής συνεχούς εναλλαγής είναι ότι, καθώς παρουσιάζεται ή δουλειά δημιουργών πού τούς άπασχολούν διαφορετικές αναζητήσεις, δίνεται στόν επισκέπτη ή ευκαιρία μιάς εκτίμησης και μιάς αξιολόγησης σε πολλές διαστάσεις και κλίμακες: κάτι πού ανταποκρίνεται στή μόνη ουσιαστική σκοπιμότητα τής τέχνης. Μέσα στό χώρο τού καινούριου «Πολύπλανου», ό επισκέπτης δέν είναι μόνο θεατής. Γίνεται μάρτυρας – άναπόσπαστος παράγοντας – τής καλλιτεχνικής δραστηριότητας μιά πού, εδώ, ή τέχνη δέν προσφέρεται άδιαμαρτύρητα, αλλά διώνεται.

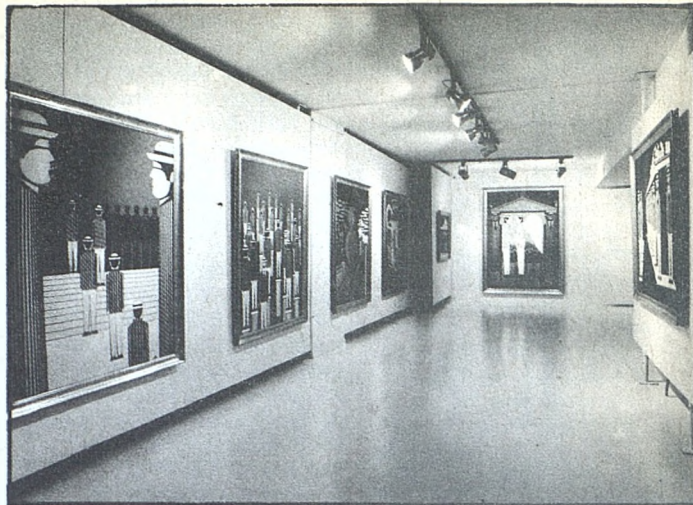
Μέ τά τωρινά, πρόσφατα εγκαινία τού Κέντρου λειτουργήσε πρώτη Έκθεση με 40 έργα (λάδια) από τήν τελευταία δουλειά τού Γ. Γαίτη με τόν ένδεικτικό τίτλο «Αρχαιότητες». Στίς συνθέσεις αυτές, ό «άνθρωπος – σύμβολο» δραστηριοποιήθηκε σε συνδυασμό με τίσ αρχαίες μορφές έτσι ώστε μέσ' από τίσ έντεχνα υποβαλλόμενες αντιθέσεις τά τονίζονται ακόμη περισσότερο όρισμένα «κακώς έχοντα» και νά όξυνεται ή κριτική διάθεση τού θεατή. Τό τελευταίο αυτό γνώρισμα τό πετυχαίνει, εδώ, όπως και σε όλην τού τήν προηγούμενη δουλειά ό Γαίτης με τό λεπτό πνεύμα πού τόν διακρίνει.

Ειδικότερα, τώρα, στόχος στά έργα τού καλλιτέχνη πού βλέπουμε εδώ, είναι ό σύγχρονος τουριστας και οι «εθκολίες» πού τού παρέχονται: εθκολίες πού δέν άξιοποιούνται με στόχο τήν πνευματική του καλλιέργεια, αλλά πού έξυπηρετούν γιά μιάν ακόμη φορά τήν αυτοματοποίηση

τής συμπεριφοράς του. Στό χώρο τής έκθεσης άκούγεται ή μουσική σύνθεση τού Δ. Λέκκα θεμελιωμένη σε κλίμακες και σε τρόπους αρχαίους Έλληνικούς και δυζαντινούς. Συγχρόνως με τήν παρουσίαση κυκλοφόρησε και ένα πολυτελές λεύκωμα – τό πρώτο από τή σειρά τών Σύγχρονων Έλλήνων Καλλιτεχνών – με κείμενο τού Ν. Παπαδάκη και 300 φωτογραφίες. Τό λεύκωμα είναι ειδικότερα άφιερωμένο στά 35 χρόνια δημιουργίας τού καλλιτέχνη και φέρει τόν τίτλο: Γ. Γαίτης: Ένας Έπαναστάτης Δημιουργός.

Παράλληλα, με τήν έκθεση τού Γαίτη στίς άλλες αίθουσες τού Κέντρου λειτουργούν μικρότερες σε έκταση ατομικές εκθέσεις τών: Π. Βασιλειάδη, Ε. Βερναδάκη, Α. Κέπετζη, Ζ. Μπαέτ. Στ. Μπουτόπου, Θ. Παπαγιάννη, Κ. Ρόκου, Ρ. Σαρελάκου, Γ. Σίμωσι, Σ. Σόρογκα. Άκόμη, σε άλλους χώρους, μäs δίνεται ή ευκαιρία νά δούμε τά πολλαπλά και τίσ εφευρισμογές τών: Α. Άκριθάκη, Ε. Βερναδάκη, Γ. Γαίτη, Δ. Διαμαντόπουλου, Α. Δρουγικά, Μ. Θεοφύλακτόπουλου, Βλ. Κανιάρη, Σ. Καραβούξη, Χρ. Καρά, Β. Κατράκη, Θ. Μανωλίδη, Γ. Μιγάδη, Γ. Μοράλη, Ζ. Μπαέτ, Δ. Μυταρά, Μ. Πράσινου Γ. Σίμωσι, Σ. Σόρογκα, Β. Σπεράντζα, Κ. Τσόκλη, Α. Φασιανού, Τ. Χριστοφόρου, κ.ά.

Άπό τίσ προσεχείς τώρα εκδηλώσεις – παρουσιάσεις πού ήδη έχει προγραμματίσει τά «Πολύπλανο» σημειώνουμε: Τήν ποιητική Συλλογή τού Ν. Καρούζου «Ό ξήλος τού μή σχετικού με

παροράματα» (29/2/80), τήν ατομική έκθεση ζωγραφικής τού Μ. Θεοφύλακτόπουλου (1/3/80), τήν πρώτη ατομική έκθεση τής Α. Μελετάκου, (21/3/80), τίσ τρεις Άπόψεις τής Έλληνικής Ζωγραφικής τών Μ. Θεοφύλακτόπουλου, Γ. Γαίτη, Γ. Μιγάδη (21/3/80), τήν παρουσίαση τού διδλίου «Τά Παράλληλα» γιά τό έργο τού Ν. Χατζηκυριάκου-Γκίκα τής Ντ. Ρογκάν (28/3/80), τήν έκθεση τού ναίφ καλλιτέχνη Γ. Θεοφίλη, τίσ προβολές Βίντεο (24/4/80).

Τό νέο «Πολύπλανο», πού λειτουργεί ακόμη και τίσ Κυριακές, προσφέρει αυτή τή στιγμή τή μοναδική ευκαιρία στους Έλληνες και τούς ξένους επισκέπτες νά άποκτήσουν μιά «γεύση ποιότητας» γύρω από τήν σύγχρονη ελληνική τέχνη σε διάφορους το-

μείς: ζωγραφική, γλυπτική, κεραμική, χαρακτική, κ.ά. Έτσι πέρα από τό περιεχόμενο αυτό καθ' έαυτό, περιεχόμενο πού πλουτίζεται και από τήν πολύ έντονη έκδοτική δραστηριότητα τού κέντρου και τή συμμετοχή του σε πολλές διεθνείς εκθέσεις με περίπτερα ύποδειγματικά όργανωμένα, ή προσφορά του άποκτά μιάν άλλη «διάσταση» από τό γεγονός ότι άποτελεί τό μοναδικό χώρο όπου κανείς μπορεί νά σχηματίσει μιά συγκεκριμένη εικόνα από τήν ελληνική καλλιτεχνική δραστηριότητα δίχως – τό κυριότερο – ή εικόνα αυτή νά είναι παραπλανητική. Μοναδικός γνώμονας και κριτήριο, εδώ, στέκουν ή άξία και ή ουσιαστική προσφορά τού καλλιτέχνη πέρα από μονομερείς κατευθύνσεις και ξενότροπες μιμήσεις. □

Έ Η τελευταία δουλειά τής Χρύσας Ρωμανού

του Άντρεά Π. Πολυκράτη

Έ Η ποιητική μιάς τέχνης μεταμορφώνεται, άργά, αλλά σε βάθος, κυρίως σε περιόδους επαναστατικές ή σε χρόνια έντονης άμφισβήτησης και κρίσης. Τά μεγάλα ιστορικά γεγονότα καθορίζουν, έμμεσα, αλλά ουσιαστικά (με τρόπο άλλωστε θετικό ή άρνητικό) τά καλλιτεχνικά κινήματα και τίσ μορφές. Τά εικαστικά κινήματα και οι σχολές πού δέσποζαν και πού μερικά από αυτά άπέτέλεσαν κίολας ένα είδος προοίμιου τού Μάη τού '68, ξεπεράστηκαν από τούς προβληματισμούς και τήν έρευνα πού τά ίδια προετοίμασαν σε διεθνές επίπεδο.

Έ Η άνίχνευση νέων τρόπων και μέσων (μιάς νέας κινητικότητας κι άνθεκτικότητας μέσα στόν περιβάλλοντα, διαθρωτικό κόσμο), κατάληξε, τίσ περισσότερες φορές, σε νέα άδιέξοδα. Έ Η δεκαετία τού '70 όδήγησε σε πολλά «άγωνα» ταξίδια πού δέν είχαν πάρα πέρα, τήν εικαστική έρευνα (και δε τίγουμε, εδώ, τό θέμα άν ή νέα «νέα figuration» ή τά διάφορα νέα «νέα μπαρόκ» άποτελούν ή όχι «νέες» όπισθοδρομίες).

Έ Η τελευταία εργασία τής Χρύσας Ρωμανού, μαρέτα γιά ένα βιβλίο πού εκτίθεται, μαζί με τά έργα άλλων 15 ζωγράφων στό Γαλλικό Ίνστιτούτο, είναι τό άποτέλεσμα αυτής τής πολλαπλής κρίσης, πού ξεπερνώντας τήν, ή ζωγράφος, τήν έγγράφει, συγχρόνως στό έργο της, μεταμορφωμένη, άκριβώς, σε εικαστικό διάστημα, συντριβή κι έκρηξη μέσα στόν δύσκολο άποκτημένο καινούριο αυτό χώρο.

Έ Ξί σελίδες ήμερολογίου – άλλ-

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

Εάν βέβαια διαβάζετε

ΓΡ ΠΑΛΑΜΑ 7 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Νίκος Γαζέπης: Μιά αυτοπαρουσίαση

«Ο άρχιτέκτονας Νίκος Γαζέπης εκθέτει στη Νέα Ίωνία μιά σειρά από ζωγραφικά έργα του. Η έκθεση αυτή είναι η πρώτη του άτομική με σχέδια και χρώματα μιάς είκοσπενταετίας, γίνεται στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Νέας Ίωνίας (Μεσολλογγίου 48) και θα διαρκέσει ως τις 29 Φεβρουαρίου. Γεμάτη ανθρωπιά και ευαισθησία, η δουλειά του Νίκου Γαζέπη εμπνέει σάν ένα σύνολο αισθαντικής όρασης που ανεβάζει στον άφρο τή μνήμη και της ξαθαδίνει ζωή. Μέ ανάλογη ματιά «εκ τής θέσεως του όρθίως», όπως λέει ο ίδιος, γράφει γι' αυτή τή μνήμη του απ' τά παιδικά του στη Νέα Ίωνία, κάτι σά διογραφικό:

«Απ' ότι έχουν πεί κάτι φίλοι κι απ' ότι θυμάμαι και γώ λιγάκι απ' τά παιδικά μας χρόνια, στη Νέα Ίωνία, τότε συμβήκανε όρισμένα πράγματα.

1. Ένας Νεοϊώνιτης έφηδος ρώτησε αν ή Φιλική Έταιρεία ήταν μέ μας μεριά ή μέ τούς Τούρκους μεριά.

2. Για ένα ράπισμα που έπεσε από φαντάρο πριν από χίλια εννιακόσια τόσα περίπου χρόνια, παραμονές σταύρωσης, γύρισε αυτός και του έιπε σέ τέλεια νεοελληνικά: «καλά, γιατί θα-ράς;»

3. Ο διαφανής πατέρας του πιό πάνω (όνόματα δέν λέμε), μέσα από κάτι σύννεφα που καθότανε, χειμώνα καιρό, έκλεβε για μάς τά χρώματα του κόσμου μέσα από τά τζάμια του άπογευματινού κατηχητικού.

4. Λίγο μετά ένας μαντραχάλος έμπαινε τροχάδην - τά πόδια στον ώμο - απ' τήν Έλευθερού-πολη στη Μικράς Άσίας, σό

σταθμό - τόν είδα - πολύ πριν μπει ο Ηλεκτρικός, φωνάζοντας έξαλλος τόν καλύτερο τραμπούκο τής περιοχής, νά τόν ακούσει από τήν άλλη άκρη στήν Ήρακλείου, κοντά στο παλιό «Μύριαμ», ότι τρέξε, γιατί ξέρεϊς σκοτώνουνε τόν τάδε μας, ενώ εκείνη τή στιγμή αυτός ο τάδες, πίσω από τό σταθμό, σήκωσε τό ποδάρι του και πυροδόλησε ευθεία, μέσα στο στόμα τής μέρας, που έτσι κι άλλως έσθυνε. Έτσι άγιασε ο Παναγιωτίδης, τό παιδί.

Τό άλλο άπόγευμα εκεί στόν τόπο που έμεινε, είδα περαστικό δόλοκληρο τό πρόσωπό μου μέσα στο σκοριασμένο βυονί καθρέφτη που έκανε λιμουλά, τό αίμα του, σέ μιά λακούβα (έκείνα τά χρόνια ή Νέα Ίωνία είχε πολλές) δίπλα σ' ένα φρεάτιο όμβρίων γωνία Κυδωνίων και Άγιου Γεωργίου. Ήρθανε και καθρεφτιστήκανε όλοι οι ήρωες τής γειτονιάς μου, οι όγτζήδες τής «Άφροδίτης» και του

«Παράδεισου», οι καφετζήδες και οι μικροπωλητές, οι ταυοκπηδες, οι όργανοπαίχτες κι όλοι οι μισότρελοι τής Νέας Ίωνίας. Τά παλικάρια τών παιδικών μου χρόνων, ο Πλάτσας, ο Σώζος, ο Άκαλής, ο Τομτόνης, ο Μπελάης, ένα σωρό άλλοι και που νά θρίσκονται τώρα!

Έχουν περάσει όμως χρόνια και χιλιάδες μηχανάκια από τότε, τρέχοντας μέσ' στις συνοικίες και πολυς κόσμος γήγχε στά παράθυρα ξεμαλιασμένους, θρίζοντας άσχημα.

Βγαίνω κι εγώ τώρα από τή μπροστινή πόρτα, ζητώντας τό δικίο μου και συγγνώμη μαζί, γι' αυτά που είδα κι έπαθα. Καθώς λοιπόν, έτσι που, ένα όνειράκι πιά νά άναστήσεις μιά ζωή κι αυτό συνέχεια χάνεται, όλες αυτές οι μισοφαντασίες κι οι μισοψευτιές που βλέπετε εδώ γύρω είναι ή μόνη δική μου άλήθεια γι' αυτά που έχουν περάσει. Άκόμα, είναι λιγάκι φάντασμα και λιγάκι μνημόσυνο για τούς ζωντανούς που χαθήκανε και τούς νεκρούς που ζούνε ακόμα.

Για όλους τούς μάρτυρες τής παιδικής μου ήλικίας, τούς φτεροκόπους και τούς ήρωες τής καμένης μου γειτονιάς, σ' αυτή τήν ερωτική, άντηρωική και προπολεμική έποχή, εκ τής θέσεως του όρθίως, δίνω ρέστα.

Όμοιότητες που μπορεί νά υπάρχουν μέ πρόσωπα, νεκρές φύσεις, καταστάσεις και διάφορα πράγματα, είναι όλως διόλου συμπτωματικές...».

ληλογραφίας μέ τή φίλη της δημοσιογράφο Έλένη Βαροπούλου (2,3,4,5,6 και 7 Οκτωβρίου 1979) άποτελούν τό κύριο μέρος του διδίου. Ο βαθύς όρίζοντας τών πέντε (2,4,5,6 και 7 Οκτωβρίου) σημαδεύεται, σό πιό άπομακρυσμένο του επίπεδο, ή τή «Ωροσκόπιο του Ντύρερ»: ή καθημερινή κοσμική τριβή συμπυκνωμένη στήν ύψηστα συμβολική αυτή γραβούρα. Τά άποσπάσματα από τό ήμερολόγιο - άλληλογραφία τής ζωγράφου δίνουν διαστάσεις στόν ενδιάμεσο χώρο. Μάς ενδιαφέρουν, κυρίως, σάν γραφισμός, αλλά, και σάν καταγραφή μιάς καθημερινής, τετριμμένης, κοινής πραγματικότητας, όπως τή βιώνει, τή λογοκρίνει ή τήν αφήνει νά «ξεσπάσει» βίαιη κι έλεύθερη ή αισθαντικότητα τής γυναίκας ζωγράφου. Ο φιλικός διάλογος τών δύο, μέ τόν αυθορμητισμό του, μέ όσα λέγονται ή όσα ύπονοούνται, δίνει σό έργο μιά «αίσθηματική» διάσταση. Όρισμένες φράσεις του, όστόσο, άνεξαερτοποιούνται από τό καθημερινό τους περιβάλλον,

άποκοτύν ένα δικό τους βάρος. Άναφέρονται σ' ένα από τά κεντρικά γεγονότα τής ζωής και του διδίου: τόν τραγικό χαμό του φίλου Νίκου Πουλαντζά. Η σελίδα 3 Οκτωβρίου του ήμερολογίου δέν έχει χρόνο - βάθος (είναι ή μόνη που τής λείπει τό «Ωροσκόπιο του Ντύρερ»). Έχει ύψος. Δέν έχει λόγια. Η βαθιά όδύνη δέ μιλιέται. Η άβυσσος γράφεται μόνο μέ τήν άπουσία, τή σιωπή, μ' ένα πηχτό, πνιχτό χρώμα, πάνω από τά ύψη του πύργου του Άϊφελ, σάν μιά τεράστια, χαώδης παύλα. «Πόσες δεδαϊότητες μάς πέταξε από τό παράθυρο;».

Η σελίδα αυτή του διδίου, μέ τό άδειο και τή λευκότητά της, θά διατηρηθεί στή «μνήμη» όλων τών άλλων. Θά μετατραπεί σέ μιά υπόκωφη συντριβή, σέ μιά όργανισμένη έκρηξη, σέ στροβίλο που παρασέρνει κι άλλες μνήμες, θά αφηθεί πίσω της άνταρσιασμένα, φανταστικά τοπία. Μιά διαδικασία ανάλογη μέ εκείνη του φροΐδικου «έργου του όνείρου» (όπως σημειωνόταν και στήν είσαγωγή

του προηγούμενου διδίου τής Χρύσας Ρωμανού πάνω σό τοίχημα τής Μαντώς Άραβαντινού) θά διαλέξει ξένους πίνακες, όρίτες, στιγμές, χρώματα, θά έπέμβει πάνω τους, θά τούς κομματιάσει, θ' άποσπάσει μιά λεπτομέρεια, μιά κίνηση ή χειρονομία, ένα φωτισμό, μιά άτμόσφαιρα. Πολλά στοιχεία έπεξεργασμένα μ' αυτόν τόν τρόπο, θά συνταριαστούν, άρμονικά, ή άντινομικά μέ άλλες στιγμές, ενώ σό πεδίο αυτής τής συνάντησης, ή ζωγράφος θά προσπαθει νά έγγραφει μέσα στόν άποσπασματικό κόσμο, έναν άλλο φευγαέο κι άνυπότακτο χρόνο.

Δέ νομίζουμε ότι υπάρχει μιά και μοναδική, τελική ή συνθετική αίσθηση που δίνουν έργασίες σάν αυτή τής Χρύσας Ρωμανού. Μιά δυναμική εξέλισσεται, διασχίζει κι ένοποιεί σύμβολα και σήματα. Μιά νεοαποκτημένη έλευθερία άποφραίνει τις παγίδες και τά έμπόδια που βάζει γύρω της ο κόσμος και ή ιστορία «φυλακίζεται» προσωρινά από τό έξόφυλλο και τό όπισθόφυλλο.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

Έκδόσεις ΝΕΦΕΛΗ
Σόλωνος 94 - Άθήνα 144

Τηλ. 360.77.44

Ήλιος Πετρόπουλος
έγχειρίδιον
του Καλού Κλέφτη

Φραγκίσκη Αμπασζοπούλου

...δεν ανθισαν μασαίωξε
ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΥΠΕΡΡΕΑΛΙΣΜΟΥ

ΝΕΦΕΛΗ

κυκλοφόρησε
ΜΑΦΑΛΝΤΑ
νεφέλη • 3607744

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ
Θανάση Παπακωνσταντίνου
Δημητρίου Γούναρη 24
Τηλ. 235184
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Κεντρική διάθεση βιβλίων
και περιοδικών γιά τις
έπαρχίες Β. Ελλάδας.

«Χίλια χρόνια τζάζ»

του Γιώργου Λεωτσάκου

«Αν οι ως τὰ σήμερα ἐκδηλώσεις τῆς «Ἐκφρασης '79» καὶ ἤδη «Ἐκφρασης '80» ἀποδείχνουν κάτι, αὐτὸ εἶναι μιὰ ἀπλή ἀλήθεια πού ἐπὶ δεκαετίες ολόκληρες φαίνεται νὰ ἀγνοοῦν τόσο ὁ ὑπεύθυνος γιὰ τὸ Φεστιβάλ Ἀθηνῶν καὶ τὶς καλλιτεχνικὲς ἐκδηλώσεις τοῦ Λυκαβηττοῦ Ἑλληνικός Ὄργανισμός Τουρισμοῦ, ὅσο καὶ τὰ «Δημήτρια» Θεσσαλονίκης – τὰ τελευταῖα σὲ μικρότερο βαθμὸ ἴσως: ὅτι ἓνα κοινὸ διψασμένο γιὰ «κουλτούρα», ὅπως ἐν μέρει εἶναι καὶ ὅπως πολὺ περισσότερο μπορεῖ νὰ γίνῃ τὸ ἐλληνικὸ, δὲ χρειάζεται τόσο τὰ καμπανιστὰ δνόματα πού τὸ στέλνουν νὰ ταλαιπωρηθεῖ, πατεῖς-με-πατῶς σε, στὰ ταμεία τῆς Στοᾶς Σπυρομήλιου καὶ ὅτι σ' ὅλο τὸν κόσμο ὑπάρχουν ἀπειράριθμα πολὺ ὑψηλοῦ ἐπιπέδου συγκροτήματα (εἰδικευμένα σὲ κάθε λογῆς μουσικῆ), μικρότερης διαφημιστικῆς ἐπιφάνειας πού μποροῦν νὰ ἱκανοποιήσουν τὶς ἀνάγκες καὶ τὴ δίψα του γιὰ καλλιτεχνικὴ παιδεία καὶ ἐνημέρωση ἴσως καλλίτερα καὶ ἀποτελεσματικότερα ἀπὸ τὶς διάφορες «θεντέτες». Γιὰ τὴ μετάκλησή τους ἀρκεῖ, στοὺς ὁποίους φεστιβαλικούς μας ὁργανισμούς, νὰ ἔχουν κάποιο λόγο ὄχι διάφοροι ντιλετάντες ἢ γραφειοκράτες, ἀλλ' ἄνθρωποι μὲ βαθύτερη καλλιτεχνικὴ παιδεία πού νὰ παρακολουθοῦν ἀδιάλειπτα μὲ ζωντανὸ ἐνδιαφέρον τὴν παγκόσμια μουσικὴ ἐπικαιρότητα.

Τίποτε δὲν ἀποδείχνει καὶ δὲν ἐνισχύει περισσότερο τὴν παραπάνω ἀποψη ἀπὸ ἓνα συγκροτήματα ὅπως τὸ «1000 χρόνια τζάζ», πού ἐμφανίστηκε πρόσφατα στὴν «Ἐκφραση '80». Ἔχουν νὰ ποῦν ὅτι ἡ ὀνομασία του ὀφείλεται στὸ ὅτι ὁ ἀριθμὸς 1000 ἀντιπροσωπεύει τὸ... ἄθροισμα τῶν ἡλικιῶν τῶν ἑντεκα προσώπων πού εἶδαμε καὶ ἀκούσαμε. Ἄν ὅμως συμβαίνει κάτι τέτοιο θὰ πρέπει μᾶλλον τὸ

συγκροτῆμα νὰ περιλαμβάνει καὶ ἄλλα μέλη πού δὲν τὸ ἀκολούθησαν στὸ ταξίδι του. Διότι ἂν διαιρέσουμε τὸ 1000 διὰ τοῦ 11, γιὰ νὰ βροῦμε τὸ μέσον ὄρο τῆς ἡλικίας τῶν συμπαθέστατων καλλιτεχνῶν, βρισκόμε σὴν πηλίκον τὸν ἀριθμὸ 90, ἀκολουθοῦμε ἀπὸ ἓνα μακροσκελέστατο δεκαδικό.

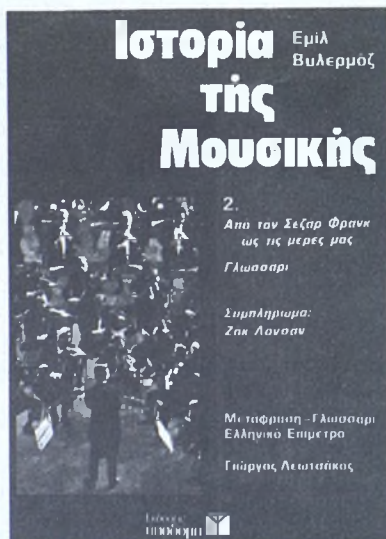
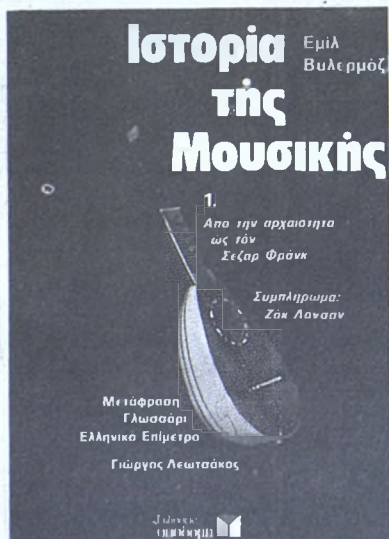
Ὅπως καὶ νὰ ἔχουν τὰ πράγματα, ἂν ἐξαίρεσουμε τὸν ντραμίστα Μπάρυ Μάρτιν καὶ τὴν

τραγουδίστρια Κάρολ Κάς, χαριτωμένο καὶ προκλητικὸ «ἀγοροκόριτσο» στὸ στυλ τῆς δεκαετίας τοῦ '20, μὲ κάμποσα γράδα ἐπιθετικότητας, τὰ «1000 χρόνια τζάζ» ἀποτελοῦνται ἀπὸ Μαύρους παλαίμαχους. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρομε ὅτι ὁ συμπαθέστατος τρομπετίστας Ἄντριου Μπλάκνεϋ (ὁ ὁποῖος καὶ τραγούδησε ὠραϊότατα σ' ἓνα ὕφος πού θυμίζει κάπως Ἄρμστρογγ) εἶναι γεννημένος τὸ 1895 ἢ τὸ 1897 (85 ἢ 83 ἐτῶν!) ὁ σαξοφωνίστας καὶ κλαρινετίστας Φλόυντ Τέρνχαμ τὸ 1909, ὁ τρομπονίστας Κλάντν Μπέρνχαρντ τὸ 1905, ἐνῶ ὁ πιανίστας Ἄλτον Πέρνελ φαίνονται καὶ ἐκεῖνος κάποιος ἡλικίας. «Νέος» (ὀτιδήποτε καὶ ἂν σημαίνει αὐτό...) φαίνονται μόνον ὁ κοντραμπασίστας Ἀδόλφος Μόρις.

Οἱ παραπάνω ἔξι μουσικοὶ ἀποτελοῦσαν τὴν μιὰ ἀπὸ τὶς δύο συστατώσεις τῶν «1000 χρόνων τζάζ», τὸ ὄργανικὸ σύνολο «The Legends» πού, μεταξύ ἄλλων πλαισιῶνε καὶ ἓνα ἐντυπωσιακὸτατο κουαρτέτο ἀπὸ μιᾶς κάποιος ἡλικίας κλακετίστες, τοὺς «Hoofers» (ἀγγλικά hoof = ὄπλη). Ἡ μουσικὴ πού ἀκούσαμε ἦταν σὲ γνήσιο ὕφος Νέας Ὀρλεάνης. Καί, φυσικά, παρουσίαζε πρόσθετο ἐνδιαφέρον τὸ ὅτι τὴν ἐκτελοῦσαν ἄνθρωποι πού, κατὰ τεκμήριο, οἱ περισσότεροι θὰ πρέπει νὰ τὴν εἶχαν ζήσει κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο, δταν βρισκόταν στὶς δόξες τῆς. Ὁμαδικὸ παίξιμο ἀξιοθαύμαστης σύμπνοιας, ζωντανίας, σφρίγους καὶ φινέτσας. Ἄν τὸ ἀκούγαμε ἀπὸ μαγνητοταινία δὲν θὰ ὑποψιάζομαστε τὴν ἡλικία τῶν ἐκτελεστῶν. Ἐλάχιστες τονικὰ μετατοπισμένες νότες τῆς τρομπέτας,

καθὼς καὶ τὸ ὅτι, μαζί μὲ τὸ τρομπόνι, φαίνονται νὰ ἀποφεύγει τὰ ἱλιγγιώδη δεξιοτεχνικὰ περάσματα, μόλις πού θὰ ἀποτελοῦσαν... ληξιαρχικὴ νύξη: θαρρὸς πῶς ἢ κ. Ἄννα Ἀσλάν θὰ μπορούσε νὰ διδαχτεῖ πολλὰ ἀπὸ ἓνα τέτοιο συγκροτῆμα: Ἴδιαίτερη ἐντύπωση ὅμως μοῦ ἔκανε ὁ σαξοφωνίστας καὶ κλαρινετίστας Φλόυντ Τέρνχαμ: καὶ στὰ δύο ὄργανα κινήθηκε σὲ μιὰ εὐρύτατη τεσσιστούρα, ὀργανῶνοντας σὲ ἀξιοθαύμαστα «κίαρο-σκουῖρι» τὶς φουσιολογικὲς ἡχοχρωματικὲς ἀντιθέσεις ἀνάμεσα στὶς διάφορες περιοχὲς τοῦ σαξοφώνου-τενόρος καὶ τοῦ κλαρινέτου: παράδειγμα τὸ μπουγκι-γούγκι Caledonia, τὸ συνταραχτικὸ τραγούδι Stormy weather (= θύελλα), πού τραγουδήθηκε ἐκφραστικότερα ἀπὸ τὴν Κάρολ Κάς, καθὼς καὶ τὸ τραγούδι «Ὡ, πόσο μοῦ λείπεις ἀπόψε». Τί ἄλλο νὰ ποῦμε, πέρα ἀπὸ τὸ ὅτι οἱ Legends πού, ὅπως λέει καὶ τὸ ὄνομά τους, πραγματικὰ διακωμίζουν τὸ θρόλο μᾶς ἐποχῆς, μαζί μὰ τοὺς ἀκαταμάχητους Hoofers, τοὺς κλακετίστες, δὲ στάθηκαν μόνον ἀφορμὴ γιὰ μιὰ σειρά ἀπὸ διδάγματα καὶ πνευματικὴ ἐμπειρία ἀλλὰ, κυρίως, ἓνα ψυχικὸ λουτρό. (Θέατρο «Ἀλλίκης», 1.2.1980).

Ἐμίλ Βυλερμόζ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Μετάφραση-Προσθήκες -σχόλια:

Γιώργος Λεωτσάκος

Στὸ 2ο τόμο πού κυκλοφόρησε

• Ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 19ου αἰῶνα ὡς τὰ μουσικὰ ρεύματα τῆς δεκαετίας τοῦ 1970.

• Γλωσσάρι μουσικῶν ὀρων μὲ 270 λήμματα, γραμμῆνο ἀπὸ τὸ Γ. Λεωτσάκο

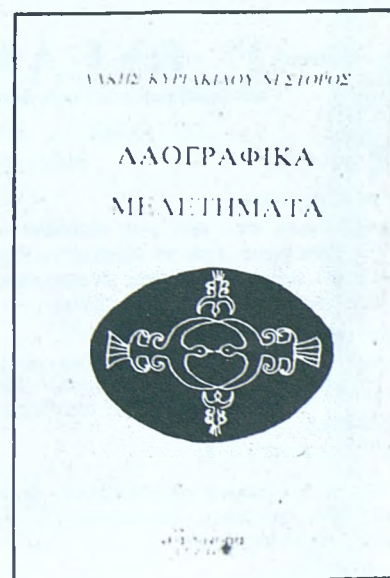
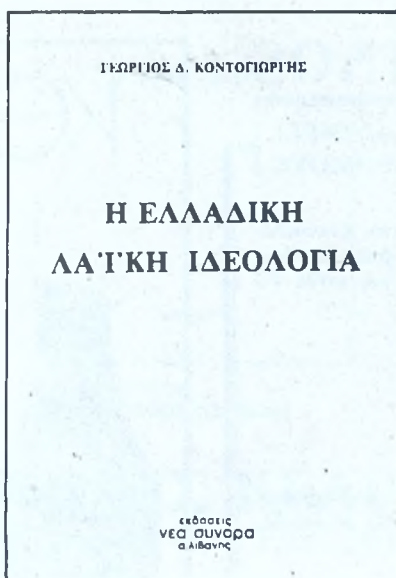
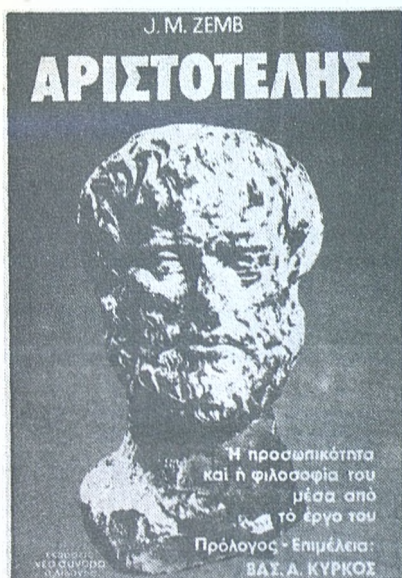
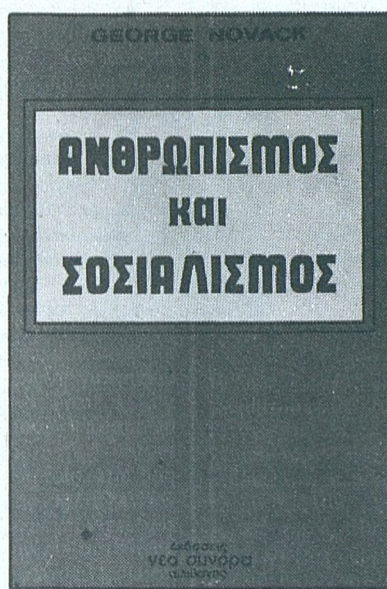
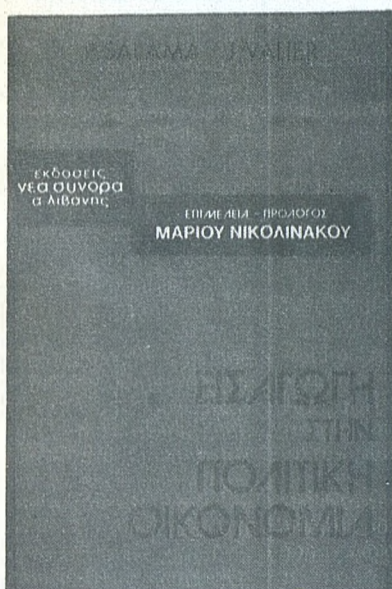
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΥΠΟΔΟΜΗ – 3ης Σεπτεμβρίου 22 – τηλ. 5234790

ΑΝΤ.ΛΙΒΑΝΗΣ & ΣΙΑ "ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ,"

ΣΟΛΩΝΟΣ 94, τηλ.: 36 10 589

**ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΑΥΤΟΝ ΠΟΥ ΘΕΛΕΙ
ΝΑ ΜΑΘΕΙ, ΝΑ ΣΚΕΦΤΕΤΑΙ ΚΑΙ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ
ΣΤΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΤΟΝ ΑΦΟΡΟΥΝ**

Μιά επιλογή από έκλεκτά καί χρήσιμα βιβλία

Κινηματογραφικό φεστιβάλ για τὰ δικαιώματα του ανθρώπου

της Λουκίας Ρικάκη

Τό 1968 ό Ρενέ Κασάν πήρε τό Νόμπελ Ειρήνης. Τό 1969 διέθεσε τό μεγαλύτερο μέρος του θραβείου και ίδρυσε τό Διεθνές Ίνστιτούτο για τὰ δικαιώματα του ανθρώπου στο Στρασβούργο μέ στόχο: «νά προωθήσει, μέ κάθε άνεξαρτησία, τήν προστασία και τήν εξέλιξη των βασικών δικαιωμάτων του ανθρώπου - ό σεβασμός αυτών των δικαιωμάτων είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τή διατήρηση της ειρήνης».

Πολλαπλές είναι οι δραστηριότητες του Ίνστιτούτου στον τομέα της εκπαίδευσης, της έρευνας, των εκδόσεων κλπ. 'Ανάμεσα σ' αυτές και μέ τό χαρακτηρισμό «επίδραση στην κοινή γνώμη» οργανώνεται κάθε χρόνο - από τό 1971 - ένα φεστιβάλ κινηματογράφου για τὰ δικαιώματα του ανθρώπου. 'Ο στόχος αυτής της ειδικής εκδήλωσης είναι ή συμμετοχή και επικοινωνία του κοινού έτσι ώστε τὰ «δικαιώματα του ανθρώπου» νά μήν αποτελούν θέμα των ειδικών και μόνο.

Βέβαια σ' αυτό τό σημείο θά έπρεπε νά αναρωτηθούμε πόσο τελικά δέν αποτελούν θέμα συζήτησης μιας μειονότητας και τί δυνατότητες παρέμβασης ενέχει αυτή ή εκδήλωση.

Παρ' ότι οι προβολές γίνονται σε αίθουσες της πόλης του Στρασβούργου, παρέχοντας τή δυνατότητα συμμετοχής σ' ένα σημαντικό αριθμό θεατών, θά είχαμε μια επιφύλαξη για τή διεθνή σημασία που μπορεί νά έχει ή εκδήλωση. Παίρνουμε όμως υπόψη ότι είμαστε μόνο στον δγδοο χρόνο διοργάνωσης του Φεστιβάλ και παρέχουμε πληροφορίες για τή φετινή παρουσία και τήν προέλευση του· περισσότερο σαν έρεθισμα για προβληματισμό παρά σαν έγκυκλοπαιδική γνώση.

Τό διεθνές φεστιβάλ κινηματο-

γράφου για τὰ δικαιώματα του ανθρώπου καθιερώθηκε σαν θεσμός τό 1971 και από τότε έχει καλύψει τὰ εξής θέματα: Ρατσισμός, έλευθερία του τύπου, έλευθερία της έκφρασης, έλευθερία διακίνησης, Έλευθερία της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας, τό δικαίωμα στην εργασία, τό δικαίωμα στην εκπαίδευση, τὰ δικαιώματα του παιδιού. Τό τελευταίο αποτέλεσε τό θέμα της φετινής εκδήλωσης.

Τό θεωρητικό υπόβαθρο της εκδήλωσης αποτέλεσε τό άρθρο της Δήλωσης των δικαιωμάτων του παιδιού:

«Τὰ δικαιώματα αυτά πρέπει ν' αναγνωρίζονται σε όλα τὰ παιδιά χωρίς διάκριση ή διαφοροποίηση μέ βάση τή φυλή, τή χρώμα, τό σέξ, τή γλώσσα, τή

θρησκεία, τις πολιτικές ή άλλες απόψεις, τήν εθνική ή κοινωνική καταγωγή, τόν πλούτο ή όποιαδήποτε άλλη κατάσταση ή όποια άφορά τό ίδιο τό παιδί ή τήν οικογένειά του. Δώδεκα χώρες παρουσίασαν συνολικά δεκαοχτώ ταινίες οι όποιες όμως δέν ανήκαν απαραίτητα στην παραγωγή των τελευταίων χρόνων.

'Από τις κλασικές ταινίες είδαμε:

«Τό Χαμίμι», Τσάρλι Τσάπλιν (1921).

«Τὰ απαγορευμένα παιχνίδια», Ρενέ Κλεμάν (1952).

«Λός Όλδινάντος», Λουί Μπονιουέλ (1950).

«Ένα παιδί περιμένει», Τζών Κασσαβέτης (1962).

'Από τις πιο πρόσφατες ταινίες σημειώνουμε τρεις οι όποιες παρουσίασαν σχετικά ενδιαφέροντα στοιχεία θεματολογίας και επεξεργασίας.

«Η όργή» του Εϋγένιου Άνγκλάντα, Ίσπανία 1978.

Ξεκινώντας από τήν αφήγηση της ζωής ενός παιδιού ή ταινία παρακολουθεί παράλληλα τήν εξέλιξη της πολιτικής και κοινωνικής ζωής στην Ίσπανία μέ αναφορές στον έμφύλιο και τή μεταπολεμική περίοδο μέχρι τό '50. Κάτω από τό ίδιο περίγραμμα παρακολουθούμε τήν κατάσταση στην εκπαίδευση και τή θρησκευτική ζωή. Η ζωή και τὰ προβλήματα του παιδιού, αλλά και τό ίδιο τό παιδί αντιμετωπίζονται πολύ πιο σφαιρικά μέσα σ' αυτό τό γενικότερο κοινωνικό πλαίσιο, παράγοντας ό όποιος σε σύγκριση μέ άλλες ταινίες έχει ιδιαίτερη σημασία γιατί ξεφεύγει από

τή σχετικά καθιερωμένη μονόπλευρη αντιμετώπιση του παιδιού ως έξωκοινωνικού παράγοντα.

«Ίράκεμα» του Γιόργκε Μποντάνζκι, Βραζιλία 1977.

Μιά άρκετά ευαίσθητη προσέγγιση στις αιτίες της παρακμής των παιδιών στα κοινωνικά σύνολα.

Η Ίράκεμα είναι 14 χρόνων όταν αφήνει τούς γονείς της και επιχειρεί νά ξερευνήσει τή χώρα. Τή βοηθά ένας οδηγός φορητών. Σύντομα όμως διώνει μια σειρά εμπειρίες στα πλαίσια ενός υπόκοσμου ό όποιος της προσφέρει τήν πορνεία ως επαγγελματική δυνατότητα. Σ' αυτά τὰ πλαίσια δέν έχει περιθώρια επιλογής, αλλά ένταξης.

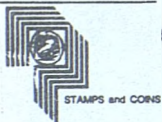
«Εφιάλτες» του Βούτσεκ Μαρχζέφσκι, Πολωνία 1978.

Οί ενήλικες έφηβοι. Τὰ παιδιά που έχοντας νά αντιμετωπίσουν τὰ προβλήματα των μεγάλων δέν προλαβαίνουν νά ζήσουν τήν παιδική ηλικία. Έτσι, καταπιέζοντας ένστικτα και διαθέσεις υιοθετούν μια συμπεριφορά άρκετά αποξενωτική, καμιά φορά δολοφονική, αλλά συχνότερα δύσκολη.

Μετά από μια εβδομάδα έκλεισε ή αυλαία του φεστιβάλ για τὰ δικαιώματα του παιδιού, χωρίς όμως νά κλείσει τό πρόβλημα. Καί επιχειρώντας κάποιο συμπέρασμα θά έπρεπε ίσως πάλι νά άμφισβητήσουμε τόν αποτελεσματικό ρόλο της εκδήλωσης ή νά προβληματιστούμε πάνω στις πιθανές διαστάσεις που θά έκαναν έφικτή μια τέτοια αποτελεσματικότητα.

P. PYLARINOS

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΠΟΥ ΑΝΟΙΓΕΙ
ΝΕΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΕΝΑΡΗ,

μεταφερόμαστε στο νέο μας κατάστημα, στη Σοφοκλέους 7-9 (άπέναντι από τό Χρηματιστήριο) όπου θά λειτουργεί και μεγάλη αίθουσα δημοπρασιών για κάθε είδους συλλεκτικά αντικείμενα, όπως :

ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ - ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

ΠΙΝΑΚΕΣ

ΡΟΛΟΓΙΑ

ΠΟΡΣΕΛΑΝΕΣ κ. ά.

Έπίσης, ή αίθουσα προσφέρεται σε κάθε ενδιαφερόμενο για εκθέσεις, δημοπρασίες, γενικές συνελεύσεις, διαλέξεις κ.λπ.

● ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΤΑΙ,

ότι ή άνωτέρω αίθουσα είναι 250 τετρ. μέτρων, κλιματιζόμενη, και κατασκευάστηκε ειδικά για τούς άναφερόμενους λόγους.

ΚΕΡΑΜΙΚΑ

ΣΤΑΧΥ

Ξάνθου 7 Κολωνάκι

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Δημητρίου Γούναρη 30 Θεσσαλονίκη

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ:

Φανερωμένης 48 Χολαργός,
Τηλ. 652 1725

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΜΗΝΑ

ΣΜΑΡΑΓΔΑ Δ. ΜΟΣΤΡΑΤΟΥ
ΚΑΡΓΚΕΖΕ

ΚΕΔΡΟΣ

ΣΜΑΡΑΓΔΑ Δ. ΜΟΣΤΡΑΤΟΥ
ΚΑΡΓΚΕΖΕ (τό Έλληνικό χωριό
τῆς Κορσικής)

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
1940 - 1944

Κείμενα και μαρτυρίες Γάλλων
πού συγκέντρωσε και παρουσιάζει
ὁ ROGER MILLIEUX

ΚΕΔΡΟΣ 1980

Κείμενα και μαρτυρίες Γάλλων
πού συγκέντρωσε και παρουσιάζει
ὁ ROGER MILLIEUX

ΗΛΙΑ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΡΕΜΠΕΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ
(εικονογράφηση Άλκεου Φασιανού)

ΜΑΡΩ ΔΟΥΚΑ

4^η ἄρχαία σκουριά

Μυθιστορία

ΚΕΔΡΟΣ

ΜΑΡῶ ΔΟΥΚΑ
«Η ΑΡΧΑΙΑ ΣΚΟΥΡΙΑ» (Μυθ.)

ΣΠΥΡΟΣ ΠΛΑΣΚΟΒΙΤΗΣ

ἡ πόλη

ΚΕΔΡΟΣ

ΣΠΥΡΟΣ ΠΛΑΣΚΟΒΙΤΗΣ
Η ΠΟΛΗ

ΜΗΤΣΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΥΧΤΕΣ
ΚΑΙ
ΑΥΓΕΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΡΙΤΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΚΕΔΡΟΣ 1979

ΜΗΤΣΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΝΥΧΤΕΣ ΚΑΙ ΑΥΓΕΣ (Μυθ. 2 τόμοι)

ΤΑΤΙΑΝΑ ΓΚΡΙΤΣΗ - ΜΙΛΛΙΕΞ
ΚΑΙ ΙΔΟΥ ΙΠΠΟΣ ΧΛΩΡΟΣ (Β' ἔκδοση)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ

ΓΡΑΦΗ ΤΥΦΛΟΥ

ΚΕΔΡΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ
ΓΡΑΦΗ ΤΥΦΛΟΥ (ποιήματα)

ΠΑΝΟΣ Κ. ΘΑΣΙΤΗΣ

7 ΔΟΚΙΜΙΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ

Ἐπιλογή

ΚΕΔΡΟΣ 1979

ΠΑΝΟΣ Κ. ΘΑΣΙΤΗΣ
7. ΔΟΚΙΜΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ
Πανεπιστημίου 44 - Τηλ: 3615.783

ΜΠΕΤΤΥ

Έκδ: «Έξάντας», Αθήνα 1979

«Μιά κοινωνία ισοροπείται με την πορνεία, γιατί η πόρνη λόγω επαγγέλματος είναι ρεαλίστρια. Πληρώνεται άλλωστε, κι όταν πληρώνεται δεν κάνει διακρίσεις. Προφυλάσσουμε την κοινωνία από τους διασμούς και τα σεξουαλικά έγκλήματα που θά γίνονταν αν αυτοί οι κύριοι δεν έβρισκαν πλήρη ικανοποίηση μαζί μας. Η πόρνη είναι πρόσωπο ιερό».

Τό άποσπασμα αυτό από τό βιβλίο της τραβεστί Περικλή Βακαλίδη «Μπέττυ» πολύ χαρακτηριστικά δίνει τό είδος της «ιδεολογίας» πού διατρέχει τό κείμενο ενός βιβλίου πού έχει όλα τά στοιχεία γιά νά άναδειχτεί σέ έμπορικό μπέστ-σέλερ.

Άνάκατα ριγμένες οι έξομολογητικές μαρτυρίες, τό κουτσομπολιό και οι εϋφρεις παρατηρήσεις γιά τήν κοινωνία και τήν Ισορροπία της - δάναει συζητήσεων πού κυκλοφορούν «στές καθημερινές συνάψεις κι όμιλίες» - «Όλα αυτά μαζί δεν είναι κάτι περισσότερο από μία έμπορική συνταγή ή τήν προσπάθεια γιά μία άτομική δικαίωση.

ΓΙΑΝΝΟΥ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Διανομή του εισοδήματος και συσσώρευση του κεφαλαίου
Η Έλληνική Έκδομηχανία:
1958-1973

Έκδόσεις: ΠΑΠΑΖΗΣΗ
Αθήνα 1979

Κεντρικός στόχος του βιβλίου είναι νά αναλύσει τή διαδικασία της μεταπολεμικής εκδομηχανίσης στην Ελλάδα.

Τό βιβλίο είναι ή ελληνική μετάφραση της λαμπρής διδακτορικής διατριβής του συγγραφέα και χωρίζεται σέ τρία μέρη.

Τό πρώτο μέρος παρουσιάζει τά στατιστικά στοιχεία πάνω στην έπίδοση της ελληνικής οίκο-

νομίας και ειδικότερα της βιομηχανίας κατά τή διάρκεια της περιόδου 58-73 και συμπεραίνει ότι ό ρυθμός των βιομηχανικών επενδύσεων δεν συνάντησε περιορισμό από τήν πλευρά της προσφοράς πόρων (κεφάλαιο, εργασία, ξένο συνάλλαγμα) ενώ απέτυχε νά ικανοποιήσει έφικτό ρυθμό μεγέθυνσης, όπως προσδιορίζεται από τήν αύξηση της βιομηχανικής παραγωγικότητας και της προσφοράς εργασίας στον άστικό τομέα της οικονομίας.

Τό δεύτερο μέρος διατυπώνει τήν πρόταση ότι σέ οικονομίες με εργατικό πλεόνασμα ή μεγέθυνση της βιομηχανίας προσδιορίζεται από παράγοντες ζήτησης και όχι προσφοράς και προχωρεί στή θεωρητική επεξεργασία αυτής της υπόθεσης στά πλαίσια ενός μαθηματικού υποδείγματος οικονομικής μεγέθυνσης.

Τέλος, στό τρίτο μέρος γίνεται ό στατιστικός και οικονομετρικός έλεγχος της υπόθεσης σέ σχέση με τή συμπεριφορά του ελληνικού βιομηχανικού τομέα.

Είναι ίσως ή μοναδική προσπάθεια σφαιρικής, θεωρητικής, και εμπειρικής άναλυσης, του φαινομένου της ελληνικής εκδομηχανίσης και βασίζεται σέ εκτεταμένη έρευνα πάνω στό θέμα.

«Κίνημα Πληροφόρησης γιά τά Δικαιώματα του Στρατιώτη» (I.D.S.). «Τά Δικαιώματα των Στρατιωτών».

Έκδόσεις ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ
Αθήνα 1980

Η Όργάνωση «Πληροφόρησης γιά τά Δικαιώματα του Στρατιώτη» έξηγει και θεμελιώνει τά αίτήματα των στρατιωτών γιά καλύτερες συνθήκες ζωής στους στρατώνες, γιά τή δημοκρατικοποίηση του Στρατού, γιά τήν επέκταση όλων των Συνταγματικών δικαιωμάτων του πολίτη και στό

στρατιώτη, γιά τή συνδικαλιστική όργάνωση των στρατιωτών, γιά νά πάψει ό Στρατός νά έχει στόχο του τόν «έσωτερικό έχθρό». Άπαντά, ένα προς ένα, σ' όλα τά έπιχειρήματα των ύποστηρικτών της άεγκτης στρατιωτικής πειθαρχίας, της τυφλής ύπακοής, της διατήρησης των στεγανών στό Στρατό.

Περιγράφονται, ακόμα, οι διεκδικητικοί άγώνες των στρατιωτών, οι θετικές και άρνητικές αντιδράσεις πού συνάντησαν, ό τρόπος πού μεθόδευσαν τή δράση τους, οι μακροπρόθεσμες προοπτικές τους.

Επίσης, παρατίθενται οι άπόψεις εκπροσώπων του Συνδικάτου των Όλλανδών στρατιωτών πού λειτουργεί νόμιμα περισσότερο από δέκα χόνια, καθώς και οι άπόψεις των δύο μεγαλύτερων γαλλικών εργατικών συνδικαλιστικών Όργανώσεων της Άριστεράς (της C.G.T. και της CFDT) γιά τά συγκεκριμένα προβλήματα και τούς στόχους πού θέτει ό άγώνας των στρατιωτών γιά τή συνδικαλιστική τους όργάνωση και τόν εκδημοκρατισμό του Στρατού.

ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΛΙΣΣΟΥ

Μάρκετινγκ και άντιμάρκετινγκ
Έκδ: Gutenberg

Γραμμένο με δύναμη, άρτια στήν έκφραση, ριζοσπαστικό στή σύλληψη, τό βιβλίο του Κ. Μαλίσσου είναι μία πρωτότυπη συμβολή σ' ένα όλοτετα άνεξερεύνητο στήν Ελλάδα χώρο.

Ό συγγραφέας έχει μία βαθιά γνώση των μηχανισμών πού θέλει νά εκθέσει και είναι άρτια ενημερωμένος γιά τή διεθνή κριτική βιβλιογραφία πάνω στό θέμα του. Νά ένα βιβλίο με άξιολογή πολιτική σημασία πού θά έπρεπε νά διαβαστεί από όλους τούς σκεπτόμενους άνθρώπους πού στελεχώνουν τήν παραγωγή και όλους τούς κοινωνικούς έπιστήμονες.

ΕΛΕΝΗΣ ΛΑΔΙΑ

Άποσπασματική σχέση
δ'έκδοση
Έκδ: Η μικρή Έγνατία
Θεσσαλονίκη 1979

Τό βιβλίο αυτό ίχνηλατεί μία σχέση. Η άφηγητρια, πίσω από φαινομενικά άποκομμένα γεγονότα μιας σχέσης της με μιάν άλλη κοπέλα, προσπαθει ν' ανακαλύψει τό βαθύτερο γεγονός πού τή δημιούργησε, καταλήγοντας σ' ένα μακροσκελή διάλογο. Λειτουργεί ταυτόχρονα σά μελετητής και σά δημιουργός, προσπαθώντας με τά λίγα άποσπάσματα πού έχουν μείνει στά χέρια της, σάν ένα κάποιο χαμένο έργο, νά τό φτιάξει από τήν άρχή όλόκληρο, καταγράφοντας σιγά-σιγά τήν πορεία του.

ΚΩΣΤΑΣ ΣΟΥΚΑ

Ό έρωτας είναι άληθινός Θεός
Έκδ: Κέδρος, Αθήνα 1979

Στό νέο του μυθιστόρημα, ό γνωστός συγγραφέας της «Θάλασσας», μάς δίνει μία δραματική έρωτική ιστορία, πού έκτυλίσσεται στή Βαρκελώνη τήν έποχή της Έρασ έξέτασης, περιγράφοντας αυτήν άκριδώς τήν έποχή και τούς άνθρώπους της με μοναδική διεισδυτικότητα, ενώ οι ήρωές του, προεκτεινόμενοι, φτάνουν ως τήν έποχή μας.

ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ

Τό έγκλημα του Συλόεστρ Μπανάρ
Έκδ: Έπικαιρότητα, Αθήνα

Ό Άνατόλ Φράνς, τά πρώτα του βήματα στό χώρο της λογοτεχνίας, τά έκανε στήν ποίηση. Τό πραγματικό του όμως ταλέντο εκφράζεται μόλις στά 1881 με τό πρώτο του έργο πού τόν καθιέρωσε σάν τόν μεγάλο μάστορα του έρωτικού μυθιστορήματος. Αυτό είναι τό «Έγκλημα του Συλόεστρ Μπανάρ».

Έκδόσεις ● Κλήμη Μαστορίδη
Βιβλιοχαρτοπωλείο ● κύτταρο
άγ. Σοφίας 68, τηλ. 220034, Θεσσαλονίκη

Κυκλοφορούν:

- Lou Reed
- Ό μικρός πρίγκιπας
- Ό άγνωστος πολίτης
- Τά Ζούμπερα

Κεντρική διάθεση DOORS μόνιμη έκπτωση 15-50%

του ΑΤΡΕΟΝ
Η ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΝΕΟΛΑΙΑ ΚΑΙ ΤΟ
ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΜΑΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

- Πόσο προοδευτικές είναι οι προοδευτικές δυνάμεις στην Ελλάδα;
- Τί πρέπει νά κάνει ή νεολαία σήμερα;
- Τό βιβλίο πού εισχωρεί στά άδύτα κάθε είδους πολιτικού κατεστημένου

ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΤΙΜΗ ΜΟΝΟΝ 180 ΔΡΧ. ● 'ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ' ΤΗΛ. 36.145.38

ΤΡΙΤΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΣΤΕΦ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ
Παρακαλείσθε μή πτύετε εντός
του λεωφορείου
Κύπρος 1979

Είναι η δεύτερη ποιητική συλλογή του Σ. Κωνσταντινίδη, μετά την πρώτη του, που είχε τον τίτλο «'Επένδυση στο χρόνο ενός ονείρου και κάποιων μαρτυριών» (1969). Κύριο χαρακτηριστικό της ο πόνος του σύγχρονου ανθρώπου μπροστά στη σκληρή πραγματικότητα που τον περιβάλλει.

ΣΤΙΟΥΑΡΤ ΣΑΔΕΡΑΑΝΤ
Νευρικός κλονισμός
(Ψυχολογία)
'Εκδ.: Πατάκη

Γράφοντας το «Νευρικό κλονισμό» ο καθηγητής Σ.Σ. άποσκοπεί σε δύο πράγματα. Πρώτα - πρώτα να κάνει μία λεπτομερή προσωπική καταγραφή της άρρώστιας του και όλων των θεραπειών που υποβλήθηκε, και ύστερα να δώσει στα άτομα που πάσχουν ή που πιθανόν να πάθουν στο μέλλον το ίδιο, μία αντικειμενική πληροφόρηση γύρω από τα όφελι και τις παγίδες που κρύβονται πίσω από κάθε ψυχιατρική θεραπεία. Σημαντικό είναι το γεγονός ότι η περιγραφή που κάνει της άρρώστιας του είναι σαφής και απελευθερωμένη από κάθε επιτήδευση και προσπάθεια δημιουργίας κλίματος οίκτου.

JOHN MAYNARD SMITH
'Η θεωρία της εξέλιξης
Μετάφραση - επιμέλεια:
Δημοσθένης Κούρτοβικ
'Εκδ.: «'Αλμπατρός», 'Αθήνα 1979

Τό αντικείμενο του βιβλίου ενδιαφέρει τό σύγχρονο άνθρωπο που θέλει να μάθει ποιούς δρόμους ακολούθησε ή ανάπτυξη, ποιές είναι οι πρόσφατες εξελίξεις σ' αυτόν τον τομέα και ποιές προοπτικές διαγράφονται για τό μέλλον.

Τό βιβλίο είναι ένα χρήσιμο βοήθημα για τούς φοιτητές της βιολογίας, Ιατρικής και όλων των συναφών επιστημών, καθώς συμπυκνώνει όλες τις πρόσφατες έρευνες στον τομέα της βιολογίας.

ΒΙΛΧΕΜ ΡΑΪΧ
'Ο θωρακισμένος άνθρωπος
'Εκδόσεις Καστανιώτη
'Αθήνα 1979

Τό βιβλίο αυτό αναφέρεται σε μελέτες που πρωτοδημοσιεύτηκαν στο περιοδικό Orgone Bulletin και βασίζονται σε παρατηρήσεις του συγγραφέα πάνω σε συγκεκριμένα παιδιά. Δίνεται ιδιαίτερη σημασία τόσο στην προγεννητική, όσο και στη μεταγεννη-

τική ανάπτυξη του παιδιού, στην έπαφή του με τή μητέρα, τον πατέρα και τό περιβάλλον. 'Ο ίδιος ο Ράιχ σημειώνει χαρακτηριστικά ότι «Μέ κάθε νεογέννητο θρέφως, αναδύεται από τή μητέρα ένα έξαιρετικά εύπλαστοβιοενεργειακό σύστημα, που από κείνη τή στιγμή και ύστερα θά επηρεαστεί από ένα πλήθος ποικίλων επιδράσεων του περιγύρου».

ΜΙΝΟΥ ΑΡΓΥΡΑΚΗ
'Οδός 'Ονειρων
Πρόλογος: Μάνου Χατζιδάκι
'Εκδ.: «'Δέκα», 'Αθήνα 1979

'Υστερα από 23 χρόνια, ξανακυκλοφορεί ή γνωστή σειρά σκίτσων του Μίνου 'Αργυράκη. Στο άλμπουμ αυτό ο Μίνως 'Αργυράκης με πολλή αγάπη και χιούμορ σχολιάζει κάποιες ανεπανάληπτες στιγμές τής καθημερινής έλληνικής ζωής: πρόσωπα και καταστάσεις που όλοι έχουμε ζήσει.

'Από τά σκίτσα τής «'Οδοϋ 'Ονειρων» γεννήθηκε ή όμώνυμη θεατρική επιθεώρηση με μουσική του Μάνου Χατζιδάκι, που παιχτηκε τό 1962.

ΤΖΑΚ ΛΟΝΤΟΝ
'Ο γιός του ήλιου
'Εκδ.: 'Επικαιρότητα, 'Αθήνα

Καθαρά εικονιστικό τό έργο αυτό του Λόντον αποτελεί μία ρεαλιστικο-περιπετειώδη αφήγηση που όμως δέν ύστερεί σε ποιητική διάθεση. 'Ο «Γιός του ήλιου» χαρακτηρίζεται από στιλιστική και συνθετική μαστοριά.

ΒΑΣ. ΔΑΛΑΜΑΓΚΑ
Φόρος επί τής προστιθεμένης
άξιας: οικονομική ανάλυσις
'Εκδ.: Παπαζήση, 'Αθήνα 1978

'Επίκειται ή εισαγωγή του ΦΠΑ στην 'Ελλάδα; 'Ισως ναί, μέ δάση τις ύποχρεώσεις που έχει αναλάβει ή έλληνική κυβέρνηση. Θα πρόκειται βέβαια για μία ριζική άνασάτωση του φορολογικού μας συστήματος που στηρίζεται πατροπαράδοτα, προνομιακά στους έμμεσους φόρους. 'Ο ΦΠΑ θά είναι δυνατό να λειτουργήσει είτε σαν μέσο κάποιας σχετικής αναδιανομής του έθνικου εισοδήματος ή σαν μοχλός για τήν παραπέρα συγκέντρωσή του.

Δέν βρήκαμε παρά μία έντελώς μερική άπάντηση σ' αυτό τό κάλιο έρώτημα στα εικοσι περίπου μαθηματικά πρότυπα που παραθέτει ο συγγραφέας. Κι άκόμη μερικές φορές είχαμε έντονη τήν έντύπωση ότι ή ars εκτίθεται σχεδόν αποκλειστικά gratia artis. 'Οπωσδήποτε πρόκειται για μία σοβαρή εργασία που θά ενδιαφέρει όσους ειδικούς δέν άποθαρούνει ή κάπως άπωθητική καθαρεύουσα που χρησιμοποιείται.

ΤΟ ΒΗΜΑ

**γι' αυτόν
που σκέφτεται
έλεύθερα**

Η «εξοικονόμηση» ενέργειας

"Κινδυνεύει η έκστρατεία εξοικονομήσεως ενέργειας" έρχεται να παραδεχτεί το Έθνικό Συμβούλιο Ενέργειας σε μία πρόσφατη (4/2/80) έκθεσή του, και να συμφωνήσει με δσα γράφουμε μερικές μέρες πριν. (Τ.143 τής 18/1/80).

"Οι κατασκευαστές και προμηθευτές ενεργειακών συσκευών" διαπιστώνει στην έκθεσή του το Ε.Σ.Ε., "πωλούν ακατάλληλα προϊόντα, επωφελοόμενοι από τη σύγχυση που επικρατεί κατ'ελάχιστο από την άγνοια των αγοραστών".

Μόνο που για τη σύγχυση και την άγνοια των αγοραστών δεν είναι άξιμοι εθύνους το Ε.Σ.Ε. Έπιλύουμε ότι θα συμφωνήσει και σ'αυτό.

Κινδυνεύει η έκστρατεία εξοικονομήσεως ενέργειας

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ. ΔΕΝ ΕΧΟΥΜΕ ΤΑ ΚΑΤΑΛΛΗΛΑ ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

ΧΡΕΙΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ... Η ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΕΩΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ... Η ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΕΩΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ... Η ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΕΩΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ...

ΟΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΡΟΔΙΝΟΥΝ ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ, ΕΠΙΔΕΛΝΟΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΓΧΥΣΗ ΠΟΥ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΝΟΙΑ ΤΩΝ ΑΓΟΡΑΣΤΩΝ

Η ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΕΩΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ... Η ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΕΩΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ... Η ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΕΩΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ...

ΜΕΣΗΜΕΡΙΝΗ Δευτέρα 4-2-1980

Αναξιοπιστίας του κράτους... συνέχεια

Για το θέμα των θερμοσυσσωρευτών διαπιστώσαμε από Τ.143 την αναξιοπιστία του κράτους. Αφορμή η αδιαφορία των υπευθύνων -π.χ. του ΕΣΕ- που δεν προστατεύουν τους πολίτες-καταναλωτές διαφεύγοντας δσα παραπλανητικά επαγγέλονται οι έμποροι θερμοσυσσωρευτών. Σήμερα επισημαίνουμε μίαν άλλη παρόμοια περίπτωση:

Στις 9 Νοεμβρίου (ANTI-ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ, τ.138) καταγγείλαμε τη σκανδαλώδη προνομιακή μεταχείριση των αυτοκινήτων MAZDA από τ'Υπουργείο Οικονομικών και Συγκοινωνιών.

Στις 13 Δεκεμβρίου οι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ Δήμος Μπότσαρης και Άσπμάκης Φωτίλας καταθέτουν σχετικά ερώτηση (άρθρ.3551) στη Βουλή.

Κι ενώ η ερώτηση απευθύνεται και στα δύο Υπουργεία, τ'Υπουργείο Οικονομικών δεν απαντά. Παραπέμπει το θέμα στο Υπουργείο Συγκοινωνιών χαρακτηρίζοντας δσα

καταμαρτυρούμε... "τεχνικά θέματα". Επικαλείται αναρμοδιότητα σ'ένα θέμα (κροσολογισμός φορολογήσιμης Ισχύος) όπου το ίδιο έκανε την ελπίση για τόν καταρτισμό του σχετικού Νόμου. (722/77)

Τό Υπουργείο Συγκοινωνιών αναλαμβάνει λοιπόν ν'απαντήσει. Στην έπιστολή του (άρ.πρωτ.Β 4141), αρχικά καταρρίπτει τ'επιχείρημα ότι είναι αναρμόδιο του Υπουργείου Οικονομικών. "Επί τής άνω ερωτήσεως, σ'ας πληροφορούμε, από πλευράς αρμοδιοτήτων Υπουργείου Συγκοινωνιών..."

Η συνέχεια είναι ακόμα πιο άποκαλυπτική. Αφού επιβεβαιώνει την ακρίβεια τής καταγγελίας, προβάλλει σάν μοναδικό αιτιολογικό τής απόφασης "...λόγους άπλουστεύσεως τής διαδικασίας υπολογισμού τής φορολογήσιμης Ισχύος". "Ετσι, αναπάντεχα τ'Υπουργείο Συγκοινωνιών εμφανίζεται να υιοθετεί προτάσεις οικονομικής πολιτικής που μόνο ο Μπόστ θα είχε τήν τόλμη νά διατυπώσει. Γιατί όχι λοιπόν όλα τ'αυτοκίνητα και όλοι οι φορολογούμενοι νά μήν πληρώνουν τούς ίδιους φόρους; θά ήταν πράγματι τ'ό πιο άπλο!"

Στή συνέχεια τ'Υπουργείο πληροφορεί τή Βουλή ότι "...για λόγους πάντα άπλουστεύσεως" ετοιμάζει νόμο με τόν όποιο επεκτείνεται τήν προνομιακή μεταχείριση και στα αυτοκίνητα που κυκλοφόρησαν πριν από τόν νόμο 722/77. Όμοιογεί λοιπόν έτσι ότι μέχρι τόν 1977 ο μόνος λόγος που επιβαρύνονταν κατά 50% περισσότερο όσοι είχαν αυτοκίνητα με κινητήρα BANKEL, ήταν απλά και μόνο τόν γεγονός ότι κανείς δέν σκέφτηκε νά άπλουστεύσει τή διαδικασία υπολογισμού τής φορολογήσιμης Ισχύος: τών αυτοκινήτων τους!

Αλλά σ'όλον τόν κόσμο για τόν υπολογισμό τής φορολογήσιμης Ισχύος τών αυτοκινήτων με κινητήρα BANKEL προσάφεται ο δνομαστικός τους κυβισμός κατά 50% έως 100%. Στήν Άγγλια για παράδειγμα, τόν MAZDA RX-7 χαρακτηρίζεται 16 φορολογήσιμων ίππων, αντί για τούς 8 που "λό-

γοι άπλουστεύσεως" επιβάλλαν στήν Ελλάδα. "Ετσι στήν Άγγλια τόν αυτοκίνητο αυτό φτάνει νά στοιχίζει δύο μιά ΠΟΡΣΕ 924 ή ένα BMW3231 που έχουν στήν Ελλάδα διπλάσια τιμή από τόν MAZDA RX-7

Πληροφορηθήκαμε από τούς Κ.Κ. Μπότσαρη και Φωτίλα ότι ετοιμάζουν επερώτηση στή Βουλή για τόν νέο αυτό δείγμα αναξιοπιστίας που θίγει άμεσα τόν κύρος τών Υπουργών Παπαδόγγονα και Κανελλόπουλου. θά επανέλθουμε λοιπόν.

Τσιγαρο-τσιχλόφουσκες: τέλος

Η ANTI-ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ φέρνει και άποτελέσματα. Κι όταν αυτό συμβαίνει η δεοντολογία μας επιβάλλει νά επιδοκιμάσουμε π.χ. τήν άπόφαση τού Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών που άπαγόρευσε, όπως πληροφορηθήκαμε από τόν ημερήσιο τύπο, τές τσιγαρο-τσιχλόφουσκες τής ΜΕΛΟ, (τ.141 τής 21.12.79). Μία εικόνα τής υποδοχής από τόν τύπο τής σχετικής εδσησης, δίνουμε σ'αυτή τή σελίδα.

Η νοθεία τής διαφήμισης και η διαφήμιση τής νοθείας

Τή νοθεία τροφίμων καταγγέλλουν (3/2/1980) οι... Βιομήχανοι τροφίμων! Δέν άπομένει παρά νά καταγγείλουν σάν υπεύθυνους τούς... καταναλωτές.

Στήν άνακοίνωσή τους ζητούν μάλιστα νά μήν διαφημίζονται πιά οι έταιρείες τροφίμων που καταδικάζονται για νοθεία. Τή σχετική εδσηση πληροφορηθήκαμε στήν "Καθημερινή" τής 5/2/80. "Οτι δέν πληροφορηθήκαμε ήταν άν π.χ. ο άλλαντοποιός Κ.Κίκας συμμετείχε τόν συμβούλιο τών βιομηχάνων τροφίμων. "Αν ναι, σίγουρα θά είχε κάθε λόγο νά καταψηφίσει τήν πρόταση (ANTI τ.139).

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ Τρίτη 5-2-1980

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Νά μή διαφημίζονται οι έταιρίες τροφίμων που καταδικάζονται

ΖΗΤΟΥΝ ΟΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΟΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Τα πρόβλημα τής νοθείας και τής διαφήμισης τής νοθείας...

ΒΡΑΥΛΙΝΗ Παρασκευή 11-1-1980

Κατά τού κηπνίσματος ή Διεθνής Ημέρα Υγείας
 ΟΡ ΑΠΟΓΟΡΕΥΘΟΥ ΟΙ ΤΕΙΧΑΣΕΣ - ΤΕΙΓΑΡΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ.
 ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΤΩΝ ΤΕΙΧΑΣΕΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΕΙΓΑΡΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ...

NEA Παρασκευή 11-1-1980

Τά "ζοχαρωτά" τσιγάρα φτιάχνουν καπνιστές...

Η άπαγόρευση τής παραγωγής και πώλησεως κάθε τσιχλας και καραμέλας που έχει σήμα τσιγάρου μελετάται από τόν υπουργείο Κοινωνικών Υπηρεσιών, σ'ά πλαίσια τής άντικαπνιστικής έκστρατείας...

Απαγορεύονται τοίχλας και καραμέλες σέ σήμα τσιγάρου

ΠΑ ΝΑ ΑΠΟΦΕΥΓΕΤΑΙ Ο ΕΘΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ

Τήν άπαγόρευση τής παραγωγής και τής πώλησεως κάθε τσιχλας και καραμέλας σέ σήμα τσιγάρου, μελετά τόν υπουργείο Κοινωνικών Υπηρεσιών, σ'ά πλαίσια τής άντικαπνιστικής έκστρατείας...

διαφήμιση τών τσιγάρων Milde Sorte, για τήν όποία πολύς λόγος έγινε και, στήν τελευταία σελίδα, τήν εδσηση ότι διατάχθηκε προκαταρκτική εξέταση από τήν Εισαγγελία Άθηνών. Τί είναι ισχυρότερο: Η διαφήμιση ή η εδσηση;

καπνίζεις που καπνίζεις...
 (καπνίσε τούλαχιστον τή λιγότερη ποσά και κικτινή)

00005
 0012

MILDE SORTE

ΟΙ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ

● Στη συζήτηση με τὰ έντεκα μέλη τής Συντονιστικής Έπιτροπής πού δημοσιεύτηκε στά τχ. 143, αναφέρεται τό γράμμα πού ακολουθεί:

Φίλο «ANTI»,
"Όλοι περιμέναμε πώς μέσ' απ' αυτή τή συζήτηση με τούς εκπρόσωπους του «Ιερατείου» τής κατάληψης θά ξεπήδαγε τό «μεγάλο μήνυμα» πού θά έδινε, έστω και άχνά, τούς βασικούς στόχους

του φοιτητικού κινήματος και τις καθοριστικές θέσεις του πάνω στα ζητήματα αυτής της έλευνης κατασκευής πού με Ιλαρή σοβαροφάνεια ονομάζεται παιδεία. 'Αντί γι' αυτά βρεθήκαμε μπροστά σε κάποιες κουβαριαστές σκέψεις απ' όπου ξεπετιόντουσαν κάποιες «φούντες» αναλύσεων και εκτιμήσεων με τελικό αποτέλεσμα τὰ μόνα συγκροτημένα κείμενα νά είναι μόνο οι έρωτήσεις του Χρ. Κυριαζή πού, κολυμπώντας ο δύστυχος στο πέλαγος τής ρομαντικής λογοδιάρ-

ροιας των συζητητών του, προσαυθούσε να φτάσει σε κάποιο γιάλο ύπευθυνότητας και συνεισφοράς, ήταν όμως τέτοια ή καταγίδα των «τσιτάτων» και των «κλισέ» πού ή προσπάθεια έμεινε, μέχρι τό τέλος τής συζήτησης, μάταιη.

Παρ' όλα αυτά, μπορεί κανείς με κάποια προσπάθεια νά διακρίνει, μέσα στο νεφέλωμα τής συζήτησης, κάποιους πυρήνες συμπύκνωσης πού, χωρίς νά μπορούν νά φτάσουν τις διαστάσεις θέσεων, δίνουν τὰ ίχνη μιάς συλλογιστικής, ή όποια, όσο κι αν είναι μαλλιοτραβηγμένη, μπορεί νά οδηγήσει τόν αναγνώστη σε μερικά συμπεράσματα.

Ένα πρώτο συμπέρασμα είναι ή ύπαρξη ανάμεσα στους «ιεροφάντες» τής κατάληψης ενός πρωτόγονου - γιά νά μήν πώ μεταφυσικού - φόβου μήπως κατηγορηθούν γιά ρεφορμιστική παρέκκλιση, αν πούν τις κάποιες απόψεις τους γιά τὰ θέματα τής παιδείας και φοβούνται όχι τήν απ' έξω κριτική, αλλά τήν από τὰ «μέσα», τήν από τούς άλλους «ιεροφάντες» κριτική πού εύκαιρα ζητάνε νά αποδείξουν τήν «ορθοδοξία» τους με τό ξεσπάσμα κάποιου «αλλόθρησκου» πράκτορα του αστικού κατεστημένου. Κάποια καλυμμένη επίθεση του Μπάμπη του 'Αναρχικού ενάντια στους «συντονιστικάρους» δίνει ένα δείγμα μιάς τέτοιας κριτικής, επιβεβαιώνοντας ταυτόχρονα και τόν άχαρο ρόλο του κάθε αναρχικού σά λαθρέμπορα τής επανάστασης.

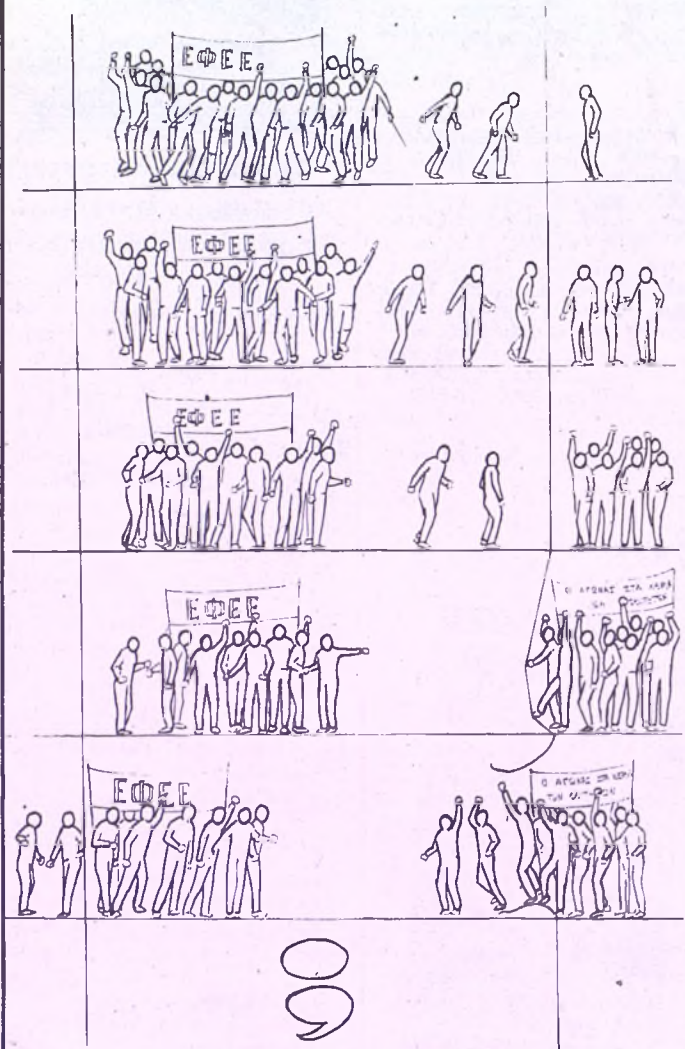
Κάποιο άλλο συμπέρασμα είναι ότι είκοσι έξι λαμπροί νέοι αποφάσισαν νά «σώσουν» 9.000.000 Έλληνες από τήν κομματική δουλειά στην όποια οδηγεί ή «αντιπροσωπευτική άπάτη πού αποτελεί ένα τέλειο πολιτικό λούκι λαϊκής αδρανοποίησης και αποπροσανατολισμού» (Χαράλαμπος ο 'Ανεξάρτητος) και ο Σπύρος ο 'Ανεξάρτητος άπειλεί ότι, ήμε δε ήμε, θά επιβάλουν τὰ αιτήματά τους. "Όσοι αναγνώστες θέλανε ένα δείγμα αναρχοφασιστικής σκέψης πρέπει νά είναι ικανοποιημένοι. Μπορεί τό δείγμα νά μήν είναι τέλειο, είναι όμως αντιπροσωπευτικό.

Ό 'Αλέξης ο ΑΑΣΠΕ ρωτάει κάπου πού βρήκε τό δικαίωμα ο Α. Παπανδρέου νά προτείνει «διακομματική επιτροπή» (από σεβασμό στη Ν. Δημοκρατία δε ρωτάει πού βρήκε αυτή τό δικαίωμα νά περάσει τόν 815) πέφτοντας έτσι σ' ένα σοβαρό λάθος τακτικής, γιάτί αναγκάζει τούς έρωτώμενους νά δώσουν μιά αυθόρμητη απάντηση και τούς δημιουργεί ένα αυθόρμητο έρώτημα. 'Η απάντηση είναι ότι και ή Ν. Δημοκρατία και τό ΠΑΣΟΚ και τό ΚΚΕ ('Η κατάταξη ανταποκρίνεται στα έκλογικά αποτε-

λέσματα του 1977. Κάθε άλλη έρμηνεία θά είναι από του πονηρού) πήραν μίαν έντολή από τό 85% των ψηφοφόρων γιά τήν, κατά τήν κρίση τους, διαχείριση των προβλημάτων του ελληνικού λαού και δέν έχουν μόνο τό δικαίωμα, αλλά και τήν υποχρέωση νά παίρνουν θέση απέναντι στα προβλήματα αυτά. Τό έρώτημα είναι πού βρήκε ο 'Αλέξης ο ΑΑΣΠΕ τό δικαίωμα νά άμφισβητεί τις δραστηριότητες των κομμάτων; "Αν νομίζει ότι τό δικαίωμα αυτό τό πήρε με τήν άποψη μιάς σύναξης πού άριθμητικά βρισκόταν ανάμεσα στην «παρέα» και τό «γκρουπού-σκουλο», τότε παίρνει μιά προβοκατόρική «έλιτίστικη» θέση και ρίχνει μίαν άπαράδεκτη βροσιά στα μούτρα του ελληνικού λαού, θεωρώντας τον σαν δόλοτα αποβλακωμένο από τό κομματικό άφίδιο. Αυτός όμως ο λαός ταίζει και ντύνει τόν 'Αλέξη τόν ΑΑΣΠΕ κι αν οι «άγώνες» του 'Αλέξη του ΑΑΣΠΕ του έξασφαλίζουν κάποιες πανηγυρικές ώρες με πολιτιστικές εκδηλώσεις (σπάζοντας τήν άνία των Ικανοποιημένων έπιθυμιών), οι άγώνες τής πλατιάς λαϊκής μάζας μετριώνται με χαμένα άπεργιακά μεροκάματα, στην καλύτερη περίπτωση. Στη χειρότερη πέφτει και κανένα κουφάρι.

Σάν τελική διαπίστωση μένει τό ότι τό προτσές τής κατάληψης του Χιμελου δέν ξεπέρασε τις επιδόσεις ενός πολύ χαμηλού επίπεδου καραγκιόζομπερντέ. 'Η άνιαρή καταφυγή στο ρόκ και στον Σαβδόπουλο οδηγούσε νομοτελειακά, σε σύγκριση με τό κίνημα του Μπέρκλεϋ και τότε φαινόνταν ξεκάθαρα ότι τό ρόκ περνάει μέσα από τό κίνημα και όχι τό κίνημα μέσα από τό ρόκ. 'Ο Μπόμπ Ντύλαν περνάει μέσα από τήν κάποια άμφισβήτηση και όχι ή άμφισβήτηση μέσα από τόν Σαβδόπουλο. 'Η προσπάθεια ανάπτυξης κλίματος του Μάη 1968 έδειξε πόσο ανιστόρητο ήταν οι έμπνευστές αυτού του κλίματος, άφου δέν μπόρεσαν νά προχωρήσουν στις άπαραίτητες συσχετίσεις των συγκυριών του 1968 και του 1979. 'Η μίμηση τής Κατάληψης του Πολυτεχνείου κυμαινόταν ανάμεσα στο χυδαίο και στο γελοίο. Δέν προχωρώ σε πάρα πέρα σχόλια σ' αυτό τό θέμα τής μίμησης γιάτί θά πρέπει νά χρησιμοποιήσω έκφράσεις ακατάλληλες γιά άνηλικούς και περιορίζομαι νά συστήσω στους φρυσικούς, πού έξ αντικειμένου θά πρέπει νά είχαν τή φροντίδα του ραδιοσταθμού, νά προσέξουν τό βάθος τής διαμόρφωσης τής φέρουσας συχνότητας του πομπου. "Όταν οι «ραδιοπειρατές» φτάνουν σε διαμόρφωση μέχρι και 90% αναρωτιώμαστε δλοι πώς οι «έπιστήμονες» δέν κατά-

ΟΙ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ - ΜΕ ΕΙΚΟΝΕΣ...

Τό σκίτσο πού μās έστειλε με ήμερομηνία 28/1/80 ο φοιτητής Λευτέρης 'Ατσαλάκης συνοδεύόταν από τό ακόλουθο σημείωμα:

Τό σκίτσο έγινε τό Δεκέμβρη. Τότε πού όλα μοιάζαν «μαγικά» όπως γράφει τό προηγούμενο τεύχος (τχ. 143). Παίρνοντας υπόψη τις κατοπινές εξέλιξεις στη θέση του ερωτηματικού θά μπορούσε νά υπάρχει ή πρώτη φάση (σε βελτιωμένη έκδοση).

Δηλαδή ή άμφισβήτηση στο περιθώριο και τό μπλόκ των δυνάμεων τής πλειοψηφίας του ΚΣ τής ΕΦΕΕ στο προσκήνιο.

Βέβαια, υπάρχει τό γεγονός ότι ή αντίθεση μέσα στο Φ.Κ. βρήκε τόν τρόπο νά έκφρασθεί.

"Όμως οι φοιτητές - πού τό κίνημα των καταλήψεων συσπείρωσε - ξαναγύρισαν στην ήσυχία τους. "Όσοι μένανε, θά καταναλώνονται σ' έναν «άνταρτοπόλεμο» χωρίς έλπίδα.

'Ελπίζω νά διαφυστώ

Λευτέρης 'Ατσαλάκης

φεραν να ξεπεράσουν το 33,5%. Καί πέρα απ' αυτά, όταν ή Δαμανάκη μίλαγε στο πομπό του Πολυτεχνείου εξέφραζε έναν δλόκληρο λαό, ενώ το δεσποινάριο του πομπού του Χημείου άναμάσασε τά σκοροφαγωμένα «κλίσε» μιάς έλιτιστικής κάστας.

Τό φινάλε του παραγκιοζομπερντέ ήρθε με τίς κνίτικες σφαιλίάρες. Παρ' ότι ή ένέργεια αυτή άπόδειχνε για μία ακόμη φορά τήν έλλειψη φαντασίας πού χαρακτηρίζε τή δραστηριότητα του Κ.Κ.Ε. από τό 1930 μέχρι σήμερα, ήταν κάτι πού έπρεπε να γίνει. Μόνο πού καθυστέρησε κάπως...

Μέ έκτίμηση
Σ. Βλάχος

ΓΙΑ ΤΟ ΕΚΚΕ

● Στο φύλλο άρ. 237 (7-2-80) τής εφημερίδας του ΕΚΚΕ «Λαϊκοί Αγώνες» άναδημοσιεύτηκε από τό «ΑΝΤΙ» (τχ. 144) τό γράμμα των «πρώην μελών τής ΑΑΣΠΕ» και μία έκτενης άπάντηση του γραφείου τής ΑΑΣΠΕ. Μέ τό ίδιο πνεύμα είναι συνταγμένη και ή άνακοίνωση πού μäs έστειλε τό γραφείο τύπου τής ΑΑΣΠΕ:

1. 'Η κύρια κριτική πού άπευθύνεται στην ΑΑΣΠΕ είναι ότι μετά τήν πολιτική άλλαγή δέν μπόρεσε να δώσει διέξοδο στο φ.κ. Νομίζουμε ότι ό συσχετισμός των δυνάμεων πού διαμορφώθηκε για διάφορους λόγους τότε, δέν μπορούσε ν' άνατραπει από τήν ΑΑΣΠΕ με τήν μικρή πείρα δύο χρόνων ζωής και τίς σχετικά λίγες δυνάμεις.

'Η ΑΑΣΠΕ πρόβαλλε έκείνη τήν περίοδο όρισμένες στρατηγικής σημασίας θέσεις.

α) τήν άπόκρουση του ρεφορμισμού με τίς θεσμικές άλλαγές και τόν καταστατικό χάρτη με τήν παράλληλη προβολή ενός άγωνιστικού δρόμου.

β) τήν κατάδειξη του αντιδραστικού ρόλου τής ΚΝΕ, τήν έπιμονή στην άνάγκη για τήν άπομύνωση τής σάν προϋπόθεση για τήν άνάπτυξη του φ.κ.

γ) τήν διατύπωση ότι τό φ.κ. θά άναπτχθει μόνο άν ξεκαθαρίσει ποιόί είναι οι έχθροί και οι ψεύτικοί φίλοι του.

δ) τήν πάλη ένάντια στην έντατικοποίηση και τήν χειραγώγηση των φοιτητών, πού κατοχρώνεται σάν θέση και άποτελεί σημείο αίσχυής στην πάλη του φ.κ. μέχρι σήμερα.

ε) τό χτύπημα τής άπολιτικής και τήν σύνδεση των φοιτητών με τόν λαό, και.

στ) συμμετέχει σε όλες τίς κινητοποιήσεις (φασίστες καθηγητές, έντατικοποίηση, κατάληψη Πάτρας, μαζικές εκδηλώσεις κλπ.).

● Συνέβαλαν αυτές οι έκτιμήσεις στην άνάπτυξη του φ.κ.; έπιβεβαιώθηκαν ή όχι από τίς εξέλιξεις; Νομίζουμε πώς ναί. Τά λάθη τής ΑΑΣΠΕ πού έμεις δέν τά άμφισβητούμε, θά μπορούσαν, άν άποφεύγονταν, να βελτίωναν τόν άρνητικό συσχετισμό, να έφεραν πιο γρήγορα τήν μέρα τής άλλαγής του, να έβρισκαν πιο καλά προετοιμασμένο τό φ.κ. για τίς στιγμές τής άνόδου πού θά έρθουν.

Τέτοια ήταν λάθη δογματισμού, ύποκειμενισμού και ύπερπροβολής γενικών πολιτικών ζητημάτων σε βάρος τής θεωρητικής έπεξεργασίας και τής πάλης για τά προβλήματα των φοιτητών και των ΑΕΙ. Αυτά έχουν διαπιστωθεί από καιρό από τήν ίδια τήν ΑΑΣΠΕ.

2. Για τήν λειτουργία τής δημοκρατίας στην ΑΑΣΠΕ θά παραβόσουμε άπλά όρισμένα γεγονότα:

α) Οι σύντροφοι, δύο μήνες πριν από τήν άποχώρησή τους, παραβιάζουν έπανελημμένα τό καταστατικό τής παράταξης πού οι ίδιοι έχουν ψηφίσει, χωρίς να παρθεί κανένα μέτρο γι' αυτό.

β) Τους δίνεται ή δυνατότητα να έκθέσουν γραπτά τίς άπόψεις τους μέσα στην παράταξη και προς τά έξω στά πλαίσια του διάλογου τής ΑΑΣΠΕ για τό Β' Συνέδριό τής.

γ) Τόν καιρό τής άποχώρησής τους, τό ΚΣ και όλα τά μέλη τής ΑΑΣΠΕ τούς ζητούν να παραμείνουν και να παλέψουν τίς άπόψεις τους, πράγμα πού άρνούνται.

δ) Μετά τήν άποχώρησή τους τούς δίνεται τό δικαίωμα να έγνήσουν τούς λόγους τής με γράμμα τους στο περιοδικό τής ΑΑΣΠΕ. Νέοι Δρόμοι, και με ίσοτιμο τρόπο.

Ξέρουν πολλές όργανώσεις πού να φέρονται έτσι «αντιδημοκρατικά»; Δημοκρατία, βέβαια, δέν είναι μία μειοψηφία να επιβάλλει με τό ζόρι τίς δικές τής άπόψεις, εκδιάζοντας ότι άλλως θά καταγγείλει, θά άποχωρήσει κλπ. 'Ετσι οι κατηγορίες για αντιδημοκρατία είναι εκ του πονηρού: Δέν στηρίζονται σε κανένα γεγονός, προσπαθούν άπλά να δικαιώσουν μιά άποχώρηση.

3. 'Όπως είναι γνωστό σ' όλους τούς φοιτητές, ή ΑΑΣΠΕ συνεισέφερε σημαντικά και συμμετείχε έννεργά στην τελευταία άνάπτυξη του φ.κ.:

α) στις 25 'Οκτώβρη παίρνει τήν πρωτοβουλία για τήν συγ-

κρότηση του άγωνιστικού μπλόκ πού με τήν παρουσία και τήν πρακτική του ταράζει τά λιμνάζοντα νερά τίς φρενινής χρονιάς.

β) στις 29 Νοέμβρη, τό μεγάλο σταθμό του κινήματος πριν τίς καταλήψεις, προβάλλει τήν αναγκαιότητα τής πορείας και συμμετέχει έννεργά στην πραγματοποίησή τής, και τέλος

γ) ύποστηρίζει και συμμετέχει έννεργά σ' όλες τίς καταλήψεις.

Πώς λοιπόν μία παράταξη ύποστηρίζει και προωθεί ένα κίνημα πού «άπειλει τήν ιδεολογία και τήν πρακτική τής»; Αυτό είναι, από ένα σημείο και πέρα, ένα έρώτημα πού άνήκει λιγότερο στην σφαίρα τής ιδεολογίας και τής πολιτικής και περισσότερο σε αυτήν τής μεταφυσικής.

4. Τέλος, από τό γράμμα αυτό γίνεται προσπάθεια θεωρητικοποίησης του κινήματος των άνεξάρτητων φοιτητών. 'Η άνεξαρτησία και ή άμφισβήτηση είναι μία θετική φάση του κινήματος στο βαθμό πού άρνεϊται τήν κυβερνητική και τίς κυρίαρχες φοιτητικές παρατάξεις. Είναι ακόμα άποτέλεσμα των άνεπαρκειών των ήδη συγκροτημένων επαναστατικών δυνάμεων 'Όμως, ή άρνηση των αντιδραστικών όργανώσεων και τής στείρας εργασιοθεραπείας για ζητήματα άσχετα με τήν ταξική πάλη πρέπει να συνοδεύεται με τήν θέση για τήν επαναστατική όργανωτική συγκρότηση και τήν άνάπτυξη ενός δυνατού και μαχητικού φ.κ. Πιστεύουμε πράγματι οι συναγωνιστές, όπως λένε, ότι οι άπαντήσεις θά δοθούν μόνο από «άνεξάρτητους άγωνιστές» ή ότι «τό άνεξάρτητο φ.κ. θά φέρει μόνο του τήν άλλαγή στα ΑΕΙ», χωρίς όργάνωση, χωρίς σύνδεση με τό λ.κ.

'Εμείς αντίθετα νομίζουμε ότι από όλους τούς φοιτητές και τίς όργανωμένες δυνάμεις θά πρέπει ν' άναζητηθεί με άποφασιστικότητα και χωρίς έπιφυλάξεις ό δρόμος τής πολιτικής και όργανωτικής συγκρότησης του φ.κ., μέσα βέβαια από τήν κοινή δράση και τήν συντροφική ειλκρινή άνάπτυξη τής ιδεολογικής πάλης.

Τό Γραφείο του ΚΕ τής ΑΑΣΠΕ

● Στη διάσπαση του ΕΚΚΕ άναφέρεται τό γράμμα τής ΑΑΣΠΕΤ - παράταξη των τεχνικών - πού διαφώνησε και διαχώρισε τή θέση τής από τό ΕΚΚΕ:

Η ΑΑΣΠΕΤ 'Αθήνας, παραταξη των τεχνικών πού δημιουρ-

γήθηκε και καθοδηγήθηκε από τό ΕΚΚΕ, θέλει να άνακοινώσει τήν άπόφαση τής μεγάλης πλειοψηφίας των μελών τής ότι παύει από σήμερα να δέχεται τήν πολιτική καθοδήγηση από τό ΕΚΚΕ και να τοποθετήσει τούς λόγους πού τήν όδήγησαν σ' αυτή τήν άποδέσμευση.

1. 'Από παλιά είχαν παρουσιαστεί αντίθεσεις με τό ΕΚΚΕ. 'Η ΑΑΣΠΕΤ χρησιμοποιήθηκε στην κύρια πλευρά σάν φορέας μεταβίβασης τής πολιτικής γραμμής και ιδεολογίας του στο χώρο των τεχνικών. Αυτό δημιούργησε στους συνάδελφους τήν αντίληψη τής ταύτισης τής ΑΑΣΠΕΤ με τό ΕΚΚΕ, με άποτέλεσμα να μη συσπειρώνονται γύρω από τήν ΑΑΣΠΕΤ, άν δέν συμφωνούσαν πλήρως πολιτικά με τό ΕΚΚΕ. 'Ετσι ή ΑΑΣΠΕΤ, παρά τίς προγραμματικές διακηρύξεις τής, δέν κατόρθωσε ποτέ μέχρι τώρα να γίνει ένα πλατό μετωπικό σχήμα και να ξεδιεικνέει και εφαρμόσει αυτόνομα και δημιουργικά τή γραμμή τής.

Τό ΕΚΚΕ, χρησιμοποιώντας τό κανάλι αυτό άδιαφόρησε για τήν κατάσταση πού αντικειμενικά όδηγούσε τήν ΑΑΣΠΕΤ και στις άντικείμενες πού κατά καιρούς εκφράζονταν μέσα στην παράταξη άπαντούσε είτε ύποστηρίζοντας τό άλάθητο τής γραμμής του, είτε μεταβιβοντας τή λύση των προβλημάτων στην «πρώτη» συνδιάσκεψη τής ΑΑΣΠΕΤ 'Αθήνας και Θεσσαλονίκης. Στίς εκλογές του ΤΕΕ του '78 επέβαλε πραξικοπηματικά τή γραμμή τής συμμετοχής σ' αυτές.

2. Μέ δοσμένες αυτές τίς αντίθεσεις ή κομματική κρίση πού έσπασε στο ΕΚΚΕ τούς τελευταίους τρεις μήνες και ό τρόπος πού τήν χειρίστηκε ή Κ.Ε. του ΕΚΚΕ έφερε και τήν όριστική ρήξη τής ΑΑΣΠΕΤ 'Αθήνας με τό ΕΚΚΕ. 'Η Κ.Ε. έμπόδισε τή διεξαγωγή τής ιδεολογικής πάλης πάνω σε ζητήματα άρχών και πολιτικής φυσιογνωμίας, καταπατώντας κάθε έννοια δημοκρατίας. 'Αποφεύγοντας συνειδητά τήν ούσία των ζητημάτων πού είχαν τεθεί από μεγάλο μέρος τής δάσης χρησιμοποιήσε διαδικαστικά τερτίπια, διοικητικά μέτρα και χαρακτηρισμούς προκειμένου να σταθεροποιήσει τή θέση τής και να άποφύγει μία ούσιαστική κριτική και αυτοκριτική. Μέ τόν τρόπο αυτό έγινε ό πραγματικός άυτοργός τής πόλωσης πού όδήγησε στη διάσπαση μιά και δέν άφηνε κανένα περιθώριο συζήτησης και πάλης.

3. Στη διάρκεια αυτής τής κρίσης φάνηκαν έντονα όρισμένα χαρακτηριστικά στις πολιτικοϊδεολογικές κατευθύνσεις του ΕΚΚΕ.

Δέν ξεπέρασε τελικά τήν ιδεολογία πού ύπήρχε από παλιά στο

άριστο κίνημα του να καθορίζεται ή δράση στη βάση ξένων προτύπων. Χωρίς ολοκληρωμένη ανάλυση της ελληνικής κοινωνίας μετάρφρα μηχανιστικά τις πολιτικές επιλογές και καταυθύνσεις του ΚΚ Κίνας στην Ελλάδα με αποτέλεσμα, παρά τις διακηρύξεις, τη μη στήριξη στις δυνάμεις του.

Με την επικράτηση του υποκειμενισμού και του δογματισμού στην καθοδήγησή του, οδηγήθηκε στην αποστέωση. Σ' αντίθεση με τις θέσεις και την πρακτική μιας πρώτης περιόδου, στη συνέχεια στηριγμένο σε λαθεμένη πολιτική εκτίμηση για την κατάσταση στην Ελλάδα, δέν μπόρεσε να ανταποκριθεί στα καθήκοντα που έθεζε το κίνημα και να εκφράσει τη διάθεση του κόσμου.

4. Η ΑΑΣΠΕΤ θά τοποθετηθεί πύ ολοκληρωμένα για την μέχρι τώρα πορεία της, τη σχέση της με τό ΕΚΚΕ και τόν προβληματισμό της για τό παραπέρα προχώρημα. Θέλουμε νά δηλώσουμε σ' όλους τούς προοδευτικούς τεχνικούς ότι θέλουμε τό διάλογο για νά αναπτυχθεί ένα πλατύ δημοκρατικό συνδικαλιστικό κίνημα ενάντια σέ όσους επιδιώκουν τήν κομματική κηδεμονία τών συλλόγων μέ στόχο οί σύλλογοι νά εκφράσουν τούς τεχνικούς και νά προωθήσουν τή λύση τών επιστημονικών και επαγγελματικών προβλημάτων τους.

Αθήνα 26-1-1980

Ο κ. ΧΟΥΣΙΑΔΑΣ

● Μέ ένα πολύ μακρύ γράμμα, πάνω από τρεις δακτυλογραφημένες σελίδες, ο κ. Α. Χουσιάδας απαντάει, χωρίς νά απαντάει σέ όσα δημοσιεύσαμε στα τεύχη 139 και 140.

Κύριε Διευθυντά,

Έπειδή μου ζητήσατε στό σχολικό σας «Ακαδημαϊκές Εύαισθησίες» τού τεύχους σας 140 τής 7-12-79 νά «ψελλίσω» κάτι σέ σχέση μέ όσα μου καταλογίζετε από τίσ στήλες τού ANTI, σάς παρακαλώ νά δημοσιεύσετε τά παρακάτω.

Καί πρώτα επιτρέψτε μου νά σχολιάσω όσα σημεία κρίνω ότι

μέ άφορούν στό άρθρο σας «Οί καθηγητές τού ΝΑΤΟ» τού τεύχους σας 139 (σ. 24-25):

1. Παραθέτω μερικές φράσεις τού άρθρογράφου σας: «ειδύλλιο Παππά-Χουσιάδας», «προξενικό πού έφερε σέ επαφή τούς δύο άκροδεξιούς καθηγητές», «ό έρωσ τών δύο στοχαστών είναι κεραυνοβόλος», «θεράποντες τής έδρας», «θρωμάρηδες τής ΣΙΑ», «καθάσματα τού ΝΑΤΟ», «καλά ξεκουμπία». Έλπίζω νά συμφωνείτε ότι οί φηρινά ειρωνικές και έντονα ύβριστικές αυτές φράσεις σας, καθώς και άλλες πού παραλείπω, δέν προσθέτουν τίποτε άπολύτως στη σοβαρότητα τού άρθρου ή τού άρθρογράφου σας.

● Ο κ. καθηγητής άσχολεϊται στή συνέχεια μέ τρία παλαιότερα συνέδρια τού ΝΑΤΟ, τό 1968 στή Θεσ/νίκη, και τό 1970 στήν Τεργέστη, στα όποία ήταν συνοργανωτής και ένα άλλο στήν Κων/πολη τό 1971, στα όποία, όπως αναφέρει διεξοδικά, πήρε μέρος και ή κ. Φατούρου.

Γιά τό συνέδριο τού 1979 στή Θεσ/νίκη στό όποιο ήταν και πάλι συνοργανωτής γράφει.

Όλα όσα αναφέρετε ως «θέματα» τού Συνεδρίου Ψυχολογίας (σ. 24 τού 139 τεύχους), τό όποιο έγινε τόν Αύγουστο τού 1979 στή Θεσσαλονίκη, είναι άνυπόστατα, και μολονότι είχα τήν ευκαιρία νά τά διαψεύσω έπανειλημμένως, εξακολουθούν νά επαναλαμβάνονται κατά τρόπο μονότονο από όσους δέν επιθυμούν νά πεισθούν. Ο προσανατολισμός τού συνεδρίου κάθε άλλο παρά «ή ύποταγή τής μισθωτής εργασία» ήταν. Φυσικά δέν μπορώ νά πείσω τόν άρθρογράφο σας, ότι δέν έχει τό μονοπώλιο τού ενδιαφέροντος ύπέρ τών εργαζόμενων. Ακόμη, όσα γράφετε για «ψυχολογικό έξαναγκασμό τών εργαζόμενων», για «κείμενα άπρόσιτα σούς δημοσιογράφους», για άίθουσα συνεδρίου φυλαγμένη από «ιδιωτικούς άστυνομικούς» κλπ. είναι άνάξια διαψεύσεως.

Έννοείται ότι δέν πρόκειται νά δώσω εξηγήσεις στό περιοδικό σας, ή σέ όποιουδήποτε άλλου, για τίσ επιστημονικές μου δραστηριότητες. Τίσ θεωρώ άπολύτως δικό μου δικαίωμα, τουλάχιστον όσο διαβιούμε υπό τό σημερινό πολιτικό καθεστώς.

Γιά τά σχόλια σας τού τεύχους 140 (σ. 7) μέ τίτλο «Ακαδημαϊκές Εύαισθησίες» έχω νά πώ τά έξης πολύ λίγα:

1. Όπως βλέπετε, ανταποκρίθηκα στήν πρόσκλησή σας νά «ψελλίσω» κάτι για όσα μου καταμαρτυρείτε και άσφαλώς θά μπορούσα νά «ψελλίσω» περισσότερα. Έλπίζω όμως ότι θά ανταποκριθείτε και σεις στήν ύποχρέωσή σας νά δημοσιεύσετε όσα

«ψελλίσω», πράγμα πού θά εκτιμήσω πραγματικά.

2. Τίσ άπόψεις μου για τήν άπόφαση τής Φιλοσοφικής Σχολής τού Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης τήν όποία δημοσιεύσατε στό τεύχος σας 140 και για τά δύο φωτοαντίγραφα τών ιδιωτικών έπιστολών τά όποία δημοσιεύσατε στα τεύχη 139 και 140, δέν θά τίσ εκθέσω στό περιοδικό σας, τουλάχιστον όχι επί τού παρόντος.

Με ευχαριστίες
Λάμπρος Β. Χουσιάδας
Καθηγητής Πανεπιστημίου
Θεσσαλονίκης

● Είναι έντυπωσιακό ότι ο κ. Χουσιάδας ούσιαστικά άποφεύγει νά άσχοληθί και δέν αντίκρουεί όσα έγραψε τό «ANTI» για τό συνέδριο τής Θεσ/νίκης πέρσι, ούτε τούς άήθεις χαρακτηρισμούς του για τήν συνάδελφό του και σούς όποιους μάλιστα αναφέρεται ή άπόφαση τής Φιλοσοφικής Σχολής πού δημοσιεύθηκε στό τεύχος 140. Αντίθετα, προσπαθεί νά μεταβίσει τό θέμα σέ παλαιότερα συνέδρια τού ΝΑΤΟ και θέλει νά συνταυτισθεί μέ τήν κ. Φατούρου, πού όπως είναι γνωστό, σφηνελήφθη τό 1968 από τήν ΚΥΠ και ή κυβέρνηση τής δικτατορίας δέν τής ανανέωνε τή θητεία της ως έπιμελήτριας και ούτε τή διώρισε καθηγήτρια, άν και έκλεγμένη παμψηφεί από τή Σχολή τής. Αντίθετα τό «ANTI» πηγαίνει στήν ούσία τών επιδιώξεων τού συνεδρίου τής Θεσ/νίκης τού 1979 όταν προσδιορίζει ότι ένας από τούς σκοπούς του ήταν ή ύποταγή τής μισθωτής εργασίας, κάτω από τόν μανδύα επιστημονικών όρων και περιφράσεων.

Έάν δέν είναι έτσι, γιατί ο κ. Χουσιάδας, για ένα τόσο κρίσιμο θέμα για τούς Έλληνες εργαζόμενους δέν όργανώνει μιά άνοικτή συζήτηση στό Παν/μιο ή άλλου μέ τά θέματα πού ανακοινώθηκαν στό συνέδριο;

Τό ANTI, όταν και άν κυκλοφορήσει τό διβλίο μέ τά πρακτικά τού συνεδρίου θεωρεί ύποχρέωσή του νά κάνει μία παρουσίαση και κριτική τού άφου, όπως είχα γράψαμε περιλαμβάνει τόσο επικίνδυνα για τούς εργαζόμενους θέματα, όπως τό δείχνουν φανερά οί τίτλοι τών εργασιών τού συνεδρίου: «Μέθοδοι επηρεασμού τής νοοτροπίας τών εργατών», «Νέα προγράμματα για τήν έντατικοποίηση τής παραγωγής», αλλά και άθωότεροι τίτλοι όπως «Οί ένδοψυχικοί παράγοντες ίκανοποίησης από τή δουλειά και ή σχετική γσημασία τους». Όσο για τούς γραφικούς χαρακτηρισμούς «θρωμάρηδες τής CIA», «καθάσματα τού ΝΑΤΟ» κλπ., αυτοί δέν είναι δικοί μας, αλλά τού ίδιου τού καθηγητή Ι. Παππά.

αντι

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
Αθήνα 601
Τηλ: 732.713 - 732.819

- Έκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131, Αθήνα 601.
- Υπεύθυνος Τυπογραφείου:
ΤΡΥΦΩΝ ΛΥΓΟΥΡΑΣ
Βασ. Αλεξάνδρου 26. Περιστέρι
- Καλλιτεχνική επίμελεια:
ΜΑΚΗΣ ΤΣΙΠΟΥΡΙΔΗΣ
● Μοντάζ:
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ
- Διαφημίσεις:
ΜΠΟΥΛΗ ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΠΟΥΛΟΥ
- Φωτοστοιχειοθεσία:
«ΦΩΤΟΚΥΤΤΑΡΟ» ΕΠΕ.
Βασ. Αλεξάνδρου 2, Χίλτον.
Τηλ. 748.314 - 713.604.
- Αναπαραγωγή φίλμς:
Γραφικές τέχνες Ν. Τζανέτος,
Μετσοόθου 29, τηλ. 8221829
- Έκτύπωση:
Έργοστ. Γραφικών Τεχνών
Γ. ΑΝΕΜΟΔΟΥΡΑΣ
Ίασιου 5, Περιστέρι. Τηλ.
57.22.201.

● Κάθε ένυπόγραφο άρθρο εκφράζει τήν προσωπική άποψη τού συγγραφέα του.
● Χειρόγραφα δέν έπιστρέφονται.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Έσωτερικού

Εξάμ. 320 δρχ. - Έτήσια 640
Έτήσια Όργανισμών.
Τραπεζών. κλπ: 1.500 δρχ.
Γιά φοιτητές έκπτωση 15%

Έξωτερικού

Ευρώπη - Μεσογ. χώρες:
Εξάμηνη: άπλή δολ. 15
" άεροπ. δολ. 17
έτήσια: άπλή δολ. 30
" άεροπ. δολ. 34
Η.Π.Α. - Καναδάς - Άν. Ασία:

Εξάμηνη: άπλή δολ. 15
" άεροπ. δολ. 22
έτήσια: άπλή δολ. 30
" άεροπ. δολ. 44

Αυστραλία - Όκεανία:

Εξάμηνη: άπλή δολ. 15
" άεροπ. δολ. 30
έτήσια: άπλή δολ. 30
" άεροπ. δολ. 60

- Έμβάσματα, έπιταγές:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δημοχάρους 60, ΑΘΗΝΑ 601.
- ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: δρχ. 25
- ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: ΤΙΜΗ δρχ. 40

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
● για τό βιβλιοπωλείο
της Αθήνας:
Στά γραφεία τού «ANTI»
Δημοχάρους 60, τηλ. 732-713
● για τό βιβλιοπωλείο
Β. Ελλάδας:
Βιβλιοπωλείο
Μ. Κοτζιά και Σία Ο.Ε.
Τσιμισκή 78, τηλ. 279.720
Θεσσαλονίκη

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

**Εάν
βέβαια
διαβάσετε**

ΓΡ ΠΑΛΑΜΑ 7
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΓΝΑΤΙΑ

Άγιου Δημητρίου 190 Θεσσαλονίκη

- Κεντρική διάθεση για τη Μακεδονία:
Βιβλιοπωλείο ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
Έγνατία 73, τηλ. 231230, Θεσσαλονίκη.
- Υποκατάστημα Αθήνας: Βιβλιοπωλείο
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΓΝΑΤΙΑ, Μαυρομichάλη 9, τηλ. 3604793

Ή Μικρή Έγνατία/Σύγχρονοι Πεζογράφοι

ΠΕΤΕΡ ΧΑΝΤΚΕ: *Άμέριμη δυστυχία.*
ΒΑΣΙΛΗΣ ΣΤΕΡΙΑΔΗΣ: *Ή Κατηγορία Α1.*
ΝΑΤΑΣΑ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙ: *Συνάντησε την,
τό βράδυ.*

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΞΕΝΟΣ: *Τρυφερή κόλαση.*
ΕΛΕΝΗ ΛΑΔΙΑ: *Άποσπασματική σχέση*
(6' έκδοση).
ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΟΥΡΟΥΝΗΣ: *Οί Συμπαίχτες*
(6' έκδοση).

Έγνατία/Τράμ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ: *Όδος Θρασνβούλου.*
ΝΑΝΟΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ: *Ό ήρωας του τυχαίου.*
ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΕΗΣ: *Όλοι κοιμούνται στό καράδι.*
ΜΗΤΣΟΣ ΕΥΘΥΜΙΑΔΗΣ: *Προστάτες.*
Ν.Δ. ΚΑΡΟΥΖΟΣ: *Δυνατότητες καί χρήση τής
όμιλίας.*
ΣΟΥΖΑΝ ΣΟΝΤΑΚ: *Ή αισθητική τής σιωπής.*
ΣΠΥΡΟΣ ΤΣΑΚΝΙΑΣ: *Ό κύκλος.*
ΙΩΑΝΝΑ ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ: *Στανρός διά γραφής.*

ΕΓΝΑΤΙΑ: Ή πνευματική παρουσία
τής Μακεδονίας στόν έλληνικό χώρο.

μόλις κυκλοφορήσε

Ζαν Ζηγκλερ

Η ΑΦΡΙΚΗ ΣΤΟ ΣΤΟΧΑΣΤΡΟ

κοινωνιολογία του σύγχρονου ιμπεριαλισμού

σειρά: σύγχρονη κοινωνιολογία

εκδόσεις αλέτρι

Κεντρική διάθεση: Εκδόσεις Άλέτρι
Ήπποκράτους 18 τηλ. 3638-461

βιβλία
δισκοί
αφίσσες

γιώργος τσιλδερίκης

κίαφας 5 και ακαδημίας - τηλ. 36.05.493
σωστή επιλογή βιβλίων - χαμηλές τιμές

του ΑΤΡΕΟΝ Η ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΝΕΟΛΑΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΜΑΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

- Πόσο προοδευτικές είναι οι προοδευτικές δυνάμεις στην Ελλάδα;
- Τί πρέπει να κάνει ή νεολαία σήμερα;
- Τό βιβλίο πού εισχωρεί στό άδυστα κάθε είδους πολιτικού κατεστημένου

ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΤΙΜΗ ΜΟΝΟΝ 180 ΔΡΧ. • "ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ" ΤΗΛ. 36.145.36

ΤΡΙΤΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΟ ΜΑΓΑΖΙ

ΒΙΒΛΙΑ

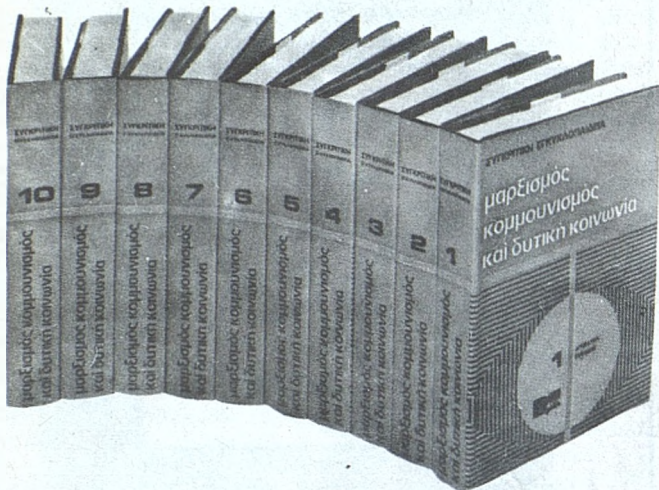
είδη όωρων

όλα τα είδη Levis
αντρικά γυναικεία παιδικά
φουστες παντέλονια
μπουφάν πουκαμισα
καπελα ζωνες

χειροποίητα παπούτσια
φορεματα φουστες
πουλοβερ πουκαμισα
κεραμικά υφαντα
επιπλα
παιχνίδια

διδότου 59 - Ζ. πηγής τηλ. 3602539

Η ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΤΟΥ ΣΚΕΠΤΟΜΕΝΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Συγκριτική Έγκυκλοπαίδεια

ΜΑΡΞΙΣΜΟΣ, ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ένα Έκδοτικό Γεγονός...

700 ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΔΥΤΙΚΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗ- ΜΙΩΝ

Τά γνωστότερα ονόματα στον κόσμο των επιστημών: από Brzezinski μέχρι Dobb από Marcuse μέχρι Scharif από Kernig μέχρι Klaus von Beyme και εκατοντάδες άλλοι, εργάστηκαν 10 χρόνια για να παρουσιάσουν υπεύθυνα και αντικειμενικά ένα έργο που καλύπτει τα ενδιαφέροντα κάθε προβληματιζόμενου αναγνώστη. Μιά βασική εγκυκλοπαίδεια για όποιον ασχολείται με τη σύγχρονη σκέψη... τον επιστήμονα που επιθυμεί να έχει μία συνολική άποψη για τις σημερινές μεθόδους έρευνας και για τα επιτεύγματα στους διάφορους επιστημονικούς κλάδους... τό φοιτητή που χρειάζεται ένα σοβαρό, υπεύθυνο και αντικειμενικό απόθεμα γνώσεων γύρω από τα θέματα της μελέτης του..., για τό πλατύ προβληματιζόμενο κοινό.

Μαρξιστές και μη μαρξιστές αντιπαραθέτουν τις απόψεις τους για τα σημερινά καιρικά προβλήματα ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ.

Ειδικά στους νομικούς ή Σ.Ε. προσφέρει πλήρη εικόνα της επιστήμης του ΔΙΚΑΙΟΥ. Τοποθετεί τά νομικά προβλήματα στο γενικότερο πολιτικό τους πλαίσιο και αποκαλύπτει την κοινωνική τους σημασία.

Γενική επιμέλεια νομικών
λημμάτων: K. Westen.

Ύστερα από έρευνα, μελέτη και προεργασία δέκα ετών κυκλοφόρησε στη Γερμανία και την Αμερική ένα πολύτομο έργο μοναδικό στο είδος του:

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ
Μαρξισμός, Κομμουνισμός
και Δυτική Κοινωνία

Η παγκοσμίως φήμης εκδοτική εταιρεία McGRAW-HILL INTERNATIONAL Co. Η.Π.Α. σε συνεργασία με την HERDER AND HERDER (Δ. Γερμανία), επιστράτευσαν, σε 15 διαφορετικές χώρες, ένα επιτελείο από 700 επιστήμονες για να παρουσιάσουν την πιο υπεύθυνη και αντικειμενική σύνθεση ενός τεράστιου όγκου πληροφοριών γύρω από τά καιτά προβλήματα του σημερινού κόσμου.

Η ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ παρουσιάζει, αναλύει και προωθεί τό ΔΙΑΛΟΓΟ ΑΝΑΤΟΛΗΣ - ΔΥΣΗΣ

Είναι ή πιο αντικειμενική και υπεύθυνη σύνθεση που πραγματοποιήθηκε ποτέ από επιστήμονες - μαρξιστές και μη μαρξιστές - των δυτικών Πανεπιστημίων πάνω στα ιδεολογικά, πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά του κομμουνιστικού κόσμου και την αντιπαράθεση και σύγκρισή τους με τις παράλληλες δομές της δυτικής κοινωνίας.

Η ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΛΥΠΤΕΙ ΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ:

Βιολογία, Δίκαιο, Έθνολογία, Εκπαίδευση, Θρησκεία, Ιστορία, Κοινωνιολογία, Λογοτεχνία, Οικονομία, Πολιτική, Τέχνη, Φιλοσοφία, Φυσική, Ψυχολογία.

Τό καθένα από τά 400 λήμματα της εγκυκλοπαίδειας αποτελείται από 3 βασικά μέρη:

- 1) Παρουσίαση της έρευνας για τό συγκεκριμένο θέμα από μη μαρξιστές επιστήμονες
- 2) παρουσίαση της έρευνας για τό συγκεκριμένο θέμα από μαρξιστές επιστήμονες της Ανατολής και της Δύσης και
- 3) κριτική σύγκριση και εκτίμηση των δύο απόψεων.

Τά λήμματα περιλαμβάνουν επίσης την απαραίτητη ιστορική αναδρομή αλλά και τούς μελλοντικούς στόχους και τις επιδιώξεις της επιστημονικής έρευνας.

Τό κάθε λήμμα συμπληρώνεται από ένα τεράστιο σε όγκο διβλιογραφικό υλικό, που καλύπτει τόσο τή δυτική όσο και τή μαρξιστική διβλιογραφία. Οι διβλιογραφικές αυτές παραπομπές σε διβλία και περιοδικά αποτελούν μοναδικό δώρημα για κάθε μελετητή της εξέλιξης των μαρξιστικών, κομμουνιστικών και δυτικών πολιτικών κατευθύνσεων, αλλά και της μεθόδου προσέγγισης στους σύγχρονους τομείς έρευνας.

Η ελληνική έκδοση της ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑΣ όλοκληρώθηκε σε 10 τόμους μεγάλου σχήματος Η ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

μεταφράστηκε στη δημοτική από δόκιμους μεταφραστές. Τήν τελική επεξεργασία και επιμέλεια των λημμάτων έκανε ένα επιτελείο από επιστήμονες.

Τά λήμματα ακολουθούν τήν αλφαβητική σειρά (Α-Ω). Αναλυτικό εύρετήριο παραπέμπει τά επιμέρους θέματα στα γενικότερα συνθετικά λήμματα, όπου περιλαμβάνεται ή ανάλυσή τους. Η όλη επιστημονική εργασία των συνεργατών της ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑΣ δίνεται με ένα πλέγμα συσχετισμών και παραπομπών, επιτρέποντας έτσι τή συστηματική αντιπαράθεση και σύγκριση απόψεων.

Τιμή ολόκληρου του έργου (10 τόμοι):

Μετρητοίς δρχ. 10.000

Μέ δόσεις δρχ. 11.500: Προκαταβολή δρχ. 2.500 με τήν παράδοση ολόκληρου του έργου και 9 συναλλαγματικές των 1.000 δραχμών. Τηλεφωνείστε στον αριθμό 36.09.150 ή 36.22.496 και άμέσως θά σάς επισκεφθεί αντιπρόσωπός μας για να σάς επιδείξει τήν Έγκυκλοπαίδεια.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ
ΕΚΔΟΣΕΩΝ Ε.Π.Ε.
σε συνεργασία με τίς
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ Α.Ε.Β.Ε.